

EASOn käytännön opas iän arvioinnista

Toinen laitos

EASOn käytännön oppaiden sarja

Vastuuvapauslauseke

Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät ole tehneet tälle käännökselle laatutarkastusta. Jos havaitset, että käännös ei ole kansallisen terminologian mukainen, ota yhteyttä [EASOon](#).

Tietoa Euroopan unionista on saatavana internetissä (<http://europa.eu>).

© Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto, 2018

Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät ole tehneet tälle käännökselle laatutarkastusta. Jos havaitset, että käännös ei ole kansallisen terminologian mukainen, ota yhteyttä EASOon. EASO ja sen nimissä toimivat henkilöt eivät ole vastuussa siitä, miten tämän julkaisun sisältämiä tietoja käytetään.

Print	ISBN 978-92-9476-963-3	doi:10.2847/32617	BZ-02-18-896-FI-C
PDF	ISBN 978-92-9476-986-2	doi:10.2847/053743	BZ-02-18-896-FI-N

European Asylum Support Office

EASOn käytännön opas iän arvioinnista

Toinen laitos

EASOn käytännön oppaiden sarja

SUPPORT IS OUR MISSION

EASOn käytännön opas iän arvioinnista -julkaisun perusteena käytetään iän arviointimenettelyä koskevia tietoja ja ohjeita sekä yleiskatsausta iän arviointimenetelmistä, joita on jo analysoitu julkaisussa *EASO age assessment practice in Europe* (2013). Tässä julkaisussa annetaan käytännön ohjeet, keskeiset suositukset ja välineet lapsen edun toteuttamiseksi, kun henkilön ikää arvioidaan käyttämällä monialaista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Lisäksi sillä ajantasaistetaan tiedot EU+-maiden käyttämistä menetelmistä ja uusista menetelmistä, jotka eivät vielä ole käytössä, mutta jotka ovat mahdollisia tai tulevia vaihtoehtoja.

Sisällys

Lyhenteet.....	7
Tiivistelmä.....	11
Johdanto.....	13
Luku 1 Iän arviointia koskevat olosuhteet	16
Iän arviointi perusoikeuksien näkökulmasta	18
Luku 2 Lapsen etu ja menettelylliset takeet	20
Lapsen etu	20
Lapsen edun arvioiminen iän arvioinnin yhteydessä.....	20
Asian ratkaiseminen hakijan eduksi epäselvissä tapauksissa.....	22
Edunvalvoja/edustaja.....	26
Oikeus saada tietoa.....	27
Oikeus ilmaista näkemykset ja tulla kuulluksi.....	28
Tietoon perustuva suostumus ja oikeus kieltäytyä.....	29
Luottamuksellisuusperiaate ja tietosuoja turvallisuuskäytöksen vuoksi.....	30
Pätevät ammattilaiset, joilla on kokemusta lapsista.....	31
Vähiten tunkeileva menetelmä.....	31
Tarkkuus ja virhemarginaali.....	34
Tunkeilevuuden ja tarkkuuden yhdistäminen.....	36
Oikeus tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin.....	37
Luku 3 Iän arviointimenettely: monialaisen ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan toteuttaminen	38
Iän arviointimenettelyä koskevan monialaisen ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan toteuttaminen	38
Vuokaavio iän arviointimenettelystä	40
Ohjeita iän arviointimenettelyä varten	41
Kun pohditaan, onko iän arviointi tarpeen vai ei.....	41
Iän arvioinnin suorittamisen aikana.....	42
Luku 4 Yleiskatsaus iän arviointimenetelmistä	45
Vuokaavio menetelmistä	45
Ohjeet menetelmien vaiheittaisesta toteuttamisesta	46
A. Ei-lääketieteelliset menetelmät.....	48
B. Lääketieteelliset menetelmät (säteilyvapaat).....	53
C. Lääketieteelliset menetelmät (käyttämällä säteilyä).....	57
Luku 5 Lopulliset suositukset	61
Liite 1 Sanasto	64
Liite 2 Lapsen etu ja iän arviointi: käytännön välineet	71
A. Lapsen edun arviointilomake.....	73
B. Lapsen etua koskeva tarkistuslista iän arviointia varten.....	75
Liite 3 Oikeudelliset ja poliittiset puitteet	78
Liite 4 Yleiskatsaus iän arviointimenettelyissä käytössä olevista menetelmistä ja menettelyllisistä takeista	106
Liite 5 Lähdeluettelo	115

Lyhenteet

ADCS	Association of Directors of Children’s Services Ltd on Englannissa toimiva lakisääteisten lastensuojelupalveluiden johtajien ja heidän ylempien johtoryhmiensä kansallinen johtajajärjestö
AGFAD	Saksan oikeuslääketieteellinen järjestö
ALARA-periaate	säteilyturvallisuuteen liittyvä periaate, jonka mukaan altistus pidetään niin alhaisena kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista (‘as low as reasonably achievable’)
AMIF	Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto
APD (uudelleenlaadittu)	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/32/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä. Direktiiviin viitataan myös uudelleenlaadittuna turvapaikkamenettelydirektiivinä
APR	ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta
AT	Itävalta
ATD	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/36/EU, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2011, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2002/629/YOS korvaamisesta. Direktiiviin viitataan myös ihmiskaupan torjuntaa koskevana direktiivinä
BE	Belgia
BG	Bulgaria
BIA	edun arviointi
BIC	lapsen etu
BID	edun määrittäminen
CEAS	Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä
CFR	Euroopan unionin perusoikeuskirja
COI	alkuperämaata koskevat tiedot
CRC	yleissopimus lapsen oikeuksista
CT/CAT	tietokonetomografia / aksiaalinen tietokonetomografia
CY	Kypros
DE	Saksa
DK	Tanska
Dublin III -asetus (uudelleenlaadittu)	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 604/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta (uudelleenlaadittu)
EASO	Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto
EE	Viro

EMV	Euroopan muuttoliikeverkosto
ES	Espanja
EU+-maat	EU:n jäsenvaltiot sekä Norja ja Sveitsi
EU	Euroopan unioni
Eurodac	eurooppalainen tietokanta turvapaikanhakijoiden sormenjälkien vertailua varten
Eurodac-asetus (uudelleenlaadittu)	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 603/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämistä, Eurodac-tietoihin lainvalvontatarkoituksessa tehtäviä vertailuja koskevista pyynnöistä sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan eurooppalaisen viraston perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1077/2011 muuttamisesta (uudelleenlaadittu)
FRA	Euroopan unionin perusoikeusvirasto
FI	Suomi
FR	Ranska
Vuoden 1951 Geneven yleissopimus	pakolaisten oikeusasemaa koskeva vuoden 1951 Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus (ja pakolaisten oikeusasemaa koskeva vuoden 1967 pöytäkirja)
HU	Unkari
ICRC	Punaisen Ristin kansainvälinen komitea
IE	Irlanti
Täytäntöönpano- asetus (EU) N:o 118/2014	Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 118/2014, annettu 30 päivänä tammikuuta 2014, niiden perusteiden ja menettelyjen vahvistamisesta, joiden mukaisesti määritetään kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 343/2003 soveltamista koskevista säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 1560/2003 muuttamisesta
IOM	Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (Yhdistyneiden kansakuntien siirtolaisuudesta vastaava virasto)
IP	kansainvälinen suojelu
IT	Italia
LT	Liettua
LU	Luxemburg
LV	Latvia
MRI	magneettiresonanssikuvaus
MS	EU:n jäsenvaltio(t)
MT	Malta
NGO	kansalaisjärjestö

NIDOS	NIDOS-säätiö (Alankomaista kansainvälistä suojelua hakevien vailla huoltajaa olevien alaikäisten holhouksesta vastaava järjestö)
NL	Alankomaat
NO	Norja
OHCHR	YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto
PL	Puola
QD (uudelleenlaadittu)	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle (uudelleenlaadittu). Direktiiviin viitataan myös uudelleenlaadittuna aseman määrittelyä koskevana direktiivinä
RCD (uudelleenlaadittu)	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/33/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu). Direktiiviin viitataan myös uudelleenlaadittuna direktiivinä vastaanotto-olosuhteista.
RO	Romania
SCEP	Euroopassa huoltajastaan erossa olevia lapsia koskeva ohjelma
SE	Ruotsi
SIS	laajamittainen tietojärjestelmä, jolla tuetaan ulkorajavalvonnan ja lainvalvonnan yhteistyötä Schengen-alueella
SI	Slovenia
SK	Slovakia
SLTD	tietokanta, joka sisältää tietoja varastetuista, kadonneista tai peruutuista matka-asiakirjoista, kuten passeista, henkilökorteista, Yhdistyneiden kansakuntien kulkuluvista ja viisumileimoista
THB	ihmiskauppa
UAM	ilman huoltajaa oleva(t) alaikäinen (-ikäiset)
UK	Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta
UNHCR	YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu
Unicef	YK:n lastenavun rahasto
VIS	viisumitietojärjestelmä
YTK	Yhteinen tutkimuskeskus, Euroopan komission tiede- ja tietopalvelu, jonka palveluksessa ovat tieteelliset toimihenkilöt suorittavat tutkimusta riippumattoman tieteellisen neuvonnan ja tuen tarjoamiseksi Euroopan unionin politiikalle

Tiivistelmä

Iän arviointi on edelleen monimutkainen menettely, jolla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia arvioinnin kohteena oleviin hakijoihin. Eri jäsenvaltioiden käyttämät iän arviointimenetelmät ja -menettelyt ovat keskenään erilaisia, eikä aina voida taata luotettavia monialaisia iän arviointimenettelyjä, joissa noudatetaan oikeuksia. Kyseisten haasteiden vuoksi komission tiedonannossa Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ”Lasten suojelu muuttoliikkeen yhteydessä” (COM(2017) 211, 12. huhtikuuta 2017), kehoitettiin vuonna 2017 Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirastoa (EASO) saattamaan ajan tasalle ohjeensa iän arvioinnista.

Tämän julkaisun päätarkoituksena on antaa ohjeita lapsen edun huomioon ottamiseksi, kun arvioidaan ikää koskevan tutkinnan tarvetta, mutta myös kun suunnitellaan ja suoritetaan iän arviointi käyttämällä kokonaisvaltaista ja monialaista lähestymistapaa, sekä erityisen huomion kiinnittämiseksi henkilön tarpeisiin ja tilanteeseen.

Viranomaisia halutaan tukea lapsen edun periaatteen noudattamisessa. Tätä varten tässä julkaisussa

- analysoidaan iän arvioinnin vaikutuksia hakijan muihin oikeuksiin sekä arvioinnin perusteluja;
- annetaan ohjeita tarvittavien periaatteiden ja takeiden soveltamisesta arviointimenettelyssä;
- kuvaillaan, kuinka arviointimenettely toteutetaan käyttämällä kokonaisvaltaista ja monialaista lähestymistapaa;
- esitetään mahdollista menettelyä koskeva visuaalinen malli, jossa korostetaan sellaisten menetelmien asteittaista käyttöönottoa, joilla vältetään tarpeettomat tutkinnat;
- tarkastellaan hakijan iän arvioinnissa käytettäviä uusia menetelmiä, joita käytössä olevien menetelmien viimeisimpiä kehitysvaiheita ja kunkin menetelmän vaikutuksia hakijan takeisiin ja oikeuksiin;
- annetaan keskeisiä suosituksia, joilla vastataan ennen menettelyä, sen jälkeen tai sen eri vaiheissa mahdollisesti ilmeneviin käytännön haasteisiin;
- annetaan seuraavat välineet ja viiteasiakirjat, joilla täydennetään tämän käytännön oppaan sisältämää tietoa:
  - keskeiset käsitteet sisältävä sanasto;
  - aiheen kannalta merkitykselliset kansainvälisiä, Euroopan unionin tasolla sovellettavia ja kansallisia oikeudellisia puitteita ja poliittisia ohjeita koskevat asiakirjat;
  - lapsen edun varmistamiseen tarkoitettujen käytännön välineet (lomake ja tarkistuslista) sekä
  - ajan tasalle saatettu yleiskatsaus EU+-maiden alueella käytössä olevista menetelmistä ja menettelyllisistä takeista.

Joukko iän arviointimenettelyn suorittamisessa esiintyviä haasteita on tunnistettu ja niitä käsitellään tässä julkaisussa. Niihin sisältyvät muun muassa iän arvioinnin riittävät (tai riittämättömät) perustelut, tunkeilevuuteen ja tarkkuuteen liittyvät käytössä olevien menetelmien rajoitukset, hajanaiset arviot, jotka perustuvat vain fyysiseen ulkonäköön, lääketieteellisten menetelmien (joissain tapauksissa vain ionisoivien menetelmien) ensisijainen käyttö, toistuvat tutkinnat, joita suoritetaan samalle hakijalle eri jäsenvaltioissa, ja keskeisten takeiden vähäinen toteutuminen menettelyssä (esimerkiksi edunvalvojan/ edustajan tai tehokkaiden oikeussuojakeinojen puuttuminen).

Vastauksena näihin haasteisiin EASO on laatinut keskeiset suositukset, joita käsitellään seikkaperäisesti tässä julkaisussa. Nämä voidaan tiivistää seuraavasti:

- Lapsen edun periaatetta on noudatettava sekä silloin, kun lapsen todetaan olevan lapsi, että silloin, kun on syytä epäillä, että hakija saattaa olla lapsi.
- Iän arviointia ei pidä käyttää rutiinikäytäntönä. Arvioinnin tarpeellisuus on oikeutettava asianmukaisesti ilmoitettua ikää koskevien olennaisten epäilyjen perusteella.
- Lapsen edun periaatteen toteutumiseksi vaaditaan lapsikeskeinen iän arviointi, jossa lapsen on oltava etusijalla ja joka on mukautettava hakijan erityistarpeisiin (sukupuoli, väitetty ikähaarukka, kulttuuristausta jne.).

- Epäselvää tapausta on tulkittava hakijan eduksi heti, kun väitettyä ikää koskevia epäilyksiä ilmenee, iän arvioinnin aikana ja siihen saakka, kunnes saadaan ratkaisevat tulokset. Hakijaa on pidettävä ja kohdeltava lapsena, kunnes hänen todetaan olevan aikuinen.
- Lapselle tai oletetulle lapselle täytyy osoittaa edunvalvoja/edustaja, joka varmistaa, että lapsi voi osallistua arviointiin, että lapselle on annettu tietoa iän arviointimenettelyssä lapsiystävällisellä, sukupuolisensitiivisellä ja ikätasolle sopivalla tavalla kielellä, jota lapsi ymmärtää, ja että lapsi todella ymmärtää arviointimenettelyn täysin. Tämä tiedottaminen on olennaista, jotta lapsi voi esittää näkemyksiään, toiveitaan ja mielipiteitään ja tehdä tietoon perustuvan päätöksen menettelyyn osallistumisesta.
- Iän arviointimenettely on suoritettava käyttämällä kokonaisvaltaista ja monialaista lähestymistapaa, jolla varmistetaan, että kaikki tarkastellut ja tarpeelliset takeet ja periaatteet ovat käytössä ja hakijan oikeuksia suojellaan.
- Koska henkilön tarkkaa ikää ei voida määrittää minkään yksittäisen nykyisin saatavilla olevan menetelmän avulla, kyseessä olevaa ikähaarukkaa voidaan kaventaa käyttämällä yhdistelmää menetelmiä, joilla arvioidaan sekä hakijan fyysistä kehitystä että kypsyyttä ja psykologista kehitystä.
- Iän arvioinnissa ei pidä käyttää mitään menetelmää, johon liittyy alastomuutta tai sukupuolielinten tai intiimialueiden tutkintaa, tarkastelua tai mittausta.

Johdanto

Miksi julkaisusta laadittiin toinen laitos?

Kuten ilman huoltajaa olevia alaikäisiä koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa (2010–2014) mainitaan, ja käytössä olevien hakijoiden iän arviointia koskevien menetelmien luotettavuutta ja tunkeilevuutta koskevien huoltien vuoksi EASOLle annettiin tehtäväksi laatia julkaisu, johon kootaan iän arviointia koskevat parhaat käytännöt. Ensimmäinen laitos julkaistiin joulukuussa 2013. Kansalliset viranomaiset toivat jälleen esiin samankaltaisia huolia iän arviointimenettelyyn liittyvistä haasteista kolmannessa EASOn vuosittaisessa lapsia koskevassa konferenssissa, joka järjestettiin Maltalla joulukuussa 2015. Käytännössä iän arvioinnissa ja erityisesti tietyissä menetelmissä on edistytty nopeasti vuoden 2013 jälkeen. Näin ollen aika on kypsä lisäpohdinnalle ja viimeisimpien kehityssuuntausten analysoinnille. Konferenssin ja lasten suojelua muuttoliikkeen yhteydessä koskevan komission tiedonannon ⁽¹⁾ loppupäätelmien perusteella EASO on laatinut uuden laitoksen, joka sisältää ajantasaistettua tietoa ja parannettuja suosituksia iän arviointimenettelyä varten. Tätä varten EASO teki lisäkartoitusta EU+-maiden alueella käytetyistä iän arviointimenetelmistä ja menettelyllisistä takeista vuonna 2016. Tämän tutkimuksen keskeiset havainnot esitetään tässä julkaisussa laatikoissa, jotka on otsikoitu ”EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot”. Käytännön esimerkkejä annetaan tarvittaessa sekä liitteessä 4.

Miten toinen laitos liittyy muihin EASOn tukivälineisiin?

EASOn tehtävänä on EU:n jäsenvaltioiden ja assosioituneiden maiden (Liechtenstein, Norja ja Sveitsi) tukeminen Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän (CEAS) toteuttamisessa. Tuki annetaan osittain yhteisen koulutuksen, yhteisen laatutason ja yhteisten alkuperämaatiетоjen muodossa. Kuten kaikki EASOn tukivälineet, myös tämä julkaisu perustuu Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän yhteisiin standardeihin. Lisäksi tämän julkaisun olisi katsottava täydentävän muita EASOn välineitä, jotka koskevat lapset huomioon ottavia turvapaikkamenettelyjä. Näitä ovat erityisesti *EASO practical guide on family tracing* ⁽²⁾ ja lasten haastatteluista koskeva EASOn koulutusmoduuli ⁽³⁾.

Mitä julkaisun sisältö koskee?

Toinen laitos sisältää joukon lähde- ja ohjemateriaaleja iän arvioinnista sekä kartoituksen nykytilanteesta EU+-maissa.

Tiivistetysti sanottuna laitos rakentuu viiden toisiinsa liittyvän pilarin ympärille.

- Ensimmäinen luku (**iän arviointia koskevat olosuhteet**) toimii johdantona aiheeseen, ja siinä käsitellään iän arviointimenettelyn edellytyksiä, perusteluita ja tavoitteita.
- Toisessa luvussa (**Lapsen etu ja menettelylliset takeet**) käsitellään sitä, kuinka lapsen edun periaate, sellaisena kuin se vahvistetaan Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa ja EU:n turvapaikkasäädöksissä, voidaan ottaa käyttöön ja menettelylliset takeet toteuttaa iän arviointimenettelyssä.
- Kolmannessa luvussa (**iän arviointimenettely: monialaisen ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan toteuttaminen**) analysoidaan, kuinka menettely olisi toteutettava käyttämällä monialaista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja noudattamalla tässä julkaisussa annettuja ohjeita. Luvussa on myös vuokaavio, jolla visualisoidaan ne päävaiheet, joita on seurattava, kun iän arviointi on suoritettava.

⁽¹⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Lasten suojelu muuttoliikkeen yhteydessä, COM(2017) 211, 12. huhtikuuta 2017, saatavilla osoitteesta https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20170412_communication_on_the_protection_of_children_in_migration_en.pdf

⁽²⁾ Saatavilla EASOn verkkosivustolta: <https://www.easo.europa.eu/training-quality/vulnerable-groups>

⁽³⁾ Lisätietoa on saatavilla EASOn verkkosivustolta: https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/EASO_TRAINING_BROCHURE_EN-2016.pdf

- Neljännessä luvussa (**Yleiskatsaus iän arviointimenetelmistä**) käsitellään ensimmäisessä laitoksessa tarkasteltujen menetelmien viimeisimpiä kehityssuuntauksia sekä uusia menetelmiä ja niiden mahdollisia (myönteisiä ja kielteisiä) vaikutuksia takeisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään menetelmiin, jotka eivät olleet käytössä vuonna 2013 tai jotka ovat kehittyneet merkittävästi tämän jälkeen.
- Viidenteen lukuun (**Lopulliset suositukset**) on koottu keskeiset suositukset, jotka on laadittu tehokkaan iän arviointimenettelyn parantamiseksi lasten oikeudet taaten.

Julkaisua täydentää joukko **liitteitä**.

- **Liite 1: Sanasto**
Liitteellä pyritään helpottamaan iän arviointimenettelyssä käytettävien tärkeimpien käsitteiden tunnistamista ja/tai yhdenmukaista ymmärtämistä.
- **Liite 2: Lapsen etu ja iän arviointi: käytännön välineet**
Liite koostuu lapsen edun arviointilomakkeesta ja lapsen etua koskevasta tarkistuslistasta sen arvioimiseksi, onko kyseessä olevan iän arviointimenettelyn osalta taattu, että yksittäisen lapsen oikeuksien riittävän suojaamisen varmistavat menettelylliset takeet ovat käytössä.
- **Liite 3: Oikeudelliset puitteet ja poliittiset ohjeet**
Liite on tarkoitettu lähteeksi, jonka avulla voidaan tunnistaa merkitykselliset välineet ja säännökset kansainvälisellä tasolla, Euroopan unionin tasolla ja kansallisella tasolla. Lisäksi liite sisältää ei-sitovia ohjaavia välineitä ja asiaankuuluvaa oikeuskäytäntöä. Liitteeseen sisältyvät myös aiheen kannalta merkitykselliset poliittiset ohjeet.
- **Liite 4: Yleiskatsaus iän arviointia koskevasta EU+-maiden käytännöistä**
Liite sisältää menetelmät ja menettelylliset takeet, joita EU+-maat käyttävät menettelyä suorittaessaan.
- **Liite 5: Lähdeluettelo**
Luettelo lähteistä, joita on käytetty tämän julkaisun sisällön kehittämisessä tai sen innoituksena.

Mikä on tämän toisen laitoksen soveltamisala?

Tässä julkaisussa annetaan lisäohjeita iän arviointimenettelyn keskeisistä näkökohdista, kuten kokonaisvaltaisesta ja monialaisesta lähestymistavasta ja lapsen edun periaatteen toteuttamisesta, sekä saatetaan ajan tasalle julkaisun ensimmäiseen laitokseen koottu tieto. Tässä julkaisussa käsitellään iän arviointia nimenomaan kansainvälisen suojelun menettelyjen yhteydessä, mutta se voi myös toimia hyödyllisenä lähteenä muissa yhteyksissä, joissa iän arviointi on tarpeen (maahanmuuttajalapsen, rikosoikeudellisen vastuun vähimmäisikä jne.).

Tämän oppaan tarkoituksena ei ole käsitellä iän arviointia tyhjentävästi, sillä aiheen kannalta merkittävät näkökohdat, kuten sovellettavat menetelmät, kehittyvät nopeasti. Näin ollen oppaasta voi olla tarpeen laatia uusia laitoksia kohderyhmän tarpeiden mukaan.

Toisen laitoksen laatiminen

EASO on laatinut tämän julkaisun, ja sen ovat tarkastaneet Euroopan komissio, EU:n virastot sekä EU+-maiden ja kansainvälisten järjestöjen ja kansalaisjärjestöjen asiantuntijat. Arvokkaita näkemyksiä saatiin myös kahden tilapäisen työryhmän kokouksista, jotka järjestettiin syyskuussa 2016. Työryhmien monimuotoisen kokoonpanon ansiosta voitiin taata asiantuntijoiden kattava ja monialainen panos. Asiantuntijoihin sisältyi sosiaalityöntekijöitä, oikeusantropologeja ja radiologian alan tutkijoita sekä poliittisia virkamiehiä ja maahanmuutosta vastaavia virkamiehiä. Lisäksi asiantuntijoihin kuului lapsiasioihin erikoistuneita turvapaikkahakemusten käsittelystä vastaavia virkamiehiä EU+-maiden edustajamaista (BE, IE, NL, LT, NO), Euroopan unionin perusoikeusvirastosta (FRA) ja Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun toimistosta sekä asiaankuuluvista kansainvälisistä järjestöistä ja kansalaisjärjestöistä,

joilla on kenttäkokemusta alalta, kuten Kansainvälisestä siirtolaisuusjärjestöstä (IOM), NIDOS-säätiöstä, Yhdistyneen kuningaskunnan Punaiselta Ristiltä ja Defence for Children International -järjestöltä Euroopassa huoltajastaan erossa olevia lapsia koskevan ohjelman (SCEP) yhteydessä. Tämä julkaisu on yhdistetyn asiantuntemuksen tuote, josta ilmenevät yhteiset standardit ja yhteinen tavoite saavuttaa turvallisia ja tehokkaita iän arviointimenettelyjä korkealaatuisten kansainvälisen suojelun menettelyjen yhteydessä.

Kuinka tätä opasta käytetään?

Jotta tätä julkaisua olisi helpompi ymmärtää, jäljempänä määritellään joitakin käsitteitä, joita käytetään yleisesti tämän julkaisun sisällössä (iän arviointi, biologinen ikä, kronologinen ikä, lapsi, edunvalvoja, EU+-maat) käsitteiden erityisessä merkityksessä. Sanasto (julkaisun liite 1) sisältää lisätietoa näistä käsitteistä sekä lisäkäsitteitä, jotka on todettu hyödyllisiksi iän arviointiin liittyville sidosryhmille.

Iän arviointi on menettely, jonka avulla viranomaiset pyrkivät arvioimaan henkilön kronologisen iän tai ikähaarukan määrittämiseksi, onko henkilö lapsi vai aikuinen.

Biologinen ikä määritellään sen mukaan, missä vaiheessa mahdollista elinkaartaan henkilö on tällä hetkellä, mikä tarkoittaa, että henkilö voi olla omaa kronologista ikäänsä nuorempi tai vanhempi.

Kronologinen ikä mitataan vuosina, kuukausina ja päivinä hetkestä, jona henkilö on syntynyt.

Lapsi ja alaikäinen katsotaan synonyymeiksi (kuka tahansa alle 18-vuotias henkilö), ja molempia käsitteitä käytetään tässä julkaisussa. EASO suosii käsitettä ”lapsi”, mutta käsitettä ”alaikäinen” käytetään, jos käsitettä nimenomaisesti käytetään jossakin oikeudellisessa säännöksessä. Tässä turvapaikkaa hakeviin lapsiin keskittyvässä julkaisussa käytetään käsitettä **hakija** viittaamaan henkilöön, jonka ikää ei ole määritetty

Kuten edellä todettiin, ilmaisua **ilman huoltajaa oleva lapsi** käytetään synonyyminä käsitteelle **ilman huoltajaa oleva alaikäinen** ja sillä tarkoitetaan lasta/alaikäistä, joka saapuu EU+-maiden alueelle ilman hänestä joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaisesti vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin hän ei tosiasiallisesti ole tällaisen henkilön/aikuisen huostassa. Käsitteeseen sisältyy lapsi/alaikäinen, joka on jäänyt ilman huoltajaa EU+-maiden alueelle saapumisen jälkeen.

Käsitteen **edunvalvoja** määritelmästä ei ole yleistä yhteisymmärrystä, ja käytännössä edunvalvojana toimii usein lapsen **edustaja** tai sosiaalityöntekijä. Tässä julkaisussa **edunvalvojan** katsotaan kuitenkin olevan kansallisen viranomaisen nimeämä riippumaton henkilö, joka suojaa lapsen etua ja yleistä hyvinvointia. Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän (CEAS) uudistuksen ⁽⁴⁾ yhteydessä Euroopan komissio on ehdottanut, että viittaukset ”edustajaan” nykyisissä turvapaikkoja koskevissa EU:n oikeudellisissa välineissä muutetaan viittauksiksi ”edunvalvojan”. Koska CEASin uudistuksesta keskusteltiin yhä tämän julkaisun ilmestyessä, tässä julkaisussa käytetään käsitteitä **edunvalvoja/edustaja**.

EU:n turvapaikkasäädökset käsittävät seuraavat EU:n oikeudelliset välineet: uudelleenlaadittu direktiivi vastaanotto-olosuhteista, uudelleenlaadittu turvapaikkamenettelydirektiivi, uudelleenlaadittu aseman määrittelyä koskeva direktiivi, tilapäistä suojelua koskeva direktiivi, Dublin III -asetus ja uudelleenlaadittu Eurodac-asetus. ⁽⁵⁾ Kooste iän arviointiin liittyvistä kansainvälisistä, Euroopan unionin tasolla sovellettavista ja kansallisista säännöksistä ja oikeudellisista välineistä on tämän julkaisun liitteessä 3 (Oikeudelliset puitteet ja poliittiset ohjeet).

Tässä oppaassa EU:n jäsenvaltioihin sekä Norjaan ja Sveitsiin viitataan käsitteellä **EU+-maat**.

⁽⁴⁾ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (COM(2016) 467 final, 2016/0224 (COD)), saatavilla osoitteesta <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/FI/1-2016-467-FI-F1-1.PDF>. Tekstin laatimishetkellä ei ollut saatavilla tietoa siitä, annetaanko komission ehdotuksen perusteella uusi asetus, eikä siitä, mitä täsmällisiä käsitteitä siinä käytetään. Lukijalle siis annetaan vain tiedoksi, että jossain vaiheessa tulevaisuudessa kyseinen uudelleenlaadittu turvapaikkamenettelydirektiivi saatetaan kumota ja korvata asetuksella, joka sisältää joitakin muutettuja säännöksiä.

⁽⁵⁾ Säädestekstit ja niiden käännökset ovat saatavilla seuraavista osoitteista: uudelleenlaadittu direktiivi vastaanotto-olosuhteista, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013L0033&from=EN>; uudelleenlaadittu turvapaikkamenettelydirektiivi, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013L0032&from=EN>; uudelleenlaadittu aseman määrittelyä koskeva direktiivi, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0095&from=FI>; Dublin III -asetus, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0604&from=EN>; Eurodac-asetus, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0603&from=EN>.

Luku 1 Iän arviointia koskevat olosuhteet

Ikä on olennainen osa lapsen henkilöllisyyttä. EU:n säädöksissä ⁽⁶⁾ ja lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa (1 artikla) lapsuus määritellään iän perusteella:

Lapsi/alaikäinen on alle 18-vuotias henkilö.

Tästä määritelmästä seuraa kaksi keskeistä seikkaa. Ensimmäinen niistä on se, että yleissopimusta sovelletaan kaikkiin alle 18-vuotiaisiin henkilöihin. Toiseksi, kuten EU:n säädöksissä on määritetty, kaikki kansainvälistä suojelua hakevat alle 18-vuotiaat henkilöt ovat oikeutettuja lapset huomioon ottaviin menettelyllisiin takeisiin ja erityisiin vastaanotto-olosuhteisiin.

Vaikka henkilön ikä muuttuu jatkuvasti, se on henkilön **henkilöllisyyden** luontainen ominaisuus. Henkilön henkilökohtaisen aseman osana se määrittää valtion ja henkilön välisen suhteen. Näin ollen iän muutokset voivat johtaa tiettyjen oikeuksien ja velvoitteiden syntymiseen, mistä esimerkkinä on henkilön katsominen aikuiseksi tämän täyttäessä 18 vuotta. Tämä 18 vuoden ikä ei kuitenkaan aina ole ratkaiseva tekijä uusien oikeuksien ja velvoitteiden tai täyden kelpoisuuden syntymisessä, kun kyseessä ovat tietyt seikat, kuten asepalvelus, täysivaltaisuuden ikäraja tai rikosoikeudellisen vastuun vähimmäisikä, suostumusikä avioliitolle tai työhön pääsemisen tai sukupuolisuhteiden ikäraja. Kansallisesta lainsäädännöstä riippuen nämä ikäraajat saattavat täytyä varhaisemmassa kronologisessa iässä.

Kun henkilön ikä on tiedossa, se määrittää henkilön ja valtion välisen suhteen ja näin ollen myös seuraavat lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 7 ja 8 artiklassa säädetyt valtiollisten osapuolten keskeiset ikään liittyvät velvoitteet:

- lapsi rekisteröidään syntymän jälkeen;
- kunnioitetaan lapsen oikeutta säilyttää henkilöllisyytensä; ja näin ollen
- palautetaan lapselle nopeasti hänen henkilöllisyytensä.

Näiden säännösten mukaisesti kaikki lapset olisi rekisteröitävä syntyessään ja heille olisi annettava asiakirjatodisteet heidän henkilöllisyydestään. Yhdistyneiden kansakuntien tilastoista ⁽⁷⁾ kuitenkin ilmenee, että vuosina 2003–2007 alle 10 prosenttia Afrikan maista ⁽⁸⁾ raportoi elävinä syntyneiden lasten kokonaismäärän, kun taas Euroopan maissa vastaava raportointiaste oli 90 prosenttia. Alhainen syntymien rekisteröintiaste alkuperämaissa on yksi syistä, joiden vuoksi kansainvälisen suojelun hakijat saattavat saapua EU:hun **ilman asiakirjoja** tai heidän asiakirjojaan saatetaan pitää epäluotettavina. Syntymien rekisteröintiaste ei ole yhtenevä kansainvälisen suojelun hakijoiden yleisimmissä alkuperämaissa; esimerkiksi Somaliassa vain kolme prosenttia alle viisivuotiaista lapsista on rekisteröity syntyessään, mutta Afganistanissa kyseinen luku on 37 prosenttia ⁽⁹⁾ (nämä prosenttiluvut koskevat nykyisiä syntyvyyslukuja). YK:n tilasto-osaston mukaan tämä luku laskee alle 6–10 prosenttiin niiden lasten kohdalla, jotka ovat syntyneet 14–18 vuotta sitten (Eurooppaan saapuneiden ilman huoltajaa olevien lasten iät). Lisäksi muut tekijät, kuten asuminen maaseudulla tai kuuluminen vähemmistöön tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään (kasti, heimo tai muu), saattavat vaikeuttaa syntymän rekisteröinnin saatavuutta. Tietämättömyys syntymän rekisteröinnin tärkeydestä tai tiedon puute siitä, kuinka syntymä rekisteröidään, syventää myös eroja syntymien rekisteröinnissä saman maan sisällä. Alhaiset syntymien rekisteröintiasteet johtavat siihen, että lapsilla on vaikeuksia todistaa henkilöllisyytensä ja ikänsä asiakirjatodisteilla, ja tämän seurauksena he eivät välttämättä saa suojelua ja oikeuksia, joihin he ovat oikeutettuja. Rekisteröinnin puutteen lisäksi syntymätodistusten myöntäminen ei välttämättä ole mahdollista maissa, joissa on sotatila tai aseellinen konflikti tai joiden viranomaiset eivät suostu myöntämään syntymätodistuksia. Sellaisten asiakirjojen puuttuminen, joilla voidaan todistaa lapsen

⁽⁶⁾ Vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 2 artiklan d kohta, turvapaikkamenettelydirektiivin 2 artiklan l kohta, aseman määrittelyä koskevan direktiivin 2 artiklan k kohta, Dublin III -asetuksen 2 artiklan i kohta ja ihmiskaupan torjuntaa koskevan direktiivin 2 artiklan 6 kohta.

⁽⁷⁾ http://unstats.un.org/unsd/demographic/CRVS/VS_availability.htm

⁽⁸⁾ Ibid., perustuu täydellisiin rekisteröintijärjestelmiin.

⁽⁹⁾ http://data.unicef.org/wp-content/uploads/2015/12/Birth_registration_May-2016.xlsx

olevan alle 18-vuotias, voi vaikuttaa suoraan henkilön tunnustamiseen oikeutetuksi lapsen oikeuksiin. Tämän seurauksena lapsia saatetaan kohdella aikuisina esimerkiksi asepalveluksen, avioliiton, työmarkkinoille pääsyn ja oikeuspalvelujen saatavuuden kaltaisissa asioissa.

Koska kronologisella iällä ei kaikissa kulttuureissa ole tärkeää merkitystä aikuisen aseman saamisessa, on tärkeää ottaa huomioon kulttuuriset tekijät. Joissain kulttuureissa lapsia kohdellaan aikuisina heti, kun he käyvät läpi tiettyjä fyysisiä muutoksia tai liittyvät eri perheeseen (esimerkiksi lapsiavioliiton kautta). Näistä syistä on tavallista, että he eivät välttämättä tiedä kronologista ikäänsä ja heidän on vaikeaa ymmärtää sen merkitystä länsimaisissa kulttuureissa. Koska kronologinen ikä ei välttämättä ole määräävä tekijä heidän yhteisöllisen asemansa tai muihin kohdistuvien suhteidensa kannalta (joillakin alueilla lasten syntymäpäiväksi rekisteröidään aina 1. tammikuuta heidän syntymävuonnaan, riippumatta siitä, missä kuussa he ovat syntyneet), tämä **kulttuuriero** saattaa johtaa epäselviin syntymäpäivää tai ikää koskeviin lausumiin.

Kansainvälisen suojelun osalta hakijan ikä on keskeinen tekijä erityisten **suojelutarpeiden** määrittämisessä ⁽¹⁰⁾ (lapset, vanhukset). Tiettyihin ikäryhmiin kuuluviin henkilöihin sovelletaan erityisiä/ylimääräisiä menettelyllisiä takeita kansainvälisen suojelun menettelyiden aikana sekä erityisiä vastaanottovaatimuksia (kuten oikeus tulla sijoitetuksi sopivaan ja turvalliseen majoitukseen, oikeus saada opetusta ja erityistä terveydenhuoltoa, siirtolaisuuteen liittyvän hallinnollisen säilöönnoton rajoittaminen poikkeustapauksissa ja velvoite tarkastella ensin toimivia vaihtoehtoja säilöönnotolle). Jos kyseessä on lapsi tai jos hakijan iästä on epäilyksiä, lapsen etu on asetettava etusijalle koko menettelyssä. Lisäksi ikä on merkityksellisessä asemassa erityisesti lapsiin liittyvien väitteiden osalta (pakkoavioliitto/varhaisavioliitto, pakkovärväys, naisen sukuelinten silpominen, lapsikauppa, perhe- ja lähisuhdeväkivalta, pakkotyö, prostituutio ja lapsipornografia) ⁽¹¹⁾.

Kansainvälisen suojelun lisäksi henkilön iällä on vaikutusta muiden sellaisten menettelyiden yhteydessä, joihin viranomaiset osallistuvat, kuten suostumuksen antaminen avioliittoon, alaikäisten sukupuolisuhteiden raportointi, terveydenhuoltoon liittyvän hoidon hyväksyminen tai kieltäminen, työmarkkinoille pääsy, oikeuksien (oikeus saada opetusta jne.) toteutumisen varmistaminen sekä rikosoikeudellista vastuuta koskevat vaikutukset (rikosoikeudellisen vastuun alaikäraja jne.).

Näin ollen, kun henkilön ikää ei tiedetä ja iästä on **olennaisia epäilyjä**, viranomaisten voi olla tarpeen arvioida henkilön ikä sen määrittämiseksi, onko henkilö aikuinen vai lapsi. Tapauksissa, joissa on ilmeistä, että hakija on lapsi, tai joissa ei ole vastakkaisia todisteita ja hakijan fyysisestä ulkonäöstä, käytöksestä ja psykologisesta kypsyudesta epäilyksettä ilmenee, että hakija on merkittävästi vanhempi kuin 18-vuotias, iän arviointi ei välttämättä ole tarpeen. Jos kuitenkin on saatavilla muita vastakkaisia todisteita kuin henkilön fyysinen ulkonäkö, esimerkiksi jos henkilö näyttää merkittävästi yli 18-vuotiaalta mutta hänellä on asiakirja, josta ilmenee, että hän on lapsi, iän arviointi saattaa yhä olla tarpeen. Iän arvioinnin tarpeellisuus itse asiassa tarkoittaa, että on olemassa epäilyjä hakijan iästä ja näin ollen siitä, että hakija saattaa olla lapsi.

Epäilyjä saattaa ilmetä paitsi silloin, kun hakija väittää olevansa lapsi, myös silloin, kun hän väittää olevansa aikuinen. Matkalla olevat lapset saattavat teeskennellä olevansa aikuisia **välttääkseen viranomaisten suojelutoimenpiteet**. Tähän voi olla eri syitä: he saattavat esimerkiksi haluta jatkaa matkaa suunniteltuun määränpäähensä ja näin ollen välttää valvotun majoituksen, jonka yhteydessä joissain tapauksissa rajoitetaan liikkumisvapautta tai jossa heidät erotettaisiin mukana olevista aikuisista. Lapset saattavat usein väittää olevansa aikuisia, jotta heidän annetaan tehdä työtä tai avioitua. He saattavat myös pitää itseään aikuisina, jotka ovat vastuussa jälkeen jättämänsä perheen hyvinvoinnista. Muissa tapauksissa lapset saattavat kuitenkin vain seurata salakuljettajien tai ihmiskaupan harjoittajien ohjeita. Kyseisenlaisissa tapauksissa salakuljettajat tai ihmiskaupan harjoittajat yrittävät pitää lapset huomaamattomina, jotta he pysyvät suojattomina ja heitä on helppo käyttää hyväksi myöhemmin. Tietoisuus tästä ilmiöstä voi helpottaa uhrin, mahdollisen uhrin tai ihmiskaupan harjoittamisen varhaista tunnistamista ⁽¹²⁾ ja murtaa hyväksikäyttöketjun.

⁽¹⁰⁾ Ks. esimerkiksi uudelleenlaaditun vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 21 artiklassa annettu ohjeellinen luettelo haavoittuvassa asemassa olevista hakijoista.

⁽¹¹⁾ UNHCR, *Kansainvälistä suojelua koskevat suuntaviivat: vuoden 1951 yleissopimuksen 1 artiklan A kohdan 2 alakohdan ja 1 artiklan F kohdan ja/tai pakolaisten oikeusasemaa koskevan vuoden 1967 pöytäkirjan mukaiset lasten turvapaikkahakemukset [Guidelines on international protection: child asylum claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 convention and/or 1967 protocol relating to the status of refugees]*, 22. joulukuuta 2009, HCR/GIP/09/08, saatavilla osoitteesta <http://www.refworld.org/docid/4b2f4fd2.html>.

⁽¹²⁾ EASO on kehittänyt verkkotyökalun, jolla autetaan kansallisia viranomaisia tunnistamaan ajoissa henkilöt, joilla on erityisiä menettelyllisiä ja/tai vastaanottoon liittyviä tarpeita (IPSN), saatavilla osoitteesta <https://ipsn.easo.europa.eu/>

Tiivistetysti ilmaistuna **iän arviointi** on menettely, jonka avulla viranomaiset pyrkivät arvioimaan henkilön kronologisen iän tai ikähaarukan määrittääkseen, onko henkilö lapsi vai aikuinen.

Henkilön oikeellinen tunnistaminen lapseksi tai aikuiseksi on olennaisen tärkeää lapsen oikeuksien suojelemisen ja takaamisen varmistamiseksi sekä sen estämiseksi, että aikuisia sijoitetaan lasten joukkoon ja nämä aikuiset voivat hyötyä muista oikeuksista tai takeista (kuten oikeudesta saada opetusta, edunvalvojan/edustajan nimittämisestä), joihin he eivät ole oikeutettuja.

Iän arviointi perusoikeuksien näkökulmasta

Eräät lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määrätyt perusoikeudet ⁽¹³⁾ ovat erityisen merkityksellisiä iän arviointimenettelyn kannalta.

Lapsen etu (lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artikla)

Lapsen etu on aina huomioitava ensisijaisena kaikissa lapsia koskevissa toimissa. Lapsen etua on siis sovellettava siitä hetkestä, jona todetaan, että hakija saattaa olla alle 18-vuotias, koko iän arvioinnin ajan, mikäli arviointi on tarpeen, ja kunnes pitävistä tuloksista käy ilmi, että hakija on aikuinen.

Oikeus syrjimättömyyteen (lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 2 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artikla)

Jokaista henkilöä on kohdeltava puolueettomasti ja käsiteltävä yksilönä. Iän arvioinnin yhteydessä on olennaisen tärkeää välttää ennakkokäsityksiä tietyistä kansallisuuksista, etnisistä ryhmistä jne.

Oikeus henkilöllisyyteen (lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 1, 7 ja 8 artikla)

Ikä on yhtä lailla osa henkilön henkilöllisyyttä kuin hänen nimensä, kansallisuutensa, kansalaisuutensa ja perheasemansa. Ikä määrittää henkilön oikeudet ja velvoitteet sekä henkilöön kohdistuvat valtion velvoitteet (esimerkiksi suojelun, koulutuksen ja terveydenhuollon tarjoaminen). Yksi näistä velvoitteista on velvoite palauttaa sellaisen henkilön henkilöllisyys, jolta henkilöllisyys on laittomasti riistetty; tosiasiallisesti valtio on velvoitettu toimittamaan todistus henkilöllisyydestä ja takaamaan, että muut tunnustavat kyseiset oikeudet ja kunnioittavat niitä. Virheellinen iän arviointi voi aiheuttaa pysyvää vahinkoa, jos se estää henkilön oikeuksien toteutumisen, mahdollisuuden käyttää oikeuksia tai sen, että muut tunnustavat kyseiset oikeudet. Virheellisesti suoritetusta iän arvioinnista voi seurata lasten joutuminen tilanteisiin, joissa he ovat haavoittuvassa asemassa. Tämä voi tarkoittaa, että lapset päätyvät tekemisiin aikuisten kanssa tai sijoitetuiksi aikuisten joukkoon tai että aikuisia sijoitetaan virheellisesti lasten joukkoon, mikä on erityisen huolestuttava skenaario.

Oikeus ilmaista näkemyksiä vapaasti ja oikeus tulla kuulluksi (lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 12 ja 14 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 ja 41 artikla)

Tällä perusoikeudella on kauaskantoiset vaikutukset. Se käsittää lapsen oikeuden ilmaista omat näkemyksensä vapaasti ja oikeuden siihen, että lapsen näkemykset otetaan huomioon asianmukaisesti lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. Tapauksissa, joissa hakijan iästä on epäilyjä, on oltava erityisen varovainen, jotta vältetään puolueelliset tai mielivaltaiset oletukset (kuten esimerkiksi se, minkä ikäinen lapsi voi muodostaa oman näkemyksensä) otettaessa huomioon lapsen näkemyksiä tämän kehitystason mukaisesti. Lisäksi on käytettävä erityistä harkintaa, kun kyseessä ovat vammaiset henkilöt tai henkilöt, joilla on muita erityistarpeita (esim. lukutaidottomat).

⁽¹³⁾ Euroopan unionin perusoikeuskirja on saatavilla osoitteesta <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EN>.

Oikeuteen ilmaista omat näkemykset ja oikeuteen tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin liittyy kiinteästi oikeus tulla kuulluksi aina ennen kuin jokin sellainen yksittäinen toimenpide, joka voi vaikuttaa henkilöön haitallisesti, suoritetaan hallinnollisessa tai oikeudellisessa menettelyssä.

Oikeus saada tietoa

Tiedolla on keskeinen asema siinä, että henkilö kykenee ymmärtämään iän arviointimenettelyn sekä menettelyyn liittyvät oikeudet ja velvoitteet. Lisäksi, mikäli henkilön suostumusta tarvitaan, hänen pitäisi antaa suostumuksensa tarkkojen ja kattavien tietojen perusteella ja kyetä antamaan se vapaasti ilman minkäänlaista painostusta tai ehtoa.

Ihmisarvon kunnioittaminen ja oikeus koskemattomuuteen (lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 ja 37 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 1, 3 ja 5 artikla)

län arviointimenettelyssä on kunnioitettava hakijan ihmisarvoa sekä tämän fyysistä koskemattomuutta. län arviointitutkimukset, joiden yhteydessä vaaditaan intiimialueiden paljastamista tai alastomuutta, ovat erittäin tunkeilevia, eikä niillä ole lääketieteellistä tarkoitusta, minkä takia niitä on vältettävä. Kehon osien paljastaminen on erityisen traumaattista lapsille, nuorille ja hakijoille, joilla on erilaiset kulttuuritaustat, ja heidän on vaikeaa ymmärtää sitä. Kyseiset tutkimukset ovat erityisen ahdistavia ja saattavat aiheuttaa uusia traumoja lapsille, jotka ovat saattaneet altistua pahoinpitelylle tai muille vaarallisille tilanteille maahantulon aikana tai kokeneet vainoa tai vakavaa väkivaltaa.

Yksityiselämän ja henkilötietosuojan kunnioittaminen (lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 16 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla)

Tällä oikeudella suojellaan lasten yksityiselämää julkisten viranomaisten ja yksityisten organisaatioiden, kuten tiedotusvälineiden, mielivaltaiselta puuttumiselta. Suojelu koskee neljää erillistä aluetta: yksityiselämä, perhe-elämä, koti ja kirjeenvaihto. Viranomaisten puuttuminen yksityiselämään pitää perustella, sen enimmäislaajuutta täytyy rajoittaa ja sitä täytyy säännellä täsmällisillä normeilla. EU:n lainsäädännön nojalla henkilötietoja saa kerätä laillisesti vain tiukkojen ehtojen mukaisesti ja lainmukaiseen tarkoitukseen, ja henkilötietojen hankkimiseen on oltava henkilön tai hänen edustajansa suostumus tai laillinen oikeutus. Muussa tapauksessa kyseisenlainen puuttuminen on mielivaltaista tai laitonta. Henkilötietoja keräävien ja hallinnoivien henkilöiden tai organisaatioiden täytyy varmistaa väärinkäytöltä suojaaminen ja kunnioittaa EU:n lainsäädännöllä taattuina tietojen omistajien oikeuksia. Lapsille ja heidän edunvalvojilleen/edustajilleen täytyy tiedottaa asianmukaisen kansallisen oikeudellisen kehyksen nojalla kerättävistä tiedoista. Kansainvälisen suojelun yhteydessä tietojen keräämisessä on pidettävä huolta siitä, että estetään sellaisten tietojen leviäminen, jotka voivat vaarantaa hakijan tai hänen perheensä.

Oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin (Euroopan unionin perusoikeuskirjan 12 ja 47 artikla)

Tämän oikeuden mukaisesti menettelyn tuloksiin voidaan hakea muutosta ja oikeuden käyttöä koskevan tiedon ja tuen on oltava lasten saatavilla. Hakijan ei pidä vastata iän arviointipäätöstä koskevan muutoksenhaun taloudellisista kustannuksista; muutoin oikeutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ei voida käyttää tehokkaasti.

Useimmat näistä perusoikeuksista sisältyvät periaatteina (lapsen etu) ja menettelyllisinä takeina kansainväliseen ja Euroopan unionin lainsäädäntöön, erityisesti EU:n turvapaikkasäädöksiin, kuten seuraavasta luvusta ilmenee.

Luku 2 Lapsen etu ja menettelylliset takeet

Lapsen etu

Lapsen edun periaate perustuu syvällisesti Euroopan unionin ihmisoikeus- ja turvapaikkalainsäädäntöön ja kansainvälisiin oikeudellisiin puitteisiin ⁽¹⁴⁾.

”Kaikissa lasta koskevista viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.” (Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artikla)

Yleisenä periaatteena lapsen etu vaatii jatkuvaa huomioon ottamista hetkestä, jona lapsi löydetään, siihen asti, kunnes valitaan lasta koskeva kestävä ratkaisu.

Heti, kun ilmenee viitteitä siitä, että hakija voi olla lapsi, kansainvälisen suojelun yhteydessä täytyy ryhtyä toteuttamaan lapsen etua kaikissa lapseen vaikuttavissa toimissa ja täten myös koko turvapaikkamenettelyn ajan. Tältä osin vastaanottavat EU+-maat ovat velvollisia noudattamaan lapsen etua sekä turvapaikkamenettelyissä että kaikissa muissa lapsiin vaikuttavissa menettelyissä ja päätöksissä, kuten iän arviointimenettelyssä.

Kuten YK:n lapsen oikeuksien komitea ⁽¹⁵⁾ on todennut, lapsen etu on kolmitahoinen käsite.

(a) Tosiasiallinen oikeus: lapsen oikeus saada etunsa arvioituksi ja otetuksi ensisijaisesti huomioon, kun pohditaan eri etuja päätöksen tekemiseksi kyseessä olevasta asiasta, sekä tae, että kyseinen oikeus toteutuu aina, kun on tehtävä päätös, joka koskee yksittäistä lasta, joukkoa tunnistettuja tai tunnistamattomia lapsia tai lapsia yleensä.

(b) Tulkintaa koskeva oikeudellinen perusperiaate: jos oikeudellista säännöstä voidaan tulkita useammalla kuin yhdellä tavalla, on valittava tulkinta, joka parhaiten vastaa lapsen etua.

(c) Menettelyllinen sääntö: kun on tehtävä päätös, joka vaikuttaa tiettyyn lapseen, tunnistettuun joukkoon lapsia tai lapsiin yleensä, päätöksentekomenettelyyn on sisällyttävä arviointi mahdollisista (myönteisistä tai kielteisistä) vaikutuksista, jotka päätöksellä on kyseessä olevaan lapseen tai lapsiin.

Lapsen edun arviointi ja määrittäminen edellyttää menettelyllisiä takeita. Lisäksi päätöksen perusteluista täytyy käydä ilmi, että lapsen etu on nimenomaisesti otettu huomioon. Tältä osin viranomaisten on selostettava, kuinka oikeutta on kunnioitettu päätöksessä, eli minkä toimen on katsottu olevan lapsen parhaan edun mukainen; millä perustein tämä on määritetty; sekä kuinka lapsen etua on arvioitu muihin seikkoihin verrattuna, olivatpa nämä sitten laaja-alaisia poliittisia kysymyksiä tai yksittäistapauksia.

Tämän seurauksena ja YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentin nojalla lapsen etu on otettava ensisijaisesti huomioon myös tehtäessä iän arvioinnin suorittamista koskevaa päätöstä ja valittaessa iän arviointia koskevia menetelmiä.

Lapsen edun arviointi iän arvioinnin yhteydessä

Edun arvioinnissa tarkastetaan, että iän arviointimenettely on lapsen edun mukainen, että tarvittavat menettelylliset takeet ovat käytössä, että yksittäisen lapsen oikeudet on suojattu ja että tulosten odotetaan poistavan hakijan ikää koskevat epäilyt. Edun arvioinnissa on otettava huomioon lapsen erityisolosuhteet

⁽¹⁴⁾ Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 artikla, Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artikla, EU:n turvapaikkasäädökset: uudelleenlaaditun vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 23 artikla, uudelleenlaaditun vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 11 artikla, uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 6 kohta, aseman määrittelyä koskevan direktiivin 20 artiklan 5 kohta ja uudelleenlaaditun Dublin III -asetuksen 6 artikla.

⁽¹⁵⁾ Yleiskommentti nro 14 (2013) lapsen oikeudesta saada etunsa otetuksi ensisijaisesti huomioon (3 artiklan 1 kohta), saatavilla osoitteesta http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf.

sekä varmistettava, että lapsen etu otetaan ensisijaisesti huomioon, kun päätetään, arvioidaanko lapsen ikä ja kuinka se tehdään. Tästä syystä iän arviointimenettelyn täytyy olla lapsikeskeinen, ja siinä on otettava huomioon hakijan erityisolosuhteet ja tarpeet.

Edun arviointi onkin suoritettava ennen minkään lapseen vaikuttavan päätöksen tekemistä eli ennen kuin päätös iän arvioinnin suorittamisesta tehdään.

Mikäli tarvitaan lisätoimia, edun arvioinnille on tehtävä jatkoarviointi sen varmistamiseksi, että lapsen etu otetaan huomioon. Iän arvioinnin suorittamista koskevassa päätöksessä on otettava huomioon lapsen etua koskevan puhuttelun lopputulos ja kaikki lapsen asiakirja-aineistossa olevat tiedot. Mikäli iän arviointia ei pidetä tarpeellisena ja hyödyllisenä odotettujen tulosten kannalta, **sitä ei pidä suorittaa**.

Lisäksi seuraavat tekijät ovat erityisen tärkeitä, kun kyseessä on lapsen edun arviointi nimenomaisesti kansainvälisen suojelun yhteydessä tehtävää iän arviointia varten.

- **Turvallisuusnäkökohdat** ⁽¹⁶⁾: saapuessaan tai myöhemmässä vaiheessa lapset väittävät toisinaan olevansa aikuisia välttääkseen lapsille tarkoitetun majoituksen. Kyseisessä majoituksessa on enemmän suoja-ominaisuuksia, kuten liikkumisvapauden rajoituksia ja kohdennettua henkilöstöä, jotka huolehtivat heistä. Tämä voi johtua useista eri syistä, kuten esimerkiksi siitä, että lapset haluavat pysyä huomaamattomina voidakseen jatkaa matkaa suunniteltuun määränpäähänsä. Muissa tapauksissa itsensä aikuiseksi väittäminen voi olla osa taustatarinaa, joka lapsia on ohjeistettu kertomaan viranomaisille ja muille toimijoille, kun lapselta kysytään hänen ikäänsä. Kyseisten taustatarinoiden lähteet voivat olla hyvin moninaisia. Lapset ovat voineet saada ohjeita sukulaisilta tai kanssaan matkustavilta aikuisilta, jotka haluavat välttää lasten erottamisen heistä, tai salakuljettajilta; ohjeet on kuitenkin voitu saada myös ihmiskauppaverkoston jäseneltä, joka haluaa säilyttää hallinnan lapseen ja pitää tämän helposti saatavilla tämän oleskellessa alueella. Näin ollen on hyvin tärkeää pitää mielessä, että epäilyttävä väite aikuisuudesta voi olla merkki siitä, että hakija on mahdollisesti ihmiskaupan uhri, ja viranomaisten täytyy toimia tilanteen mukaisesti (ohjattava ja lähetettävä hakija asianmukaisten kansallisten palvelujen piiriin, mukaan luettuna mahdollinen ihmiskaupan uhria koskeva arviointi).
- **Lapsen hyvinvointi** ⁽¹⁷⁾: jos iän arviointi on perusteltu, käytettävien menetelmien on oltava lapsen kannalta mahdollisimman vähän tunkeilevia ja mahdollisimman tarkkoja ikähaarukan arvioinnin osalta, ne on määriteltävä validoitujen standardien mukaisesti, ne on voitava tarkastaa ja niitä on voitava muuttaa. Jotta voidaan varmistaa, että menetelmien tuloksia koskevat odotukset ovat realistisia, virhemarginaali on määriteltävä ja kirjattava. Lapsen epäilyt ja huolet täytyy käsitellä, ja mikäli lapsella on syitä kieltäytyä arviointiin osallistumisesta, syyt on tutkittava ja vaihtoehtoja on tarjottava mahdollisuuksien mukaan. Lapsen ja/tai hänen edunvalvojansa/edustajansa tekemiä pyyntöjä täytyy noudattaa mahdollisimman suurelta osin, jotta voidaan suojella lapsen hyvinvointia ja vähentää tutkimusten ahdistavuutta (tutkimus- tai puhutteluhuoneessa olevien henkilöiden määrän rajoittaminen, edunvalvojan/edustajan läsnäolo, jos lapsi tätä vaatii jne.).
- **Lapsen tausta** ⁽¹⁸⁾: on tärkeää mukauttaa menettelyä lapsen kulttuuristaustaan (tutkijan ja tulkin sukupuolen on oltava lapsen valinnan mukainen) ja hänen kokemuksiinsa (lapsen kokema pako ja siirtolaisuus Eurooppaan voivat asettaa hänet haavoittuvaan asemaan tai pahentaa sitä).
- **Erityisolosuhteet**: viranomaisten täytyy arvioida hakijan erityisolosuhteet (väitetty ikähaarukka, hakijan sukupuoli jne.) ja tarpeet, mahdolliset myönteiset ja kielteiset vaikutukset, hakijan näkemykset sekä se, ovatko käytössä olevat erityiset menetelmät asianmukaisia tapauksen kannalta.

⁽¹⁶⁾ Vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 23 artiklan 2 kohta, Dublin III -asetuksen 6 artikla ja johdanto-osan 13 kappale sekä aseman määrittelyä koskevan direktiivin johdanto-osan 18 kappale.

⁽¹⁷⁾ Vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 23 artiklan 2 kohdassa, Dublin III -asetuksen 6 artiklassa, aseman määrittelyä koskevan direktiivin johdanto-osan 18 kappaleessa, turvapaikkamenettelydirektiivin johdanto-osan 33 kappaleessa, Dublin III -asetuksen johdanto-osan 13 kappaleessa ja ihmiskaupan torjuntaa koskevan direktiivin johdanto-osan 20 kappaleessa mainitun mukaisesti.

⁽¹⁸⁾ Vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 23 artiklan 2 kohta, turvapaikkamenettelydirektiivin johdanto-osan 33 kappale, Dublin III -asetuksen johdanto-osan 13 kappale ja aseman määrittelyä koskevan direktiivin johdanto-osan 18 kappale.

Edellä mainitun johdosta sekä kansainvälisissä että Euroopan unionin oikeudellisissa puitteissa määritetään seuraavat iän arvioinnin kannalta tarpeelliset standardit ja takeet.

Epäselviä tapauksia on tulkittava hakijan eduksi niin laajasti kuin mahdollista, kun kyseessä ovat ilman huoltajaa olevat lapset, joilla todennäköisemmin ei ole asiakirjatodisteita mukanaan.

Pätevän, riippumattoman **edustajan ja/tai edunvalvojan** tarjoaminen välittömästi; edustaja ja/tai edunvalvoja toimii lapsen edun mukaisesti, takaa lapsen yleisen hyvinvoinnin ja tekee oikeustoimia.

Oikeus saada ikätasolle sopivaa **tietoa** kielellä, jota lapsi ymmärtää.

Oikeus osallistua ja saada **näkemyksensä kuulluksi** ja otetuksi huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

Tietoon perustuva suostumus ja **oikeus kieltäytyä** lääkärintarkastuksista.

Luottamuksellisuus, tietosuojaja turvallisuusnäkökohdat

Vähiten tunkeileva menetelmä ja vähiten tunkeileva menettely (vaiheittainen toteutus), jotka ovat sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisiä.

Tarkkuutta ja virhemarginaalia täytyy soveltaa hakijan eduksi.

Oikeus **tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin** tapauksen mukaan.

Lapsiystävälliset menettelyt, joita suorittavat **pätevät ammattilaiset**, jotka ovat tietoisia kulttuurisista ja etnisistä erityisnäkökohdista.

Jos menettelyllä ja saatavilla olevilla resursseilla ei voida taata mainittujen takeiden toteutumista, kuten saattaa käydä tilanteissa, joissa tulijoiden tai maihin nousevien henkilöiden määrä on suuri, iän arviointi voidaan suorittaa myöhemmässä vaiheessa tai kahdessa vaiheessa (alustava seulonta saapumisen yhteydessä ja täysimittainen iän arviointi, kun olosuhteet sen sallivat). Tässä skenaariossa epäselviä tapauksia tulkitaan täysin hakijan hyväksi, ja hakijan väittämä iästään täytyy hyväksyä, kunnes olosuhteiden puitteissa voidaan varmistaa turvallisen ja tehokkaan iän arvioinnin suorittaminen ⁽¹⁹⁾.

Huomionarvoista on, että vaikka tässä julkaisussa annetuissa ohjeissa ja välineissä keskitytään vain iän arviointimenettelyyn, edun arviointia on jatkettava, kunnes löydetään lapsen kannalta kestävä ratkaisu. Lisäksi lapsen edun arvioinnilla ei ole tarkoitus korvata lapsen edun määrittämistä, joka vaaditaan tarkasteltaessa lasta koskevia kestäviä ratkaisuja.

Asian ratkaiseminen hakijan eduksi epäselvissä tapauksissa

Epäselvien tapausten ratkaiseminen hakijan eduksi on keskeinen periaate ja tae iän arvioinnin alalla, sillä millään nykyisellä iän arviointimenetelmällä ei voida määrittää tiettyä ikää varmuudella.

Tämä periaate esiintyy merkittävytyensä vuoksi toistuvasti keskeisenä menettelyllisenä takeena lapsiin liittyvissä asioissa sekä myös EU:n turvapaikkasäädösten (uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohta) mukaisessa iän arviointimenettelyssä. Lisäksi ihmiskaupan torjuntaa koskevassa direktiivissä todetaan selkeästi, että epäselvät tapaukset on ratkaistava hakijan eduksi, kun hakijan iästä ei ole varmuutta:²⁰

⁽¹⁹⁾ Lisäohjeita ja käytännön suosituksia on luvussa 4 ja liitteessä 2 (lapsen etua koskevat välineet).

⁽²⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/36/EU, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2011, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2002/629/YOS korvaamisesta, saatavilla osoitteesta <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:fi:PDF>.

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että henkilö katsotaan lapseksi silloin, kun ihmiskaupan uhrin iästä ei ole varmuutta ja on syytä epäillä, että kyseessä on lapsi, jotta hän saisi välittömästi apua, tukea ja suojelua.” (Ihmiskaupan torjuntaa koskevan direktiivin 13 artiklan 2 kohta.)

Kysymys muuttuu monimutkaisemmaksi, sillä hakijan ikää koskevat epäilyt ovat usein seurausta asiakirjatodisteiden puuttumisesta. Tämä on erityisen yleistä, kun kyseessä ovat lapset. Iän arviointimenettelyllä ei kuitenkaan välttämättä kyetä poistamaan kaikkia epäilyjä (tulokseksi saadaan usein ikä, joka on vuoden tai kaksi 18 vuoden iän ylä- tai alapuolella) nykyisten menetelmien rajoitusten vuoksi.

Iän arviointia ei pidä käyttää rutiinikäytäntönä. Iän arvioinnin tarve täytyy **perustella asianmukaisesti** ilmoitettua ikää koskevien **olennaisten epäilyjen** perusteella, ja iän arviointia pitäisi käyttää vain tapauksissa, joissa todisteita ei ole ja/tai joissa useat kerättyjen todisteiden osat ovat ristiriitaisia hakijan väitetyn iän kanssa. Jos saatavilla olevat todisteet eivät ole ristiriidassa iän kanssa tai jos niillä voidaan vahvistaa väitetty ikä, se täytyy hyväksyä.

Tapauksissa, joissa asiakirjatodisteita (kuten passit, henkilöllisyysasiakirjat, oleskelukortit tai esimerkiksi UNHCR:n myöntämät matkustusasiakirjat, muiden maiden todistukset tai uskonnollista asemaa tai siviiliasemaa koskevat todistukset — avioliitto- tai syntymätodistus, hakijan tai jonkin perheenjäsenen perhekirja) ei ole, viranomaiset saattavat olla epävarmoja tai heillä voi olla **yksinkertaisia epäilyjä** henkilön iästä.

Yksinkertaiset epäilyt

Mikäli voimassa olevat asiakirjat puuttuvat, mutta vähintään yksi seuraavista viranomaisten keräämistä todisteiden osista tukee väitettyä ikää (hakijan lausumat) tai vahvistaa sen, väitetty ikä voidaan hyväksyä ilman, että iän arviointia tarvitaan.

- Muista tietokannoista saadut tiedot.
- Muiden perheenjäsenten, sukulaisten tai lapsen edunvalvojan lausumat.
- Fyysistä ulkonäköä koskevat alustavat arviot.

Todisteiden osia voidaan painottaa eri tavalla riippuen kyseisen osan luotettavuudesta muihin osiin verrattuna.

Muissa tapauksissa, joissa asiakirjoja ei ole ja viranomaisten keräämien todisteiden osat eivät tue väitettyä ikää tai ovat ristiriidassa sen kanssa, epäilyt katsotaan **olennaisiksi**. Mikäli henkilön pitämisestä virheellisesti aikuisena tai lapsena voi aiheutua haitallisia seuraamuksia, iän arvioinnin aloittaminen pitää katsoa tarpeelliseksi sillä edellytyksellä, että se on lapsen edun mukaista.

Olennaiset epäilyt

Mikäli voimassa olevat asiakirjat puuttuvat ja useampi viranomaisten keräämistä todisteiden osista ei tue väitettyä ikää (hakijan lausumat) tai on sen kanssa ristiriidassa, väitettyä ikää ei voida hyväksyä ja iän arviointi on tarpeen.

- Muista tietokannoista saadut tiedot.
- Muiden perheenjäsenten, sukulaisten tai lapsen edunvalvojan lausumat.
- Fyysistä ulkonäköä koskevat alustavat arviot (otettava huomioon vain yhdessä edellä mainittujen osien kanssa, ei yksinään).

Todisteiden osia voidaan painottaa eri tavalla riippuen kyseisen osan luotettavuudesta muihin osiin verrattuna.

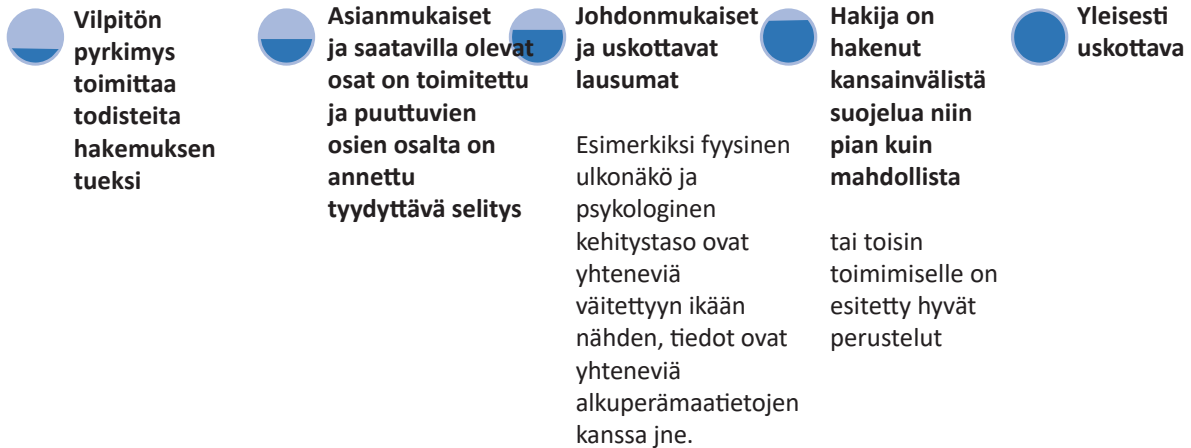
Edellä mainittujen osien analysoinnin jälkeen viranomaisilla voi olla olennaisia epäilyjä väitetystä iästä, ja näin ollen hakijan iän arvioimiseksi saatetaan tarvita iän arviointimenettely.

Hakijan ikä aineellisena tosiseikkana

Tietyissä erityistapauksissa, esimerkiksi kun kyseessä ovat erityisesti lapsia koskevat kansainvälisen suojelun perusteet (pakkoavioliitto, lapsisotilaat jne.), hakijan ikä on aineellinen tosiseikka ⁽²¹⁾ ja näin ollen merkityksellinen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tarkastelussa. Vaikka hakijan ikää koskevien lausumien tukena ei olisikaan asiakirjatodisteita tai muita todisteita, kyseisissä tapauksissa lausumia pidetään uskottavina ja ne hyväksytään ilman, että ylimääräistä (iän) arviointia tarvitaan, jos seuraavat ehdot täyttyvät (aseman määrittelyä koskevan direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti).

Vaadittavat ehdot hakijan lausumien pitämiseksi uskottavina, vaikka niiden tueksi ei ole todisteita

Tämä on erityisen tärkeä säännös ilman huoltajaa olevien lasten kannalta, sillä on todennäköisempää, että heillä ei ole asiakirjatodisteita, erityisesti kun kyseessä ovat kansainvälisen suojelun hakijat.

Turvapaikkamenettelyistä tai siirtolaisuudesta vastaavien virkamiesten täytyy arvioida tiedot ja ottaa huomioon hakijan henkilökohtainen tilanne ja asiayhteys. Mikäli kyseessä ovat lapset tai oletetut lapset, ja erityisesti mikäli he ovat ilman huoltajaa, saatavilla olevia todisteita ja selitysten johdonmukaisuutta koskevien odotusten tason olisi oltava alhaisempi.

Epäselvien tapausten tulkinta hakijan hyväksi iän arviointimenettelyssä

Nykyisin käytössä olevien menetelmien epätarkkuuden ja mahdollisen tunkeilevuuden vuoksi on olennaisen tärkeää, että epäselviä tapauksia tulkitaan hakijan hyväksi järjestelmällisesti koko iän arviointimenettelyn ajan. Nykyisten menetelmien virhemarginaali sekä sen vaikutukset tuloksiin on tarpeen tunnistaa ja määrittää menettelyssä. Kyseiset puutteet eivät saa vaikuttaa kielteisesti hakijan oikeuksiin tai lausumiin; päinvastoin, kun epäselviä tapauksia tulkitaan hakijan eduksi asianmukaisella tavalla, viranomaisten on tulkittava epävarmoja tuloksia hakijan eduksi, *in dubio pro refugio* tai *in dubio pro minore*.

”Jäsenvaltiot voivat käyttää lääkärintarkastuksia määrittääkseen ilman huoltajaa olevien alaikäisten iän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinnan yhteydessä, jos jäsenvaltioilla on yleisten lausumien tai muiden merkityksellisten seikkojen perusteella epäilyksiä hakijan iästä. Jos jäsenvaltioilla on tämän jälkeen edelleen epäilyksiä hakijan iästä, niiden on oletettava, että hakija on alaikäinen.” (Turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohta.)

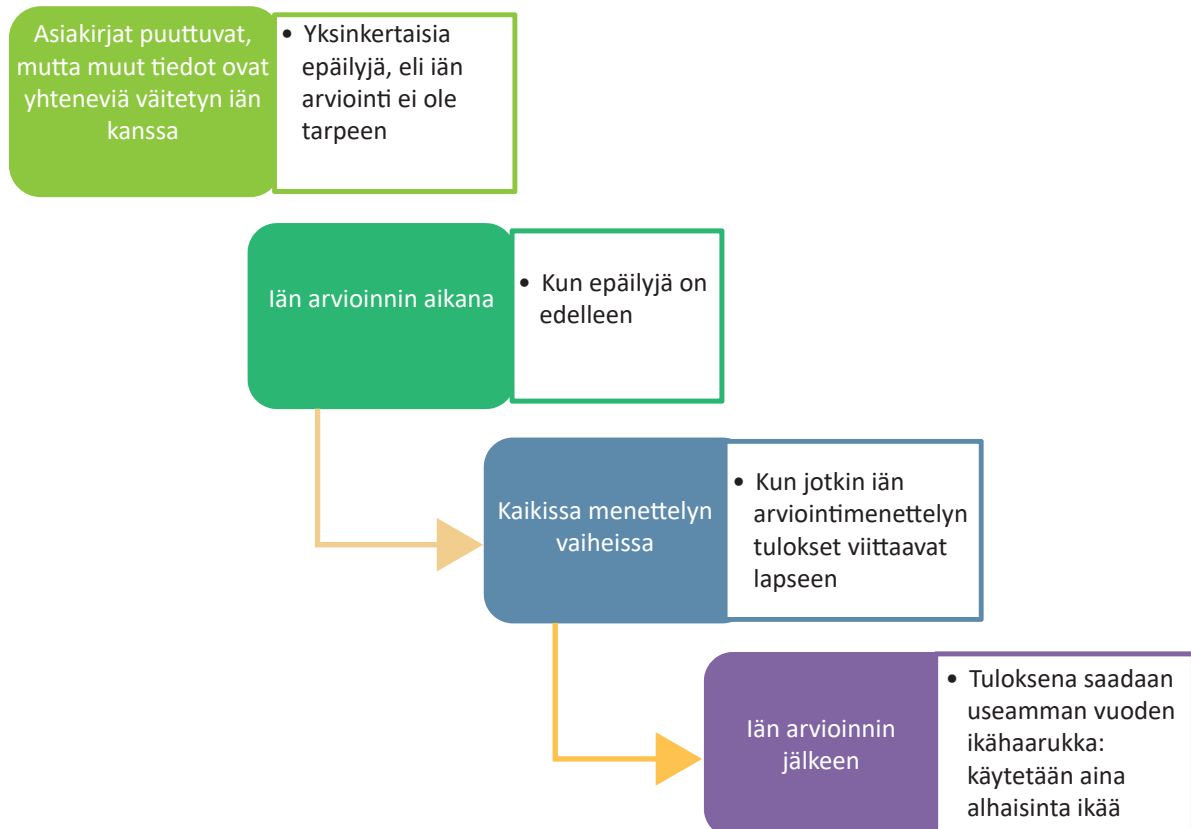
Periaatteen soveltamisesta lasten tunnistamisvaiheessa on lopulta se hyöty, että periaatetta käyttämällä saadaan välitön vastaus epäilyihin eikä vastauksen saaminen edellytä kalliita tai pitkäkestoisia menettelyitä. Lisäksi periaatetta voidaan ja pitäisi soveltaa ennen arviointia ja kaikissa sen vaiheissa, mikäli menettelyyn

⁽²¹⁾ EASON käytännön oppaassa annetun määritelmän mukaisesti aineelliset tosiseikat ovat (väitettyn) tosiseikkoja, jotka liittyvät yhteen tai useampaan pakolaisen tai kansainvälistä suojelua saavan henkilön määritelmää koskevaan edellytykseen.

osallistuvat asiantuntijat (asiantuntijat, jotka suorittavat iän arvioinnin tai tulkitsevat sen tuloksia) ilmaisevat epäilyjä. Tämä on erityisen merkityksellistä tilanteissa, joissa tulijoiden määrä on suuri ja viranomaisten on tehtävä nopeita päätöksiä ja resursseja on liian vähän tilanteeseen nähden. Tapauksissa, joissa kyseessä on mahdollisesti lapsi, häntä ei kuitenkaan pidä katsoa aikuiseksi eikä häntä näin ollen saa sijoittaa aikuisten majoitukseen tai säilöönottotoyksiköihin ennen arviointia tai sen aikana

Hakija on katsottava lapseksi ja häntä on kohdeltava lapsena näiden vaiheiden aikana:

Asian ratkaiseminen käytännössä hakijan eduksi epäselvissä tapauksissa

Asia ratkaistaan epäselvissä tapauksissa hakijan eduksi seuraavissa tilanteissa:

Kun väitetyin iän (hakijan ilmoitukset) tueksi ei ole asiakirjoja, mutta väitetty ikä on yhtenevä viranomaisten keräämien todisteiden muiden osien kanssa, sovelletaan suoraan asian ratkaisemista hakijan eduksi epäselvissä tapauksissa, jolloin iän arviointi ei ole tarpeen.

- Jos iän arviointi suoritetaan, henkilöön on sovellettava asian ratkaisemista hakijan eduksi epäselvissä tapauksissa ja häntä on kohdeltava lapsena **menettelyn kesto aikana ja niin kauan, kun asiasta on olemassa epäilyjä**
- Mikäli jollakin **iän arvioinnissa** käytettävällä menetelmällä saadaan tulos, joka viittaa hakijan olevan lapsi, arviointi on lopetettava tähän ja **ikähaarukan alhaisin ikä** on katsottava päteväksi.
- Lopuksi, jos tulokset ovat yhä **epävarmoja menettelyn loppuun saattamisen jälkeen, ikähaarukan alhaisin ikä on katsottava päteväksi** iän arvioinnissa ⁽²²⁾.

⁽²²⁾ Ks. uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohta ja YK:n komitean yleiskommentti nro 6.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

Hakijaa kohdellaan lapsena iän arvioinnin aikana 17 EU+-maassa.
Yksi jäsenvaltio soveltaa kahden vuoden virhemarginaalia hakijan hyväksi, kun tulokset on saatu.
Kaksi EU+-maata ei ratkaise epäselviä tapauksia hakijan hyväksi.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

Edunvalvoja/edustaja

Ilman huoltajaa olevia lapsia koskeva keskeinen tae on, että oletetulle lapselle täytyy **nimittää riippumaton ja pätevä edunvalvoja/edustaja mahdollisimman pian** (ks. uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 1 kohta).

Edustaja on toimivaltaisten elinten nimittämä henkilö tai järjestö, jonka tehtävänä on ilman huoltajaa olevan lapsen avustaminen ja edustaminen menettelyissä. Edustaja varmistaa lapsen edun ja tekee tarvittaessa lapsen puolesta oikeustoimia⁽²³⁾. Edustaja täytyy nimetä mahdollisimman pian ja ennen iän arviointia koskevien tutkimusten aloittamista. Lisäksi edustajan täytyy olla **riippumaton** eturistiriitojen välttämiseksi, millä varmistetaan, että hän toimii lapsen edun mukaisesti uudelleenlaaditun turvapaikkadirektiivin 24 artiklan 1 kohdan ja 25 artiklan 1 kohdan a alakohdan sekä uudelleenlaaditun vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 24 artiklan mukaisesti. Mikäli lapselle ei käytännön syistä voida nopeasti nimittää pysyvää edunvalvojaa, on suoritettava järjestelyt sellaisen henkilön nimittämiseksi, joka suorittaa edunvalvojan tehtäviä väliaikaisesti. Kyseisessä tapauksissa väliaikaisten edunvalvojien on täytettävä samat vaatimukset (pätevyydet ja riippumattomuus) kuin pysyvien edunvalvojien. Edustajalle on **tiedotettava** ja häntä on **kuultava** kaikkien iän arviointimenettelyyn liittyvien seikkojen osalta, ja hänen on voitava saattaa lasta tutkimusten aikana, jos lapsi näin toivoo. Jos katsotaan, että iän arviointi on lapsen edun mukaista, mutta lapsi ei suostu iän arviointiin, edunvalvoja/edustaja voi silti mahdollisesti **antaa suostumuksen** arviointiin. Lapsen ja hänen edustajansa on kuitenkin keskusteltava asiasta riittävästi, jotta heidän välinen luottamussuhteensa ei vaarannu.

Edunvalvojan/edustajan olisi myös oltava läsnä lapsen edun arviointia koskevassa puhuttelussa, mikäli mahdollista. Jos lapsella on mahdollisuus saada oikeusavustaja, oikeusavustajaan täytyy myös ottaa yhteyttä ja hänelle täytyy antaa mahdollisuus osallistua lapsen edun arviointia koskevaan puhutteluun⁽²⁴⁾.

Menettelyä tulisi jatkaa edunvalvojan/edustajan läsnä ollessa, ellei lapsi pyydä toisin. Edunvalvojan/edustajan täytyy joka tapauksessa seurata menettelyä tiiviisti, jotta hän voi neuvoa hakijaa tarvittaessa.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

Hakijan tukena toimivan riippumattoman henkilön läsnäolo tutkimuksissa on sallittu 23 EU+-maassa. Näistä maista kahdessa toista edunvalvoja tai edustaja toimii kyseisessä tehtävässä.

Yhdessä EU+-maassa sallitaan kyseisen riippumattoman henkilön läsnäolo vain Dublin-asetuksen piiriin kuuluvissa tapauksissa.

Yhdessä EU+-maassa tukihenkilön läsnäolo sallitaan oikeuslääketieteellisen tutkimuksen aikana.

Yhdessä EU+-maassa tukihenkilön läsnäoloa ei sallita.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

⁽²³⁾ Turvapaikkamenettelydirektiivin 2 artiklan n kohta.

⁽²⁴⁾ Liitteessä 2 oleva lapsen edun arviointia koskeva tarkistuslista voi olla hyödyksi tässä yhteydessä.

Lisäohjeita edunvalvojan tehtävästä iän arviointimenettelyssä on Euroopan unionin perusoikeusviraston (FRA) käsikirjassa *Vanhempien huolenpitoa vailla olevien lasten edunvalvonta* ⁽²⁵⁾, jossa käsitellään seuraavia seikkoja.

Edunvalvojan mahdollisia toimia iän arvioinnin yhteydessä:

- tarkasta, että iän arvioinnille on **laillinen peruste**, ja pyydä, ettei arviointia tehdä lapsille, jotka ovat selkeästi alaikäisiä;
- varmista, että lapsi saa kaiken **olennaisen tiedon** iän arviointimenettelystä, mukaan lukien selkeän tiedon sen tarkoituksesta, menettelyn sisällöstä ja mahdollisista seurauksista; tiedot olisi annettava lapselle sopivalla tavalla lapsen ymmärtämällä kielellä;
- huolehdi siitä, että lapsi ja edunvalvoja ovat antaneet **tietoon pohjautuvan suostumuksen** iän arviointiin;
- varmista, että iän arvioinnin toteuttavat riippumattomat ammattilaiset, joilla on **tarvittava asiantuntemus** ja jotka tuntevat lapsen etnisen ja kulttuurisen taustan, ja että iän arviointi tehdään turvallisesti, lapselle sopivalla tavalla, sukupuoleen liittyvät näkökohdat huomioiden ja lapsen ihmisarvoa kunnioittaen;
- jos henkilön iästä ei saada varmuutta iän arviointimenettelyllä, vaadi, että henkilöä kohdellaan **lapsena**;
- huolehdi siitä, että menettelyn **tulos** selitetään lapselle sellaisella tavalla ja kielellä, jotka lapsi ymmärtää;
- pyydä, että arviointimenettelyn **tulokset** jaetaan edunvalvojan kanssa, ja lisää ne lapsen asiakirja-aineistoon;
- tarkastele lapsen kanssa **mahdollisuutta valittaa** iän arviointia koskevasta päätöksestä kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- **ole läsnä** iän arviointimenettelyssä lapsen suostumuksella.

Käytännön esimerkkejä

Tanska – Ilman huoltajaa olevien lasten tapauksissa edunvalvojan nimittämiseen liittyvä viive saattaa johtua ikää koskevista erimielisyyksistä. Näin voi käydä, jos iän arviointimenettelyjen suorittaminen on tarpeen ennen edunvalvojan nimittämistä. Viipeen käsittelemiseksi Tanskan Punainen Risti toimii nimettynä järjestönä, jonka tehtävänä on nimittää tarkkailija ("bisidder").

Yhdistynyt kuningaskunta – Scottish Guardianship Service (edunvalvonnasta vastaava Skotlannin palvelu, joka on perustettu ei-lakisääteisistä syistä) työskentelee sellaisten lasten ja nuorten parissa, jotka saapuvat Skotlantiin ilman huoltajaa ja erossa perheistään. Palvelu tukee alle 18-vuotiaita nuoria, jotka hakevat turvapaikkaa tai jotka on tuotu ihmiskaupan yhteydessä EU:n ulkopuolelta, ja työskentelee heidän kanssaan. Palvelu tukee myös kaikkia henkilöitä, joita kohdellaan alle 18-vuotiaina lapsina mutta joiden iästä on erimielisyyttä ja joille ollaan suorittamassa iän arviointia. Lapsille ja nuorille osoitetaan edunvalvoja, joka auttaa heitä ymmärtämään monimutkaisia maahanmuutto-, oikeus- ja sosiaaliturvamenettelyitä, osallistumaan niihin ja käymään tarvittavat menettelyt läpi.

Oikeus saada tietoa

Ennen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkimista lapsen on saatava kaikki **olennaiset tiedot lapselle sopivalla tavalla** ja hänen ymmärtämällään kielellä. Ennen arvioinnin aloittamista on varmistettava, että lapsi on ymmärtänyt tiedot. Tiedot täytyy toimittaa maksutta ja hakijan tai edunvalvojan/edustajan kysymykset täytyy käsitellä. On olennaisen tärkeää varmistaa, että hakija ymmärtää menettelyn, tavoitteen ja seuraukset (eli hän osaa selittää nämä asiat omin sanoin). Jotkut hakijat eivät välttämättä uskalla kysyä kysymyksiä ikänsä, kulttuuritaustansa tai psykologisen tilansa vuoksi. Hakijaa voidaan auttaa menettelyn ymmärtämisessä käyttämällä lapsille sopivia aineistoja tai henkilön erityistarpeisiin mukautettuja aineistoja;

⁽²⁵⁾ Käsikirja on saatavilla osoitteesta http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-guardianship-children_en_0.pdf.

käytännössä tiedot antavan henkilön taidot ja empaattinen ja tukeva asenne ovat kuitenkin kaikkein tärkeimmät onnistuneen lopputuloksen kannalta. Tietoa on annettava järjestelmällisesti menettelyn aikana ja tiedon antamisesta täytyy kirjata todisteet (milloin tieto annettiin, kuka sen antoi jne.). Tietojen on sisällettävä vähintään seuraavat seikat:

- se, että hakijan iästä on epäilyjä, sekä epäilyihin johtaneet syyt;
- mahdollisuus siihen, että ikä voidaan arvioida iän arviointimenettelyllä, johon voi sisältyä lääkärintarkastus, jos hakija antaa suostumuksensa;
- tiedot menetelmästä ja menettelystä (mitä menetelmiä käytetään, miksi näitä nimenomaisia menetelmiä suositaan, menetelmän tarkkuus ja tunkeilevyys, tietyn menetelmän mahdolliset vaikutukset jne.);
- epäilyt ja huolet täytyy käsitellä; tiedon järjestelmällinen tarjoaminen ja hyvä ymmärrys menettelystä ja sen tarkoituksista helpottavat olennaisesti suostumuksen saamista;
- menettelyyn liittyvät oikeudet ja velvoitteet (seuraukset eivät saa olla liian haitallisia, sillä muutoin ne vaikuttavat väärin tavalla hakijan suostumukseen);
- oikeus kieltäytyä lääkärintutkimuksesta ja sen seuraukset;
- mahdollisuus valittaa iän arvioinnin tuloksista;
- seuraavat vaiheet.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

Suurin osa vastaajista (15 EU+-maata) antaa tietoa kaikista iän arviointimenettelyssä käytettävistä menetelmistä, ja yhdeksässä EU+-maassa annetaan tietoa vain lääketieteellisten menetelmien käytön yhteydessä.

22 EU+-maassa tiedot annetaan hakijalle kielellä, jota tämä ymmärtää tai jota tämän oletetaan ymmärtävän.

Yhdessä EU+-maassa hakijalle ilmoitetaan vain tuloksista, jos hakijan arvioidaan olevan väitettyä ikää vanhempi.

Yhdessä EU+-maassa varmistetaan, että sosiaalityöntekijät selittävät virallisen päätöksen hakijalle.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

Oikeus ilmaista näkemykset ja tulla kuulluksi

Lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa (12 artikla) todetun ja YK:n komitean yleiskommentissa nro 12 analysoidun mukaisesti oikeutta tulla kuulluksi sovelletaan kaikkiin lapsiin, jotka kykenevät muodostamaan oman mielipiteensä. Tiedon ja tuen tarjoaminen vaikuttaa ratkaisevasti siihen, että lapsen kyky muodostaa omia näkemyksiä kehittyy.

Kun tieto on annettu ja hakija on ymmärtänyt sen, hänen näkemyksensä täytyy selvittää ja ottaa huomioon kaikissa häneen vaikuttavissa asioissa hakijan kehitystason mukaan. Tätä oikeutta on sovellettava järjestelmällisesti koko menettelyn ajan ja vähintään seuraavissa tilanteissa.

- Hakijan näkemykset täytyy selvittää aina, kun viranomaisilla on **epäilyjä** hakijan antamista lausunnoista tai todisteista. Yksinkertainen yritys vaihtaa näkemyksiä ja selittää rakentavasti syyt siihen, miksi väitettyä ikää ei hyväksytä tai miksi tiedot eivät ole riittäviä, voi auttaa hakijaa ymmärtämään menettelyä ja parantaa hänen halukkuuttaan yhteistyöhön.
- Tapauksissa, joissa hakijan iässä on mahdollisia **epäjohdonmukaisuuksia**, hänelle on annettava aikaa ja mahdollisuus selittää ne joko suullisesti tai kirjallisesti.
- Joskus hakija pystyy **todistamaan väitetyn iän** tarjoamalla lisäasiakirjoja, todisteita tai uskottavia selityksiä. Kyseisenlaisissa tapauksissa nämä selitykset ja olosuhteet tekevät iän arvioinnista tarpeettoman.

- Tapauksissa, joissa hakija **kieltäytyy** lääkärintarkastuksesta, syyt siihen on selvitettävä ja näin ollen hakijaa täytyy myös kuulla. Toisinaan hakijan vastahakoisuutta voidaan lieventää tarjoamalla lisätietoa tai mukauttamalla menettelyä hakijan tarpeisiin, esimerkiksi valitsemalla vaihtoehtoinen menetelmä.
- Koska aikuiseksi tai lapseksi määrittämisen seuraukset ovat kauaskantoisia, hakijalle täytyy antaa mahdollisuus **valittaa tuloksista** välittömästi ja esteettömällä tavalla, jos iän arvioinnin lopulliset tulokset eroavat väitetystä iästä.
- Jatkuva osallisuus ja osallistuminen menettelyyn auttaa vähentämään epävarmuuden ja ahdistuksen tunteita ja tukee luottamuksen rakentumista hakijan ja vastaanottavien EU+-maiden viranomaisten välille.
Puhuteltavat lapset ovat usein hätäntyneitä siitä, että heitä saatetaan pitää valehtelijoina. Lisäksi he voivat olla posttraumaattisessa tilanteessa. Edustajan läsnäolo on keskeistä sen varmistamiseksi, että hakijan näkemykset **kuullaan ja otetaan huomioon** tämän kehitystason mukaisesti, ja lasta on näin ollen autettu tekemään tietoon perustuva päätös osallistua tutkimuksiin, jotka tehdään tietyllä käytössä olevalla menetelmällä.

iän arvioinnin tarpeellisuuden määrittämiseksi on olennaisen tärkeää, että lasta rohkaistaan antamaan avoimesti tietoa iästään. Tämän takia lapsen kanssa suorassa vuorovaikutuksessa olevien virkamiesten täytyy hallita **lapsiystävällisiä puhuttelutekniikoita**. Heillä täytyy myös olla tarvittavat taustatiedot ja asiantuntemus (myös lapsiin liittyvissä yhteyksissä) lapsen alkuperämaasta ⁽²⁶⁾, jotta he voivat arvioida lapsen ilmoittamat ikää koskevat tiedot asianmukaisesti. Mikäli mahdollista, myös tulkilla täytyy olla lasten puhuttelua koskevaa osaamista.

Tietoon perustuva suostumus ja oikeus kieltäytyä

Tietoon perustuvalla suostumuksella tarkoitetaan vapaaehtoista ja tietoon perustuvaa päätöstä. Uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohdan mukaisesti hakijoiden ja/tai heidän edustajiensa täytyy antaa suostumus lääkärintarkastukseen. Vaikka suostumus ei ole lakisääteinen vaatimus, suostumuksen pyytämistä iän arviointiin suositellaan aina, kun käytetään ei-lääketieteellisiä menetelmiä. Suostumus voidaan saada antamalla järjestelmällisesti ja tehokkaasti tietoa ja luomalla hyvä ymmärrys menettelystä ja sen tarkoituksesta.

Hakijalta ja/tai hänen edustajaltaan olisi hankittava tietoon perustuva suostumus ennen iän arvioinnin suorittamista ja sen jälkeen, kun hakijalle on annettu kaikki olennaiset tiedot **tietoon perustuvan päätöksen** tekemistä varten. Erityisesti lääkärintarkastuksen mahdolliset vaikutukset, oikeus kieltäytyä ja seuraukset, jotka aiheutuvat hakijan lääkärintarkastuksesta kieltäytymisestä, olisi selitettävä ja ymmärrettävä asianmukaisesti.

Kuten edellä on mainittu, hakijalla on oikeus kieltäytyä kaikista lääkärintarkastuksista. Joissain tapauksissa hakijan vastahakoisuutta lääkärintarkastusta kohtaan voidaan lievittää tarjoamalla lisätietoa tai mukauttamalla menettelyä hakijan tarpeisiin, toisinaan valitsemalla vaihtoehtoinen menetelmä. Se, että hakija on kieltäytynyt lääkärintarkastuksesta, ei saa estää määrittävää viranomaista tekemästä päätöstä kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta (turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohta). Lisäksi kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta ei saa hylätä vain siksi, että hakija on kieltäytynyt lääkärintarkastuksista. Kieltäytymisestä ei saa seurata automaattisia oletuksia tai seuraamuksia. Lisäksi, jos hakija kieltäytyy, häntä ei saa automaattisesti kohdella aikuisena, mutta kieltäytymisen syyt on selvitettävä, hakijan tilanne on arvioitava tapauskohtaisesti ja kieltäytymisen seuraukset eivät saa olla niin suhteettoman kielteiset, että ne vaikuttavat vääristävästi hakijan suostumukseen. Jos hakija päättää olla osallistumatta iän arviointiin eikä kieltäytymistä perustella mitenkään, arviointia on jatkettava mahdollisuuksien mukaan viranomaisten käytettävissä olevien osien perusteella.

⁽²⁶⁾ EASO kerää ja kehittää alkuperämaatietoja, jotka ovat saatavilla sen verkkosivustolta: <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/country-origin-information/country-reports>.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

- 11 EU+-maassa hankitaan hakijan tietoon perustuva suostumus riippumatta iän arviointimenetelmästä.
- 12 EU+-maassa hakijan suostumusta pyydetään vain, jos käytetään lääketieteellisiä menetelmiä.
- Neljässä EU+-maassa ei pyydetä suostumusta mitään menetelmää varten (kahdessa niistä suostumusta ei pyydetä, koska niissä ei myöskään käytetä lääketieteellisiä menetelmiä).
- Toisaalta kuudessa EU+-maassa suostumus pyydetään edustajalta kaikissa tapauksissa.
- Seitsemässä EU+-maassa edustajan suostumus pyydetään vain, jos käytetään lääketieteellisiä menetelmiä.
- Yhdessä EU+-maassa suostumus pyydetään edustajalta, jos hakija vaikuttaa olevan alle 14-vuotias.
- Viidessä EU+-maassa ei vaadita edustajan suostumusta missään tilanteessa.
- 15 EU+-maassa hakijalle annetaan mahdollisuus kieltäytyä iän arvioinnista menetelmästä huolimatta.
- Seitsemässä EU+-maassa annetaan hakijalle tämä mahdollisuus, mutta se rajoittuu vain lääkärintutkimuksiin.
- Kolmessa EU+-maassa ei tunnusteta tätä mahdollisuutta.
- Lääketieteellisestä iän arvioinnista kieltäytymisen seurausten osalta:
  - 15 EU+-maassa hakijaa ei automaattisesti kohdella aikuisena;
  - kuudessa EU+-maassa hakijaa kohdellaan aikuisena, jos kieltäytymiselle ei ole perusteita tai jos muilla seikoilla ei osoiteta, että hakija on lapsi;
  - kuudessa EU+-maassa hakijaa kohdellaan automaattisesti aikuisena, jos hän kieltäytyy iän arvioinnista.
- Seitsemässä EU+-maassa kieltäytymistä ei oteta huomioon tehtäessä päätöstä kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta, kun taas 14 EU+-maassa se otetaan huomioon.
- Yksi EU+-maa selvensi, että kieltäytyminen otetaan huomioon vain, jos alaikäisyys on olennaista väitteen kannalta (vainon tai vakavan väkivallan syyt liittyvät lapseuteen).

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

Luottamuksellisuusperiaate ja tietosuoja turvallisuusnäkökohtien vuoksi

Luottamuksellisuudella viitataan tietojen käsittelyyn. Mikäli tieto annetaan luottamuksellisesti ja se on näin ollen luottamuksellinen, se voidaan jakaa vain tiedon kohteen suostumuksella tai valtuutetuille osapuolille, jos tämä on sallittua kansallisessa lainsäädännössä. Jaetun tiedon laajuus rajoitetaan vain siihen tietoon, jonka kyseiset osapuolet tarvitsevat tehtäviensä suorittamista varten. Jos tätä ei sallita lainsäädännössä, tietojen haltijalla on oltava omistajan suostumus, jotta haltija voi jakaa tiedot muun osapuolen kanssa. Ennen arkaluontoisten tietojen luovutusta on hankittava lapsen suostumus tietojen jakamiseen lapsen ikään sopivalla tavalla. Kaikkien iän arviointimenettelyyn osallistuvien täytyy ymmärtää tietosuojan vaatimukset ja sitoutua noudattamaan niitä. Lisäksi henkilön tietoon perustuva suostumus on hankittava ennen kuin hänen tietojaan jaetaan laajemmin. Tietoja saa kerätä ja käyttää vain iän arviointia varten.

Luottamuksellisuuden periaate liittyy erottamattomasti turvallisuusnäkökohtiin. Turvallisuutta ja luottamuksellisuutta koskevat suojakeinot on otettava käyttöön iän arviointimenettelyn tärkeinä takeina. Näin on erityisesti, kun kyseessä ovat ilman huoltajaa olevat lapset, jotka saattavat tarvita kansainvälistä suojelua.

Tämä seikka on erityisen painava, kun haetaan tietoa sellaisen lapsen alkuperämaassa, joka hakee kansainvälistä suojelua.

Jos hakijalla ei ole iän todistamiseen tarvittavia asiakirjoja eikä ilmoituksia pidetä riittävinä iän todistamiseen, viranomaisten on pyrittävä hakemaan tämä tieto ennakoivasti muilla keinoin. Käytössä olevien mahdollisten keinojen kirjo on laaja; niitä ovat esimerkiksi kansalliset tai EU+-maiden tietokannat, perheenjäsenet, joilla voi olla lisäasiakirjoja, tai muiden maiden suurlähetystöt.

Kuten YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentissa nro 6 ⁽²⁷⁾ korostetaan, iän arvioinnin suorittamisen yhteydessä ei kuitenkaan pidä viitata lapsen asemaan turvapaikanhakijana tai pakolaisena (80 kohta). Alkuperämaahan jääneiden lapsen perheenjäsenten turvallisuus voi vaarantua, ellei luottamuksellisuuden periaatetta noudateta; lapsesta voi tulla *sur place* -pakolainen (23 kohta), mikä tarkoittaa, että jos lapsi on pyytänyt kansainvälistä suojelua, tämän tiedon luovuttaminen alkuperämaan viranomaisille voi johtaa siihen, että hakija voi joutua vainon tai vakavan väkivallan kohteeksi palatessaan alkuperämaahan.

Jos luottamuksellisuuden periaatetta rikotaan kansainvälisen suojelun menettelyn yhteydessä, myös iän arviointia varten kerättyjen tietojen osalta, tästä aiheutuvat haitalliset seuraukset voivat vaikuttaa vakavasti sekä kyseiseen lapseen ja hänen perheeseensä että turvapaikkajärjestelmän luotettavuuteen

Pätevät ammattilaiset, joilla on kokemusta lapsista

Kaikkien lasten kanssa ja näiden puolesta työskentelevien henkilöiden täytyy saada perehdytys ja jatkuva koulutus lasten oikeuksista ja tarpeista. Heidän on osoitettava omalla asiantuntemusalallaan osaamista, joka liittyy erityisesti asiantuntemuksen käyttöön iän arviointia varten, tai heidät on koulutettava tätä varten.

Vähiten tunkeileva menetelmä

Kuten uudelleenlaaditussa turvapaikkamenettelydirektiivissä on todettu, iän arviointi täytyy tehdä vähiten invasiivisen tutkimuksen avulla vaadittuun varmuustasoon nähden. Arviointi on suoritettava täysin henkilön ihmisarvoa kunnioittaen.

Käsitettä **invasiivinen** käytetään usein lääketieteellisten toimenpiteiden yhteydessä merkitsemään sitä, että kehoon tai kehon aukkoihin viedään välineitä tai muita esineitä. Tähän sisältyy myös kudosten leikkaaminen. Käsitettä voidaan käyttää myös tunkeilevuuden synonyyminä, mutta tässä asiayhteydessä käsitteitä voidaan pitää samansisältöisinä. Koska iän arviointimenetelmien kielteisiin vaikutuksiin ei aina sisälly mainittuja fyysisiä vaikutuksia vaan henkilön yksityisyyden loukkaaminen, **tunkeilevuus** on suositeltava käsite laajemman **merkityksensä** ansiosta.

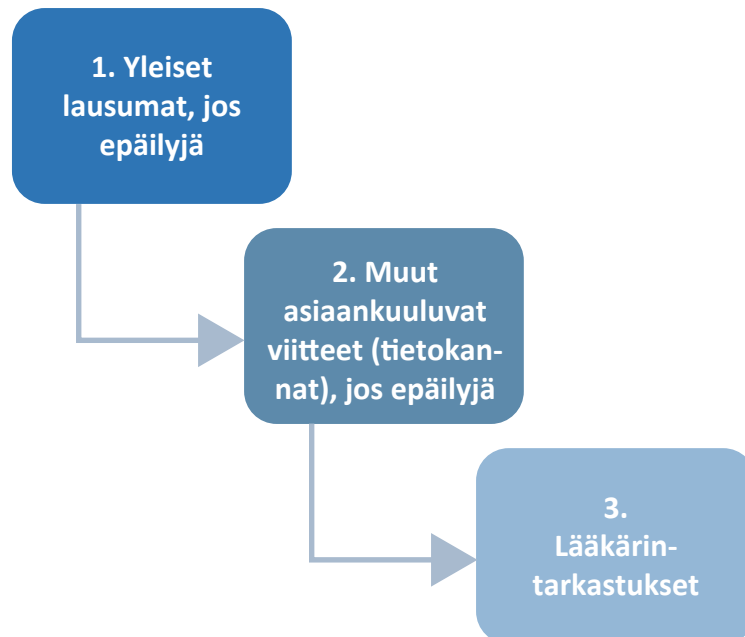
Tunkeilevuuden tason voidaan katsoa riippuvan menetelmän vaikutuksista henkilön yksityisyyteen (perusteellinen puhuttelu), mikä on eri asia kuin vaikutukset henkilön fyysiseen terveyteen (esimerkiksi ionisaatio) tai psykologiseen terveyteen (esimerkiksi traumaattisten tapahtumien muistaminen). Näiden yksittäisten seikkojen vuoksi on hyvin vaikeaa saavuttaa yksimielisyyttä siitä, mitkä menetelmät ovat muita tunkeilevampia, ja näin ollen arvottaa menetelmien tunkeilevuutta puolueettomasti. Tästä syystä tunkeilevuus on arvioitava tapauskohtaisesti tietyn hakijan olosuhteista riippuen. Esimerkiksi, jos hakijalla on aiempia traumaattisia kokemuksia, hän ei ehkä pidä ranteen röntgenkuvausta psykologisesti tunkeilevana, mutta puhuttelu, johon sisältyy vahva psykologinen osa, kuten aiempien tapahtumien muistelu, voi olla hänelle ahdistavaa. Toisissa tapauksissa tietynlaisen kelan käyttäminen magneettiresonanssikuvauksessa voi tuntua klaustrofobiselta, eikä se täten välttämättä sovi kaikille hakijoille.

Tämä vuoksi vähiten tunkeilevan menetelmän valinta ja tietyn hakijan tarpeet huomioon ottava iän arviointimenettely ovat edelleen haasteellisia viranomaisille. Uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohdassa annetaan kuitenkin hyödyllisiä ohjeita tästä aiheesta.

”Jäsenvaltiot voivat käyttää lääkärintarkastuksia määrittääkseen ilman huoltajaa olevien alaikäisten iän [–], jos jäsenvaltioilla on yleisten lausumien tai muiden merkityksellisten seikkojen perusteella epäilyksiä hakijan iästä.” (Uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohta)

⁽²⁷⁾ YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 6 (2005) ilman huoltajaa olevien ja perheestään eroon joutuneiden lasten kohtelusta kotimaansa ulkopuolella.

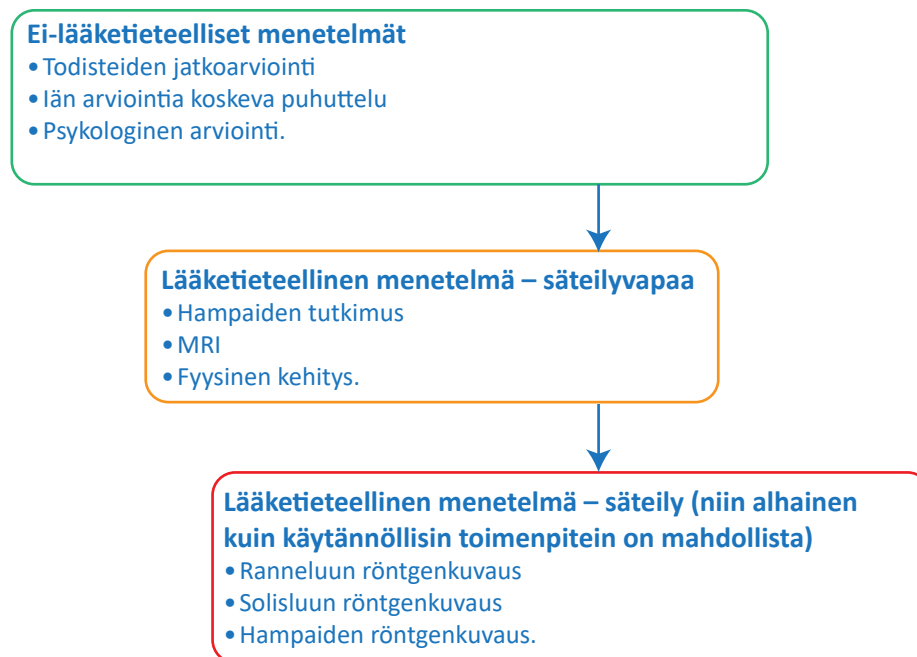
Tämän seurauksena viranomaisten täytyy ensin tutkia kaikki olemassa olevat todisteet, mukaan luettuina lausumat ja asiaankuuluvat viitteet, ennen kuin päätetään, onko lisäarvioinnin suorittaminen tarpeen.

Viranomaiset ovat siis velvollisia käyttämään ennakoivaa lähestymistapaa **kaikkien käytettävissä ja olemassa olevien todisteiden keräämisessä ja analysoinnissa**. Tähän sisältyvät niin henkilön asiakirjat kuin tiedot, jotka on saatu muilta perheenjäseniltä, jos heillä on tietoa ja todisteita henkilön iästä (esimerkiksi vanhempi sisarus, jolla on asiakirja todisteena iästään), muista tietokannoista jne. Kyseisiä tietoja kerätään sillä edellytyksellä, että hakijaa tai hänen perhettään ei aseteta vaaraan. Kun viranomaiset keräävät kyseisenlaisia tietoja, tätä ei katsota iän arvioinnin suorittamiseksi, vaan se katsotaan tavanomaiseksi todisteiden analysoinniksi, jota turvapaikkamenettelyistä tai siirtolaisuudesta vastaavat virkamiehet tekevät osana työtään.

Jos henkilön ikä ei suoraan käy ilmi saatavilla olevista asiakirjoista tai todisteista, vaaditaan syvällisempi analyysi tai tutkimus, jonka jälkeen vaaditaan **todisteiden jatkoanalyysi**. Tämä toimi katsotaan iän arviointimenetelmäksi, joka eroaa edeltävässä kappaleessa tarkoitettusta tavanomaisesta tiedonkeruusta. Tätä ja muita menetelmiä tarkastellaan yksityiskohtaisemmin luvussa 4, jossa analysoidaan kunkin yksittäisen menetelmän edut ja rajoitukset.

Joihinkin iän arvioinnissa käytettävistä lääketieteellisistä menetelmistä liittyy säteilyn käyttö (ranneluun, solisluun, lantion tai hampaiden röntgenkuvaus). Kyseisten menetelmin käyttöön liittyy riski, joka aiheutuu niistä mahdollisesti haitallisista vaikutuksista, joita säteilyllä voi olla hakijan terveyteen. Tästä syystä olisi käytettävä ensin vähemmän tunkeilevia (ei-lääketieteellisiä) menetelmiä, ja jos lääketieteellisten menetelmien käyttäminen vaikuttaa tarpeelliselta, säteilyvapaat menetelmät on asetettava etusijalle sellaisiin menetelmiin nähden, joihin liittyy säteilyn käyttöä. Seuraavissa kuvissa annetaan visuaalinen ohje siitä, missä järjestyksessä menetelmiä olisi käytettävä.

län arviointimenetelmien käyttämisjärjestys

Säteilyä käyttävien menetelmien käyttö olisi katsottava tarpeelliseksi vain viimeisenä keinona. Mikäli näitä menetelmiä täytyy käyttää, on sovellettava kaikkia varotoimia ja toimenpiteitä, jotka vaaditaan mahdollisten kielteisten vaikutusten riskin poistamiseksi. Säteilyannos, jolle hakija altistuu, vaihtelee käytännössä altistumisalueen, laitteiden ja kansallisen lainsäädännön mukaan. Tältä osin on olennaisen tärkeää noudattaa ALARA-periaatetta. ALARA on säteilyturvallisuusperiaate, joka perustuu säteilyannosten vähimmäistämiseen ja ympäristöön vapautuvien radioaktiivisten materiaalien määrän rajoittamiseen käyttämällä kaikkia ”käytännöllisiä toimenpiteitä”. ALARA on sekä hyvä säteilyturvallisuusperiaate että sääntelyllinen vaatimus kaikissa säteilysuojeluohjelmissa. Aika, etäisyys ja suojaus ovat kolme tärkeintä tekijää, joita käytetään ALARA-periaatteen soveltamisessa säteilyannoksiin:

1. Aika: säteilyaltistuksen keston rajoittaminen vähentää säteilyannosta.
2. Etäisyys: lisäämällä tutkittavan ja säteilylähteen välistä etäisyyttä vähennetään altistumista etäisyyden toisen potenssin verran. Kehon ja säteilylähteen välisen etäisyyden kaksinkertaistaminen jakaa säteilyaltistuksen määrän neljällä.
3. Suojaus: säteilyaltistuksen vähentämiseksi käytetään useantyyppistä suojausta, mukaan luettuina lyijyesiiliinat, siirrettävät lyijysuojat, lyijyglasit ja lyijyesteet; työskenneltäessä korkean säteilytason alueilla on tärkeää käyttää suojausta aina, kun se on mahdollista.

Lisäksi on otettava huomioon se tärkeä seikka, että tunkeilevuutta koskeva kysymys liittyy paitsi valittuun menetelmään myös siihen, kuinka tutkimukset suoritetaan.

- Tutkimuksiin ei saa koskaan pakottaa, eivätkä ne saa olla kulttuurisesti sopimattomia; ammattilaisten täytyy olla päteviä ja koulutettuja sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisissä kysymyksissä.
- Tutkimuksen tekemistä koskeviin sisäisiin ohjeisiin olisi sisällyttävä tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan tutkijan ja mahdollisesti tarvittavan tulkin toivottu sukupuoli tai joilla läsnä olevien tutkijoiden määrä rajoitetaan kahteen henkilöön niin, että tilanne on vähemmän uhkaava hakijalle.
- Tiloissa, joissa menetelmä/toimet suoritetaan, on oltava asianmukaiset olosuhteet yksityisyyden varmistamiseksi mahdollisimman hyvin, ja luottamuksellisuuden periaatetta ja lapsen oikeuksia, mukaan luettuna lapsen suojaaminen, on noudatettava.
- Tutkimukset, joihin liittyy alastomuutta tai sukupuolielinten tai intiimialueiden tarkastelua tai antropometrisiä mittauksia, on estettävä, sillä ne ovat erittäin tunkeilevia; tämä koskee erityisesti henkilöitä, joilla on erilainen tausta tai joita on saatettu pahoinpidellä.

Tämän vuoksi iän arvioinnissa ei pidä käyttää menetelmiä, joita varten vaaditaan alastomuutta tai sukupuolielinten tarkkailua tai tutkimista sukupuolisen kypsytyden määrittämiseksi.

Käytännön esimerkkejä

Ranska – Lapsen suojelusta 14. maaliskuuta 2016 annetun lain mukaisesti röntgenkuvauksen käyttöä on nyt rajoitettu ja sukupuolisen kypsytyden määrittämisen käyttö menetelmänä, jolla arvioidaan itseään alle 18-vuotiaaksi väittävän henkilön ikä, on nimenomaisesti kielletty.

Yhdistynyt kuningaskunta – Rajalla olevat maahanmuutosta vastaavat virkamiehet saavat tehdä alustavan arvioinnin, kun ilman huoltajaa oleva nuori henkilö kohdataan ensimmäisen kerran, henkilön oman lausuman, saatavilla olevien asiakirjojen ja virkamiehen henkilön fyysisestä ulkonäöstä ja käytöksestä tekemän arvion perusteella. Arviointi ei ole sitova, sillä henkilö voi vastustaa sitä tai valittaa siitä. Lisäksi maahanmuutosta vastaava virkamies voi pyytää henkilön iästä muodostetun näkemyksen selventämistä edelleen. Molemmissa näissä tapauksissa, jos henkilö väittää olevansa alle 18-vuotias tai virkamies esittää huolen siitä, että henkilö on alle 18-vuotias, sovelletaan epäselvän tapauksen tulkintaa hakijan eduksi ja henkilöä kohdellaan lapsena. Tämä tarkoittaa, että henkilö siirretään paikallisen viranomaisen lastensuojelupalveluiden osaston piiriin ja osastoa pyydetään suorittamaan iän arviointi. Keinoja, joilla paikallinen viranomainen suorittaa iän arvioinnin, ei ole säädetty lailla, mutta on kehittynyt käytäntö, että kaksi sosiaalityöntekijää arvioi henkilön ja tekee määrityksen arvioinnin perusteella. He tekevät päätelmän koulutuksensa ja nuorten parissa työskentelyä koskevan kokemuksensa avulla.

Kypros – Asiaankuuluvassa menettelyssä käytetään kokonaisvaltaista lähestymistapaa, ja se sisältää sekä lääketieteellisiä että muita kuin lääketieteellisiä tutkimuksia. Ei-lääketieteelliset tutkimukset:

1. hakijan esittämät asiakirjat;
2. alueellisten sosiaalipalvelujen toimiston toimittama lausunto;
3. turvapaikkaviraston järjestämät iän arviointia koskevat puhuttelut.

Jos turvapaikkavirasto, käytettyään kaikkia ei-lääketieteellisiä tutkimuksia (1–3), ei edelleenkään ole varma hakijan iästä, se voi käyttää lääkärintutkimuksia määrittääkseen hakijan iän kansallisten pakolaisia koskevien lakien 10 pykälän 1 momentin G alamomentissa säädetyn mukaisesti.

Kaikki lääkärintutkimukset suoritetaan tulkin ja alaikäisen edunvalvojan läsnä ollessa.

Tarkkuus ja virhemarginaali

Käsitteellä tarkkuus tarkoitetaan ”asian oikeellista tai täsmällistä luonnetta tai tilaa”. Tämä on olennainen seikka iän arviointimenettelyssä. Toistaiseksi ei ole olemassa iän arviointimenettelyä, jonka avulla voidaan saada tarkat tulokset henkilön kronologisesta iästä. Nykyisillä menetelmillä voidaan saada vain arvio iästä, ja näin ollen ilmaisu ”iän arviointi” (age assessment, age estimation) on suositeltavampi kuin ”iän määrittäminen” (age determination). Koska kaikissa menetelmissä on virhemarginaali, tämä seikka on aina dokumentoitava, erityisesti jos tulokset eivät ole ratkaisevia. Koska kaikilla menetelmillä ei voida arvioida kaikkia ikähaarukoita, menetelmän valinnan täytyy riippua kyseessä olevasta ikähaarukasta (jotkin menetelmät ovat tarkempia tietyillä ikäsegmenteillä kuin toisilla). Toinen seikka, joka täytyy ottaa huomioon, on arvioinnin kohteena olevan hakijan sukupuoli, koska menetelmän virhemarginaali saattaa vaihdella tutkittavan sukupuolen mukaan ⁽²⁸⁾.

⁽²⁸⁾ Tscholl, P. M., Junge, A., Dvorak, J. ja Zubler, V., ”MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions”, Scand J Med Sci Sports, 2015, doi:10.1111/sms.12461.

Ritz-Timmen ynnä muiden ⁽²⁹⁾ ehdottamien ohjeiden mukaan iän arviointimenetelmän on täytettävä seuraavat vaatimukset, jotta sitä voidaan pitää hyväksyttävänä:

1. menetelmän täytyy olla avoin ja todistettavissa ja se on täytynyt esittää tieteelliselle yhteisölle pääsääntöisesti julkaistuna vertaisarvioituissa tieteellisissä lehdissä;
2. saatavilla on oltava selkeä tieto iän arviointiin tarkoitetun menetelmän tarkkuudesta;
3. menetelmän täytyy olla riittävän tarkka kaikkien asiaan liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi ja nimenomaisen tapauksen erityisvaatimusten täyttämiseksi;
4. mikäli kyseessä on elossa olevien henkilöiden iän arviointi, lääketieteellisen etiikan ja oikeudellisten säädösten periaatteet on otettava huomioon, erityisesti jos käytetään lääketieteellisiä toimia.

Schmeling ym. 2011 ⁽³⁰⁾ toteavat, että jotta vertailumateriaaleja voidaan pitää **tarkkoina**, niiden on täytettävä tietyt vaatimuksia (Solari, A. C. ja Ambramovitch, K., "The accuracy and precision of third molar development as an indicator of chronological age in Hispanics", *Journal of Forensic Sciences*, (2002), Vol. 47, No 3, s. 531–535):

- riittävä näytteen koko,
- koehenkilöiden iän todentaminen,
- tasainen ikäjakauma,
- erottelu sukupuolen mukaan,
- yksityiskohtaiset tiedot tutkimuspäivämäärästä,
- tutkittavien ominaisuuksien selkeä määrittely,
- menetelmien tarkka kuvaus,
- tiedot perusjoukosta geneettisen ja maantieteellisen alkuperän osalta,
- sosioekonominen asema,
- terveydentila,
- yksityiskohtaiset tiedot joukon koosta, keskiarvo tai mediaani ja vaihtelun mitta kunkin tutkittavan ominaisuuden osalta.

Arvioinnin virhemarginaali täytyy dokumentoida ja sisällyttää raporttiin lukijalle sopivalla tavalla. Näin varmistetaan tulosten oikeellinen tulkinta ja se, että muut ammattilaiset, joilla ei ole lääketieteellistä asiantuntemusta, kuten lainvalvontaviranomaiset, tuomarit, syyttäjät, edunvalvojat/edustajat tai turvapaikkamenettelyistä ja siirtolaisuudesta vastaavat virkamiehet, voivat ymmärtää tuloksia.

Saksa – Jos ratkaisevia tuloksia ei saada ensimmäisen tutkimuksen jälkeen, epäselviä tapauksia täytyy kuitenkin edelleen tulkita hakijan hyväksi ja muita iän arviointimenetelmiä käytetään vähitellen osana menettelyä. Tällä tavoin päätös perustuu laajempaan joukkoon todisteita, mikä tekee päätöksestä luotettavan. Osavaltiot (*Länder*) vastaavat ilman huoltajaa olevien lasten iän määrittämisestä, joka suoritetaan, kun lapset otetaan holhoukseen (*Inobhutnahme*) ja heti lasten ollessa yhteydessä saksalaiseen viranomaiseen. Asiaa koskeva päätös toimii myös turvapaikkamenettelyn perustana.

Sosiaalilain muuttamisesta vuonna 2015 annetun lain johdanto-osassa viitataan liittovaltion nuorten sosiaalipalvelujen työryhmän suositukseen (*Bundesarbeitsgemeinschaft landesjugendämter*; http://www.bagljae.de/downloads/118_handlungsempfehlungen-umf_2014.pdf).

Näin ollen sosiaalilain 42 pykälässä säädetään perusta iän määrittämismenettelylle, jossa käytetään vaihteitaista menettelyä. Liittovaltion nuorten sosiaalipalvelujen työryhmä neuvoo tutustumaan oikeuslääketieteellisestä iän määrittämisestä vastaavan työryhmän laatimiin iän määrittämismenettelyä

⁽²⁹⁾ Ritz-Timme, S., Cattaneo, C., Collins, M. J. ym., "Age estimation: the state of the art in relation to the specific demands of forensic practice", *Int J Legal Med*, 2000, 113(3), s. 129–136.

⁽³⁰⁾ Schmeling, A., Garamendi, P. M., Prieto, J. L. ja Landa, M. I., "Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults", *Forensic medicine – From old problems to new challenges*, Vieira, D. N. (toim.), InTech, (2001), saatavilla osoitteesta <https://www.intechopen.com/books/forensic-medicine-from-old-problems-to-new-challenges/forensic-age-estimation-in-unaccompanied-minors-and-young-living-adult>

koskeviin suosituksiin (*Arbeitsgemeinschaft für Forensische Altersdiagnostik*, AGFAD; http://campus.uni-muenster.de/fileadmin/einrichtung/agfad/empfehlungen/empfehlungen_ausserhalb_strafverfahren.pdf).

Norja – Oslon yliopistollisen sairaalan oikeuslääketieteen osasto on kehittänyt uuden menetelmän, jolla luetaan käsien ja viisaudenhampaiden röntgenkuvien vaihetuloksia. Se koostuu tilastollisesta mallista, jossa hyödynnetään seuraavilla kahdella säteilyä käyttävällä menetelmällä saatavia tietoja: Demirjianin kolmannen poskihampaan vaiheet ja Greulich–Pylen käden ja ranteen kuvasto. Tämä käsittää yhteensä yli 14 000 henkilöä (kumpaakin sukupuolta). Tilastollinen malli perustuu siirtymämallin sovittamiseen useisiin yhdistettyihin tietojoukkoihin (kummankin sukupuolen osalta), ja vaiheissa annettujen kronologisten ikien jakaumien saamiseksi käytetään Bayesin teoremaa. Tulokset esitetään 95 prosentin ja 75 prosentin ennusteväleinä ja niinä tapausten prosenttimäärinä, joissa henkilö on alle 18-vuotias ja alle 16-vuotias. Tulokset eivät voi olla täysin ratkaisevia johtuen suurista biologisista vaihteluista, joiden laajuus ylittää vertailumateriaaliin sisältyvät tapaukset. Selkeille tuloksille voidaan kuitenkin antaa yleisarvioinnissa suhteellisen suuri painoarvo. Oslon yliopistollinen sairaala on hiljattain julkaissut kattavan käsikirjan tätä iän arviointimenetelmää (jota kutsutaan nimellä BioAlder) varten.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

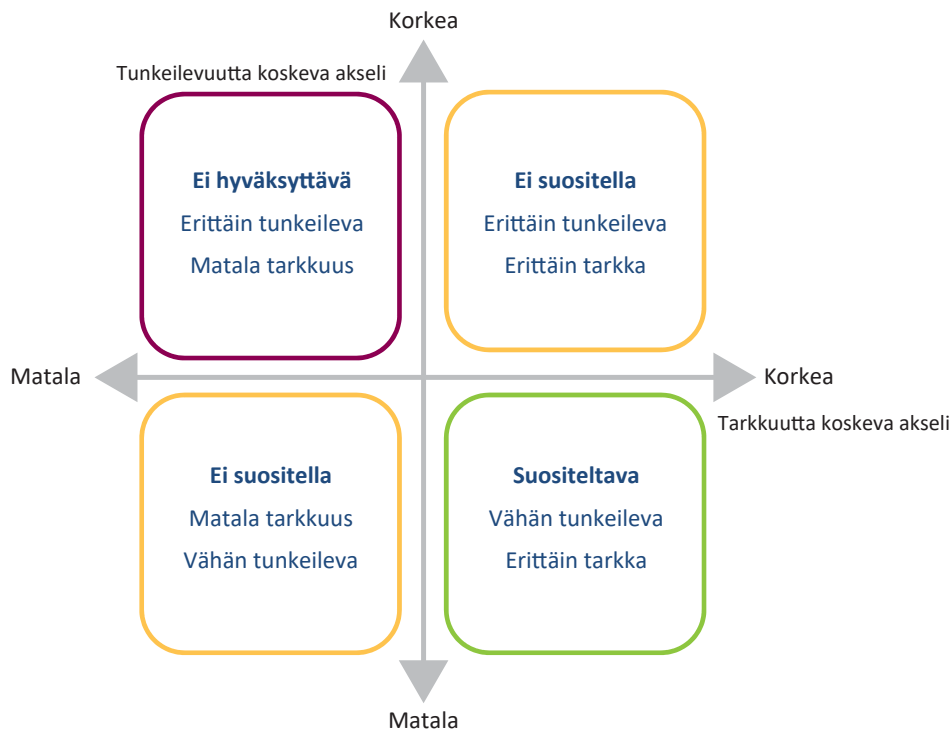
Jos iän arviointimenettelyn tulokset eivät ole ratkaisevat, 16 EU+-maassa epäselvä tapaus tulkitaan hakijan hyväksi, kun taas kuudessa EU+-maassa ei sovelleta tätä periaatetta ja otetaan huomioon vain saatavilla olevat todisteet tai tiedot.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

Tunkeilevuuden ja tarkkuuden yhdistäminen

Menetelmät täytyy valita siten, että niiden tunkeilevuutta ja tarkkuutta on pohdittu ennalta. Etusijalle olisi asetettava menetelmät, jotka ovat vähemmän tunkeileviä ja tarkempia, kun taas menetelmät, jotka ovat tunkeilevampia ja vähemmän tarkkoja, on valittava viimeisinä. Arviointi on lopettava, jos menetelmä muuttuu hyvin tunkeilevaksi, sen mahdollisesta tarkkuudesta huolimatta. Vaikka alastomuus tai sukupuolielinten paljastaminen on erittäin kuormittavaa kaikille ihmisille, se on vielä traumaattisempaa lapsille, jotka ovat saattaneet kokea väkivaltaa osana alkuperämaassaan kokemaansa vainoa tai siirtolaismatkansa aikana. Koska näiden menetelmien tunkeilevuuden taso on korkea ja niiden käyttö kasvattaa traumatisoitumisen riskiä, kyseisten tutkimusten käyttöä iän arvioinnissa ei voida hyväksyä.

Tunkeilevuuden ja tarkkuuden pohdinta

Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin

Mikäli päätös on kielteinen (ristiriidassa väitetyn iän kanssa), viranomaisten täytyy selittää päätökseen johtaneet syyt ja antaa hakijalle tieto siitä, kuinka päätöksestä voi valittaa. Koska hakijan alaikäisyys/täysi-ikäisyys saattaa vaikuttaa kansainvälisen suojelun menettelyn suorittamiseen (ensisijaisuus, takeet ynnä muut), iän arviointia koskeva päätös on annettava erillään kansainvälistä suojelua koskevasta päätöksestä ja ennen sitä. Jos ei ole olemassa erillistä oikeutta valittaa iän arviointia koskevan päätöksen tuloksesta sinällään, saatavilla olisi oltava mahdollisuus valittaa tuloksesta laillisuuden tutkimisen avulla tai osana yleisen suojelupyynnön harkintaa. Henkilöllä täytyy olla mahdollisuus saada edustaja tai oikeusapua niin, että häntä avustetaan menettelyssä. Kun erillinen päätös annetaan, tieto siitä, kuinka päätöksestä voidaan valittaa, on annettava maksutta ja hakijan ymmärryksen tason mukaisesti. Hakijalla on oltava mahdollisuus saada omat näkemyksensä kuulluksi tässä vaiheessa.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

Iän arviointia koskevasta päätöksestä valittavan hakijan saatavilla olevien oikeussuojakeinojen osalta

- kahdeksan EU+-maata tarjoaa mahdollisuuden valittaa iän arviointia koskevasta päätöksestä erikseen;
- yhdeksän EU+-maata tarjoaa mahdollisuuden valittaa iän arviointia koskevasta päätöksestä osana kansainvälistä suojelua koskevaa päätöstä tai samalla kertaa;
- kaksi EU+-maata ei tarjoa hakijalle oikeussuojakeinoja iän arvioinnin tuloksista valittamista varten.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

Luku 3 Iän arviointimenettely: monialaisen ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan toteuttaminen

Iän arviointimenettelyä koskevan monialaisen ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan toteuttaminen

Kokonaisvaltaisessa lähestymistavassa otetaan huomioon jokin asia kokonaisuudessaan tai järjestelmän osien sijaan koko järjestelmä. Toisin kuin yksinkertaisessa iän arvioinnissa, jonka päätavoitteena on kronologisen iän arviointi, kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan perustuvassa iän arviointimenettelyssä ei keskitytä ainoastaan ikään, vaan siinä otetaan huomioon laajempi joukko tekijöitä. Tätä lähestymistapaa käyttämällä kronologista ikää arvioitaessa otetaan huomioon myös lasten ja nuorten tarpeet siirtolaisuuden yhteydessä. Näin ollen kokonaisvaltaisessa iän arvioinnissa mahdollistetaan joustavuus ja iän arviointimenettelyn räätälöinti yksilön tarpeisiin, jolloin arviointimenettely voi perustua hakijan nimenomaisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin (esimerkiksi se, suoritetaanko iän arviointia vai ei, menetelmien valintaan vaikuttaminen, tutkijat jne.).

Tämän tuloksena kokonaisvaltaisesti suunniteltu iän arviointi vahvistaa lapsen edun toteutumista koko menettelyssä. Lapsen etua pitäisi noudattaa järjestelmällisesti ja jatkuvasti kaikissa toimissa, jotka vaikuttavat lapseen. Näin ollen jokaisessa iän arviointimenettelyssä pitäisi ensisijaisesti pohtia, kuinka periaatetta toteutetaan lapsen asianmukaisen ja ensisijaisen tunnistamisen yhteydessä (erityisesti kun kyseessä ovat ilman huoltajaa olevat lapset). Joitain toimenpiteitä täytyy mukauttaa, jotta voidaan muodostaa kattava kuva lapsen tarpeista, esimerkiksi seuraavasti:

- lapsen kanssa tekemisissä olevien henkilöiden (mukaan luettuina opettajat, hoitajat, edunvalvojat/edustajat, terveydenhuollon ammattilaiset, vastaanotosta vastaavat viranomaiset, turvapaikka- ja siirtolaisuusviranomaiset ja lainvalvontaviranomaiset) pitäisi kerätä ennakoivasti kaikki tiedot, jotka tarvitaan asiaan liittyvien tai huolta aiheuttavien seikkojen (kuten koettu väkivalta tai traumaattiset kokemukset) tunnistamiseksi; koko menettelyn ajan lapsia on kuultava niin heidän ikänsä osalta kuin heidän tarpeidensa ja huoltensa osalta;
- jotta puhuttelujen määrä on mahdollisimman vähäinen ja vältetään toistuvia kysymyksiä, nämä tiedot on saatettava tietosuoja sääntöjä noudattaen muiden asiaankuuluvien toimijoiden (edunvalvojat/edustajat, terveydenhuollon ammattilaiset, vastaanotosta vastaavat viranomaiset, turvapaikka- ja siirtolaisuusviranomaiset ja lainvalvontaviranomaiset) saataville koko menettelyn ajan, mikäli tämä on mahdollista;
- lisäksi kyseisillä ammattilaisilla on oltava mahdollisuus ilmaista asiantuntemukseensa ja kokemukseensa perustuva mielipiteensä ja vaihtaa tarvittaessa näkemyksiä keskenään;
- käytettävää menettelyä täytyy kehittää edelleen kuulemalla kaikkia asianmukaisia sidosryhmiä; tässä vaiheessa kokonaisvaltainen lähestymistapa liitetään monialaiseen lähestymistapaan seuraavasti.

Monialaisessa lähestymistavassa yhdistetään tai käytetään useita akateemisia aloja tai ammatillisia erikoisaloja aiheen tai ongelman käsittelemiseksi.

Iän arviointiin tarkoitettuun monialaiseen lähestymistapaan sisältyy erilaisten näkökohtien ja tekijöiden, kuten fyysisten, psykologisten, kehitykseen ja ympäristöön liittyvien ja kulttuuristen seikkojen, tarkastelu⁽³¹⁾. Ainoastaan lääketieteellisiin menetelmiin perustuvaa iän arviointimenettelyä ei voida pitää monialaisena. Koska ei ole olemassa yhtä menetelmää, jolla voidaan varmasti määrittää henkilön ikä, on arvioitava useita tekijöitä käyttämällä erilaisia menetelmiä. Näin varmistetaan, että päätös perustuu laajaan joukkoon

⁽³¹⁾ Ks. esimerkiksi Euroopassa huoltajastaan erossa olevia lapsia koskevan ohjelman hyviä käytäntöjä koskeva lausuma (Statement of good practice, 2009), saatavilla osoitteesta <http://www.scepnetwork.org/p/1/69>

todisteita, mikä parantaa arvioinnin luotettavuutta. Tältä osin monialainen arviointi edellyttää, että ammattilaiset, joilla on iän arviointia koskeva soveltuva pätevyys omalla asiantuntemusalallaan, osallistuvat koko menettelyyn, tutkimuksiin sekä päätöksentekoon sen jälkeen, kun eri tutkimusten tulokset on ilmoitettu. Menetelmästä riippuen ammattilaisiin voi sisältyä sosiaalityöntekijöitä, lääkäreitä, radiologeja, (lapsi)psykologeja, lastenlääkäreitä tai muita asianmukaisen päteviä henkilöitä, joilla on asiantuntemusta lasten kehityksen ja iän arvioinnin alalla. Jotta eri asiantuntijoilta saatavat panokset voidaan koordinoita, monialaisen lähestymistavan käytännön toteutuksen aikana on oltava käytössä koordinoitimekanismi.

Kuten kaikissa asioissa, jotka koskevat kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkimista, ja aseman määrittelyä koskevan uudelleenlaaditun direktiivin 4 artiklan mukaisesti, kaikki saatavilla olevat todisteet on otettava huomioon. Päätös siitä, keiden ammattilaisten olisi osallistuttava arviointiin, on tehtävä siten, että pyritään parantamaan arvioinnin kokonaistarkkuutta mahdollisimman paljon ja samalla varmistamaan, että tunkeilevyys hakijan kannalta on mahdollisimman vähäinen.

Iän arvioinnin suorittamista varten valittavista menetelmistä päätettäessä on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Uudelleenlaaditussa turvapaikkamenettelydirektiivissä täsmennetään, että jos jäsenvaltioilla on yleisten lausumien tai muiden merkityksellisten seikkojen perusteella epäilyksiä hakijan iästä, ne voivat käyttää lääkärintarkastuksia määrittääkseen ilman huoltajaa olevien alaikäisten iän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinnan yhteydessä. Koska psykologinen kehitys ja hakijan kehitystaso ovat olennaisia seikkoja, joita on tutkittava menettelyn aikana, ennen muita menetelmiä on valittava psykososiaalinen arviointi.

Jos jäsenvaltiolla on monialaisen arvioinnin jälkeen edelleen epäilyksiä hakijan iästä, sen on oletettava, että hakija on lapsi.

Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön ⁽³²⁾ mukaan tällä hetkellä on olemassa kolme keskeistä lähestymistapaa iän arviointiin:

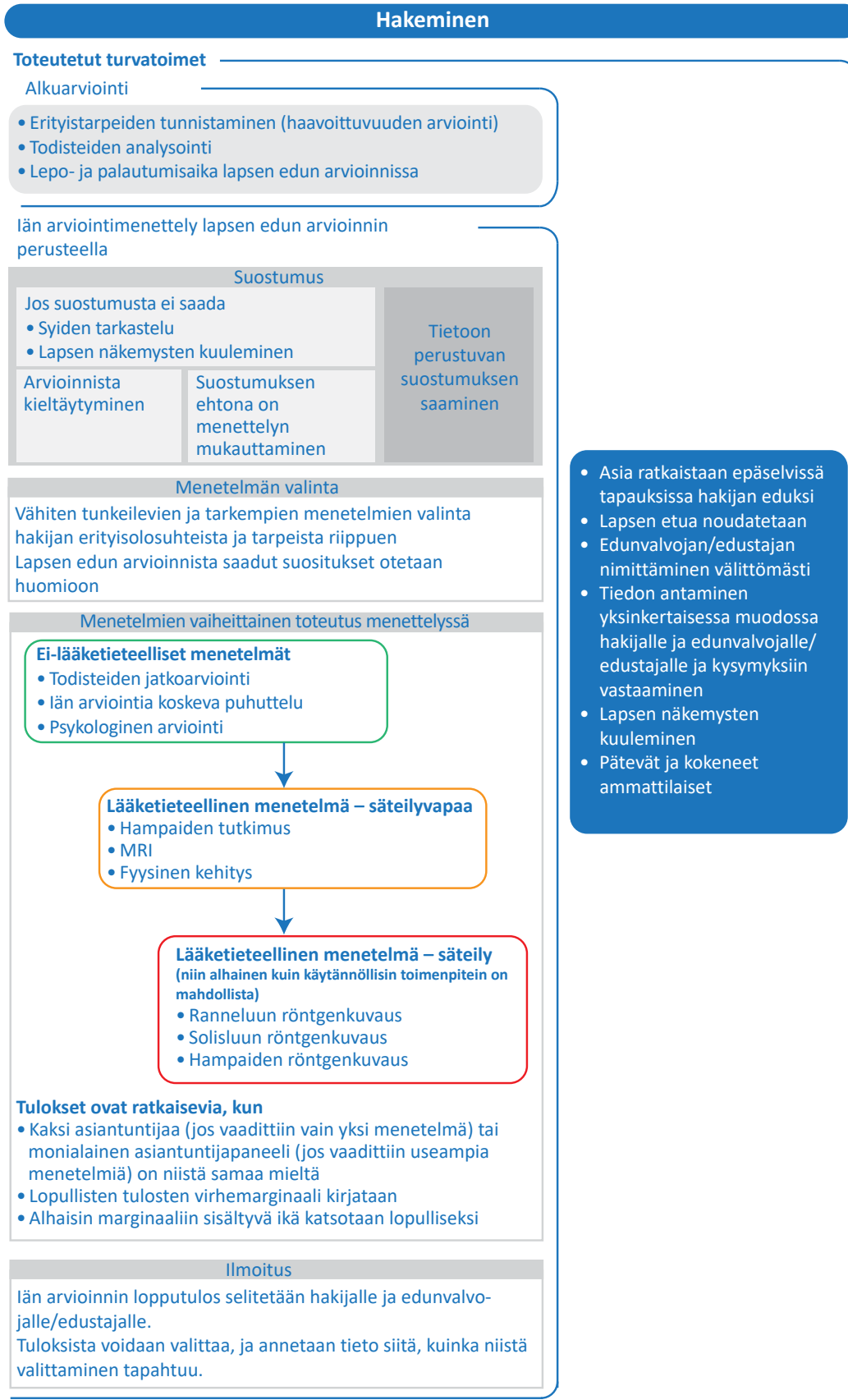
- ensimmäinen, jota voidaan parhaiten kuvailla **ei-lääketieteelliseksi**, yhdistää olemassa olevien asiakirjojen arvioinnin, fyysiseen ulkonäköön perustuvan silmämääräisen arvioinnin ja puhuttelut, joilla luodaan kertomus henkilön elämästä ja olosuhteista;
- toinen on perusluonteeltaan **lääketieteellinen** ja sisältää fyysisen tarkastuksen ja luiden ja/tai hampaiden röntgenkuvauksen;
- kolmannessa pyritään yhdistämään sekä ei-lääketieteellisellä että lääketieteellisellä lähestymistavalla saatavat tiedot ja katsotaan, että **monialainen yhteistyö** on edellytyksenä sille, että voidaan varmistaa hyvät tulokset haavoittuvassa asemassa oleville lapsille ja nuorille.

⁽³²⁾ EASOn iän arvioinnista vastaava työryhmä, syyskuu 2016.

Vuokaavio iän arviointimenettelystä

Edellisessä osassa kuvattu menettely sekä tehokkaan ja turvallisen iän arvioinnin varmistamiseksi vaadittavat vaiheet ja takeet esitetään visuaalisesti seuraavassa vuokaaviossa.

Ohjeita iän arviointimenettelyä varten

Kun pohditaan, onko iän arviointi tarpeen vai ei

Tiettyjen edellytysten ja takeiden on oltava käytössä ennen kuin päätös menettelystä tehdään tai iän arviointia suoritetaan.

- Hakija on tehnyt hakemuksen **kansainvälisestä suojelusta**, ja henkilökohtaiset tiedot, kuten henkilöllisyys, ikä ja perhesuhteet, on kirjattu.
- Hakijan väitetyn iän (täysi-ikäinen tai alaikäinen) **tueksi ei ole** asiakirjoja, eikä muita todisteita väitetyn iän selvittämiseksi ole toimitettu.
- Hakijan väitetystä iästä on **epäilyksiä**.
- Hakijalta voidaan alustavasti **ottaa sormenjäljet**, jos kyseenalainen ikähaarukka on selkeästi sormenjälkien ottamista koskevassa EU:n ja/tai kansallisessa lainsäädännössä säädetyn iän yläpuolella, ja ne voidaan sisällyttää EU:n turvapaikanhakijoiden sormenjälkiä koskevaan tietokantaan (Eurodac)⁽³³⁾.
- Kun **epäselvä tapaus ratkaistaan hakijan hyväksi**, hakijaa on kohdeltava alle 18-vuotiaana, ja jos hän on ilman huoltajaa, hänelle on välittömästi nimettävä **edunvalvoja/edustaja**.
- **Lapsen edun** periaatetta on noudatettava tästä hetkestä alkaen siihen saakka, että ratkaisevista tuloksista käy ilmi, että hakija on aikuinen.

Henkilön ikä on tekijä, joka saattaa asettaa hänet haavoittuvaan asemaan (lapsi, vanhus) tai pahentaa muita olemassa olevia haavoittuvuuksia (jotka voivat johtua sukupuolesta, perheoloista, seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä, vammaisuudesta, vakavasta sairaudesta tai kidutuksen tai muun vakavan väkivallan kohteeksi joutumisesta). Koska kyseiset haavoittuvuudet voivat vaikuttaa haitallisesti hakijan kykyyn esittää kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa ja esittää todisteita sen tueksi, EU:n turvapaikkasäädöksissä säädetään lisätakeita, joilla tarjotaan oikeudenmukaiset turvapaikkamenettelyt hakijoille, joilla on erityistarpeita. Sen varmistamiseksi, että hakijat, joilla on erityistarpeita, voivat esittää hakemuksensa ja esittää todisteet sen tueksi, käytössä täytyy olla varhainen **tunnistusmekanismi** ja tarpeen vaatiessa myöhemmin tehtävä haavoittuvuutta koskeva arviointi. Viranomaisten täytyy kuitenkin pysyä valppaina, jotta he voivat nopeasti tunnistaa haavoittuvuuteen viittaavat seikat, joita saattaa ilmetä menettelyn myöhemmissä vaiheissa, ja reagoida asianmukaisesti. Mekanismin on oltava saatavilla koko menettelyn ajan sen varmistamiseksi, että myöhempi tunnistaminen on mahdollista ja että asianmukaista tukea toimitetaan näin ollen ilman tarpeetonta viivettä.

Haavoittuvassa asemassa olevan hakijan erityistarpeiden on oltava keskeisessä asemassa päätettäessä, mitä menetelmiä käytetään, kuinka arviointi suoritetaan ja voiko sillä olla kielteisiä vaikutuksia kyseessä olevaan hakijaan. Joitain erityistarpeiden arvioinnin yhteydessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää ikää arvioitaessa. Näin vältetään viivytyksiä ja menettelyjen toistamista saman henkilön kohdalla. Kun iän arviointi suoritetaan seuraamalla kokonaisvaltaista ja monialaista lähestymistapaa, iän arvioinnin avulla saatetaan myös kyetä tunnistamaan muita tarpeita ja haavoittuvuuksia, joita ei ole havaittu aiemmissä haavoittuvuutta koskevissa arvioinneissa.

Jos väitettyä ikää ei voida todentaa, virkamiesten täytyy tässä vaiheessa hakea ennakoivasti tietoa muista lähteistä, kun on ensin varmistettu, että tutkinta ei vaaranna hakijaa tai hänen perhettään. Tätä alustavaa vaihetta kutsutaan **todisteiden analysoinniksi**, ja sen aikana kaikki viranomaisten käytettävissä olevat todisteet (asiakirjat, hakijan ja hänen perheenjäsentensä lausumat hakijan iästä ja henkilöllisyydestä, edunvalvojan lausumat, muissa tietokannoissa olevat tiedot sekä fyysiseen ulkonäköön perustuvat alustavat arviot) otetaan huomioon. Kun kyseessä ovat turvapaikkaa hakevat lapset, erityisesti ilman huoltajaa olevat lapset, virkamiesten odotetaan suhtautuvan erityisen ennakoivasti ja empaattisesti.

⁽³³⁾ Tällä hetkellä Eurodac-asetuksella säädetään, että sormenjäljet voidaan ottaa kaikilta yli 14-vuotiailta henkilöiltä; ehdotuksessa uudelleenlaadituksi asetukseksi ehdotetut iät on laskettu kuuteen vuoteen.

Edellä mainitun analyysin tulosten perusteella vastuuviranomaiset voivat erotella toisistaan tapaukset, joissa väitetystä iästä on epäilyksiä ja joissa epäilyksiä ei ole.

Epäselvien tapauksien tulkintaa hakijan hyväksi täytyy ryhtyä soveltamaan heti, kun väitetystä iästä on epäilyksiä. Hakijaa on kohdeltava lapsena, kunnes jatkotutkintojen avulla saadaan ratkaisevia tuloksia.

Koska hakijaa kohdellaan lapsena, **edunvalvoja/edustaja** täytyy nimittää välittömästi, jotta voidaan varmistaa, että lapsen edun periaatetta noudatetaan kaikissa lapseen vaikuttavissa päätöksissä. Tähän sisältyy iän arvioinnin tarpeellisuuden määrittäminen.

Vaikka iän arvioinnin päätavoite on hakijan kehitystason arviointi ja siinä on otettava huomioon kaikki arvioinnin kannalta merkitykselliset tekijät, myös lapsen hyvinvointi on otettava huomioon. Tästä syystä on tärkeää varmistaa, että ensimmäisen todisteiden analysoinnin, joka voidaan suorittaa henkilön saapuessa, ja täysimittaisen iän arvioinnin välillä on **lepo- ja palautumisaika**. Kaksivaiheista iän arviointimenettelyä pidetään näin ollen soveltuvimpana tapana suorittaa tehokas ja turvallinen iän arviointi. Näin on erityisesti, kun tulijoiden määrä on suuri ja tehokkaan tunnistus- ja rekisteröintimenettelyn tarve korostuu.

Lepo- ja palautumisaika voi helpottaa luottamuksen rakentamista lapsen ja hänen edunvalvojansa/edustajansa välille. Tänä aikana lapsi voi myös alkaa tuntea oloaan turvallisesti ja antaa tiedot, jotka tarvitaan hänen tarpeidensa arviointia varten. Tänä aikana pitäisi suorittaa **lapsen edun arviointi** ⁽³⁴⁾ sen varmistamiseksi, että kyseinen harkittava iän arviointimenettely on sopiva hakijan yksilöllisten olosuhteiden kannalta ja että odotettu tulos on hyödyllinen menettelyn kannalta eikä vaikuta lapseen haitallisesti.

Menettelyllä on varmistettava, että lapsen **näkemykset tulevat järjestelmällisesti kuulluiksi** hänen itsensä kertomina tai hänen edunvalvojansa/edustajansa välittämällä. Tätä oikeutta on sovellettava järjestelmällisesti sekä koko menettelyn ajan että alkuvaiheessa jo ennen kuin päätös arvioinnin suorittamisesta tehdään.

- Hakijan näkemykset täytyy selvittää aina, kun viranomaisilla on **epäilyjä** hakijan antamista lausumista tai muista todisteista. Yksinkertainen yritys vaihtaa näkemyksiä ja selittää rakentavasti syyt siihen, miksi väitettyä ikää ei hyväksytä tai miksi tiedot eivät riitä lausumien vahvistamiseen, voi auttaa hakijaa ymmärtämään menettelyä ja parantaa hänen halukkuuttaan yhteistyöhön.
- Tapauksissa, joissa hakijan iässä on mahdollisia **epäjohdonmukaisuuksia**, hänelle on annettava aikaa ja mahdollisuus selittää ne joko suullisesti tai kirjallisesti.
- Toisinaan hakija tarjoaa lisäasiakirjoja tai muita todisteita tai uskottavia selityksiä, joilla hän voi todistaa väitetyn iän. Tällöin kyseiset **selitykset ja lisäseikat** tekevät iän arvioinnin tarpeettomaksi.

Kun kaikki todisteet on arvioitu, kun on todettu, että epäilykset hakijan iästä ovat perusteltuja, kun hakijan näkemykset on kuultu ja kun lapsen edun arviointilomake on täytetty, voidaan tehdä päätös siitä, aloitetaanko iän arviointimenettely.

Iän arvioinnin suorittamisen aikana

Jos **iän arviointi katsotaan tarpeelliseksi ja lapsen edun arviointi puoltaa sen tekemistä**, iän arviointimenettely aloitetaan ilman tarpeetonta viivettä. Viranomaisten täytyy varmistaa, että hakijalle ja edunvalvojalle/edustajalle on annettu olennaiset **tiedot**, jotka on ilmaistu yksinkertaisessa muodossa, ja että tiedot on ymmärretty. Jos hakijalla ja/tai hänen edunvalvojallaan/edustajallaan on kysymyksiä, niihin täytyy vastata ja kaikki tarvittavat selvennykset on annettava.

Tämän jälkeen hakijalla ja/tai hänen edunvalvojallaan/edustajallaan on paremmat valmiudet antaa **tietoon perustuva suostumus** menettelylle. Jos hakija ei voi antaa suostumustaan perustellun esteen vuoksi, edunvalvojan/edustajan tietoon perustuva suostumus riittää. Jos jollakulla on menettelyyn liittyviä epäilyjä, ne on selvitettävä menettelyn kaikissa vaiheissa. **Arvioinnista kieltäytymisen** ei pidä johtaa automaattiseen päätelmään, että hakija on täysi-ikäinen. Kyseisenlaisissa tapauksissa hakijaa on

⁽³⁴⁾ Ks. esimerkiksi Euroopassa huoltajastaan erossa olevia lapsia koskevan ohjelman julkaisu "Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe", (2012), saatavilla osoitteesta <http://www.scepnetwork.org/images/16/163.pdf>

kuultava uudelleen ja syyt on selvitettävä täysin. Vastahakoisuutta voidaan lieventää tarjoamalla hakijalle ja/tai hänen edunvalvojalleen/edustajalleen lisätietoa tai mukauttamalla menettelyä hakijan tarpeisiin, esimerkiksi valitsemalla vaihtoehtoinen menetelmä.

Kieltäytyminen iän arvioinnista ei missään tapauksessa voi olla ainoa syy, jonka perusteella hakemus hylätään (turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohta).

Kun on saatu **tietoon perustuva suostumus**, menettely kaikkine tarvittavine takeineen on asetettava saataville ja sitä on tarvittaessa vielä mukautettava lapsen erityistarpeisiin tai olosuhteisiin kansallisten käytäntöjen perusteella ja EU:n oikeudellisten säädösten mukaisesti.

Menetelmien valinnan on oltava mahdollisimman yksilöllinen, ja etusijalle on asetettava vähiten tunkeileva ja tarkin menetelmä. Kun määritetään, mikä menetelmä on **vähiten tunkeileva** vaihtoehto, hakijaan kohdistuvien fyysisten vaikutusten lisäksi täytyy ottaa huomioon myös hakijaan kohdistuvat psykologiset vaikutukset (ks. turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohdan toinen alakohta). Lisäksi on otettava huomioon ympäristöön liittyvät ja kulttuuriset tekijät.

Tutkimukset pitää tehdä vaiheittain ja etusijalle on asetettava ei-lääketieteelliset menetelmät. Jos näillä ei saada ratkaisevia tuloksia, voidaan käyttää lääketieteellisiä keinoja, jotka eivät vaadi säteilyn käyttöä. Säteilyn käyttöä vaativien lääketieteellisten menetelmien käytön pitää olla viimeinen keino, ja, kuten edellä on todettu, on valittava se menetelmä, jossa vaadittu säteilyannos on mahdollisimman alhainen. Psykologisen kehitystason arviointiin käytettävien kokeiden tuloksille on annettava vähintään sama painoarvo kuin fyysistä kehitystä arvioivien testien tuloksille. Tällä lähestymistavalla varmistetaan, että kun yhdellä menetelmällä saadaan ratkaisevat tulokset, vältetään tarpeettomat lisätutkimukset.

Tutkintoihin ei koskaan saa pakottaa, eivätkä ne saa olla kulttuurisesti sopimattomia, ja ammattilaisten täytyy olla **päteviä**, heillä on oltava sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisiä kysymyksiä koskevaa koulutusta ja heidän on tunnettava asiaa koskevat protokollat ja/tai ohjeet ⁽³⁵⁾. Tutkintoja, joihin liittyy alastomuutta tai sukupuolielinten tai intiimialueiden tutkintaa, tarkastelua ja/tai mittausta, ei saa käyttää, sillä ne ovat hyvin tunkeilevia.

Jos jollakin iän arvioinnin aikana sovelletulla menetelmällä saadaan tulos, jonka mukaan henkilö on alle 18-vuotias, arviointi täytyy lopettaa. Jos väitetty ikä on kyseisenlaisten tapausten ikähaarukassa, se on katsottava päteväksi; jos kuitenkin näin ei ole, **alhaisin marginaaliin sisältyvä ikä** on katsottava päteväksi.

- Jos myöhempien tulosten, jotka eivät ole ratkaisevia, vuoksi tarvitaan useita tutkimuksia, **asiantuntijapaneelin** täytyy analysoida lopulliset tulokset. Kyseisillä asiantuntijoilla täytyy olla eri asiantuntemusalat ja yleistä tietoa tai kokemusta lasten kanssa työskentelystä. Asiantuntijapaneelilla on oltava monialainen tausta, ja asiantuntijapaneeliin on kuuluttava sosiaalityöntekijöitä, oikeuslääketieteen ammattilaisia, lastensuojeluasiantuntijoita ja tapauskäsittelijöitä, joilla on lapsia koskevaa asiantuntemusta.
- Jos tämä ei ole mahdollista tai jos käytetään vain yhtä menetelmää, vähintään **kahden asiantuntijan** täytyy suorittaa arviointi. On taattava, että molempien pätevien asiantuntijoiden näkemykset on annettu ja molemmat ovat samaa mieltä päätöksestä. Jos molemmat asiantuntijat eivät ole yksimielisiä lopullisesta päätöksestä, voidaan suositella, että tapaus viedään ylemmälle tasolle ja että kokenut ja pätevä esimies tekee päätöksen.

Jos sopimukseen ei päästä, on todettava, että iän arvioinnissa ei saavutettu ratkaisua, ja epäselvä tapaus on ratkaistava hakijan hyväksi. Kyseisenlaisissa tapauksissa hakijaa täytyy kohdella lapsena.

Päätös täytyy perustella, antaa kirjallisesti ja selittää suullisesti. Päätöksessä täytyy mainita myös asiantuntijoiden ammatilliset pätevyudet, kokemus ja asiaankuuluva koulutus sekä käytettyjen menetelmien virhemarginaali. Hakijalle on kerrottava mahdollisuudesta valittaa päätöksestä ja, mikäli mahdollista, hänelle on järjestettävä oikeusapua valituksen tekemiseksi.

⁽³⁵⁾ Ks. esimerkiksi Euroopassa huoltajastaan erossa olevia lapsia koskevan ohjelman julkaisu "Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe", (2012), saatavilla osoitteesta <http://www.scepnetwork.org/images/16/163.pdf> tai <http://www.scepnetwork.org/p/1/76/position-papers>

Koska aikuiseksi tai lapseksi määrittämisen seuraukset ovat kauaskantoisia, hakijalle täytyy antaa mahdollisuus **valittaa tuloksista** välittömästi ja esteettömällä tavalla. Mahdollisia tapoja, joilla hakija voi valittaa arvioinnin tuloksista, ovat joko muutoksenhaku tai laillisuuden tutkiminen.

Lisäksi menettelyssä täytyy ottaa huomioon mahdollisuus, että uutta tietoa voidaan toimittaa arvioinnin loppuun saattamisen jälkeen; näin ollen arvioitua ikää on voitava **tarkistaa** myöhemmin.

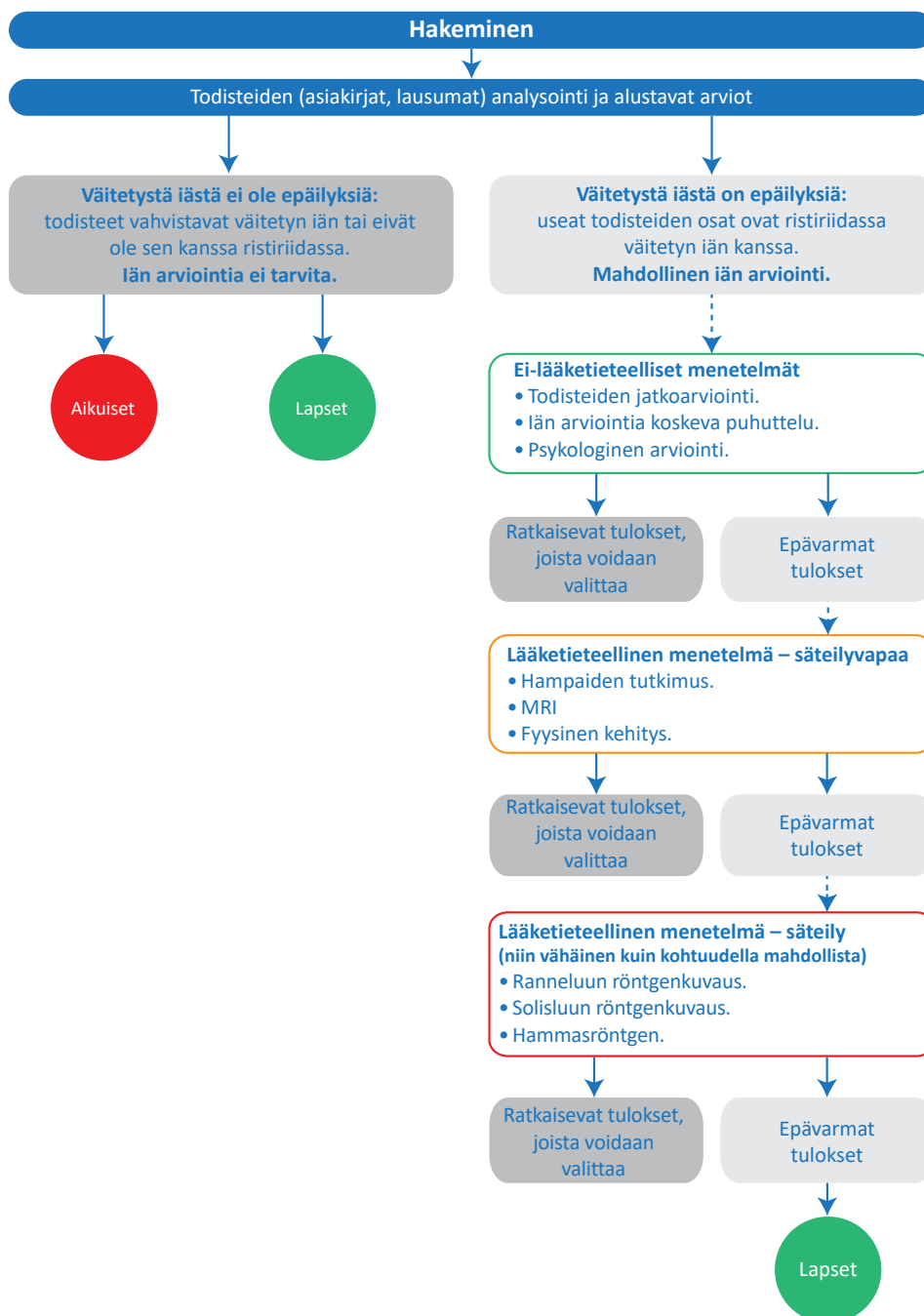
Jos iän arviointi on virheellinen, on ryhdyttävä välittömiin toimiin tietojen oikaisemiseksi sujuvalla ja tehokkaalla tavalla ja kaikki korjaukset on tehtävä kaikkiin tarvittaviin tietokantoihin.

Luku 4 Yleiskatsaus iän arviointimenetelmistä

Tällä hetkellä käytössä olevat menetelmät luokitellaan lääketieteellisiin ja ei-lääketieteellisiin menetelmiin sen perusteella, vaaditaanko niissä lääkärin osallistumista. Lääketieteellisten menetelmien osalta erotellaan säteilyvapaat menetelmät ja menetelmät, joihin liittyy säteilyn käyttö.

Luokittelua ja menetelmien vaiheittaista käyttöä tarpeettomien tutkintojen välttämiseksi kuvataan seuraavassa vuokaaviossa. Menettelyä koskeviin takeisiin ja oikeuksiin ei viitata, sillä niitä on analysoitu niin edellisessä luvussa kuin iän arviointimenettelyä koskevassa vuokaaviossa.

Vuokaavio menetelmistä

Ohjeet menetelmien vaiheittaisesta toteuttamisesta

Heti, kun hakijat ovat ilmaisseet halunsa hakea kansainvälistä suojelua, he ovat oikeutettuja tiettyihin oikeuksiin (oikeus oleskella alueella, oikeus perustason aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin sekä oikeus saada omat erityistarpeensa tunnistetuiksi tai arvioiduiksi). Jos kyseessä on mahdollinen lapsi, erityisten menettelyllisten tarpeiden tunnistaminen ja erityisten vastaanotto-olosuhteiden tarjoaminen on ensisijaisen tärkeää lapsen määritelmällisen haavoittuvuuden vuoksi. Uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohdan mukaisesti kaikkien hankittujen todisteiden avulla voidaan määrittää lapsen ikä ja/tai poistaa tai lieventää tarvetta uusien iän arviointien suorittamiseen; tämän on siis oltava lähtökohtana ennen kuin päätetään, onko iän arviointi tarpeen vai ei.

Saatavilla olevien todisteiden analysointi ja alustavat arviot

Kuten kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 24 artiklassa ja lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 7 artiklassa todetaan,

”lapsi on rekisteröitävä heti syntymänsä jälkeen, ja hänellä on syntymästään lähtien oikeus nimeen ja kansalaisuuteen”.

Syntymätodistus on asiakirja, jolla todistetaan henkilön syntymä, päivämäärä, paikka, sukupuoli ja vanhemmat. Väestörekisterin ensisijaisena tarkoituksena on sellaisen oikeudellisen asiakirjan luominen, jota voidaan käyttää yksilön oikeuksien toteamiseen ja suojeluun.

Kuten edellä todetaan, jotkin maat eivät rekisteröi järjestelmällisesti kansalaisten tai asukkaiden väestötapahtumia (syntymät, avioliitot ja kuolemat), ja jotkin maat tekevät näin hyvin harvoin tai myöhässä. Näin ollen kyseiset rekisteröinnit eivät välttämättä täytä EU+-maiden viranomaisten julkisia asiakirjoja koskevia standardeja (saman tapahtuman kaksinkertaisen rekisteröinnin, rekisterin tiedoissa olevien puutteiden tai epä johdonmukaisuuksien jne. estäminen). Lisäksi alkuperämaassa sattuneiden tapahtumien tai paon olosuhteiden (aseelliset konfliktit tai vaino ja/tai kansallisten viranomaisten harjoittama syrjintä) vuoksi voi olla, että kansainvälistä suojelua tarvitsevilla henkilöillä ei ole hallussaan näitä oikeudellisia asiakirjoja ja näin ollen he eivät voi esittää päteviä todisteita tai luotettavia todistuksia henkilöllisyydestään.

Ottaen huomioon edellä mainitut olosuhteet ja hakijan pyrkimykset toimittaa kaikki käytettävissään olevat tiedot, viranomaisten täytyy hyväksyä todisteina muun muassa seuraavat asiakirjat:

- passit,
- henkilöllisyysasiakirjat,
- oleskelukortit,
- muun muassa UNHCR:n myöntämät matkustusasiakirjat,
- (uskonnollista asemaa tai siviiliasemaa koskevat) muiden maiden todistukset, joilla todistetaan hakijan tai jonkun perheenjäsenen siviiliasema (avioliitto, syntymät, perhekirja) ja joissa viitataan hakijan ikään.

Kyseisten asiakirjojen lisäksi tietoa hakijan iästä voi olla hyödyllistä tietoa sisältävissä lähteissä, kuten yhteisissä tietokannoissa (esimerkiksi Schengenin tietojärjestelmä ⁽³⁶⁾, Eurodac tai kansainvälisen rikospoliisijärjestön Interpolin varastettujen ja kadonneiden matkustusasiakirjojen tietokanta ⁽³⁷⁾).

Samaten hakijan perheenjäsenten tai sukulaisten asiakirja-aineistoissa saatavilla olevia lausumia tai asiakirjoja voidaan käyttää väitetyn iän selvittämiseksi ja/tai vahvistamiseksi ilman, että lisäarviointia

⁽³⁶⁾ SIS: laajamittainen tietojärjestelmä, jolla tuetaan ulkorajavalvonnan ja lainvalvonnan yhteistyötä Schengen-alueella.

⁽³⁷⁾ SLTD: tietokanta, joka sisältää tietoja varastetuista, kadonneista tai peruutuista matka-asiakirjoista, kuten passeista, henkilökorteista, Yhdistyneiden kansakuntien kulkuluvista ja viisumileimoista.

tarvitaan. Jotta lasta tai perhettä ei saatettaisi vaaraan, kyseisenlaisten tietojen keräämisen yhteydessä on oltava erityisen varovainen. Tämä on erityisen tärkeää kansainvälisen suojelun yhteydessä.

Jos henkilöstö, jolla on kokemusta lasten kanssa työskentelystä, suorittaa fyysiseen ulkonäköön perustuvat alustavat arviot, joitain näistä arvioista voidaan käyttää vahvistamaan alustavaa analyysia. Yhdessä muiden saatavilla olevien tietojen kanssa näitä arvioita voidaan käyttää alustavan seulonnan tulosten tukena.

Koska arvio perustuu täysin fyysisiin ominaisuuksiin ja voi siksi helposti johtaa mielivaltaisiin, puolueellisiin ja epätarkkoihin tuloksiin, on kuitenkin oltava erityisen varovainen, kun kyseisenlaisia viitteitä käytetään tulosten tukena. Tästä syystä fyysisen ulkonäön tarkastelua ei voida sinällään pitää iän arviointimenetelmänä eikä sitä voida käyttää yksinään, koska sen avulla ei voida saada varmuutta mistään tietystä kronologisesta iästä.

Fyysisen ulkonäön avulla voidaan erottaa tai erotella ilmeiset tapaukset (henkilöt, jotka ovat ominaisuuksiltaan epäilemättä lapsia tai aikuisia), mutta sitä ei pidä käyttää, kun kyseessä ovat myöhäisteini-ikäiset tai nuoret aikuiset. Kyseisissä tapauksissa epäselviä tapauksia on tulkittava hakijan eduksi (väitetyn iän vahvistaminen tai varsinaisen iän arvioinnin suorittaminen) kunnes saadaan ratkaisevia tuloksia).

IOM ja muut asiantuntijat huomauttavat, että lasten kokemat tapahtumat ovat voineet vaikuttaa heidän kehitykseensä. Tämä tarkoittaa, että lasten kehitystaso voi olla alhaisempi tiettyjen seikkojen osalta ja korkeampi muiden seikkojen osalta. Alalla tehty tutkimus osoittaa, että traumaperäinen stressireaktio voi aiheuttaa 5–10 vuoden ennenaikaisen biologisen ikääntymisen ⁽³⁸⁾.

Koska nykyisten menetelmien rajoitukset voivat johtaa siihen, että iän arviointi tai arvio on virheellinen, käytössä on oltava tarkistuskonkreettinen mekanismi, jotta voidaan oikaista ikä, joka on syötetty virheellisesti järjestelmään. Kun iän arviointi on todettu virheelliseksi, asiaankuuluvat toimet täytyy suorittaa välittömästi (majoituksen muuttaminen, edunvalvojan nimittäminen, jos hakija todetaan lapseksi jne.).

Saksa – Sovellettavat ohjeet:

1. henkilökohtaisten asiakirjojen tarkistaminen, lisätiedon hakeminen;
2. puhuttelu (kaksi pätevää ja kokenutta henkilöstön jäsentä), yleisvaikutelma kehityksestä, mukaan luettuna pätevän henkilön tekemä silmämääräinen tutkimus;
3. mikäli epäilyjä on, lääkärintarkastus – menetelmä, jolla on vähäisimmät vaikutukset hakijan terveyteen.

Norja – Aina, jos ilman huoltajaa oleva lapsi ei ole esittänyt hyvin tunnettua ja pätevää henkilöllisyysasiakirjaa, on tarpeen suorittaa lisätutkinta hakijan henkilöllisyydestä, ja tutkintaan sisältyy muun muassa iän arviointi. Iän arvioinnin perusteena on turvapaikkamenettelyn aikana hakijan iästä saatu tieto, eli

- hakijan oma tieto iästään;
- henkilöllisyysasiakirjat;
- muista jäsenvaltioista saadut henkilötiedot (jos hakija on tunnustettu muissa maissa);
- hakijan henkilöllisyyden todentaminen hakijan alkuperämaassa;
- muiden toimijoiden, kuten edunvalvojan, asianajajan, sosiaalipalveluiden tai terveydenhuollon työntekijöiden hakijan ikää koskeva lausuma tai huomautus;
- maahanmuutosta vastaavan poliisin (joka suorittaa hakijoiden rekisteröinnin) ja turvapaikkapuhuttelun pitävän tapauskäsittelijän hakijan ikää koskeva lausuma tai huomautus;
- lääketieteellinen iän tutkimus;
- lääketieteellinen iän arviointi.

Tapauksissa, joissa suoritetaan lääketieteellinen iän tutkimus, lääketieteellinen iän arviointi täytyy tehdä suhteessa muihin tapaukseen sisältyviin tietoihin. Toimintapoliittisissa ohjeissa annetaan ohjeet edellä käsiteltyjen eri osien painotuksesta.

⁽³⁸⁾ Ladwig, K-H., Brockhaus, A. C., Baumert, J. ym., "Post-traumatic stress disorder and not depression is associated with shorter leukocyte telomere length: findings from 3 000 participants in the population-based KORA F4 study", Ouellette, M. M. (toim.), PLOS ONE, 2013, 8(7), e64762. doi:10.1371/journal.pone.0064762.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

Toimitetut asiakirjat otetaan huomioon hakijan iän osoittavina todisteina 27 EU+-maassa.

Asiakirjojen lisäksi 19 EU+-maassa suoritetaan alustavia arvioita, jotka perustuvat fyysiseen ulkonäköön.

Väitetystä iästä on epäilyjä: mahdollinen tarve iän arvioinnille

Jos hakijan väitetystä iästä on olennaisia epäilyjä (väitetystä iästä on epäilyjä ja saatavilla olevat todisteet eivät tue sitä tai ovat sen kanssa ristiriidassa), voi ilmetä tarve iän arvioinnille. Kyseisissä tapauksissa viranomaisten täytyy valita tarkoitukseen käytettävä menetelmä tai menetelmät.

Seuraavassa osassa annetaan yleiskatsaus nykyisin käytössä olevista menetelmistä sekä lyhyt kuvaus asiaan liittyvästä menettelystä. Menetelmät on jaettu lääketieteellisiin ja ei-lääketieteellisiin riippuen siitä, osallistuuko niihin lääkäri. Lisäksi lääketieteelliset menetelmät luokitellaan sen mukaan, liittyykö niihin säteilyn käyttöä vai ei.

YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentissa nro 6 todetaan, että lapsen tunnistamiseen ilman huoltajaa olevaksi tai huoltajastaan erossa olevaksi sisältyy iän arviointi, jossa on otettava huomioon sekä fyysinen ulkonäkö että psykologinen kehitystaso.

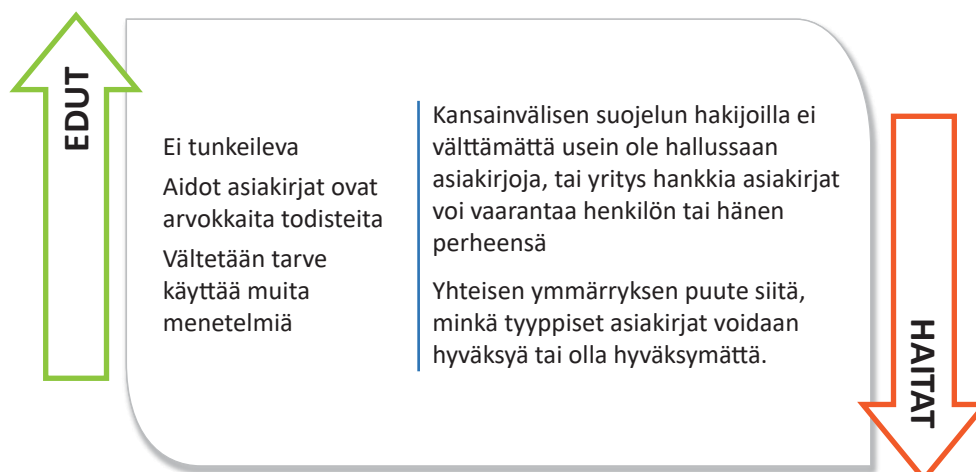
A. Ei-lääketieteelliset menetelmät**EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot**

Kolmessa EU+-maassa käytetään vain ei-lääketieteellisiä menetelmiä hakijoiden iän arvioimiseksi.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

1. Todisteiden jatkoarviointi

Jos alustavasti kootuissa asiakirjoissa tai saatavilla olevissa tiedoissa ei viitata ikään, voi olla tarpeen, että turvapaikkamenettelystä tai siirtolaisuudesta vastaavat virkamiehet suorittavat muiden asiakirjojen jatkoarvioinnin. Vaikka ikää ei ilmoitettaisi, joistakin asiakirjoista (esimerkiksi koulun arkistoista, perheen rokotuskorteista tai muista potilastiedoista) voidaan saada tieto hakijan arvioidusta iästä. Voidaan esimerkiksi tietää, että vauvalle annetaan tietyt rokotukset tietyssä iässä tai ikähaarukassa ja että kortti on myönnetty tietyssä ajankohtana, minkä seurauksena omistajan ikä voidaan arvioida suurin piirtein.

2. Iän arviointia koskeva puhuttelu

Tähän menetelmään sisältyy sen henkilön, jonka iästä on epäilyjä, antaman kertomuksen koostaminen ja analysointi.

Psykososiaalisten arviointimenetelmien välisinä keskeisinä eroina ovat arvioinnin suorittavien henkilöiden tausta ja erityisasiantuntemus sekä tarkasteltavat aiheet. Lapsipsykologian tai lasten kehityksen alan asiantuntijat suorittavat psykologisen arvioinnin, mutta iän arviointia koskevan puhuttelun voivat pääasiallisesti tehdä virkamiehet, jotka ovat turvapaikka- tai siirtolaisuusviranomaisten palveluksessa ja joilla on kokemusta lasten puhutteluista turvapaikkamenettelyn yhteydessä.

Iän arviointia koskevan puhuttelun aikana puhuttelija pyrkii rakentamaan kronologisen sarjan henkilön elämän tapahtumista, jotta henkilön ikä voidaan päätellä tai arvioida sen perusteella. Paikallisia tapahtumia koskeva kalenteri ⁽³⁹⁾ (räätälöity kalenteri, jossa annetaan tietyllä maantieteellisellä alueella tapahtuneiden merkittävien tapahtumien päivämäärät) yhdistettynä ”ennen ja jälkeen” -kysymyksiin ⁽⁴⁰⁾ (tavoitteena on määrittää kaksi tunnettua tapahtumaa, joista toinen on tapahtunut ennen lapsen syntymäaikaa ja toinen sen jälkeen) voi olla hyödyllinen väline, jonka avulla virkamiehet, hakija tai perheenjäsenet voivat arvioida lapsen syntymäajan.

- Jotta näkemykset voidaan kerätä lapsille sopivalla tavalla ja lasta voidaan rohkaista antamaan tietoa, lapsen kanssa suorassa vuorovaikutuksessa olevilla virkamiehillä on oltava **lapsille sopivia puhuttelutekniikoita** koskeva koulutus ⁽⁴¹⁾. Mikäli mahdollista, myös tulkilla täytyy olla lasten puhuttelua koskevaa osaamista.
- Riittävän tiedon antaminen hakijalle ennen puhuttelun alkua on olennaisen tärkeää henkilön osallisuuden takaamiseksi, yhteistyötä edistävän asenteen kehittämiseksi ja luottamuksen rakentamiseksi puhutteluun osallistuvien toimijoiden välille. Puhuttelijan täytyy antaa asiaankuuluvat tiedot yksinkertaisessa muodossa (puhuttelun tarkoitus, osallistuvien ja läsnä olevien henkilöiden tehtävä ja syyt siihen, miksi väitetystä iästä on epäilyjä), varmistaa, että hakija ymmärtää tiedot ja ymmärtää tulkia, ja lisäksi varmistaa, että hakijan tarpeet on täytetty mahdollisimman hyvin (puhuttelijan ja tulkin sukupuoli, puhuttelua varten tarvittavat järjestelyt jne.). Yhtä tärkeää on, että hakijalle annetaan mahdollisuus selventää mahdollisia epä johdonmukaisuuksia puhuttelun aikana.
- Kun päätetään suorittaa iän arviointimenettely, on taattava, että todistustaakka siirtyy viranomaisille, kun kyseessä ovat lapset. Lapset eivät kykene selittämään asioita samalla tavalla kuin aikuiset. Tämä rajoitus käy ilmi erityisesti puhuttaessa lapsille, joiden kulttuuritausta on erilainen ja joiden kulttuureissa ikä ei välttämättä ole yhtä merkityksellinen seikka kuin länsimaisissa kulttuureissa (eri kulttuureissa esimerkiksi käytetään erilaisia kalentereita). Lisäksi nämä lapset saattavat pitää itseään aikuisina tai heitä saatetaan kohdella aikuisina heidän omassa yhteisössään.
- Puhuttelijan on tunnettava alkuperämaatiedot, jotta hän voi havaita merkityksellisiä seikkoja keskustelun aikana ⁽⁴²⁾.
- Lopuksi, jos arvioinnin lopputulos on hakijan kannalta haitallinen, syyt on selitettävä selkeästi käyttämällä tulkia ja lapsen edustajan/edunvalvojan/asianajajan läsnä ollessa. Hakijalle on ilmoitettava sekä suullisesti että kirjallisesti mahdollisuudesta valittaa päätöksestä sekä valitusmenettelystä.

⁽³⁹⁾ Lisätietoa on Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön ohjeissa ”Guidelines for estimating the month and year of birth of young children” (Ohjeet pienten lasten syntymäkuukauden ja -vuoden arvioimiseksi) (2008).

⁽⁴⁰⁾ Lisätietoa on Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön ohjeissa ”Guidelines for estimating the month and year of birth of young children” (Ohjeet pienten lasten syntymäkuukauden ja -vuoden arvioimiseksi) (2008).

⁽⁴¹⁾ Lisätietoa EASOn lasten puhuttelua koskevasta koulutusmoduulista ”Interviewing children” on saatavilla osoitteesta <https://www.easo.europa.eu/training>

⁽⁴²⁾ EASO kerää ja kehittää alkuperämaatietoja, jotka ovat saatavilla EASOn verkkosivustolta <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/country-origin-information/country-reports> sekä suojatusta EASOn COI-portaalista.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

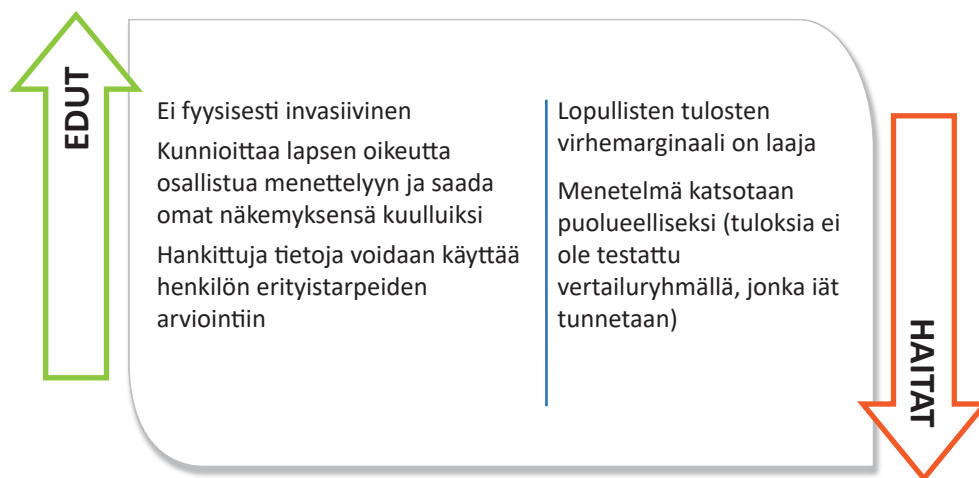
17 EU+-maata järjestää iän arviointia koskevan puhuttelun hakijoiden iän arvioimiseksi.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

Käytännön esimerkkejä

Irlanti – Jos henkilö väittää olevansa alle 18-vuotias mutta vaikuttaa vanhemmalta kansainvälisestä suojelusta vastaavassa virastossa (International Protection Office), kokenut työntekijä (tarvittaessa tulkin avustuksella) suorittaa epävirallisen puhuttelun, jossa pyritään muodostamaan perusteltu näkemys siitä, onko henkilö alaikäinen ja onko hänet tarpeen ohjata TUSLAN (lapsi- ja perheasioista vastaava virasto) piiriin. Puhuttelu sisältää kysymyksiä varhaislapsuuteen, koulunkäyntiin ja muiden perheenjäsenten ikin liittyvistä tiedoista. Jos iästä on epäilyjä puhuttelun jälkeen, epäselvä tapaus tulkitaan hakijan hyväksi ja hakija ohjataan TUSLAN piiriin.

Malta – Ensimmäinen vaihe on puhuttelu, joka järjestetään iän arviointipaneelin kanssa 10 arkipäivän kuluessa. Jos iästä on tämän jälkeen edelleen epäilyjä, menettelyyn osallistuu muita ammattilaisia ja hakija ohjataan röntgenosastolle käden ja ranteen röntgenkuvausta varten. Nykyiseen menettelyyn sisältyy monialaisia toimia, joihin osallistuu poliisiviranomaisia, hoitoalan ammattilaisia ja lääketieteen ammattilaisia. Puhuttelu on yksi tärkeimpiä tällaisessa arvioinnissa käytettäviä välineitä, ja sen voidaan katsoa olevan kokonaisvaltainen siltä osin, että sillä pyritään luomaan mahdollisimman kattava järjestelmällinen profiili väitetystä alaikäisestä. Iän arvioinnista vastaavan työryhmän valitsemilla menetelmillä saatuja myöhempiä tuloksia tarkastellaan yhteisesti.

3. Psykososiaalinen arviointi

Tämän menetelmän tavoitteena on arvioida fyysisen kehitystason sijaan henkistä kypsyyttä. Arviointitekniikoissa käytetään kognitiivista ja käytöksen arviointia ja hakijan psykologista arviointia hakijan iän määrittämiseksi. Näin ollen arvioijalla on oltava erityisasiantuntemusta psykologiasta tai lasten ja nuorten kehitysvaiheista.

Tämän menetelmän perustana on puolistrukturoitu puhuttelu, jossa kokenut ja koulutettu arvioija (yleensä sosiaalityöntekijä tai psykologi) tarkastelee henkilön elämäntarinan eri alueita. Puhuttelun tai puhutteluiden aikana arvioija arvioi henkilön psykologista kehitystasoa yhdessä käytöksen arvioinnin kanssa. Tuloksiin voi sisältyä myös joitain arvioita, jotka perustuvat fyysiseen ulkonäköön.

Jotta puhuttelu on tehokas, on olennaista, että tutkittavalla ja arvioijalla on keskinäinen luottamussuhde. Tästä syystä arviointi täytyy suorittaa pidemmällä ajanjaksolla, ja muiden arviotavaan henkilöön yhteydessä olevien ammattilaisten, kuten vastaanotosta vastaavien työntekijöiden tai opettajien, täytyy

osallistua arviointiin. Aiheesta on annettu olennaisia ohjeita asiassa Merton annetussa Yhdistyneen kuningaskunnan korkeimman oikeuden tuomioistuimen ennakkopäätöksessä ⁽⁴³⁾. Päätöksessä annetaan ohjeita vaatimuksista, jotka koskevat paikallisen viranomaisen tekemää lainmukaista arviointia sellaisen nuoren turvapaikanhakijan iästä, joka väittää olevansa alle 18-vuotias. Asiassa Merton annetun päätöksen perusteella kaikkia (paikallisia) viranomaisia edellytetään varmistamaan, että heidän arviointinsa ovat täysimittaisia ja kattavia ja että iän arvioinnin menettely on selkeä, läpinäkyvä ja oikeudenmukainen.

Mertonin asian mukainen arviointi sisältää tavallisesti henkilökohtaisen tapaamisen nuoren kanssa, ja tapaamisessa määritetään hakijan yleinen tausta ja noudatetaan oikeudenmukaisuutta koskevia standardeja ⁽⁴⁴⁾. Tässä yhteydessä voidaan edetä esimerkiksi seuraavasti.

On tärkeää ottaa huomioon mahdollinen valmennus, jota turvapaikanhakijalle on saatettu antaa ennen puhuttelua siitä, miten hänen täytyy käyttäytyä ja mitä hänen täytyy sanoa. Kun sosiaalipalvelujen tehtävä on selvennetty, on tärkeää luoda vuorovaikutus henkilön kanssa ja saavuttaa mahdollisimman hyvä yhteisymmärrys olosuhteisiin nähden. Tähän menettelyyn viitataan joskus käsitteellä ”joining” (yhteys).

Asiaankuuluvassa oikeuskäytännössä korostetaan joitakin tärkeitä näkökohtia, joita on noudatettava arvioinnin tekemisessä. Näitä ovat seuraavat:

- mikäli mahdollista, kahden arvioijan täytyy osallistua menettelyyn;
- tiedot arvioijien ja/tai tulkin tehtävästä on annettava henkilön koulutus- ja kehitystason mukaisesti;
- arvioitavan henkilön väsymyksen, trauman, hämmennyksen ja ahdistuksen tasoon on kiinnitettävä huomiota;
- arvioitavan henkilön etnisyys, kulttuuri ja tavat on otettava huomioon koko arvioinnin ajan – alkuperämaatiedoista voi olla apua tässä yhteydessä asiaankuuluvien keskustelunaiheiden määrittämiseksi;
- arviointia suorittaessaan arvioijan täytyy kysyä avoimia kysymyksiä, jotka eivät ole johdattelevia;
- arvioija voi käyttää erilaisia välineitä, joilla voidaan auttaa henkilöä esittämään kertomuksensa (piirroksset, ilmaisuvälineet).

Puhuttelun suorittamisen yhteydessä seuraavien ominaisuuksien avulla voidaan saada hyödyllistä tietoa iän arvioinnin tekemistä varten:

- hakijan fyysinen ulkonäkö ja käytös, ryhmässä toiminnan tarkkailu (vertaisten kanssa toimiminen);
- tapa, jolla hakija on vuorovaikutuksessa arvioijan kanssa;
- sosiaalinen tausta ja perheen kokoonpano;
- kehitykseen liittyvät viitteet (kuten tiedot siitä, millaiseen toimintaan henkilö osallistui ennen saapumistaan Eurooppaan);
- koulutus, itsenäisyyden ja itsestä huolehtimisen taso;
- terveys ja lääketieteellinen arviointi;
- kokemukset ja traumaattiset tapahtumat, jotka ovat saattaneet vaikuttaa ikääntymisprosessiin.

Tietoja on tarkasteltava yhdessä muiden todisteiden analyysistä saatujen tietojen kanssa, ja niiden perusteella on tehtävä arviointia koskeva loppupäätelmä. Arvioinnin loppupäätelmä täytyy antaa kirjallisena. Raporttiin on sisällyttävä edellä mainitut seikat, ja lisäviitteet tai lisätiedot täytyy toimittaa myöhemmin. On erittäin tärkeää varmistaa, että arvioijilla on nuorten hyvinvointia koskevaa asiantuntemusta ja kokemusta.

Jos arvioinnin lopputulos on hakijan kannalta haitallinen, syyt on selitettävä selkeästi käyttämällä tulkkia ja lapsen edustajan/edunvalvojan/asianajajan läsnä ollessa. Hakijalle on ilmoitettava sekä suullisesti että kirjallisesti mahdollisuudesta valittaa päätöksestä sekä valitusmenettelystä.

⁽⁴³⁾ B v. London Borough of Merton (2003) EWHC 1689 (admin), jossa tuomari Stanley Burnton antoi päätöksen korkeimman oikeuden tuomioistuimessa 14. heinäkuuta 2003.

⁽⁴⁴⁾ Mertonin asian mukaisuudella viitataan usein siihen, onko iän arviointi oikeuskäytännön mukainen. Ei ole olemassa säädettyä tapaa, jolla paikallisten viranomaisten edellytetään suorittavan iän arviointeja; tuomioistuimet antoivat kuitenkin paikallisille viranomaisille ohjeita asiassa, joka koski Mertonin kuntaa (B v. London Borough of Merton (2003) EW HC 1689 (admin)). Paikallisten viranomaisten kaikkien iän arviointien täytyy olla Mertonin ennakkotapauksen ja siinä annettua päätöstä myöhemmän oikeuskäytännön mukaisia.

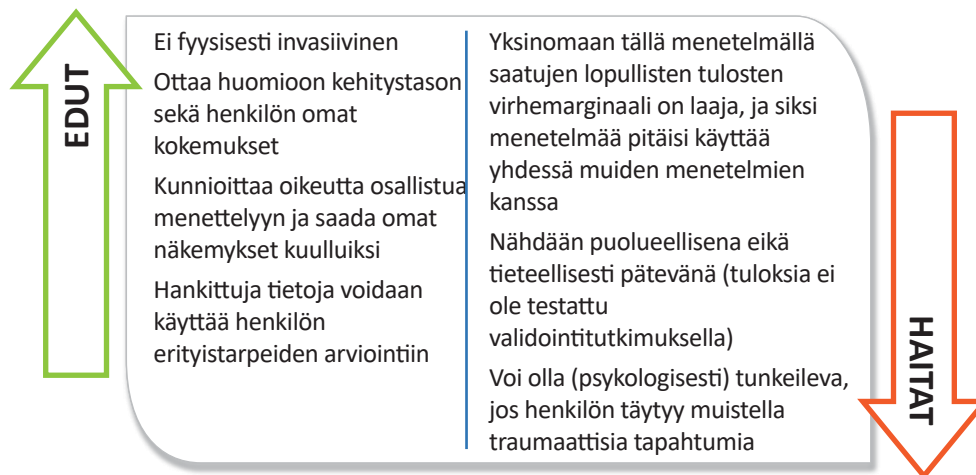
Yhdistynyt kuningaskunta – Ohjeet iän arvioinnin suorittamisesta yleisten päätösten mukaisesti. Ikää arvioivien henkilöiden täytyy

1. selittää hakijalle puhuttelun tarkoitus asian Merton 55 kohdassa määritetyn mukaisesti;
2. pyrkiä selvittämään hakijan yleinen tausta, mukaan lukien hakijan perheolosuhteet ja historia sekä koulutustausta ja hakijan toiminta muutaman viime vuoden aikana (etniset ja kulttuuriset tiedot voivat myös olla tärkeitä) asian Merton 37 kohdassa määritetyn mukaisesti;
3. arvioida hakijan uskottavuus ja kysyä kysymyksiä sen koettelemiseksi, jos on syytä epäillä hakijan väitettä tämän iästä, asian Merton 37 kohdassa määritetyn mukaisesti;
4. antaa hakijalle mahdollisuus selittää mahdolliset hänen kertomuksessaan olevat epäjohtonmukaisuudet tai muut seikat, jotka voivat johtaa hakijalle epäedullisiin päätelmiin hänen uskottavuudestaan; tämä on parasta tehdä mahdollisimman pian, kun muistot ovat vielä tuoreita, kuten seuraavissa on määritetty:
  - Merton, 55 kohta,
  - *R (FZ) v. London Borough of Croydon* (2011) EWCA Civ 59, 20 kohta,
  - *R (NA) v. London Borough of Croydon* (2009) EWHC 2357 (admin), 52 kohta;
5. muistaa, että tapauksissa on eroavuuksia ja tietyssä tapauksessa vaadittu tutkinnan taso ei välttämättä ole tarpeen muissa tapauksissa, asian Merton 50 kohdassa määritetyn mukaisesti.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiva lastensuojelupalveluiden johtajien järjestö Association of Directors of Children's Services (ADCS) suosittelee seuraavia ohjeita sosiaalityöntekijöille iän arvioinnin suorittamista varten.

http://adcs.org.uk/assets/documentation/Age_Assessment_Guidance_2015_Final.pdf

http://adcs.org.uk/assets/documentation/information_sharing_proforma_april_2015.doc

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

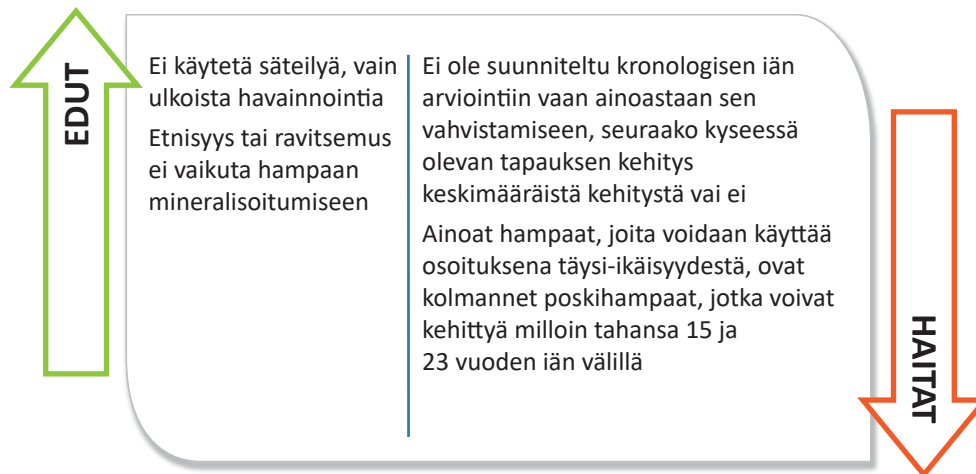
11 EU+-maassa voidaan käyttää sosiaalityöntekijöiden asiantuntemusta hakijan iän arvioimiseksi. Samaten tuloksista ilmenee, että kuudessa EU+-maassa käytetään psykologisia puhutteluita iän arvioimiseksi aiemmassa julkaisussa esitetyn mukaisesti (yhdessä maassa niitä käytetään ihmiskaupan uhreille).

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

B. Lääketieteelliset menetelmät (säteilyvapaat)

1. Hampaiden tutkimus

Tähän menetelmään sisältyy silmämääräinen tutkimus hampaiden iän määrittämiseksi, mutta ei röntgenkuvauksen käyttöä. Koulutettu hammaslääkäri vertailee hakijan hampaiden kehitystä sarjaan kehitysvaiheita, jotka on esitetty tunnustetuissa hampaiden puhkeamiskaavioissa, tai vertailuarvoihin, ja määrittää mahdollisen ikäjakauman. Tutkimuksissa katetaan yleensä joko lasten hampaiden kehitys 3–16 vuoden iässä tai viisaudenhampaiden kehitys 15–23 vuoden ikäryhmässä ⁽⁴⁵⁾.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

16 EU+-maassa käytetään hampaiden havainnointia iän arviointimenetelmänä.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

2. Magneettiresonanssikuvauks

Magneettiresonanssikuvauksessa eli MRI-kuvauksessa käytetään vahvaa magneettia sekä kehittyneitä tietokonejärjestelmiä ja radioaaltoja tarkkojen ja yksityiskohtaisten kuvien tuottamiseksi elimistä ja kudoksista, luista ja muista kehon sisäisistä rakenteista. Toisin kuin röntgenkuvaus tai tietokonekerroskuvaus (joka tunnetaan myös tietokonetomografiana), MRI-laitteet ovat säteilyvapaita.

MRI-magneetin voimakkuudesta käytetään käsitettä ”kentän voimakkuus”, ja voimakkuuden mittayksikkö on tesla (T). Kuvauslaitteita on kahdentyyppisiä: yhden teslan ja 1,5 teslan kuvauslaitteita (joita on yleensä laajasti saatavilla edullisempaan hintaan) ja kolmen teslan kuvauslaitteita (jotka ovat kalliimpia ja näin ollen harvemmin saatavilla). Suurempi kentän voimakkuus tarkoittaa, että kuvauslaitteessa on vahvempi magneetti ja sillä voidaan tuottaa yksityiskohtaisempia kuvia lyhyemmässä ajassa. Riippuen useista tekijöistä, kuten tuotettavien kuvien määrästä (poikkileikkauksia kehosta), käytetyn teknologian tyypistä (korkea kenttä tai avoin tai avoin pystyasennossa tehtävä MRI), MRI-kuvauksen suunnitellusta tuloksesta ja potilaan liikkumisesta, MRI-kuvaus kestää yleensä alle 10 minuutista yhteen tuntiin.

⁽⁴⁵⁾ Lisätietoja: Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography*, saatavilla osoitteesta <https://www.unescap.org/resources/age-assessment-practices-literature-review-and-annotated-bibliography-unicef>; SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (2012), saatavilla osoitteesta <http://www.scepnetwork.org/images/16/163.pdf>; Norwegian Computing Centre, *Age estimation in youths and young adults* (2012), saatavilla osoitteesta http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf; Baccetti, T., Franchi, L. ja McNamara, J. A. (Jr), ”The cervical vertebral maturation (CVM) method for the assessment of optimal treatment timing in Dentofacial orthopaedics”, *ScienceDirect*, (2005), Vol. 11, Issue 3, s. 119–129; Cameriere, R., Ferrante, L. ja Cingolani, M., ”Age estimation in children by measurement of open apices in teeth”, *PubMed*, (2005), Vol. 120, Issue 1, s. 49–52.

George ym. ⁽⁴⁶⁾ toteavat, että luutumisasaste näyttää olevan pidemmälle kehittynyt röntgenkuvissa kuin MRI-kuvissa. Näin ollen MRI-kuvauksella saatujen tulosten perusteella saataisiin hieman alhaisempi arvio iästä kuin tavallisella röntgenlaitteella saatujen tulosten perusteella. Tämä tulos on hyväksyttävä, sillä se ei ole hakijalle epäedullinen.

Ennakkoseulontamenettelyä on noudatettava. MRI-kuvaus ei välttämättä sovi kaikille potilaille, kuten hakijoille, joilla on sydämentahdistin, tatuointeja tai metallisia implantteja tai jotka tarvitsevat muita erityisiä varotoimia laitteen magneettikentän vuoksi.

Koska hakijoiden täytyy pysyä liikkumatta kovalla alustalla pitkän aikaa ja laitteesta kuuluu kovia iskeviä ääniä, klaustrofobiasta kärsivät potilaat ja lapset yleensä ahdistuvat, kun menettely tehdään heille perinteisessä suljetussa kuvauslaitteessa. Ongelma voidaan ratkaista käyttämällä avoimia MRI-kuvauslaitteita.

Käsi/ranne: perinteinen lähestymistapa perustuu iän arviointiin röntgenkuvien perusteella; kokeita on kuitenkin tehty käyttämällä vaihtoehtoisia kuvantamiskeinoja, kuten ranteen MRI-kuvausta (esimerkiksi jalkapalloilijoiden iän arvioinnissa ikäryhmäkohtaisissa kilpailuissa). On suunniteltu luutumisen kuutta astetta kuvaileva järjestelmä (Dvorak, 2007) ⁽⁴⁷⁾. Toisessa jalkapalloilijoita koskevassa tutkimuksessa, jonka suoritti kansainvälinen jalkapalloliitto, vertailtiin samasta henkilöstä samana päivänä otettuja ranteen MRI-kuvia ja röntgenkuvia ⁽⁴⁸⁾.

Viimeaikaiset tutkimukset ovat vahvistaneet tämän tutkimuksen arvon, ja niistä ilmenee vahva yhteys MRI-kuvien asteiden ja kronologisen iän välillä; suosituksena kuitenkin on, että MRI-kuvien käyttö yhdistetään muihin tekniikoihin tulosten tarkkuuden parantamiseksi ⁽⁴⁹⁾.

Koska arvioinnin kohteena olevan henkilön sukupuoli voi vaikuttaa menetelmän virhemarginaaliin ⁽⁵⁰⁾, hakijan sukupuoli on tekijä, joka on otettava huomioon menetelmää valittaessa.

Viimeaikaisissa kehityssuuntauksissa on keskitytty luun iän automaattisen määrittämisen käyttöön. Nämä määritykset perustuvat lääketieteelliseen tietokonekuvantamiseen ja koneoppimiseen. Viimeaikaiset kehityssuuntauksukset ovat helpottaneet kuvien luokittelua kehitysvaiheisiin ja vähentäneet *tarkkailijoiden välisiä* ja *saman tarkkailijan tekemiä* havaintoeroja (käsitteet on määritelty liitteessä 1 (Sanasto)).

Polvi: perustuu kasvulevyn luutumiseen polven kehittyessä.

MRI-kuvauksen vaihejärjestelmä kehitettiin polvea varten (Dedouit, 2012) ⁽⁵¹⁾. Sen luotettavuutta ja kelpoisuutta iän arviointiin on arvioitu 10–30-vuotiaiden ikäryhmässä, ja se perustuu viisiasteiseen järjestelmään. Raportista ilmenee suuri korrelaation iän kanssa ja hyvä *tarkkailijoiden välisten* ja *saman tarkkailijan tekemien* havaintoerojen taso, mutta lisätutkimuksia tarvitaan lähestymistavan todentamiseksi.

Käytännön esimerkkejä

Ruotsi – Ruotsissa ilman huoltajaa olevien lasten iän arviointimenettelyssä käytetään tällä hetkellä polvinivelten MRI-kuvausta yhdessä viisaudenhampaiden röntgenkuvauksen kanssa. Ruotsin kansallinen oikeuslääketieteen lautakunta suorittaa lääketieteellisen iän arvioinnin, johon sisältyy kaksi eri tutkimusta. Ensimmäinen on viisaudenhampaan panoraamaröntgenkuvaus ja toinen on polven MRI-kuvaus. Molemmilla tutkimuksilla pyritään määrittämään 18 ikävuoden raja. Kaksi riippumatonta hammaslääkärinä tai radiologia analysoi kuvat, ja heidän on oltava keskenään samaa mieltä kasvualueen kehitysasasteesta, jotta analyysillä saadaan tyydyttävä perusta tutkivan lääkärin lopulliselle iän arvioinnille. Kyseessä on

⁽⁴⁶⁾ George, J., Nagendran, J. ja Azmi, K., "Comparison study of growth plate fusion using MRI versus plain radiographs as used in age determination for exclusion of overaged football players", *Br J Sports Med*, (2012), Vol. 46, Issue 4, s. 273–278, doi:10.1136/bjism.2010.074948.

⁽⁴⁷⁾ Dvorak, J. ja George, J., "Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players", *British Journal of Sports Medicine*, (2007), Vol. 41, No 1, s. 45–52.

⁽⁴⁸⁾ Ks. edellinen alaviite.

⁽⁴⁹⁾ Serin, J., Rérolle, C., Pucheux, J., Dedouit, F., Telmon, N., Savall, F. ja Saint-Martin, P., "Contribution of magnetic resonance imaging of the wrist and hand to forensic age assessment", *International Journal of Legal Medicine*, (2016).

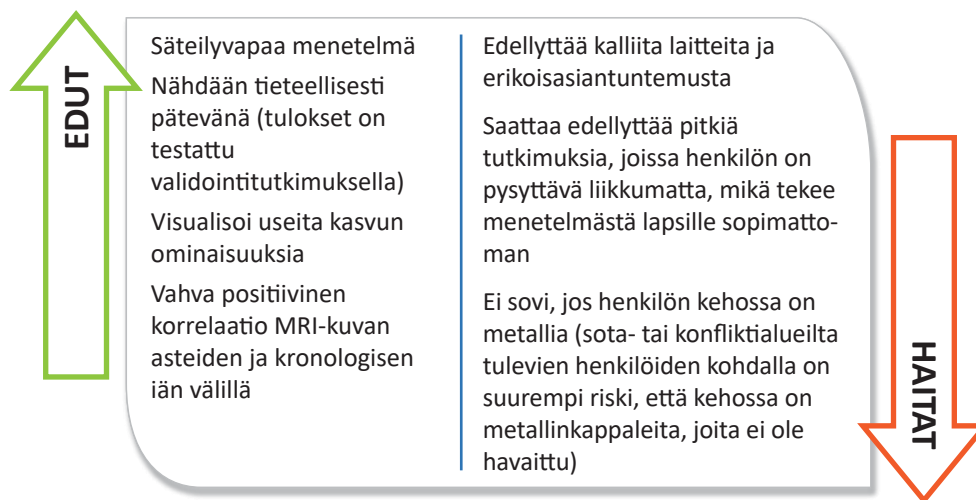
⁽⁵⁰⁾ Tscholl, P. M., Junge, A., Dvorak, J. ja Zubler, V., "MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions", *Scand J Med Sci Sports*, (2015), doi:10.1111/sms.12461.

⁽⁵¹⁾ Dedouit, F. ja Auriol, "Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: a preliminary study", *Forensic Science International*, (2012), s. 217–232.

integroitu suojelumekanismi, joka perustuu periaatteeseen siitä, että epäselvät tapaukset ratkaistaan hakijan hyväksi.

Jos hakija arvioidaan yli 18-vuotiaaksi, tuloksen edellytyksenä on myös, että hampaan juuri on saavuttanut lopullisen kehitystasonsa, joskin tämä kehitystaso saavutetaan useimmiten 1–2 vuotta 18 vuoden ikärajan jälkeen. Samaa kasvualueen kehitystasoa (1–2 vuotta 18 vuoden ikärajan jälkeen) tutkitaan polven MRI-kuvauksen yhteydessä. Nämä ovat lisätakeita, joilla pyritään vastaamaan paremmin tarpeeseen ratkaista epäselvät tapaukset hakijan hyväksi, kun tämä on tarpeen.

Solisluu: kokeita on suoritettu käyttämällä solisluulle tarkoitettua neliasteista arvotusjärjestelmää. Näissä kokeissa on todettu, että iän arviointi on tehtävissä, mutta MRI-kuvausta koskevia viitetutkimuksia tarvitaan. Viimeaikaisissa tutkimuksissa on ilmennyt positiivinen korrelaatio MRI-kuvauksen asteiden ja kronologisen iän välillä⁽⁵²⁾. Tarkkailu edellyttää kuitenkin kokeneempia tarkkailijoita kuin muiden menetelmien yhteydessä, sillä luutumisen varhaisten asteiden erottaminen viimeisimmistä asteista voi olla vaikeaa.

3. Ultraääni

Lääketieteellinen ultraäänikuvaus on diagnostisen kuvantamisen tekniikka, joka perustuu ultraäänen käyttöön kehon sisäisten rakenteiden, kuten jänteiden, lihasten, nivelten, suonten ja sisäelinten näkemiseksi.

Ultraäänessä käytetään taajuuksia, jotka ovat korkeampia kuin ihmisen kuuloalueen taajuudet (yli 20 000 Hz). Ultraäänikuvat, joita kutsutaan myös *sonogrammeiksi*, luodaan lähettämällä ultraäänipulseja kudokseen anturin avulla. Ääni kaikuu kudoksesta, ja eri kudokset heijastavat eri määriä ääntä. Nämä kaiut tallennetaan ja esitetään kuvana laitteen käyttäjälle. Tämä säteilyvapaa menetelmä on testattu iän arviointia varten käden ja ranteen⁽⁵³⁾, solisluun⁽⁵⁴⁾ ja suoliluun harjanteen⁽⁵⁵⁾ osalta.

⁽⁵²⁾ 1. Hillewig, E., Degroote, J., Van der Paelt, T., Visscher, A., Vandemaele, P., Lutin, B., D’Hooghe, L., Vandriessche, V., Piette, M. ja Verstraete, K., "Magnetic resonance imaging of the sternal extremity of the clavicle in forensic age estimation: towards more sound age estimates", *Int J Legal Med.*, (2013), Vol. 127, Issue 3, s. 677–689, doi:10.1007/s00414-012-0798-z.

2. Hillewig, E., De Tobel, J., Cuhe, O., Vandemaele, P., Piette, M. ja Verstraete, K., "Magnetic resonance imaging of the medial extremity of the clavicle in forensic bone age determination: a new four-minute approach", *Eur Radiol.*, (2011), Vol. 21, Issue 4, s. 757–767, doi:10.1007/s00330-010-1978-1.

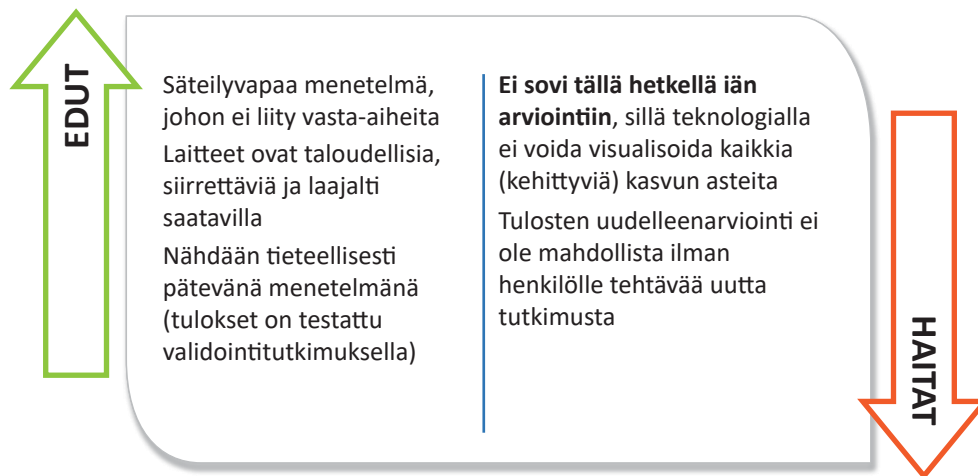
⁽⁵³⁾ Mentzel, H. J., Vilsner, C., Eulenstein, M., Schwartz, T., Vogt, S., Böttcher, J., Yaniv, I., Tsoref, L., Kauf, E. ja Kaiser, W.A., "Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device", *Pediatr Radiol.*, (2005), Vol. 35, Issue 4, s. 429–433; Khan, K. M., Miller, B. S., Hoggard, E., Somani, A. ja Sarafoglou, K., "Application of ultrasound for bone age estimation in clinical practice", *J Pediatr.*, (2009), Vol. 152, Issue 2, s. 243–247, doi:10.1016/j.jpeds.2008.08.018.

⁽⁵⁴⁾ Quirnbach, F., Ramsthaler, F. ja Verhoff, M. A., "Evaluation of the ossification of the medial clavicular epiphysis with a digital ultrasonic system to determine the age threshold of 21 years", *Int J Legal Med.*, (2009), Vol. 123, Issue 3, s. 241–245, doi: 10.1007/s00414-009-0335-x.; Schulz, R., Zwiesigk, P., Schiborr, M., Schmidt, S. ja Schmeling, A., "Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification", *Int J Legal Med.*, (2008), Vol. 122, Issue 2, s. 163–167, doi: 10.1007/s00414-007-0220-4.

⁽⁵⁵⁾ Schmidt, S., Schmeling, A., Zwiesigk, P., Pfeiffer, H. ja Schulz, R., "Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals", *Int J Legal Med.*, (2011), Vol. 125, Issue 2, s. 271–276, doi: 10.1007/s00414-011-0554-9.

Tutkimuksissa todettiin, että ultraäänikuvauksen avulla tehtyä arviointia **ei pitäisi vielä pitää luun iän arvioinnin korvaavana kelpoisena menetelmänä**, koska kasvun asteita ei aina voida visualisoida.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

Mikään EU+-maa ei ole ilmoittanut käyttävänsä ultraäänikuvausta tai sonografiaa iän arvioinnissa.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

4. Fyysisen kehityksen arviointi

Fyysisen kehityksen arviointiin sisältyy pituuden, painon ja ihon arvojen vertailu eri yksilöissä tai väestöissä suhteessa vertailuarvojen sarjaan. Tietyn EU+-maan käytännöstä riippuen fyysisen kehityksen arviointiin saattaa sisältyä yleinen fyysinen tutkimus, jotta voidaan kuvailla mahdolliset viitteet sairauksista, jotka saattavat vaikuttaa kehitysnopeuteen ⁽⁵⁶⁾.

Jos tutkimukseen sisältyy sukupuolisen kypsyysnäköjen näkyvien merkkien mittaamista ja arviointia, sitä kutsutaan myös **sukupuolisen kypsyysnäköjen havainnoinniksi**

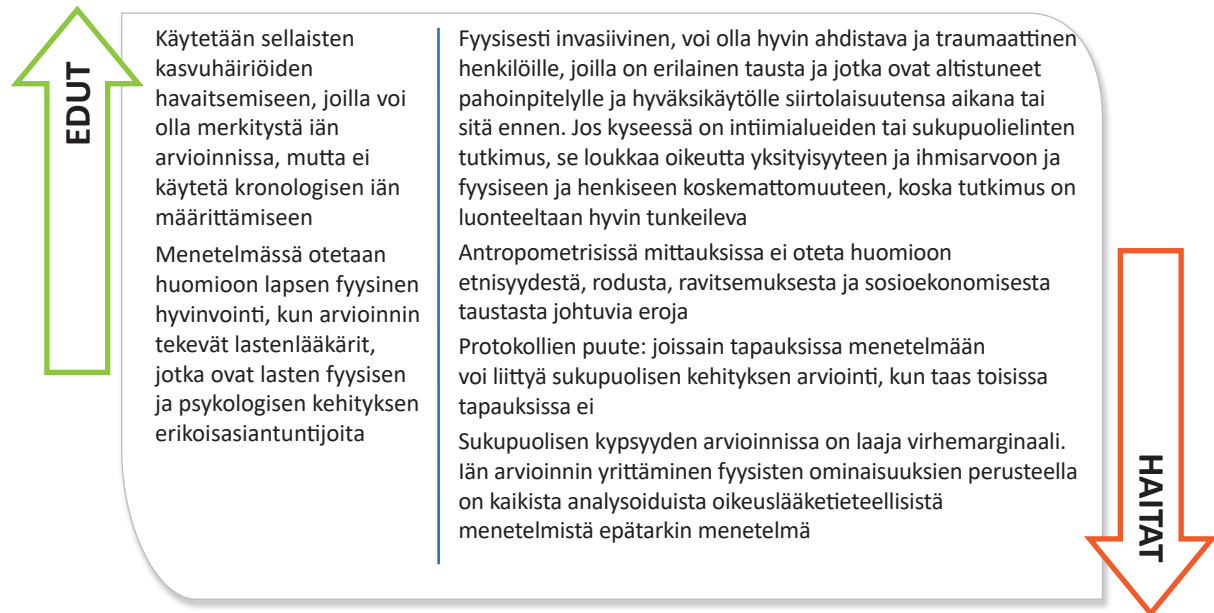
- Poikien osalta tutkimus perustuu peniksen ja kivesten kehitykseen, häpykarvoitukseen, kainalokarvoitukseen, parrankasvuun ja aataminomenaan.
- Tyttöjen osalta tutkimus perustuu rintojen kehitykseen, häpykarvoitukseen, kainalokarvoitukseen ja lanteen muotoon. Keskimäärin tytöt saavuttavat täyden sukupuolisen kypsyysnäköjen 16 vuoden iässä ja pojat 17 vuoden iässä ⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵⁶⁾ Lisätietoja: Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography* (2011), saatavilla osoitteesta <https://www.unescap.org/resources/age-assessment-practices-literature-review-and-annotated-bibliography-unicef>; SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (2012), saatavilla osoitteesta <http://www.scepnetwork.org/images/16/163.pdf>; Norwegian Computing Centre, *Age estimation in youths and young adults* (2012), saatavilla osoitteesta http://publications.nr.no/135599517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf; Professor Sir Al Aynsley-Green Kt., *The assessment of age in undocumented migrants* (2011), saatavilla osoitteesta [https://humanrights.gov.au/sites/default/files/content/ageassessment/submissions/Sir%20Al%20Aynsley-Green%20Kt%20\(Submission%2038\).pdf](https://humanrights.gov.au/sites/default/files/content/ageassessment/submissions/Sir%20Al%20Aynsley-Green%20Kt%20(Submission%2038).pdf).

⁽⁵⁷⁾ Lisätietoja: SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (2012); Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography*; Schmeling ym., "Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults" julkaisussa *Forensic medicine – From old problems to new challenges* (2011); Schmeling ym., "Age estimation of unaccompanied minors – Part 1. General considerations" *Forensic Science International*, (2006). Royal College of Paediatrics and Child Health toteaa, että "yleisesti ottaen henkilön iän ennustaminen jonkin antropometrisen mittauksen perusteella ei ole tosiasiallisesti mahdollista eikä siihen pitäisi pyrkiä" (The King's Fund and the Royal College of Paediatrics and Child Health, 1999:40).

Tiettyjen EU+-maiden käytännöistä ja niissä suoritettavista tutkimuksista riippuen tutkimuksiin voi osallistua lastenlääkäriin lisäksi muita lääkäreitä, kuten gynekologi.

i Kuten lopullisissa suosituksissa ja kaikissa ohjeissa todetaan, EASO katsoo, että sukupuolisen kypsytyden havainnointikeinona ei pitäisi missään tilanteessa käyttää menetelmiä, joihin liittyy alastomuutta tai sukupuolielinten tutkimuksia.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

11 EU+-maata vahvisti fyysisen kehityksen arvioinnin käytön hakijan iän arvioinnissa. Seitsemässä EU+-maassa käytetään sukupuolisen kypsytyden havainnointia henkilön iän arvioinnissa.

Lisätietoa on tämän julkaisun liitteessä 4.

C. Lääketieteelliset menetelmät (käyttämällä säteilyä)

1. Röntgenkuvaus

Röntgenkuvauksessa (jota kutsutaan myös radiografiaksi) lähetetään rajallista säteilyä (sähkömagneettisia aaltoja), jonka avulla luodaan kuvia kehon sisäosista mustan ja valkoisen eri sävyissä. Kuvaus perustuu siihen, että eri kudokset absorboivat eri määriä säteilyä. Luiden sisältämä kalsium absorboi röntgensäteitä eniten, joten luut näyttävät valkoisilta. Rasva ja muut pehmytkudokset absorboivat säteilyä vähemmän, ja ne näyttävät harmailta. Ilma absorboi säteilyä vähiten, joten keuhkot näyttävät mustilta.

Luustoikä määritetään luiden kehitysasteen perusteella. Näissä tutkimuksissa kehitysasteet arvioidaan tiettyjen luiden luutumista/kehityksestä. Tärkeimpiin röntgenkuvausmenetelmiin sisältyvät ranteen, solisluun, hampaiden tai lantion kuvaus. Vaikka näitä menetelmiä käytetään monissa EU+-maissa, niitä ei sovelleta samalla tavoin ja niitä käytetään usein eri yhdistelmissä ja/tai eri järjestyksessä. Käytäntöjen vaihtelevuus johtuu pääasiassa siitä, että iän arviointimenettelyt on edelleen suurelta osin määritetty kansallisessa lainsäädännössä ja menettelyt kehittyvät kansallisen juridiikan kautta.

Ranneluun (ranteen/käden) röntgenkuvaus

Tämä koostuu muodon, luuosien koon ja epifysiaalisen luutumisen asteen arvioinnista käden röntgenkuvien perusteella. Kuvaa vertaillaan seuraavaan.

- (a) Röntgenkuvasto, joka koostuu tietyn ikäisten ja sukupuolisten henkilöiden vakiomuotoisista kuvista kehitysasteen määrittämiseksi. Tässä lähestymistavassa vakiovertailuaineistoksi on valikoitunut Greulich–Pylon kuvasto. Menetelmän lähtökohtana on vuonna 1935 tehty tutkimus, jolla pyrittiin arvioimaan luuston kehitysastetta iän arvioinnin sijaan. Tutkimuksessa ei otettu huomioon rotujen välisiä tai sosioekonomisia eroja.
- (b) Yksittäisiä luita koskevassa menetelmässä määritetään yksittäisten luiden kehitysasteet ja nämä yhdistetään, jotta voidaan laskea yleinen kehitysaste. Tämän lähestymistavan osalta tärkeimpänä vertailuaineistona käytetään Tannerin ja Whitehousen lähestymistapaa (julkaistu kolmena laitoksena). Toinen laitos perustuu luuston kehitystason arviointiin ja aikuisiän pituuden ennustamiseen. Kutakin käden 20 luusta verrataan yksittäin sarjaan kuvia, jotka esittävät tämän kyseisen luun kehitystä. Vertailustandardit määritettiin 1950- ja 1960-luvulla. Käden luiden kehitys saavuttaa päätöksensä keskimäärin 17 vuoden iässä tyttöjen osalta ja 18 vuoden iässä poikien osalta ⁽⁵⁸⁾.

Etninen alkuperä ei vaikuta merkittävästi luutumisen nopeuksiin, mutta sosioekonominen asema on keskeinen tekijä, joka vaikuttaa luutumisen nopeuteen. Korkea sosioekonominen asema nopeuttaa luutumista, ja alhainen sosioekonominen asema puolestaan hidastaa luutumista. Näin ollen röntgenkuvastandardien soveltaminen henkilöihin, joiden sosioekonominen asema on alhainen, johtaa henkilön iän arvioimiseen liian nuoreksi. Tämä katsotaan hyväksyttäväksi, sillä se ei vaikuta haitallisesti tutkittavaan henkilöön ⁽⁵⁹⁾.

Solislunun röntgenkuvaus

Tähän menetelmään sisältyy solislunun luutumisen arviointi. Jotta henkilö voidaan katsoa aikuiseksi, hänen molempien solisluidensa on täytynyt luotua. Perinteisissä luokittelujärjestelmissä eritellään neljä kehitysastetta; sittemmin viimeinen aste on jaettu kahteen lisäasteeseen. (Jos luutumisen on päättynyt ja näkyvissä on arpi, naisten osalta voidaan olettaa, että henkilö on vähintään 20-vuotias, ja miesten osalta, että henkilö on vähintään 21-vuotias.) Tilanne, jossa solisluu on täysin luutunut eikä arpi ole enää näkyvissä, on todettu molemmilla sukupuolilla aikaisintaan 26 vuoden iässä ⁽⁶⁰⁾.

Hammasröntgenkuvaus

Tähän menetelmään sisältyy hampaiden röntgenkuva, jota kutsutaan *ortopantogrammiksi*. Luuston kehitystä mitataan hampaiden puhkeamisessa ja rakenteessa lapsuusiän kasvun aikana tapahtuvien perättäisten muutosten perusteella. Kaikki hampaat, lukuun ottamatta kolmansia poskihampaita (viisaudenhampaat), ovat täysin kehittyneet 16–20 vuoden ikään mennessä. Tässä vaiheessa kolmansien poskihampaiden kruunun ja juuren kehityksessä on suurta vaihtelua.

Kaksi keskeistä menetelmää ovat seuraavat:

- (a) Gleiser ja Hunt (1955) ⁽⁶¹⁾ kuvailevat hampaiden kehitystä 15 vaiheessa;

⁽⁵⁸⁾ Lisätietoja: Tanner, J. M. ym., "Reliability and validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method", *Karger*, (1994), Vol. 42, No 6; Frisch, H. ym., "Computer-aided estimation of skeletal age and comparison with bone age evaluations by the method of Greulich-Pyle and Tanner-Whitehouse", *Pediatric Radiology*, (1996), Vol. 26, Issue 3, s. 226–231; Gertych, A. ym., "Bone age assessment of children using a digital hand atlas", *Computerised Medical Imaging and Graphics*, (2007), Vol. 31, Issue 4–5, s. 322–331

⁽⁵⁹⁾ Schmeling, A., Garamendi, P. M., Prieto, J. L. ja Landa, M. I., "Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults" julkaisussa *Forensic medicine – From old problems to new challenges*, Professor Duarte Nuno Vieira (toim.), *InTech*, (2011), saatavilla osoitteesta: https://cdn.intechopen.com/pdfs/19163/InTech-Forensic_age_estimation_in_unaccompanied_minors_and_young_living_adults.pdf.

⁽⁶⁰⁾ Lisätietoja: Schmeling, A. ym., "Studies on the time-frame for ossification of the medial clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography", *International Journal of Legal Medicine*, (2004), Vol. 118, Issue 1, s. 5–8.

⁽⁶¹⁾ Gleiser, I. ja Hunt, E. E. "The permanent mandibular first molar: its calcification, eruption and decay", *Am. J. Phys. Anthropol.*, (1955), Vol. 13, s. 253–283, doi:10.1002/ajpa.1330130206

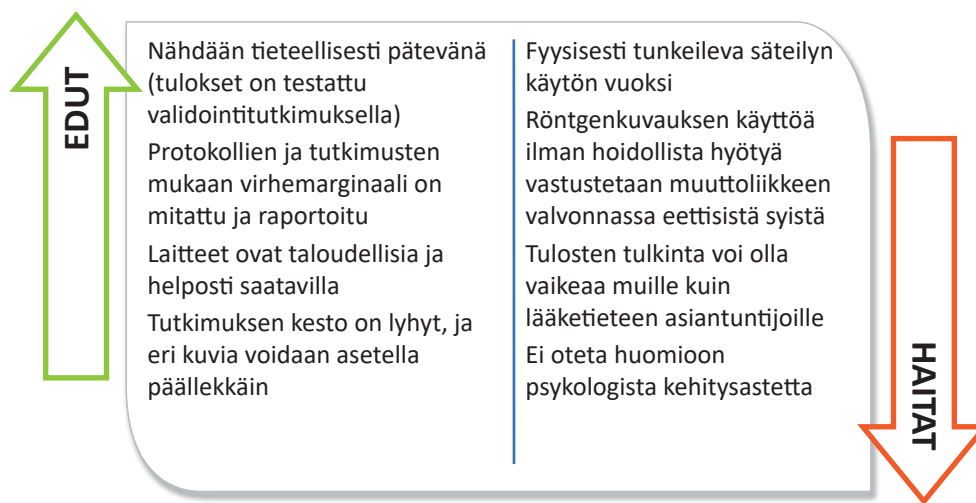
- (b) Demirjian (1973) ⁽⁶²⁾ kuvailee hampaiden kehitystä kahdeksassa vaiheessa siten, että kullekin hampaiden kehitysvaiheelle annetaan numeroarvo tilastollisen mallin ⁽⁶³⁾ mukaan.

Kolmansien poskihampaiden puhkeamisen ja mineralisoinnin osalta on todettu, että mustaihoisilla afrikkalaisilla kehitys on nopeampaa kuin eurooppalaisilla, kun taas aasialaisilla on todettu kehityksen olevan suhteellisesti myöhäisempää. Tästä syystä iän arvioinnin suorittamisen yhteydessä täytyy käyttää väestökohtaisia viitetutkimuksia kolmansien poskihampaiden kehityksen arvioinnissa ⁽⁶⁴⁾.

Vaikka kolmannen poskihampaan kehityksessä on laajaa vaihtelua, eri tutkimuksissa on esitetty, että tämä kehitys on paras tapa erottaa aikuinen lapsesta ja että sen pitäisi olla yksi käytetyimmistä iän arviointimenetelyistä myöhästeini-ikässä oleville henkilöille.

Lantion luiden röntgenkuvaus

Koska luiden asento muuttuu henkilön lähestyessä aikuisuutta ⁽⁶⁵⁾, luustoikä voidaan määrittää tiettyjen lantion luiden ulkonäön perusteella.

EU+-maiden käytäntöjä koskevat keskeiset havainnot

Lääketieteellisistä tutkimuksista ranneluun röntgenkuvaus on EU+-maissa yleisimmin käytetty. 23 vastaajaa vahvisti sen käytön alueellaan.

Myös hampaiden röntgenkuvaus on varsin yleinen vastaajien keskuudessa; 19 maata vastasi myöntävästi sen käytön osalta. Lisäksi 12 EU+-maata käyttää solisluun röntgenkuvausta.

Kolme EU+-maata lisäsi lantion luiden röntgenkuvauksen vaihtoehtoisena menetelmänä, jota käytetään menettelyssä toisinaan.

⁽⁶²⁾ Demirjian, A., Goldstein, H. ja Tanner, J. M., "A new system of dental age assessment", *Human Biology*, (1973), Vol. 45, No 2, s. 211–227, saatavilla osoitteesta <http://www.bristol.ac.uk/media-library/sites/cmm/migrated/documents/dental-age-assessment.pdf>

⁽⁶³⁾ Lisätietoja: (al n.d.), "Assessment of dental maturity of Brazilian children age 6 to 14 years using Demirjian's method", *Int J Paediatr Dent*, (2002), Vol. 12, No 6, s. 423–428; Liversidge, H. M., "The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity", *Ann Hum Biol.*, (2012), Vol. 39, Issue 5, s. 412–431, doi:10.3109/03014460.2012.716080.

⁽⁶⁴⁾ Olze, A., Schmeling, A., Taniguchi, M., Maeda, H., van Niekerk, P., Wernecke, K-D. ja Geserick, G., "Forensic age estimation in living subjects: the ethnic factor in wisdom tooth mineralization", *Int J Legal Med*, (2004), Vol. 118, s. 170–173; Olze, A., van Niekerk, P., Ishikawa, T., Zhu, B. L., Schulz, R., Maeda, H. ja Schmeling, A., "Comparative study on the effect of ethnicity on wisdom tooth eruption", *Int J Legal Med*, (2007), Vol. 121, s. 445–448.

Käytännön esimerkkejä

Suomi – Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen osasto suorittaa lääketieteellisen iän arvioinnin hakijan iän määrittämiseksi poliisin, Rajavartiolaitoksen tai Maahanmuuttoviraston pyynnöstä. Käytettyjä menetelmiä ovat hampaiden tarkastelu, ranneluun röntgenkuvaus ja hampaiden röntgenkuvaus. Kahden asiantuntijan on laadittava yhteinen arviointi. Vähintään toisen asiantuntijoista täytyy olla Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen osaston työntekijä. Asiantuntija voi olla hyväksytty lääkäri tai hyväksytty hammaslääkäri, jolla on tarvittava osaaminen.

Alankomaat – Lääketieteellisellä iän arvioinnilla ei pyritä määrittämään hakijan ikää vaan ainoastaan erottamaan aikuisuus alaikäisyydestä. Tätä varten analysoidaan käden/ranteen röntgenkuva. Jos ranne ei ole täysin luutunut, tutkimus päättyy ja hakijaa kohdellaan lapsena. Jos ranne on täysin luutunut, otetaan lisäksi kolme solisluaun röntgenkuvaa. Kahden riippumattoman radiologin on tultava erikseen siihen tulokseen, että molemmat solisluaun ovat luutuneet. Kerättyään molempien radiologien päätelmät, muu asiantuntija (oikeusantropologi) tekee päätöksen heidän tulostensa perusteella. Mikäli tulokset eivät ole ratkaisevia tai radiologien raportit eivät ole yksimielisiä, hakijaa kohdellaan alaikäisenä. Päätöksestä voi valittaa.

Joitakin lisähuomautuksia

MRI-kuvaus, röntgenkuvaus ja tietokonekerroskuvaus ovat erilaisia tekniikoita, joilla kuvannetaan luun kasvua. Näitä kuvia verrataan viitetutkimuksiin sen kasvukehityksen asteen määrittämiseksi, jota kuva vastaa, ja lopulta kyseiseen kasvun asteeseen liittyvän ikähaarukan rajaamiseksi.

MRI-kuvaus

- Kuvauksessa käytetään vahvaa magneettia sekä kehittynyttä tietokonejärjestelmää ja radioaaltoja tarkkojen ja yksityiskohtaisten kuvien tuottamiseksi elimistä ja kudoksista, luista ja muista kehon sisäisistä rakenteista. MRI-kuvauksessa käytetään magneettikenttiä ja radiotaajuuksia läpileikkauskuvien tuottamiseksi.
- Sopii elinten, pehmytkudoksen ja kehon sisäisten rakenteiden kuvantamiseen.
- Säteilyvapaa.

Röntgenkuvaus

- Röntgenkuvauksessa käytetään rajoitettua määrää säteilyä, joka kulkee kehon läpi ja luo yksittäisen kuvan tutkittavan kehon piirteistä.
- Tiheät kohteet, kuten luut, pysäyttävät säteilyn ja näkyvät valkoisina röntgenkuvassa.
- Käyttää säteilyä.

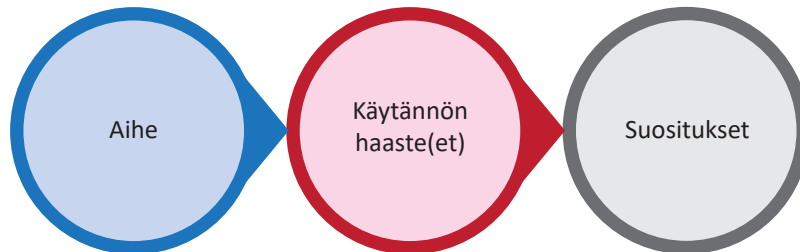
CT/CAT

- Tutkimus, jossa tuotetaan röntgenkuvien ja tietokoneen avulla 360 asteen läpileikkauksnäkyymiä kehosta käyttämällä useita röntgenkuvia, jotka on otettu eri kulmista.
- Sopii luun, pehmytkudoksen ja verisuonten kuvantamiseen yhtä aikaa. Esittää radiologille luurakenteiden tai vammojen yksityiskohdat. Säteilyaltistuksen vuoksi tietokonekerroskuvausta ei suositella raskaana oleville naisille eikä lapsille, ellei se ole ehdottoman välttämätöntä.

Eräs tärkeä seikka, joka on otettava huomioon, ovat viimeisimmät kehityssuuntaukset röntgenkuvien ja MRI-kuvien tietokoneavusteisen tulkinnan käytössä. Tämän ohjelmiston tarkoituksena on tarkkailijoiden välisen ja tarkkailijan omia havaintoja koskevan poikkeaman ("inter-rater") vähentäminen, jotta sama kuva luokitellaan samalla tavalla riippumatta mahdollisista tarkkailijan omia havaintoja koskevista (sama tarkkailija arvioi samaa kuvaa eri aikoina) tai tarkkailijoiden välisistä (eri tarkkailijat arvioivat samaa kuvaa) virheistä.

Luku 5 Lopulliset suositukset

Lopullisissa suosituksissa ei ole tarkoitus antaa yhteenvetoa lukuihin 2 ja 3 sisältyvistä menettelyllisiä takeita koskevista ohjeista vaan antaa konkreettinen vastaus iän arviointimenettelyssä ilmeneviin käytännön haasteisiin. Tämän vuoksi suositukset on ryhmitelty aiheen ja sen käytännön haasteen mukaan, johon niiden on tarkoitus vastata, seuraavasti:

EASOn keskeiset suositukset

A.	Aihe	Lapsen edun periaatteen toteuttaminen käytännössä
	Käytännön haaste	Periaatteen epätasainen toteuttaminen EU+-maiden alueilla
	EASO suosittelee	<ol style="list-style-type: none"> Lapsen edun arviointi pitäisi suorittaa sen varmistamiseksi, että harkittu iän arviointimenettely on sopiva hakijan yksilöllisten olosuhteiden kannalta ja että odotettu tulos on hyödyllinen menettelyn kannalta eikä vaikuta lapseen haitallisesti. Lapsen edun arvioinnin avulla on varmistettava, että kaikki takeet ovat käytössä ja lapsen etua kunnioitetaan: <ul style="list-style-type: none"> ■ pätevä, riippumaton edustaja ja/tai edunvalvoja on nimetty toimimaan lapsen edun mukaisesti ja tekemään oikeustoimia; ■ menettelyt ovat lapsiystävällisiä, ja niitä suorittavat pätevät ammattilaiset; ■ ikätasolle sopivaa tietoa menettelystä, sen vaikutuksista ja oikeudesta kieltäytyä annetaan säännöllisin väliajoin yksinkertaisin ilmaisin ja kulttuurisensitiivisellä tavalla – kulttuurivälitys voi olla hyödyksi valvotuissa olosuhteissa; ■ hakijan näkemykset kerätään ja otetaan huomioon hakijan iän ja kehitystason mukaan; ■ epäselviä tapauksia tulkitaan hakijan eduksi ennen menettelyä, sen aikana ja sen jälkeen, kunnes saavutetaan ratkaisevia tuloksia; ■ tietoon perustuva suostumus hankitaan vähintään lääkärintarkastuksia varten, oikeutta kieltäytyä lääkärintarkastuksista kunnioitetaan ja kieltäytymisen syyt käsitellään – erityisesti suositellaan, että sekä lapsen että edunvalvojan suostumus hankitaan soveltuvin osin ja dokumentoidaan (kirjallisesti ja muussa muodossa); ■ luottamuksellisuus, tietosuoja ja turvallisuus otetaan huomioon; ■ valitaan vähiten tunkeileva menetelmä sen varmistamiseksi, että vähiten tunkeilevaa prosessia sovelletaan käyttämällä vaiheittaista toteutustapaa; ■ valitaan tarkin menetelmä ja virhemarginaali dokumentoidaan; ■ käytettävissä on tehokas oikeussuojakeino.

B.	Aihe	Arvioinnin perustelut/tarpeellisuus
	Käytännön haaste	iän arvioinnin tarve on perusteltava vakavien epäilyjen nojalla
	<i>EASO suosittelee</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iän arviointia ei saa suorittaa rutiinikäytäntönä. Tietyn iän arviointimenettelyn tarve ja sen hyödyt täytyy arvioida ja dokumentoida. 2. Kaikki käytettävissä olevat tietolähteet on käytettävä ennen kuin päätetään suorittaa iän arviointi. 3. Kaikkia todisteita on tarkasteltava useammanlaisten tekijöiden yhteydessä (fyysiset, psykologiset, kehitykseen ja ympäristöön liittyvät ja kulttuuriset tekijät, sukupuoli), jotta myöhemmin ei tarvitsisi tehdä iän arviointia. 4. Kun hakijan iästä on epäilyjä, oletetaan, että hakija on lapsi (epäselvien tapauksien tulkinta hakijan hyväksi). 5. Hakijoiden ei pidä vastata arvioinnin taloudellisista kustannuksista.
C.	Aihe	Pätevät ammattilaiset
	Käytännön haaste	iän arviointiin erikoistuneita henkilöitä ei ole aina saatavilla
	<i>EASO suosittelee</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ammattilaisten pitäisi olla erikoistuneita sekä harkittavan menetelmän alaan että erityisesti menetelmän soveltamiseen iän arviointia varten. Ammattilaisten pitäisi saada jatkuvaa koulutusta viimeisimmistä menetelmän kehityssuunnauksista, lasten oikeuksista ja siitä, kuinka tutkimukset suoritetaan sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisellä tavalla. 2. Tapauksissa, joihin liittyy erimielisyyksiä, tutkijat voivat siirtää tapauksen esimiehelle tai koordinoivalle monialaiselle paneelille. 3. Iän määrittämisestä vastaavat henkilöt täytyy kouluttaa asianmukaisesti ymmärtämään tuloksia ja niihin liittyvää virhemarginaalia.
D.	Aihe	Tunkeilevuus
	Käytännön haaste	Ei yksimielisyyttä eri menetelmien tunkeilevuudesta Jotkin käytettävät menetelmät ovat fyysisesti tai psykologisesti tunkeileviä
	<i>EASO suosittelee</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Olemassa olevat todisteet analysoidaan ennen kuin päätetään lisäarvioinnin tekemisestä 2. Kun on todettu, että iän arviointi on tarpeen, käytetään ensin ei-lääketieteellisiä menetelmiä ja sitten lääketieteellisiä menetelmiä vain, jos iästä on edelleen epäilyksiä. Kyseisenlaisissa tapauksissa täytyy soveltaa ensin säteilyvapaita menetelmiä ja vasta viimeisenä keinona voidaan harkita muita menetelmiä, joissa käytetään säteilyä. 3. Menetelmät on valittava yksittäisen tapauksen erityisolosuhteiden tai tarpeiden mukaan (sukupuoli, oletettu ikähaarukka) ja menettelyssä on kunnioitettava lapsen etnistä ja kulttuurista taustaa. 4. Iän arvioinnissa ei pidä käyttää mitään menetelmää, johon liittyy alastomuutta tai sukupuolielinten tai intiimialueiden tutkintaa, tarkastelua tai mittauksia.

E.	Aihe	Menetelmien ja/tai menettelyn tarkkuus
	Käytännön haaste	Tällä hetkellä millään menetelmistä ei voida määrittää henkilön tarkkaa ikää Virhemarginaalin dokumentointi ja tulkinta
	<i>EASO suosittelee</i>	<ol style="list-style-type: none"> Epäselvät tapaukset tulkitaan hakijan hyväksi ja hakijaa kohdellaan lapsena heti, kun hakijan iästä on epäilyksiä, ja siihen saakka, kunnes ratkaisevat tulokset saadaan. Osana menettelyä tarkastellaan psykologiseen ja fyysiseen kehitykseen liittyviä erilaisia näkökohtia, jotta tarkkuutta voidaan parantaa ja päätös perustuu laajempaan joukkoon todisteita. Pätevien ja kokeiden henkilöiden pitäisi osoittaa osaamisensa säännöllisesti, ja heille on annettava erityistä koulutusta kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja lasten erityistarpeista. Aina kun mahdollista, vaikeat tapaukset ohjataan toimivaltaiseen laitokseen lisäkuulemista varten. Hakijan väitetty ikä hyväksytään, jos se on iän arvioinnissa määritetyn ikähaarukan sisällä. Muutoin tulokseksi täytyy valita jakauman alhaisin ikä. Virhemarginaali tunnustetaan ja epäselvät tapaukset tulkitaan hakijan eduksi. Virhemarginaali täytyy dokumentoida ja sisällyttää tuloksiin ja siitä täytyy tiedottaa määrittävälle viranomaiselle, jonka on ymmärrettävä se.
F.	Aihe	Monialainen ja kokonaisvaltainen lähestymistapa
	Käytännön haaste	Monialaista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa ei sovelleta laajasti
	<i>EASO suosittelee</i>	<ol style="list-style-type: none"> Osana monialaista menettelyä analysoidaan erilaisia näkökohtia (arvioimalla psykologista ja fyysistä kehitystä ilman, että käytetään vain lääketieteellisiä menetelmiä), jotta tarkkuutta voidaan parantaa ja päätös perustuu laajempaan joukkoon todisteita. Asiantuntijat osallistuvat kehitykseen liittyviin eri näkökohtiin ja tapoihin arvioida ikää omalla asiantuntemusalallaan. Kun käytössä on useita menetelmiä, päätöksen perustana käytetään asiantuntijoiden, joilla on monialaista erikoisosaamista, muodostaman paneelin loppupäätelmää. Perustetaan koordinoitumekanismit monialaisen lähestymistavan käytännön toteuttamista varten.
G.	Aihe	Saman hakijan toistuvat arvioinnit eri EU+-maissa
	Käytännön haaste	Muissa EU+-maissa suoritettuja iän arviointeja ei aina tunnusteta
	<i>EASO suosittelee</i>	<ol style="list-style-type: none"> Jos muiden EU+-maiden tekemien iän arviointien tulokset ovat saatavilla, ne pitää tunnustaa tarpeettomien arviointien välttämiseksi erityisesti Dublin-asetuksen mukaisissa tapauksissa. Toiseen EU+-maahan siirrettävien iän arviointia koskevien tietojen täytyy olla kattavat ja niihin täytyy sisältyä tieto käytetyistä menetelmistä ja lopulliseen tulokseen johtaneet perustelut.
H.	Aihe	Iän arvioinnista kieltäytyminen
	Käytännön haaste	Riski, että hakijaa kohdellaan automaattisesti aikuisena
	<i>EASO suosittelee</i>	<ol style="list-style-type: none"> Kieltäytymisen syytä täytyy tarkastella ja, mikäli mahdollista, arviointia täytyy mukauttaa siten, että suostumus voidaan saada. Kieltäytyminen ei saa automaattisesti johtaa päätelmään, että hakija on aikuinen.
I.	Aihe	Tehokkaat oikeussuojakeinot
	Käytännön haaste	Iän arvioinnin tuloksiin ei aina sovelleta hallinnollista tarkistusta / laillisuuden tutkimista
	<i>EASO suosittelee</i>	<ol style="list-style-type: none"> Iän arviointia koskeva päätös täytyy antaa ennen kuin tehdään päätös kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta, sillä hakijan kohteleva aikuisena tai lapsena voi vaikuttaa turvapaikkamenettelyyn. Päätökseen on sovellettava hallinnollista tarkistusta / laillisuuden tutkimista.

Liite 1 Sanasto

Tämän sanaston avulla pyritään määrittämään iän arviointimenettelyssä käytettävät tärkeimmät käsitteet ja/tai kehittämään niiden yhteistä ymmärtämistä. Lisäksi sanastoon sisältyy käsitteitä, jotka on mainittu oppaan sisällössä, vaikka niitä ei käsitelläkään tarkemmin tässä julkaisussa (esimerkiksi lapsen edun määrittäminen, todistustaakka jne.). Tähän sanastoon koottujen määritelmien on tarkoitus toimia lähteenä iän arvioinnin alan olennaisille toimijoille, kuten EU+-maiden päätöksentekijöille, tutkimuksia tekeville asiantuntijoille, virkamiehille ja tuloksia arvioiville asiantuntijoiden paneeleille tai yleisesti muille toimijoille.

Termi	Määritelmä	Lähde
Tarkkuus	<p>Asian oikeellinen tai täsmällinen luonne tai tila</p> <p>Se, missä määrin mittaus tai mittauksiin perustuva arvio vastaa mitattavan ominaisuuden todellista arvoa.</p> <p>Lisätietoja</p> <p>Ei ole olemassa iän arviointimenettelyä, jonka avulla voidaan saada tarkat tulokset henkilön kronologisesta iästä. Tämän vuoksi suositeltava termi on iän määrittämisen sijaan iän arviointi.</p> <p>Iän arviointimenetelminä käytettävien lääkärintarkastusten yhteydessä viitetutkimusten on täytettävä tietyt vaatimukset, jotta näitä tutkimuksia voidaan pitää tarkkoina:</p> <ul style="list-style-type: none"> – riittävä näytteen koko, – koehenkilöiden iän todentaminen, – tasainen ikäjakauma, – erottelu sukupuolen mukaan, – yksityiskohtaiset tiedot tutkimuspäivämäärästä, – tutkittavien ominaisuuksien selkeä määrittely, – menetelmien tarkka kuvaus, – tiedot perusjoukosta geneettisen ja maantieteellisen alkuperän osalta, – sosioekonominen asema, terveydentila, – yksityiskohtaiset tiedot joukon koosta, keskiarvo tai mediaani ja vaihtelun mitta kunkin tutkittavan – ominaisuuden osalta. 	<p>Oxford-verkkosanakirja</p> <p>https://en.oxforddictionaries.com/definition/accuracy</p> <p>Lääketieteellinen verkkosanakirja</p> <p>http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/accuracy</p> <p>Schmeling ym., 2011.</p>
Ikä	<p>Aika, jonka henkilö on elänyt tai asia on ollut olemassa.</p> <p>Lisätietoja: tämän välineen kannalta ikä on olennainen osa lapsen henkilöllisyyttä, sillä lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa lapsuus määritellään suhteessa ikään.</p> <p>Kronologinen ikä mitataan vuosina, kuukausina ja päivinä hetkestä, jona henkilö on syntynyt.</p> <p>Biologinen ikä määritellään sen mukaan, missä vaiheessa mahdollista elinkaartaan henkilö on tällä hetkellä, mikä tarkoittaa, että henkilö voi vaikuttaa omaa kronologista ikäänsä nuoremmalta tai vanhemmalta.</p> <p>Sosiaalinen ikä määritellään sen mukaan, millaiset henkilön asemat, velvollisuudet ja tavat ovat sen yhteisön muiden jäsenten kannalta, johon hän kuuluu. Henkilö voi näin ollen olla vanhempi tai nuorempi riippuen siitä, missä määrin hän ilmaisee iästä riippuvaista käytöstä, jota hänen yhteisönsä tai kulttuurinsa odottaa häneltä.</p> <p>Psykologisen iän määrittelevinä tekijöinä ovat henkilöiden käytökseen liittyvät valmiudet, joiden avulla mukaututaan muuttuviin vaatimuksiin ja joihin sisältyy muistin mukautuvien ominaisuuksien, oppimiskyvyn, älykkyyden, taitojen, tunteiden, vaikuttimien ja tunteiden käyttö käytöksen hallinnassa ja itsesäätelyssä.</p>	<p>https://en.oxforddictionaries.com/definition/age</p> <p>Settersen ym., 1997:240</p> <p>Smith, T. ja Brownlees, L., Unicef, 2011, s. 7–8.</p>

Termi	Määritelmä	Lähde
Iän arviointi	Menettely, jonka avulla viranomaiset pyrkivät määrittämään henkilön kronologisen iän tai ikähaarukan todetakseen, onko henkilö lapsi vai aikuinen.	YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 6 Euroopan muuttoliikeverkoston (EMV) sanasto
Rikosoikeudellisen vastuun (vähimmäis)ikä	Vähimmäisikä, jota nuorempien lasten ei katsota kykenevän rikkomaan rikoslakia.	Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 40 artiklan 3 kohta
Asian ratkaiseminen epäselvissä tapauksissa hakijan eduksi	Oikeudellinen periaate, jonka avulla viranomaiset voivat hyväksyä hakijan lausumat aineelliseksi tosiseikoiksi tai olettaa niiden olevan sellaisia, mikäli niistä on epävarmuutta, kunnes toisin todistetaan. Jos on mahdollista, että henkilö on lapsi, häntä täytyy kohdella sellaisena. Jos jäsenvaltioilla on iän arvioinnin suorittamisen jälkeen edelleen epäilyksiä hakijan iästä, niiden on oletettava, että hakija on alaikäinen.	EASOn määritelmä YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 6 Turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohta
Edun arviointi	(a) Erillinen toimi, joka täytyy suorittaa kussakin yksittäistapauksessa ottaen huomioon kunkin lapsen tai lasten joukon tai yleisesti lasten erityisolosuhteet. Nämä olosuhteet liittyvät kyseessä olevan lapsen tai lasten yksilöllisiin ominaisuuksiin. (b) Toimi, jossa arvioidaan ja asetetaan tasapainoon kaikki osat, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan tehdä tiettyä lasta tai lasten joukkoa koskeva päätös tietyssä tilanteessa. (c) Jatkuva menettely, jonka avulla tehdään päätöksiä siitä, mitkä välittömät toimet (esimerkiksi suojelu- ja hoitotoimet) ovat yksittäisen lapsen edun mukaisia. Ne ovat kokonaisvaltaisia ja ne suorittaa henkilöstö, jolla on asianmukaista ammatillista asiantuntemusta. Lisätietoja EU:n turvapaikkasäädösten mukaisesti jäsenvaltioiden on erityisesti otettava huomioon seuraavat seikat lapsen edun arvioinnin yhteydessä: (a) perheen yhdistämisen mahdollisuus; (b) alaikäisen hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys, ottaen erityisesti huomioon hänen taustansa; (c) turvallisuusnäkökohdat erityisesti silloin, kun on olemassa vaara, että alaikäinen saattaa olla ihmiskaupan uhri; (d) alaikäisen näkemykset hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Edun arvioinnin ja edun määrittämisen käsitteet voidaan ymmärtää osaksi samaa menettelyä, joka periaatteessa alkaa heti, kun ilman huoltajaa tai huoltajastaan erossa oleva lapsi löydetään, ja päättyy, kun lapsi on saanut kestävän ratkaisun tilanteeseen, jossa hän on erossa perheestään ja joutunut muuttamaan pois alkuperämaastaan tai tavanomaisesta asuinpaikastaan.	(a) ja (b) YK:n lapsen oikeuksien komitea, yleiskommentti nro 14, 2013, http://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html (c) UNHCR, Safe and Sound, http://www.refworld.org/docid/5423da264.html YK:n lapsen oikeuksien komitea, yleiskommentin nro 6 kohta 31 Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 artikla ja 3 artiklan 1 kohta Vastaanottodirektiivin johdanto-osan 9 ja 22 kappale, 2 artiklan j kohta ja 23 artiklan 2 kohta Turvapaikkamenettelydirektiivin johdanto-osan 33 kappale ja 25 artiklan 6 kohta Aseman määrittelyä koskevan direktiivin johdanto-osan 18, 19 ja 38 kappale, 20 artiklan 5 kohta ja 31 artikla Eurodac-asetuksen johdanto-osan 35 kappale Dublin-asetuksen johdanto-osan 13 kappale ja 6 artikla Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artikla UNHCR, Safe and Sound, http://www.refworld.org/docid/5423da264.html

Termi	Määritelmä	Lähde
Lapsen etu	<p>(a) on kolmiosainen käsite: tosiasiallinen oikeus, tulkintaa koskeva oikeudellinen peruseriaate ja menettelysääntö, joilla pyritään varmistamaan se, että lapsi voi nauttia kaikkia lapsen oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa määrättyjä oikeuksia, sekä lapsen kokonaisvaltainen kehitys;</p> <p>(b) tarkoittaa lapsen hyvinvointia: laajassa merkityksessä tähän sisältyvät lasten aineelliset, fyysiset, koulutukselliset ja tunteisiin liittyvät perustarpeet sekä kiintymyksen ja turvallisuuden tarve.</p>	<p>(a) YK:n lapsen oikeuksien komitea, yleiskommentti nro 14, 2013, http://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html</p> <p>(b) UNHCR, Guidelines on Determining the Best Interests of the Child (lapsen edun määrittämistä koskevat ohjeet), http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf</p>
Edun määrittäminen	Virallinen menettely, jota koskevat tiukat menettelylliset takeet, jotka on suunniteltu lapsen edun määrittämiseksi erityisen tärkeissä lasta koskevissa päätöksissä, joilla on olennaisia vaikutuksia lapsen tulevaisuuteen (eli kestävät ratkaisut), mukaan luettuna kestävien ratkaisujen tunnistaminen. Päätöksen tärkeyden vuoksi edun määrittämistä varten edellytetään syvällistä tietoa, jota lapsesta on kerätty lapsen etua koskevan menettelyn aikana.	<p>YK:n lapsen oikeuksien komitea, yleiskommentti nro 14, 2013, http://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html</p> <p>UNHCR, Safe and Sound, http://www.refworld.org/docid/5423da264.html</p>
Todistustaakka tai perusteluvelvoite	<p>Kansainvälisen suojelun yhteydessä todistustaakka pitää terminä sisällään yhtäältä hakijan velvollisuuden perustella hakemuksensa ja toisaalta turvapaikkaviranomaista koskevan tutkintavelvollisuuden. Tässä mielessä todistustaakka on jaettu, ja yhteistyöperiaate sisältyy molempiin osiin.</p> <p>Henkilökohtaisten ja asiayhteyteen liittyvien olosuhteiden perusteella viranomaisen tutkintavelvollisuuteen liittyvä todistustaakka voi olla suurempi.</p>	<p>EASON näytön arviointia koskeva moduuli</p> <p>Turvapaikkamenettelydirektiivin johdanto-osan 25 kappale, 12 artiklan a kohta, 13 artiklan a kohta ja 25 artiklan 5 kohta ja aseman määrittelyä koskevan direktiivin 4 artiklan 1 kohta</p>
	<p>Lisätietoja</p> <p>Vaikka aikuisten väitteiden osalta tutkija ja hakija yleensä jakavat todistustaakan, lasten väitteiden yhteydessä voi olla tarpeen, että tutkija ottaa vastuun suuremmasta osasta todistustaakkaa, erityisesti jos kyseessä on ilman huoltajaa oleva lapsi. Jos tapauksia koskevia tosiseikkoja ei voida vahvistaa ja/tai lapsi ei kykene täysin ilmaisemaan väitettään, tutkijan täytyy tehdä päätös kaikkien tunnettujen olosuhteiden perusteella, jolloin epäselviä tapauksia voi olla tarpeen tulkita vapaammin hakijan hyväksi. Epäselvät tapaukset on myös tulkittava lapsen hyväksi, jos osia hänen väitteestään ei voida pitää uskottavina.</p>	<p>UNHCR: Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims, 16. joulukuuta 1998. Ks. myös UNHCR, The Heart of the Matter – Assessing Credibility when Children Apply for Asylum in the European Union, joulukuu 2014: http://www.refworld.org/docid/55014f434.html [osoitteessa vierailtu 2. heinäkuuta 2017]</p>
Lapsi/alaikäinen	Tarkoittaa kaikkia alle 18-vuotiaita ihmisiä.	<p>Ihmiskaupan torjuntaa koskevan direktiivin 2 artiklan 6 kohta, vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 2 artiklan d kohta, turvapaikkamenettelydirektiivin 2 artiklan l kohta, aseman määrittelyä koskevan direktiivin 2 artiklan k kohta</p> <p>Dublin III -asetuksen 2 artiklan i kohta perheenyhdistämisdirektiivin 2 artiklan f alakohta</p> <p>Perustuu YK:n lapsen oikeuksia koskevan vuoden 1989 yleissopimuksen 1 artiklaan</p>

Termi	Määritelmä	Lähde
Alkuperämaatiedot (COI)	Tiedot, joita jäsenvaltioiden viranomaiset käyttävät kansainvälisen suojelun hakijoiden alkuperämaiden (ja tarvittaessa maiden, joiden läpi hakija on kulkenut) sosiaalis-poliittisen tilanteen analysointiin kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen yksittäin suoritettavan arvioinnin yhteydessä.	EASOn alkuperämaatietoja koskevan raportin menetelmät EMV:n sanasto
Tietokonekerros-kuvaus	Kuvantamismenettely, jossa käytetään erikoistunutta röntgenlaitteistoa yksityiskohtaisten kuvien luomiseksi kehon sisäisistä alueista	Radiology Info https://www.radiologyinfo.org , julkinen tietoaaineisto, jonka ovat kehittäneet Radiological Society of North America -järjestöön (RSNA) ja American College of Radiology -laitokseen (ACR) kuuluvat lääkärit
Suostumus	Tietoon perustuva vapaaehtoinen suostumus. Iän arvioinnin suorittamiseen liittyviä lääkärintarkastuksia varten vaaditaan lapsen ja, mikäli kyseessä on ilman huoltajaa oleva tai perheestään eroon joutunut lapsi, hänen edustajansa tai edunvalvojansa suostumus	Turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 5 kohta. YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu (UNHCR), <i>Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines</i> , marraskuu 2011, saatavilla osoitteesta: http://www.refworld.org/docid/4e4a57d02.html
Kulttuurivälittäjät	Ammattilaiset, joilla on syvälinen yhteisön perinteiden tuntemus ja jotka parantavat toimien kulttuurista asianmukaisuutta ja lieventävät kulttuuristen ja ammatillisten käytänteiden välisiä eroja.	Perustuu teokseen Al-Krenawi, A. ja Graham J. R., 2001.
Edunvalvoja	(a) Edunvalvojuudella tarkoitetaan, että aikuiselle henkilölle tai järjestölle osoitetaan velvollisuus varmistaa, että lapsen etua kunnioitetaan täysimääräisesti. (b) Edunvalvoja on riippumaton henkilö, joka takaa lapsen edun ja yleisen hyvinvoinnin ja tässä tarkoituksessa täydentää lapsen rajallista oikeustoimikelpoisuutta tarpeen vaatiessa, kuten vanhemmat tekevät (Euroopan unionin perusoikeusviraston määritelmä). Lisätietoja Edunvalvoja on keskeinen menettelyllinen tae, jolla varmistetaan ilman huoltajaa olevan tai perheestään eroon joutuneen lapsen edun kunnioittaminen.	(a) Inter-agency Working Group on Unaccompanied and Separated Children, <i>Inter-agency guiding principles on unaccompanied and separated children</i> , 2004, http://www.refworld.org/docid/4113abc14.html (b) YK:n lapsen oikeuksien komitea, yleiskommentti nro 6, 2005 (c) Euroopan unionin perusoikeusvirasto, Vanhempien huolenpitoa vailla olevien lasten edunvalvonta, 2014, http://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care-handbook-reinforce-guardianship
Tarkkailijoiden välinen luotettavuus	Tarkoittaa tilastollisia mittauksia, joilla määritetään, kuinka samankaltaisia eri tarkkailijoiden keräämät tiedot ovat. Lisätietoja On tärkeää, että tarkkailijoiden havainnot vastaavat toisiaan mahdollisimman suuressa määrin, sillä näin varmistetaan kokeen pätevyys. Jos tarkkailijoiden tekemät havainnot eroavat merkittävästi toisistaan, joko mittaukset tai menetelmät eivät ole oikeellisia, ja niitä on korjattava.	Perustuu Russell K. Schuttin teokseen <i>Investigating the social world: the process and practice of research</i> , University of Massachusetts Boston, eighth edition, 2015.

Termi	Määritelmä	Lähde
Tarkkailijan omien havaintojen luotettavuus	<p>Kyky saada johdonmukaisesti samat tulokset, kun sama tarkkailija tekee havaintoja eri aikoina.</p> <p>Lisätietoja</p> <p>Esimerkiksi lääkäri, jonka omien havaintojen luotettavuus on hyvä, lukee hakijan röntgenkuvaa tai kliiniseen diagnoosiin liittyvää koetta samalla tavalla tarkastellessaan sitä uudelleen usean viikon kuluttua.</p> <p>Tarkkailijan omien havaintojen luotettavuutta kutsutaan myös tarkkailijan luotettavuudeksi ("self-reliability") tai arvottajan luotettavuudeksi ("intra-rater reliability").</p>	<p>Perustuu Russell K. Schuttin teokseen <i>Investigating the social world: the process and practice of research</i>, University of Massachusetts Boston, eighth edition, 2015.</p>
Tunkeileva/ invasiivinen	<p>Käsitettä invasiivinen käytetään yleensä lääketieteellisten toimenpiteiden yhteydessä merkitsemään sitä, että kehoon tai kehon aukkoihin viedään välineitä tai muita esineitä tai jopa että kudoksia leikataan.</p> <p>Tunkeilevuuden käsite voi viitata käytökseen, toimeen tai tilaan, joka on tunkeileva (jonkun ärsyttäminen tai olon tekeminen epä mukavaksi), häiritsevää tai ahdistava muille tai joka tunkeutuu henkilökohtaiseen tilaan tai puuttuu yksityiselämään, tai taipumukseen olla luonteeltaan tällainen.</p> <p>Lisätietoja</p> <p>Tunkeilevuuden synonyyminä voidaan käyttää invasiivisuutta, ja tässä asiayhteydessä käsitteitä voidaan pitää samansisältöisinä.</p> <p>Koska iän arviointimenettelyiden kielteisiin vaikutuksiin ei aina liity edellä mainittuja invasiivisuutta koskevia fyysisiä vaikutuksia (kehoon tai kehon aukkoihin viedään välineitä tai muita esineitä tai jopa kudoksia leikataan), mutta siihen voi liittyä henkilön yksityisyyden loukkaaminen, tässä julkaisussa suositetaan käsitettä "tunkeilevuus" sen laajemman merkityksen vuoksi.</p>	<p>Oxford-verkkosanakirjan määritelmä</p> <p>https://en.oxforddictionaries.com/definition/us/invasive</p>
Lääkärintarkastukset	<p>Tässä välineessä lääkirintarkastuksilla tarkoitetaan lääketieteen ammattilaisten (lääkärit, radiologit, yleislääkärit tai lastenlääkärit jne.) tekemiä tutkimuksia, tarkastuksia ja arviointeja.</p>	<p>EASON määritelmä</p>
Edustaja	<p>Henkilö tai järjestö, joka avustaa ja edustaa ilman huoltajaa olevaa lasta turvapaikkamenettelyssä ja varmistaa lapsen edun ja tekee oikeustoimia lapsen puolesta tarvittaessa.</p> <p>Lisätietoja</p> <p>Edustajat tai lailliset edustajat eroavat pätevistä asianajajista ja muista oikeusalan ammattilaisista, jotka toimittavat oikeusapua, puhuvat lapsen puolesta ja edustavat häntä laillisesti kirjallisissa lausumissa ja henkilökohtaisesti hallinto- ja oikeusviranomaisten edessä rikosoikeudellisissa, turvapaikkamenettelyyn liittyvissä ja muissa oikeusmenettelyissä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.</p>	<p>Perustuu uudelleenlaaditun ihmiskaupan torjuntaa koskevan direktiivin 24 artiklan 1 kohtaan ja uudelleenlaaditun turvapaikkamenettelydirektiivin 25 artiklan 1 kohtaan.</p> <p>Euroopan unionin perusoikeusvirasto, Vanhempien huolenpitoa vailla olevien lasten edunvalvonta, 2014.</p> <p>http://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care-handbook-reinforce-guardianship</p>

Termi	Määritelmä	Lähde
Ilman huoltajaa oleva lapsi tai alaikäinen	Lapsi/alaikäinen, joka saapuu jäsenvaltioiden alueelle ilman hänestä joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaisesti vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin hän ei tosiasiallisesti ole tällaisen henkilön huostassa; käsitteeseen sisältyy lapsi/alaikäinen, joka joutuu eroon perheestään jäsenvaltioiden alueelle saapumisen jälkeen.	vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin 2 artiklan e kohta, turvapaikkamennettelydirektiivin 2 artiklan m kohta, aseman määrittelyä koskevan direktiivin 2 artiklan l kohta Dublin III -asetuksen 2 artiklan j kohta perheenyhdistämisdirektiivin 2 artiklan f alakohta YK:n lapsen oikeuksien komitea, yleiskommentti nro 6, 2005 UNHCR, <i>Safe and Sound</i> , s. 22, http://www.refworld.org/docid/5423da264.html
Validointitutkimus	Teokset, jotka koostuvat tutkimuksesta, jossa käytetään menettelyitä, joilla määritetään menetelmän luotettavuus ja asianmukaisuus tiettyä tarkoitusta varten.	Encyclopaedia of medical concepts http://www.reference.md/files/D023/mD023361.html
Perheestään eroon joutuneet lapset	Lapset, jotka ovat joutuneet eroon toisesta tai molemmista vanhemmistaan tai aiemmasta laillisesta tai tavanmukaisesta ensisijaisesta huoltajastaan, mutta eivät välttämättä muista sukulaisistaan. Näihin lapsiin voi näin ollen kuulua lapsia, jotka ovat muiden täysi-ikäisten perheenjäsenten seurassa.	YK:n lapsen oikeuksien komitea, yleiskommentti nro 6, 2005 UNHCR, <i>Safe and Sound</i> , s. 22

Termi	Määritelmä	Lähde
Lapsikauppa	<p>Lapsikaupalla tarkoitetaan lasten värväystä, kuljetusta, siirtämistä, hallussapitoa tai vastaanottoa, mukaan luettuna lasten hallinnan vaihtaminen tai siirtäminen, hyväksikäyttötarkoituksessa.</p> <p>Toisin kuin aikuisten hyväksikäytön yhteydessä, hyväksikäytön kohteiden ollessa lapsia kyseessä on rangaistava rikos silloinkin, kun henkilön suostumuksen saamiseksi ei käytetä pakotusta, sieppausta, petosta, vilppiä, vallan väärinkäyttöä, haavoittuvan aseman hyväksikäyttöä, maksuja tai etuja tai näillä uhkaamista.</p> <p>Lisätietoja</p> <p>Vaikka lasten salakuljetuksella ja lapsikaupalla on yhtäläisyyksiä, näitä kahta rikollisen toiminnan tyyppiä ei pidä sekoittaa toisiinsa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasten salakuljetuksella tarkoitetaan rikollista toimintaa, jossa helpotetaan laitonta maahantuloa laittomin keinoin (usein tähän liittyy maksuja). Lapsikaupan tarkoituksena on lasten hyväksikäyttö, ja sitä pidetään henkilöön kohdistuvana rikoksena. • Ihmiskaupan harjoittamisessa käytetään yleensä pakottamista ja/tai vilppiä jne. Salakuljetuksessa tilanne on päinvastainen. • Ihmiskauppaan kuuluu aikomus käyttää lapsiuhreja hyväksi maahan saapumisen jälkeen, kun taas salakuljettajan tehtävä päättyy tavallisesti heti lapsen saapuaessa määrämaahansa. • Ihmiskauppa voi tapahtua sekä kansallisten rajojen sisäpuolella että rajat ylittävästi, kun taas salakuljetus edellyttää kansainvälistä liikkumista. • Lapsen maahantulo voi ihmiskaupan tapauksessa olla laillinen tai laitton, kun salakuljetukselle on tyypillistä laitton maahantulo. <p>Lapsikauppa ei ole vain rajat ylittävä rikos; koska rikollisen toiminnan tarkoituksena on lasten hyväksikäyttö, lapsia voidaan kaupata jopa kansallisten rajojen sisäpuolella.</p>	<p>Turvapaikkamenettelydirektiivin 2 artiklan 5 kohta.</p> <p>Frontex, VEGA Handbook: Children at Airports, 2015 http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Training/VEGA_Children_Handbook.pdf</p>

Liite 2 Lapsen etu ja iän arviointi: käytännön välineet

Tämän julkaisun pääpainopisteenä on lapsen edun ensisijainen huomioon ottaminen, kun päätetään iän arvioinnin suorittamisesta tietyille lapselle, ja turvallisen menetelmän suorittaminen tarvittaessa. Tätä varten EASO on kehittänyt seuraavat käytännön välineet tueksi toimijoille, jotka vastaavat sen arvioimisesta, kunnioitetaanko menettelyssä lapsen etua.

A. **Lapsen edun arviointilomake** on suunniteltu sen varmistamiseksi, että vastaavat viranomaiset tai viranomaisten nimittämät tahot suorittavat kaikki tärkeät vaiheet ja että ne otetaan huomioon asianmukaisesti, kun arvioidaan tarvetta iän arviointiin. Tässä suhteessa arviointilomakkeen tarkoituksena on toimia tukiasiakirjana, jonka avulla arvioija voi todentaa, että olennaiset tiedot ja takeet on otettu huomioon, ennen kuin päätös iän arvioinnin suorittamisesta tehdään.

Arviointilomake on jäsennelty seuraavasti:

- Kerätyt tiedot.
- Menettelyn edellytykset.
- Luettelo tekijöistä, jotka on otettava asianmukaisesti huomioon, kun päätetään menettelyn soveltuvuudesta kyseessä olevalle lapselle tai tarvittavista mukautuksista.
- Lapsen edun arvioinnin tulos: mahdolliseen iän arviointimenettelyyn liittyvän lapsen edun arvioinnin tulos (tehdäänpö iän arviointi vai ei vai keskeytetäänkö se).

B. Toinen väline, **tarkistuslista lapsen edusta iän arvioinnissa**, on suunniteltu sen varmistamiseksi, että menettelyllisiä takeita noudatetaan ja käytetään koko iän arviointimenettelyn ajan. Tämän vuoksi toista tarkistuslistaa täytyy käyttää koko iän arviointimenettelyn ajan.

- Lapsen etua koskeva tarkistuslista** sisältää kokoelman takeita ja olennaisia seikkoja, joiden avulla lapsen etua ja muita oikeuksia kunnioitetaan lapsen iän arvioinnissa.

Välineet on suunniteltu olettaen, että joko koulutetut turvapaikkamenettelystä vastaavat virkamiehet, joilla on lapsia koskevaa asiantuntemusta ja kokemusta, tai määrittävän viranomaisen tai muun viranomaisen nimittämä vaihtoehtoinen koulutettu taho suorittaa arvioinnit, ja välineitä on käytettävä ja tarkasteltava yhdessä EU:n, kansainvälisen ja kansallisen lainsäädännön kanssa.

Huomionarvoista on, että tässä julkaisussa annetuissa lapsen etua koskevissa välineissä ja ohjeissa keskitytään vain iän arviointimenettelyyn, mutta lapsen edun arviointia on jatkettava, kunnes löydetään lasta koskeva kestävä ratkaisu. Näin ollen lapsen edun arvioinnilla ei ole tarkoitus korvata lapsen edun määrittämistä, joka vaaditaan tarkasteltaessa lasta koskevia kestäviä ratkaisuja.

TÄRKEÄT SEIKAT ARVIOITAESSA LAPSEN ETUA IÄN ARVIOINTIA VARTEN

Lapsilla on oikeus tulla kuulluiksi kaikissa päätöksissä, jotka vaikuttavat heidän elämäänsä. Lapsen mielipiteiden, tunteiden ja ajatusten huomioon ottaminen on tärkeää lapsen edun arviointia tehtäessä. Edunvalvojalla/edustajalla on keskeinen asema sen varmistamisessa, että lapselle tiedotetaan menetelmistä ja menettelyistä ja mahdollisista lopputuloksista ja että hän ymmärtää ne. Seuraavassa on joitain tärkeitä huomioon otettavia seikkoja.

- Tieto on annettava yksinkertaisella, suoralla ja selkeällä tavalla. On varmistettava, että lapsi on ymmärtänyt asiat, koska jotkut lapset saattavat pelätä kaikkia auktoriteettiasemassa olevia henkilöitä, jolloin he eivät uskalla kysyä kysymyksiä tai myöntää, että he eivät ymmärrä jotakin asiaa ikänsä, kulttuuritaustansa tai psykologisen tilansa vuoksi.
- Arvioijien täytyy **pyrkä ennakoivasti hakemaan tietoa** arviointia varten asiaankuuluvista lähteistä, erityisesti henkilöiltä, jotka tuntevat lapsen tilanteen (kuten edunvalvoja/edustaja, nykyinen huoltaja, sosiaalityöntekijät vastaanottokeskuksissa, edustaja, perheenjäsenet ynnä muut), ja näin ollen asiaankuuluvien tahojen yhteystiedot on tarvittaessa hankittava ennen lapsen edun arviointia.
- Lapsen edun arvioinnissa täytyy ottaa huomioon myös olemassa olevat lasta koskevat raportit, kuten lääkärintodistukset, haavoittuvuuden arvioinnit tai muut asiakirjat, jotka on asetettu saataville milloin tahansa menettelyn aikana ennen lapsen edun arviointia.
- Lapsen edun arviointi on yksilöllinen arviointi, joka pitää tehdä erikseen kullekin lapselle. Se on tehtävä mahdollisimman **luottamuksellisessa ja lapselle sopivassa ympäristössä**, joka tukee luottamuksen rakentamista lapsen kanssa. Virkamiehet ja tulkit ovat salassapitovelvollisia, ja tämä käsite täytyy selittää lapselle ja hänen täytyy ymmärtää se.
- Lapsen on tunnettava olonsa rauhalliseksi. Toimivaltaisen virkamiehen ja tulkin on käyttäytyttävä mahdollisimman epävirallisesti ja **empaattisesti**.
- Jos lapsi näin toivoo ja jos se on mahdollista, lapsen kanssa järjestettävät lapsen etua koskevat puhuttelut voivat suorittaa virkamies ja tulkki, joiden **sukupuoli on lapsen toiveen mukainen**.
- Jos lapsi kokee tilanteen traumaattiseksi, hän ei välttämättä halua ilmaista tunteuksia tai mielipiteitä. Tehtävään täytyy etsiä asiantuntevia puhuttelijoita, jotka käyttävät **vaihtoehtoisia puhuttelutekniikoita** ja antavat neuvontaa.
- Lapselle on tärkeää selittää, että kaikkia hänen toiveitaan ei välttämättä voida täyttää, mutta ne otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon menettelyssä, ja että lopullinen päätös puolestaan riippuu tapauksen olosuhteista.

A. Lapsen edun arviointilomake

Lapsen edun arviointilomake	
PERUSTIEDOT	
Tapauksen/Asiakirja-aineiston numero	
Hakija	
Edunvalvoja/edustaja	
Arvioija	
Tulkki	
Päivämäärä	
KERÄTYT TIEDOT	
Kerätyt biologiset tiedot (kansallisuus, etnisyys, koulutus, kieli, terveys, perhehistoria)	☐
Muilta perheenjäseniltä tai muista lähteistä kootut ikää koskevat tiedot	☐
Sisällytetyt asiantuntijaraportit (lääkärintodistukset, hallinnolliset raportit jne.)	☐
Jos jotkin edellä mainituista tiedoista eivät ole saatavilla tai niitä ei ole kerätty, syyt tähän:	
Lisätietoa tai uutta tietoa:	
IÄN ARVIOINTIMENETTELYN EDELLYTYKSET	
Henkilö on hakenut kansainvälistä suojelua.	☐
Hakijan henkilöllisyyttä ei ole vahvistettu.	☐
Kaikki saatavilla olevat todisteet on kerätty ja otettu huomioon, myös tunnistamisen tulokset ja tarvittaessa haavoittuvuuksien arviointi, terveyttä koskevat huolet, arviointiin vaikuttavat tekijät, henkinen toimintakyky / oikeustoimikelpoisuus ja kunto iän arvioinnin kannalta.	☐
Lepo- ja palautumisaika on järjestetty erityisesti tapauksissa, joissa hakija osoittaa viitteitä traumasta tai aiemmin koetusta väkivallasta.	☐
Asiat ratkaistaan epäselvissä tapauksissa hakijan eduksi.	☐
Hakijan väitetyistä iästä on olennaisia epäilyksiä.	☐
Tarkentakaa:	
Pätevä, riippumaton edustaja ja/tai edunvalvoja on nimitetty, ja hän osallistuu menettelyyn.	☐
Ikätasolle sopivaa tietoa menettelystä, sen vaikutuksista ja oikeudesta kieltäytyä annetaan säännöllisin väliajoin yksinkertaisin ilmaisin ja kulttuurisensitiivisellä tavalla.	☐
Hakijan näkemykset kerätään ja otetaan huomioon hakijan iän ja kehitystason mukaan.	☐
Tulkkeja on saatavilla koko menettelyn ajan.	☐
Jos jokin edellytyksistä ei täyty, syyt tähän:	
Mahdollisesti vaadittavat jatkotoimet:	
OLENNAISET TEKIJÄT SEN ARVIOIMISEKSI, ONKO IÄN ARVIOINTI LAPSEN EDUN MUKAINEN	
Määritetty iän arviointi perustuu kokonaisvaltaiseen ja monialaiseen lähestymistapaan, jota voidaan mukauttaa hakijan tarpeiden ja erityisolosuhteiden, sukupuolen, kulttuuritaustan ja muiden haavoittuvuustekijöiden mukaan.	☐
Tietoon perustuva suostumus saadaan vähintään lääkärintarkastuksia varten ja se kirjataan (kirjallisesti ja muiden lapselta ja edunvalvojalta tarpeen mukaan saatavien todisteiden muodossa), tai kunnioitetaan oikeutta kieltäytyä lääkärintarkastuksista ja kieltäytymiseen johtavat syyt selvitetään.	☐
Vähiten tunkeileva menettely määritetään vaiheittaisen toteuttamisen mukaisesti.	☐
Luottamuksellisuus, tietosuoja ja turvallisuus otetaan huomioon.	☐
Virkamiehillä ja asiantuntijoilla on kokemusta lasten kanssa työskentelystä ja sopiva koulutus.	☐
Valitaan vähiten tunkeileva menetelmä.	☐
Valitaan tarkin menetelmä, ja virhemarginaali on hyväksyttävä tämän hakijan kannalta (kyseessä oleva ikähaarukka, sukupuoli jne.).	☐
Odotettu lopputulos on hyödyllinen menettelyn kannalta, eikä se ole lapselle haitallinen.	☐
Käytettävissä on tehokas oikeussuojakeino.	☐

VAIHTOEHTO 1 ☐	On hakijan edun mukaista, että hänen ikänsä arvioidaan Yksityiskohdat: (selostakaa suositusta puoltavat syyt)
VAIHTOEHTO 2 ☐	Iän arviointimenettely ei ole hakijan edun mukainen Yksityiskohdat: (selostakaa suositusta puoltavat syyt)
VAIHTOEHTO 3 ☐	Hakijan iän arviointimenettely täytyy keskeyttää tilapäisesti seuraavista syistä: Yksityiskohdat: (selostakaa suositusta puoltavat syyt)
Nimi	
Järjestö	
Päivämäärä	
Allekirjoitus	
ARVIOINNIN HYVÄKSYJÄ	
Nimi	
Järjestö	
Arvioinnin tuloksen (vaihtoehto 1, 2 tai 3) on oltava edellytyksenä päätökselle suorittaa iän arviointi tai jättää se suorittamatta, ja siksi tulos on kirjattava asiakirja-aineistoon. Kun iän arviointi on todettu tarpeelliseksi (epäilyjen arvioinnin jälkeen), se on suoritettava sovellettavien takeiden mukaisesti ja ottaen huomioon hakijan yksilölliset olosuhteet ja EASOn suositukset.	

B. Lapsen etua koskeva tarkistuslista iän arviointia varten

Lapsen edun arviointia koskeva tarkistuslista	
<p>iän arvioinnin suorittaminen on lapsen edun mukaista (edellä olevan lapsen edun arviointilomakkeen mukainen vaihtoehto 1).</p>	
<p>ASIAN RATKAISEMINEN EPÄSELVISSÄ TAPAUKSISSA HAKIJAN EDUKSI</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Siitä hetkestä, kun on syytä epäillä henkilön olevan lapsi, hakijaa kohdellaan lapsena koko turvapaikkamenettelyn ja iän arvioinnin ajan. ☐ ■ Jos tutkimusten tulokset eivät ole ratkaisevia, hakijaa kohdellaan lapsena. ☐ 	
<p>EDUSTAJA/EDUNVALVOJA</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Ennen iän arviointia nimitetään pätevä ja riippumaton edustaja tai edunvalvoja, joka on läsnä hakijan suostumuksella ja osallistuu menettelyyn. ☐ ■ Tehtävä ja velvollisuudet (hakijan edun varmistaminen ja oikeustoimien tekeminen) selitetään edustajalle/edunvalvojalle ja hakijalle, ja heidän on ymmärrettävä ne. ☐ ■ Edustaja/edunvalvoja on läsnä lapsen edun arviointia koskevan puhuttelun aikana, jos hakija tätä toivoo. ☐ ■ Edustaja/edunvalvoja saa tietoa asianmukaisesti, hänellä on hyvä ymmärrys iän arviointimenettelystä, ja hänen kysymyksiinsä vastataan. ☐ ■ Edustaja/edunvalvoja voi lopettaa iän arvioinnin, jos koetaan, että arviointi on epäsopiva ja tämä on lapsen edun mukaista. ☐ ■ Edustajalle/edunvalvojalle tiedotetaan tuloksista, ja hän ymmärtää, kuinka niistä voidaan valittaa. ☐ 	
<p>JOS HAKIJA OSOITTAÄ VIITTEITÄ TRAUMASTA TAI SIITÄ, ETTÄ HÄN ON VÄKIVALLAN UHRI</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hakijan psykologisen ja fyysisen tilan arvioinnin jälkeen hänen katsotaan olevan riittävän hyvässä kunnossa, jotta iän arviointi voidaan suorittaa tarvittavin mukautuksin. ☐ ■ Kun kyseessä oleva iän arviointimenettely määritetään, huomioon otetaan seuraavat seikat. ☐ <ul style="list-style-type: none"> • Kaikki tutkimukset, joihin liittyy intiimialueiden paljastamista, tarkastelua tai mittauksia, on suljettava täysin pois. • Aiempien tapahtumien kirjaaminen tai elämänvaiheiden rekonstruointi ei välttämättä ole tehokasta muistissa olevien aukkojen vuoksi, ja hakija voi kokea sen hyvin ahdistavana. • Psykologista kehitystä arvioivat iän arviointimenetelmät eivät välttämättä ole sopivia, ellei niitä suorita koulutettu ja kokenut asiantuntija. • Fyysistä kehitystä arvioivat iän arviointimenetelmät voivat olla ahdistavia tai erityisen tunkeilevia väkivallan uhreille. ■ Käytettävissä on vaihtoehtoisia menetelmiä tai tekniikoita, jotka mukautetaan hakijan erityistarpeisiin. ☐ ■ Suurimmilta osin asiat ratkaistaan epäselvissä tapauksissa hakijan eduksi. ☐ ■ Lepo- ja palautumisaika taataan ja sitä jatketaan tarvittaessa. ☐ ■ Luotetun henkilön annetaan seurata menettelyä hakijan kanssa ennen henkilön sopivuuden todentamista. ☐ ■ Valitaan sellaiset virkamiehet ja asiantuntijat, joilla on erityistä koulutusta erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden kanssa työskentelystä. ☐ 	
<p>TIEDOT</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hakijalle ja edustajalle/edunvalvojalle annetaan tiedot seuraavista seikoista. ☐ ■ Epäilyjen olemassaolo ja niihin johtaneet syyt sekä henkilö, joka on vastuussa tiedon antamisesta suullisesti lapselle sopivalla tavalla ja kirjallisesti kielellä, jota lapsi voi ymmärtää. ☐ ■ Mahdollisuus, että ikä voidaan arvioida iän arvioinnin avulla (ja mitä tämä tarkoittaa käytännössä, sekä kuvaus eri tutkimuksista, jotka voivat olla lääketieteellisiä tai ei-lääketieteellisiä). ☐ ■ Tiedot menetelmästä ja menettelystä (mitä menetelmiä käytetään, miksi näitä nimenomaisia menetelmiä suositetaan, menetelmän tarkkuus ja tunkeilevyys, tietyn menetelmän mahdolliset vaikutukset ja terveysriskit sekä menetelmään osallistuvien ammattilaisten tehtävät). ☐ ■ Menettelystä johtuvat oikeudet ja velvoitteet, joihin sisältyvät erityisesti seuraavat. ☐ <ul style="list-style-type: none"> • Oikeus kieltäytyä lääkärintutkimuksesta ja sen seuraukset. • Oikeus valittaa iän arvioinnin tuloksista ja tätä seuraavat vaiheet. • Tutkinnan tuloksen mahdolliset seuraukset kansainvälisen suojelun menettelyn kannalta. <p>Hakija ja edunvalvoja/edustaja ymmärtävät annetut tiedot, ja tietojen antaminen kirjataan asiakirja-aineistoon. ☐</p>	

Lapsen etua koskeva tarkistuslista iän arviointia varten (sivu 3/3)	
<p>PÄTEVÄT AMMATTILAISET</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Menettelyyn osallistuville ammattilaisille annetaan asianmukainen koulutus, joka koskee lapsen oikeuksia ja tarpeita sekä lapsen etua ja lapsen kehitystä. ■ Menettelyyn osallistuvat henkilöt tai iän arviointia suorittavat henkilöt tai edunvalvoja/edustaja eivät ole eturistiriitalanteessa. ■ Hakijan kanssa tekemisissä olevien henkilöiden (tulkit, edustaja, iän arvioinnin suorittavat henkilöt) tarvittava asiantuntemus todennetaan. ■ Hakijalta tiedustellaan, millaisia hän toivoo arvioinnin suorittavien toimijoiden olevan taustaltaan ja mitä sukupuolta, ja toiveita kunnioitetaan. ■ Jos kyseessä on yksi tutkimus, kaksi asiantuntijaa on samaa mieltä tuloksista. ■ Jos erilaiset tutkimukset katsotaan tarpeellisiksi, eri tulosten tulkinnasta vastaavan asiantuntijoiden paneelin on oltava taustaltaan monialainen. 	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
<p>DUBLIN-ASETUKSEN MUKAISET TAPAUKSET</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Jos kyseessä on Dublin-asetuksen soveltamisalaan kuuluva hakija, jonka iästä on epäilyjä, epäselviä tapauksia tulkitaan hakijan eduksi. ■ Jos kyseessä on siirto, tiedot ja todisteet, mukaan luettuina iän arvioinnissa käytetyt menetelmät, siirretään vastuussa olevaan maahan tietosuojaa-asetuksen mukaisesti. ■ Tapauksissa, joissa eri maat ovat tehneet toisistaan eroavat päätelmät iästä, kaikki saatavilla olevat todisteet otetaan huomioon ennen lopullisen päätöksen tekemistä. ■ Hakijan ikänä pidetään alhaisinta ikää, joka on määritetty eri jäsenvaltioissa tehtyjen eri tutkimusten perusteella, EU:n lainsäädännön mukaisesti. ■ Tehdessään lopullisen päätöksen ja arvioidessaan todisteita vastaava valtio ottaa huomioon seuraavat seikat: <ul style="list-style-type: none"> – iän määrittämisessä käytetyt resurssit ja menetelmät, – luotettavuus ja/tai ilmoitettu virhemarginaali, – iän tutkimisesta tai arvioinnista vastaavien henkilöiden pätevyudet, – muu ikään liittyvä, saatavilla oleva lisätieto, – esitetyt syyt ja/tai selitykset, jotka liittyvä ikien eroavuuteen; – hakijan näkemykset, etenkin jos syynä eroaviin ikien on, että hän on väittänyt iäkseen muuta ikää. <p>Jos kyseisenlaisen tarkistuksen jälkeen iästä on edelleen epäilyjä, hakijaa kohdellaan lapsena sen periaatteen mukaan, että epäselvät tapaukset ratkaistaan hakijan eduksi.</p>	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
<p>PÄÄTÖKSESTÄ VALITTAMISTA KOSKEVAT VAIHTOEHDOT</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Iän arviointia koskeva päätös esitetään hakijalle kirjallisesti ja suullisesti. ■ Jos ilmenee uusia todisteita, tulokset ja arvioitu ikä voidaan tarkistaa. ■ Kyseessä oleva hakija voi turvautua iän arviointia koskevaan päätökseen liittyvään muutoksenhakuun/valitusoikeuteen, ja myös tieto tästä annetaan hakijalle ja edustajalle/edunvalvojalle. ■ Jos päätöksellä ei vahvisteta väitettyä ikää, hakijalle ja edustajalle/edunvalvojalle esitetään syyt, joihin päätös perustuu. ■ Jos päätös on kielteinen, hakijalle selitetään, kuinka päätöksestä voi valittaa ■ Jos päätöksestä valitetaan tai siihen haetaan muutosta, hakijalla on mahdollisuus ilmaista näkemyksensä ja saada ne otetuiksi huomioon. ■ Edustaja tukee hakijaa muutoksenhakumenettelyssä. 	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
<p>Jos käytössä ei ole jotakin edellä mainituista takeista, lisätiedot on annettava lapsen edun arviointia koskevassa raportissa, johon on sisällyttävä myös seuraavat seikat:</p> <ul style="list-style-type: none"> – (mahdolliset) vaadittavat jatkotoimet; – tutkijoiden tai asiantuntijoiden paneelin tutkimusten tulosten arvioinnin yhteydessä esittämät havainnot tai huolet; – muut lapsen hyvinvointia koskevat huolet tai kysymykset; – lisätiedot tai uudet tiedot. 	

Liite 3 Oikeudelliset ja poliittiset puitteet

Tähän liitteeseen on koottu olennaisimmat lapsiin liittyvät säännökset, jotka on säädetty kansainvälisissä ja Euroopan unionin oikeudellisissa välineissä, sekä kansalliset oikeudelliset puitteet ja oikeuskäytäntö, joihin kansalliset viranomaiset viittasivat vuonna 2016 tehdyssä kyselytutkimuksessa; sisältöä ei kuitenkaan pidä katsoa tyhjentäväksi. Liite sisältää myös viittauksia ei-sitoviin välineisiin ja aineistoihin, jotka ovat merkityksellisiä iän arviointimenettelyn kannalta, ja jos hyperlinkki on saatavilla, se on annettu, jotta käyttäjän on helpompi tutustua aineistoon. Lopuksi liitteessä on tyhjä osa, johon tämän välineen käyttäjät voivat kirjata kansallisella tasolla kehitettyjä asiaankuuluvia säännöksiä ja välineitä.

1. Kansainvälinen lainsäädäntö

Oikeudellinen väline	Oikeudet ja takeet	Olennainen artikla
YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista, 20. marraskuuta 1989	Perhe	Johdanto
	Lapsen määritelmä	1 artikla
	Syrjimättömyysperiaate	2 artikla
	Lapsen etu	3 artiklan 1 kohta, 9 artiklan 3 kohta, 18 artiklan 1 kohta, 20 artikla
	Oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen	6 artikla
	Rekisteröinti, nimi, kansalaisuus ja vanhempien huolenpito	7 artikla
	Henkilöllisyyden ja sukulaissuhteiden säilyttäminen	8 artikla
	Oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä	9 artikla
	Perheen jälleenyhdistäminen	10 artikla, 22 artiklan 2 kohta
	Lapsen näkemysten kunnioittaminen: oikeus tulla kuulluksi	12 artikla
	Suojelu kaikenlaiselta väkivallalta	19 artikla
	Hoito ja majoitus	20 artikla
	Pakolaislapset ja perheen jäljittäminen	22 artikla
	Oikeus saada opetusta	28 artikla
	Suojelu lapsityöltä	32 artikla
	Pakolaisten oikeusasemaa koskeva vuoden 1951 Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus ja pakolaisten oikeusasemaa koskeva vuoden 1967 pöytäkirja	Kidutuksen kieltäminen, vapaudenriisto viimeisenä keinona
Sota ja aseelliset selkkaukset		38 artikla
Nuoriso-oikeus		40 artikla
	Pakolaiset ilman huoltajaa olevat lapset	Yhdistyneiden kansakuntien täysivaltaisten edustajien kokouksen pakolaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden asemaa koskevan päätösasiakirjan nro 2545 B kohdan 2 alakohta

2. EU:n säädökset

Oikeudellinen väline	Oikeudet ja takeet	Oleellinen artikla	
Euroopan unionista tehty sopimus Euroopan unionin perusoikeuskirja	Lapsen oikeudet	3 artiklan 5 kohta	
	Oikeus turvapaikkaan	18 artikla	
Schengenin rajasäännöstö (asetus (EY) N:o 562/2006) Vastaanotto-olosuhteita koskeva direktiivi (direktiivi 2013/33/EU) (uudelleenlaadittu)	Lapsen oikeudet	24 artikla	
	Lapsille sopivat menettelylliset toimet alaikäisille	19 artiklan 1 kohdan f alakohta, liite VII	
	Alaikäinen	2 artiklan d kohta	
	Ilman huoltajaa oleva alaikäinen	2 artiklan e kohta	
	Perheenjäsenet	2 artiklan c alakohta	
	Edustaja	2 artiklan j kohta	
	Lapsen etu ja perheen yhtenäisyys	Johdanto-osan 9 kappale	
	Lapsen etu	Johdanto-osan 22 kappale, 2 artiklan j kohta, 11 artiklan 2 kohta, 23 artikla, 24 artikla	
	Haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt	21 ja 22 artikla	
	Rekisteröinti ja asiakirjat	6 artikla	
	Perheen jäljittäminen	24 artiklan 3 kohta	
	Turvapaikkamenettelydirektiivi (direktiivi 2013/32/EU) (uudelleenlaadittu)	Alaikäinen	2 artiklan l kohta
		Ilman huoltajaa oleva alaikäinen	2 artiklan m kohta
Edustaja		2 artiklan n kohta ja 25 artikla	
Lapsen etu		Johdanto-osan 33 kappale, 2 artiklan n kohta, 25 artiklan 1 kohdan a alakohta, 25 artiklan 6 kohta	
Oikeus saada tietoa		254 artikla	
län arviointi		25 artiklan 5 kohta	
Aseman määrittelyä koskeva direktiivi (direktiivi 2011/95/EU) (uudelleenlaadittu)	Alaikäinen	2 artiklan k kohta	
	Perheenjäsenet	2 artiklan j kohta	
	Ilman huoltajaa oleva alaikäinen	2 artiklan l kohta	
	Lapsen etu ja perheen yhtenäisyys	Johdanto-osan 18 kappale	
	Lapsen etu	Johdanto-osan 19, 27 ja 38 kappale, 20 artiklan 5 kohta, 31 artiklan 4–5 kohta	
	Oikeus tulla kuulluksi / oikeus osallistua, oikeus saada tietoja	22 artikla, 31 artikla	
	Perheen yhtenäisyyden säilyttäminen	23 artikla	
	Perheen jäljittäminen	31 artiklan 5 kohta	
	Alaikäinen	2 artiklan i kohta	
	Ilman huoltajaa oleva alaikäinen	2 artiklan j kohta	
Dublin-asetus (asetus (EU) N:o 604/2013) (uudelleenlaadittu)	Perheenjäsenet	2 artiklan g kohta	
	Sukulainen	2 artiklan h kohta	
	Edustaja	2 artiklan k kohta	
	Lapsen etu ja perheen yhtenäisyys	Johdanto-osan 16 kappale	
	Lapsen etu	Johdanto-osan 13, 24 ja 35 kappale, 2 artiklan k kohta, 6 artikla, 8 artikla, 20 artiklan 3 kohta	

	Oikeus saada tietoa	Johdanto-osan 4 kappale ja liite IX Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 118/2004
	Perheenjäsenten ja sukulaisten tunnistaminen	Johdanto-osan 35 kappale
	Perheen jäljittäminen, perheenjäsenten ja sukulaisten tunnistaminen	6 artiklan 4 kohta, 8 artikla
	Lasta koskevien tietojen vaihtaminen	Liite VII Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 118/2004
Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 118/2014	Perheen jäljittäminen, perheenjäsenten ja sukulaisten tunnistaminen	1 artiklan 7 kohta, liite II, LUETTELOSSA A oleva I kohta, LUETTELOSSA B oleva I kohta
	Lasta koskevien tietojen vaihtaminen	Liite VII
	Dublin-menettelyn piiriin kuuluvia ilman huoltajaa olevia lapsia koskevat tiedot	Liite XI
Eurodac-asetus (Asetus (EU) N:o 603/2013) (uudelleenlaadittu)	Lapsen etu	Johdanto-osan 35 kappale
Ihmiskaupan torjuntaa koskeva direktiivi (Direktiivi 2011/36/EU)	Lapsikaupan uhrin tunnistaminen ja suojelutoimet	Johdanto-osan 23 kappale
	Lapsi	2 artiklan 6 kohta
	Haavoittuvuus	2 artiklan 2 kohta
	Lapsen etu	Johdanto-osan 8, 22 ja 23 kappale, 13 artikla, 16 artiklan 2 kohta
	Menettelylliset takeet rikostutkinnoissa	15 artikla
	Ilman huoltajaa olevien lapsikaupan uhrien suojelu	16 artikla
Ihmiskaupan uhreille myönnettäviä oleskelulupia koskeva direktiivi (direktiivi 2004/81/EY)	Ilman huoltajaa oleva alaikäinen	2 artiklan f kohta
	Lapsen etu	10 artiklan a kohta
	Tunnistaminen ilman huoltajaa olevaksi lapseksi	10 artiklan c kohta
	Perheen jäljittäminen	10 artiklan c kohta
Perheenyhdistämisdirektiivi (direktiivi 2003/86/EY)	Ilman huoltajaa oleva alaikäinen	2 artiklan f kohta
	Perheenyhdistäminen	2 artiklan d kohta
	Perheenjäsenet	4 artikla
	Lapsen etu	artikla
	Perheen jälleenyhdistäminen	4 ja 10 artikla
	Haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt / haavoittuvuus	3 artiklan 9 kohta
Direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/YOS korvaamisesta	Suojaikäraja	Johdanto-osan 8 kappale 2 artiklan b kohta ja 3 artiklan 2 kohta

3. Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

Maa	Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	Merkityksellinen oikeuskäytäntö
<p>Itävalta</p>	<p>Kansallinen lainsäädäntö</p> <p>Maahanmuutosta ja turvapaikoista vastaavan liittovaltion viraston yleisistä menettelysäännöistä annetun liittovaltion lain 13 pykälän 3 momentin mukaisesti maahanmuutosta ja turvapaikoista vastaava liittovaltion virasto tai liittovaltion hallintotuomioistuin voi määrätä useita tutkimuksia sisältävän menetelmän yhteydessä (vuonna 2005 annettun Itävallan turvapaikkalain 2 pykälän 1 momentin 25 alamomentti) myös radiologisia tutkimuksia ja erityisesti röntgentutkimuksia iän määrittämiseksi, jos ulkomaalainen ei pysty todistamaan väitettyä alaikäisyyttä, josta on epäilyjä alustavien menettelyjen tulosten vuoksi, toimittamalla moitteettomia asiakirjoja tai muita sopivia ja vastaavia todisteita. Kaikki tutkimusmenetelmät on toteutettava siten, että tunkeilevuus on mahdollisimman vähäistä. Ulkomaalaista ei voida pakottaa suostumaan radiologiseen tutkimukseen. Jos perusteita epäilyjä on edelleen, kun iän arviointia koskevat tutkimukset on tehty, epäselvä tapaus on ratkaistava ulkomaalaisen hyväksi ja häntä on pidettävä alaikäisenä. Tämä oikeudellinen säännös annettiin alun perin vuonna 2009 vuonna 2005 annettun Itävallan turvapaikkalain aiemmassa 15 pykälän 1 momentin 6 alamomentissa. Vuodesta 2014 alkaen asiasta on säädetty maahanmuutosta ja turvapaikoista vastaavan liittovaltion viraston yleisistä menettelysäännöistä annetussa liittovaltion laissa.</p> <p>Vuonna 2005 annettun Itävallan turvapaikkalain 2 pykälän 1 momentin 25 alamomentissa määritellään useita tutkimuksia sisältävä menetelmä viimeisimmän kehityksen mukaiseksi malliksi, jolla ikä arvioidaan kolmen yksilöllisen lääkärintarkastuksen avulla (erityisesti fyysinen tarkastus, hampaiden tarkastus ja röntgenkuvaus). Tämä säännös annettiin vuonna 2009.</p> <p>Vuonna 2005 annettun Itävallan turvapaikkalain 29 pykälän 6 momentin 2 alamomentissa säädetään, että jos iän arviointiin tarkoitettu useita tutkimuksia sisältävä menetelmä (vuonna 2005 annettun Itävallan turvapaikkalain 2 pykälän 1 momentin 25 alamomentti, maahanmuutosta ja turvapaikoista vastaavan liittovaltion viraston yleisistä menettelysäännöistä annetun liittovaltion lain 13 pykälän 3 momentti) on tarpeen, se on suoritettava ilman tarpeetonta viivettä vastaanottomenettelyn alussa. Tämä säännös annettiin vuonna 2015.</p>	<p>Merkityksellinen oikeuskäytäntö</p> <p>Itävallan korkein hallintotuomioistuin on päättänyt, että jos hakijan väitetyn alaikäisyyden todistamiseksi ei ole riittäviä todisteita, ensimmäisen oikeusasteen täytyy määrätä iän arviointi. Oikeusvirkamiehen vain hakijan ulkonäön perusteella tekemä oletama iästä ei ole riittävä. (VwGH 16.4.2007, Ra 2005/01/0463; www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Vwgh&Dokumentnumm er=JW_T_2005010463_20070416X00)</p> <p>Itävallan korkein hallintotuomioistuin on päättänyt, että jos jo tutkintamenettelyn tulokset vahvistavat oletettaman hakijan täysi-ikäisyydestä, maahanmuutosta ja turvapaikoista vastaavaa liittovaltion virastoa ei veloiteta määräämään useita tutkimuksia sisältävää menetelmää hakijan iän arvioimiseksi eikä epäselvää tapausta tulkita hakijan hyväksi tällaisissa tapauksissa. (VwGH 25.2.2015, Ra 2014/20/0045, www.ris.bka.gv.at/Dokument/Vwgh/JWR_2014200045_20150225L02.pdf) Itävallan korkein hallintotuomioistuin on päättänyt, että hakijan iän arvioimiseksi käytettävän useita tutkimuksia sisältävän menetelmän tuloksia pidetään osana koko menettelyä, jolla määritetään tapausta koskevat olosuhteet, jotta päätös voidaan tehdä. Asianmukaisen tutkinnan puute tai päätöksessä annettujen virheellisten perusteiden hakijan iän arvioinnin osalta johtavatsiihen, että päätös ei ole lain mukainen. (VwGH 25.2.2016, Ra 2016/19/0007, www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Vwgh&Dokumentnummer=JW_T_2016190007_2016225L00)</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
Belgia	<p>Edunvalvonnasta 24 päivänä joulukuuta 2002 annettu laki: edunvalvontaviraston luominen; virasto vastaa ilman huoltajaa olevien alaikäisten holhoukseen otosta ja nimittää edunvalvojat. Edunvalvontalain 7 pykälässä säädetään seuraavaa:</p> <p>1 momentti. Kun edunvalvontavirastolla tai turvapaikka-asioista, maahantulosta, oleskelusta ja maasta poistamisesta vastaavilla viranomaisilla on kohtuudella syytä epäillä kyseessä olevan henkilön ikää, edunvalvontavirasto määrää välittömästi lääkärintarkastuksen sen toteamiseksi, onko henkilö alle 18-vuotias.</p> <p>Lääkärintarkastus on suoritettava edunvalvontaviraston valvonnassa. Pyynnön tekevä viranomainen vastaa lääkärintarkastuksen kustannuksista. Jos edunvalvontavirasto määrää tutkimuksen omasta aloitteestaan, kyseinen virasto vastaa kustannuksista.</p> <p>2 momentti. Jos lääkärintarkastuksessa todetaan, että kyseessä oleva henkilö on alle 18-vuotias, sovelletaan 8 pykälää. Jos lääkärintarkastuksessa todetaan, että kyseessä oleva henkilö on yli 18-vuotias, edunvalvontaviraston holhousuhde häneen katkeaa heti. Edunvalvontavirasto ilmoittaa asiasta välittömästi kyseessä olevalle henkilölle sekä turvapaikka-asioista, maahantulosta, oleskelusta ja maasta poistamisesta vastaaville viranomaisille ja muille mahdollisesti asiaan liittyville viranomaisille.</p> <p>3 momentti. Jos lääkärintarkastuksen tulos ei ole yksiselitteinen, huomiioon otetaan alhaisin mahdollinen ikä.</p>
Bulgaria	<p>TURVAPAIIKKA- JA PAKOLAISLAKI <i>voimassa</i> 1. joulukuuta 2002 alkaen</p> <p>61 pykälän 3 momentti (täydennetty – Bulgarian virallinen lehti 101/2015)</p> <p>Jos on kohtuudella syytä epäillä, että kyseessä oleva ulkomaalainen ei ole alaikäinen tai täysi-ikäisyyden rajaa nuorempi, puhuttelusta vastaavan viranomaisen on tilattava asiantuntijalausunto henkilön iän määrittämiseksi.</p>
Kroatia	<p>Kansainvälisestä ja tilapäisestä suojelusta annettu laki (Kroatian virallinen lehti nro 70/2015)</p>
	<p>Lisäksi on mainittava, että 18. heinäkuuta 2013 perustuslakituomioistuin täsmensi, että iän arviointi sen toteamiseksi, nimitetäänkö henkilölle edunvalvoja, on poliisia ja turvallisuutta koskevan lain soveltamista. Edunvalvontavirasto ei voi millään keinolla määrittää alaikäisen henkilökohtaista asemaa eikä päättää riita-asiasta, joka koskee kansalaisoikeutta. Perustuslain 144 pykälän nojalla ainoastaan tuomioistuimilla on toimivaltuus tällaisissa oikeustoimissa. Näin ollen, jos nuori haluaa, että hänen nimensä ja syntymäaikansa vahvistetaan valtuutuksen nojalla (edunvalvontaviraston ja maahanmuuttoviranomaisten osalta), hänen on aloitettava oikeusmenettely toimivaltaisessa tuomioistuimessa siviililain 46 pykälän ja/tai Belgian kansainvälistä siviilioikeutta koskevan lain 27 pykälän nojalla.</p>
	<p>Kyseisenlaisia päätöksiä ei ole.</p>
	<p>Ei saatavilla</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
Kypros	<p>iän arviointimenettelyn käynnistäminen perustuu seuraaviin säännöksiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kyproksen pakolaislakien 10 pykälän 1 momentin G almomentin nojalla turvapaikkavirasto voi käyttää lääkärintarkastuksia ilman huoltajaa olevan alaikäisen iän arvioimiseksi kyseisen alaikäisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tarkastelun yhteydessä. - Vuoden 1997 kesäkuun 26. päivänä annettun neuvoston päätöslauselman 4 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdassa säädetään kolmansista maista tulevien ilman huoltajaa olevien alaikäisten osalta seuraavaa: "a) kansainvälisen suojelun hakijoiden, jotka ovat ilman huoltajaa ja väittävät olevansa alaikäisiä, on todistettava ikänsä, b) jos asiasta ei ole todisteita tai jos siitä on edelleen vakavia epäilyjä, jäsenvaltiot voivat arvioida kansainvälisen suojelun hakijoiden iät puolueettomoin keinoin. Tätä varten jäsenvaltio voi lähettää alaikäisen tämän suostumuksella ja tälle nimetyn edustajan suostumuksella lääketieteelliseen iän arviointikokeeseen, jonka suorittaa asiaan erikoistunut lääketieteellinen henkilöstö."
Tšekin tasavalta	<p>325/1999, 89 pykälä 326/1999, 124 pykälä 109/2002, 23 pykälä</p>
Tanska	<p>Tanskan ulkomaalaislain 40 c pykälän 2 momentin mukaisesti Tanskan kansallinen poliisi ja Tanskan maahanmuuttovirasto voivat edellyttää, että ilman huoltajaa olevalle ulkomaalaiselle, joka ilmoittaa olevansa alaikäinen, tehdään lääkärintarkastus hänen ikänsä arvioimiseksi.</p>
Viro	<p>Oikeuslääketieteellisistä tutkimuksista 1 päivänä tammikuuta 2002 annettu laki Kansainvälisen suojelun myöntämisestä ulkomaalaisille 1 päivänä heinäkuuta 2006 annettu laki</p>
Suomi	<p>Lääketieteellinen iän arviointi on sisällytetty ulkomaalaislakiin vuodesta 2010 lähtien. Lain 6a pykälässä todetaan seuraavaa: Oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen tai perheen kokoajan iän selvittämiseksi voidaan tehdä oikeuslääketieteellinen tutkimus, jos on olemassa ilmeisiä perusteita epäillä hänen iästään antamiensa tietojen luotettavuutta.</p> <p>– Suomessa ei ole vireillä olevia lakimuutoksia, jotka vaikuttavat iän arviointiin.</p>
	<p>Ei tiedossa</p>
	<p>Tuomioistuimen päätökset ovat yksittäisiä</p>
	<p>Ei tiedossa</p>
	<p>iän arviointiin liittyviä seikkoja koskevia oikeustapauksia ei vielä ole</p>
	<p>Myöskään merkittäviä tuomioistuimen päätöksiä ei ole. Yleisesti hallinto-oikeudet ovat pitäneet iän arvioinnin tulokset voimassa, mutta joissain yksittäisissä tapauksissa tulos on kumottu.</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
Ranska	<p>Lapsen suojelusta 14 päivänä maaliskuuta 2016 annettu laki. Röntgenkuvauksen käyttöä on nyt rajoitettu ja sukupuolisen kypsytyden havainnointi itseään alle 18-vuotiaaksi väittävien henkilöiden iän arvioimiseksi on nyt kielletty.</p>
	<p>Vuoden 2016 maaliskuun 14. päivänä annetulla lailla täydennettiin siviililain 388 pykälää. Asiaa koskevia oikeustapauksia ei ole ollut uuden lain antamisen jälkeen. Viimeisin alihetä koskeva päätös on Rennesin muutoksenhaku tuomioistuimen 13. tammikuuta 2015 tekemä päätös (https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000030123464&fastReqId=1477313596&fastOs=2)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tilanteen esittely: Kyseessä oleva henkilö ilmoitti syntyneensä 26. lokakuuta 1996 Kinshasassa, jolloin hän olisi alaikäinen. Henkilöllisyyden perusteeksi esitettiin Bumbun kunnan (Kongon demokraattinen tasavalta) kunnanjohtajan 9. elokuuta 2012 myöntämä syntymätodistus. Edunvalvontamenettely aloitettiin, ja yleisen neuvoston (<i>department</i>) puheenjohtaja teki aloitteen valvonnan lopettamisesta. – Asiakirjojen analyysissa todettiin niiden olevan autenttisia, mutta huomautettiin, että syntymätodistus perustui vanhempien antamaan yksinkertaiseen suulliseen ilmoitukseen eikä se siten ollut oikeudellisesti pätevä. Asiakirja ei myöskään riittänyt henkilön iän määrittämiseen todistearvon puutteen vuoksi, eikä sillä voitu perustella henkilöä koskevaa suojaikärajaa. Arvio iästä saatiin kuitenkin käyttämällä röntgenkuvausta (ranne ja vasen käsi), klinisiä tutkimuksia ja kasvulevyjen analyysia. – Kaikissa toimissa viitataan kansallisen lääketieteellisen akatemian 16. tammikuuta 2007 päivättyyn raporttiin, jossa todetaan, että luuniän tutkiminen ranteen ja vasemman käden röntgenkuvauksen avulla (tässä viitataan Greulich–Pylen röntgenkuvastoa käyttävään menetelmään) on edelleen yksinkertaisin ja luotettavin menetelmä. Se on yleisimmin käytetty menetelmä. Etenkään rotujen välisiä eroja ei toistaiseksi ole havaittu. Akatemia toteaa, että on hyvin harvinaista, että luun kehitys ja todellinen ikä eivät täsmää, mutta kun näin käy, suurimmassa osassa näistä tilanteista todellinen ikä arvioidaan liian alhaiseksi. – Kaikki tuomioistuimen tarkasteltaviksi toimitetut aineistot toimivat todisteina ja vahvistavat henkilöä koskevan suojaikärajan.

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
	<p>Muita päätöksiä, joissa on samat perustelut:</p> <p>Rennesin muutoksenhakuomioistuin – 28. lokakuuta 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJurijudi.do?oldAction=rechJurijudi&idTexte=JURITEXTO00029685707&fastReqId=698863264&fastPos=3</p> <p>Rennesin muutoksenhakuomioistuin – 28. lokakuuta 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJurijudi.do?oldAction=rechJurijudi&idTexte=JURITEXTO00029685066&fastReqId=1179022326&fastPos=4</p> <p>Limogesin muutoksenhakuomioistuin – 3. maaliskuuta 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJurijudi.do?oldAction=rechJurijudi&idTexte=JURITEXTO00028708995&fastReqId=1179022326&fastPos=9</p> <p>Huomionarvoista on, että 14. maaliskuuta 2016 annettussa laissa vastataan seuraaviin kysymyksiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> – röntgenkuvausta käytetään vaihtoehtoisena keinona ja silloin, jos pätevää henkilöilisyystodistusta ei ole ja väitetyistä iästä ei ole varmuutta – Oikeusviranomaiset seuraavat menettelyä, jase suoritetaan henkilön suostumuksella – Tutkimusta on käytettävä huolella (epäselvissä tapauksissa asia on ratkaistava henkilön hyväksi, ottaen huomioon muut lääketieteelliset ja sosiaaliset tiedot)

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
<p>Saksa</p> <p>Sosiaalilain VIII 42f pykälässä annetaan säännöt iän arviointia varten menettelyssä, jossa henkilö otetaan nuorten sosiaalipalveluiden huomaan (annettu 1 päivänä marraskuuta 2016).</p> <p>http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBI#_bgbl__%2F%2F*%5B%40attr_id%3D%27bgbl115s1802.pdf%27%5D__1467628916541</p>	<p>(a) Oberlandesgericht (osavaltion ylioikeus) Karlsruhe, 26. elokuuta 2015 päivätty päätös – 18 UF 92/15</p> <p>Ylihuomautus</p> <p>1. Viran puolesta tutkimista koskevasta velvoitteesta johtuvien lisätutkintojen edellytyksenä on, että kyseessä olevan henkilön iästä on epäiltyä. Jos väite alaikäisyydestä on selkeästi virheellinen tai jos kyseessä oleva henkilö ei voi antaa riittävän uskottavaa selitystä olosuhteista, joilla väitetysti todistetaan hänen alaikäisyytensä, viran puolesta tutkimista koskeva velvoite ei edellytä perusteettomia tutkintoja. (Marginaalihuomautus 25)</p> <p>2. Käytössä on periaate, jonka mukaan epäselvät tapaukset ratkaistaan hakijan eduksi, jolloin kyseessä olevan henkilön oletetaan olevan alaikäinen, jos epäiltyä hänen täysi-ikäisyydestään ei voida täysin poistaa; tätä periaatetta sovelletaan kuitenkin vain, jos tuomioistuin ei voi saavuttaa kohtuullista varmuutta henkilön todellisesta iästä käyttäen kaikki menettelyllisesti mahdolliset ja sallitut tutkintavaihtoehdot, joita olosuhteissa voidaan käyttää. (Marginaalihuomautus 33)</p> <p>3. Kyseessä olevan henkilönomanikansä määrittämistä koskevan yhteistyövelvollisuuden laajuus perheasioita ja riidattomia hakemusiaitoa koskevista oikeusmenettelyistä annettun lain 27 pykälän nojalla. (Marginaalihuomautus 24)</p> <p>4. Käden luiden röntgentutkimuksen merkitys ja kelpoisuus. (Marginaalihuomautus 31) (marginaalihuomautus 32)</p> <p>Muut keskeiset seikat</p> <p>1. Perheasioitajariidattomiahakemusasioitakoskevista oikeusmenettelyistä annettun lain 27 pykälässä määritelty yhteistyövelvollisuus sisältää yleensä lääkärintarkastukseen suostumisen väitetyn iän todentamiseksi, sikäli kuin lääkärintarkastus ei ole nöyryyttävä ja sille on perustelut (Samanaikainen käsittely asian OLG Hamm kanssa, 25. helmikuuta 2014, 1 UF 213/13). (Marginaalihuomautus 24)</p> <p>2. Kyseessä olevan henkilön alaikäisyyden määrittämiseksi vaadittava lääkärintarkastus, jota edellytetään henkilön holhoukseen ottamista varten sosiaalilain VII 42 pykälän nojalla (sosiaalilain I 62 pykälän 1 momentti), voi olla radiologinen tutkimus. Samaten on sallittua tarkastella olemassa olevia röntgenkuvia kyseessä olevan henkilön iän määrittämiseksi (Samanaikainen käsittely asian OLG Hamm kanssa, 9. helmikuuta 2011, 4 Bs 9/11JAmt 2011, 472). (Marginaalihuomautus 32)</p> <p>3. Henkilön täysi-ikäisyyden saavuttamista ei ole mahdollista määrittää luotettavasti ainoastaan käden luiden kehitystasoa koskevan röntgentutkimuksen perusteella. (Marginaalihuomautus 31)</p> <p>https://www.juris.de/jportal/?quelle=jlink&docid=KORE221492015&psml=jurisw.psmi&max=true</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
	<p>(b) korkein hallinto-oikeus, Bremen, 22. helmikuuta 2016 päivätty päätös – 1 B 303/15</p> <p>Kyselylomakkeen kannalta tärkeimmät seikat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alaikäisyys määriteltiin nimenomaisesti lailla, kun sosiaalilain VIII 42f pykälää tuli voimaan 1. marraskuuta 2015. • Alaikäisyys täytyy määrittää tarkastamalla henkilöllisyyttä koskevat asiakirjat (muun muassa valokuvan on todistettava henkilöllisyys kohtuullisen luotettavasti). Jos henkilöllisyysasiakirjoja ei ole, käytössä ovat kyseessä olevan henkilön antamat tiedot. Jos näistä tiedoista on epäilyksiä, on tehtävä pätevä silmämääräinen tutkimus iän arvioimiseksi ja määrittämiseksi (ulkonäkö, kysymysten esittäminen tulkin välityksellä, mahdollisten muiden asiakirjojen tarkastelu). • Sovelletaan aina periaatetta, jonka mukaan tutkimuksen suorittaa kaksi kokenutta nuorten sosiaaliviraston työntekijää. Jos henkilön itse antamista tiedoista on tiettyjä epäilyksiä vielä silmämääräisen tutkimuksen jälkeen, mutta yleisesti voidaan olettaa kohtuullisen varmasti, että hän on alaikäinen, alaikäisiä koskevan lain soveltamista koskevat vaatimukset täyttyvät. • Pätevän silmämääräisen tutkimuksen tuloksena voi myös olla, että henkilön on oletettava olevan täysi-ikäinen, sillä hänen ulkonäköään käy selkeästi ilmi, että hän on aikuinen. Puhuttelun aikana saatujen tietojen arviointi voi myös johtaa tähän tulokseen, jos henkilön lausumien perusteella ei saada ratkaisevia ja luotettavia todisteita kehityksestä. Yleisluontoiset väittämät ja epäjohtomukaisuudet yhdistettyinä ulkonäköön saattavat johtaa samaan tulokseen (Bremenin korkein hallinto-oikeus, 18. marraskuuta 2015 päivätty päätös – 2 B 221/15). • Pätevä silmämääräinen tutkimus, jossa otetaan huomioon muutakin kuin vain ulkoiset fyysiset piirteet, voi olla sopiva menetelmä henkilön iän arvioimista ja määrittämistä varten (Münchenin hallinto-oikeus, 23. syyskuuta 2014 päivätty päätös – 12 CE 14.1833). • Jos pätevän silmämääräisen tutkimuksen avulla ei saada kohtuullisen luotettavaa tulosta, on tilattava lääkärintarkastus. Sosiaalilain VIII 42f pykälän perusteluissa (Saksan virallinen lehti 18/6392) esitetään tarkemmin tällaista tutkimusta koskevat vaatimukset, joiden mukaisesti on valittava hienovaraisin ja mahdollisimman luotettava menetelmä. <p>Tämä vaiheittainen menettely vastaa asiaankuuluvaa teknistä standardia (liittovaltion nuorten sosiaalivirastoista vastaavan työryhmän suositukset), johon viitataan sosiaalilain VIII 42 pykälän perusteluissa.</p> <p>https://www.juris.de/jportal/?quelle=jlink&docid=JURE160008628&psml=jurisw.psm1&max=true</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
Kreikka	13 pykälän 4, 5, 6 ja 7 momentti
Unkari	Turvapaikoista vuonna 2007 annettu laki nro LXXX, turvapaikoista vuonna 2007 annetun lain nro LXXX täytäntöönpanosta 9 päivänä marraskuuta 2007 annettu hallituksen asetus nro 301/2007, asiantuntijatodistajista vuonna 2016 annettu laki nro XXIX.
Irlanti	<p>Vuoden 1996 pakolaislaki</p> <p>Pakolaislain 8 pykälän 5 momentin a almomentissa säädetään, että mikäli komissaarin valtuutetusta virkamiehestä tai maahanmuutosta vastaavasta virkamiehestä vaikuttaa siltä, että maahan saapunut henkilö on alle 18-vuotias, kyseinen lapsi on ohjattava lapsi- ja perheasioiden viraston (TUSLA) piiriin, ja tämän jälkeen TUSLA päättää, tekeekö se lapsen puolesta turvapaikkahakemuksen. Jos hakemus tehdään, lapsi- ja perheasioiden virasto (TUSLA) ja pakolaisten oikeusasioiden viraston laillinen edustaja avustavat alaikäistä koko turvapaikkamenettelyn ajan, myös olemalla läsnä hänen puhuttelussaan.</p> <p>Kansainvälisestä suojelusta annettu vuoden 2015 laki (ei vielä pantu täytäntöön).</p> <p>Lain 14 pykälässä säädetään muun muassa, että kun 13 pykälässä tarkoitettu virkamiehestä vaikuttaa, että henkilö, joka haluaa hakea kansainvälistä suojelua tai jolle pidetään alustavaa puhuttelua, ei ole vielä 18-vuotias eikä ole sellaisen aikuisen seurassa, joka huolehtii hänestä ja suojelee häntä, virkamiehen täytyy, niin pian kuin kohtuudella mahdollista, ilmoittaa asiasta lapsi- ja perheasioiden virastolle.</p> <p>Lain 15 pykälän 4 momentissa säädetään, että kun lapsi- ja perheasioiden viraston käsityksenä on sen saatavilla olevien tietojen (myös oikeudellisen neuvonnan) perusteella, että viraston huolenpidon ja suojelun piirissä olevan alle 18-vuotiaan henkilön (jäljempänä tässä momentissa 'lapsi') puolesta täytyy tehdä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus, viraston on nimettävä oma työntekijänsä tai muu määrättävänsä henkilö laatimaan kyseinen hakemus henkilön puolesta ja edustamaan ja avustamaan lasta hakemuksen tarkastelun yhteydessä.</p> <p>Lain 24 pykälän 1 momentissa säädetään, että jos ministeri tai kansainvälisestä suojelusta vastaava virkamies pitää kohtuullisin perustein tätä tarpeellisenä sen määrittämiseksi, onko 15 pykälän 4 momentissa tarkoitettu hakija alle 18-vuotias, kyseinen virkamies voi järjestää tutkimuksen hakijan iän arvioimiseksi, ellei tästä pykälästä muuta johdu.</p>
	<p>AM v. pakolaisten hakemuksista vastaava komissaari Hakija: A. M.</p> <p>Vastaaja: pakolaisten hakemuksista vastaava komissaari Viite:[2005] IEHC 317</p> <p>Verkko-osoite: http://www.courts.ie/Judgments.nsf/bce24a8184816f1580256ef30048ca50/2b9f9bfdc...</p> <p>Turvapaikanhakija väitti, että hän oli alaikäinen turvapaikkahakemuksensa tekohetkellä. Pakolaisten hakemuksista vastaava komissaari puhutteli häntä iän arvioimiseksi ja arvioi, että hän ei ollut alle 18-vuotias. Tämän jälkeen komissaari käsittelee hakijaa aikuisena, ja aikanaan hakija sai kielteisen turvapaikkapäätöksen. Hakija valitti sekä iän arvioinnista että pakolaisasemaansa koskevasta päätöksestä.</p> <p>Tuomioistuin kumosi hakijan iän arviointia koskevan päätöksen ja totesi, että kyseistä menettelyä koskeviin menettelyllisiin vähimmäisvaatimuksiin sisältyvät seuraavat seikat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hakijalle ilmoitetaan puhuttelun tarkoitus yksinkertaisin ilmaisin; 2. hakijalla on oikeus saada yksinkertaisin ilmaisin tieto syystä tai perusteluista, joiden vuoksi puhuttelija pitää vältettävä epätotena, ja hakijalle on annettava mahdollisuus käsitellä nämä seikat; 3. hakijalla on oikeus saada tieto varauksista, joita puhuttelijalla saattaa olla hänen henkilöllisyysasiakirjoistaan, ja hakijalle on annettava mahdollisuus käsitellä asia; 4. jos päätös on hakijalle epäedullinen, hänelle on selkeästi ja viipymättä ilmoitettava päätöksestä ja siihen johtaneista syistä; ja 5. uudelleenarvioinnin mahdollisuudesta ja sitä koskevasta menettelystä on kerrottava suullisesti ja kirjallisesti.

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
<p>Lain 24 pykälän 2 momentissa säädetään, että ”1 momentin mukaisen tutkimuksen on täytettävä seuraavat vaatimukset:</p> <p>(a) se suoritetaan täysin hakijan ihmisarvoa kunnioittaen,</p> <p>(b) se on johdonmukainen luotettavan tuloksen saamista koskevan tarpeen kanssa, käytetään mahdollisimman vähän invasiivista tutkimusta, ja</p> <p>(c) jos käytetään lääkärintarkastusta, sen suorittaa rekisteröity lääkäri tai muu säädetty, asianmukaisesti pätevä lääketieteen ammattilainen.”</p> <p>Lain 24 pykälän 7 momentissa säädetään, että kohtuullisina perusteina voivat olla ”yleiset lausumat tai muut asiaan liittyvät viitteet siitä, että on syytä epäillä hakijan ikää”.</p> <p>Lain 24 pykälän 3 momentissa säädetään, että suostumus lääkärintarkastukseen on saatava joko (a) hakijalta, (b) hakijan huolenpidoista ja suojelusta vastaavalta aikuiselta tai (c) lapsi- ja perheasioiden viraston työntekijältä tai viraston nimittämältä muulta henkilöltä, joka on tehnyt lapsen puolesta kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen.</p> <p>Lain 24 pykälän 4 momentissa säädetään, että lapselle on annettava tietoa kielellä, jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, seuraavista seikoista:</p> <p>(a) mahdollisuudesta, että hänen ikänsä voidaan määrittää tutkinnalla,</p> <p>(b) tutkinnassa käytettävistä menetelmistä tai menetelmistä,</p> <p>(c) tutkinnan tuloksen mahdollisista seurauksista kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen kannalta ja</p> <p>(d) lapsen tutkinnasta kieltäytymisen seurauksista.</p> <p>Tutkinnasta kieltäytymisen seurauksista säädetään 24 pykälän 5 momentissa, jonka mukaan ministeri tai kansainvälisestä suojelusta vastaava virkamies voi tämän jälkeen määrittää, onko hakija vähintään 18-vuotias.</p> <p>Eriytyiset säännökset, jotka koskevat lääkärintarkastuksen tekemistä säilöönoton yhteydessä henkilöille, joiden iästä on epäilyjä, sisältyvät 25 pykälään ja ovat samankaltaisia kuin 24 pykälän säännökset.</p> <p>Lain 25 pykälässä säädetään muun muassa, että 20 pykälän 7 momentin b alamomentin osalta ministeri voi teettää tutkinnan henkilön iän määrittämiseksi.</p>	<p>Tuomioistuin totesi, että kyseessä olevassa tapauksessa vaatimuksia ei täytetty.</p> <p>Periaatteet: Turvapaikkamenettelyn piirissä olevien alaikäisten iän arviointia koskeviin menettelyllisiin vähimmäisvaatimuksiin sisältyvät seuraavat seikat: (i) hakijalle ilmoitetaan puhuttelun tarkoitus yksinkertaisin ilmaisin; (ii) hakijalla on oikeus saada yksinkertaisin ilmaisin tieto syyistä tai perusteluista, joiden vuoksi puhuttelija pitää väitettä epätotena, ja hakijalle on annettava mahdollisuus käsitellä nämä seikat; (iii) hakijalla on oikeus saada tieto varauksista, joita puhuttelijalla saattaa olla hänen henkilöllisyysasiakirjoistaan, ja hakijalle on annettava mahdollisuus käsitellä asia; (iv) jos päätös on hakijalle epäedullinen, hänelle on selkeästi ja viipymättä ilmoitettava päätöksestä ja siihen johtaneista syistä; ja (v) uudelleenarvioinnin mahdollisuudesta ja sitä koskevasta menettelystä on kerrottava suullisesti ja kirjallisesti.</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
<p>Italia</p> <p>Laintasoisen asetuksen nro 142/2015 17, 18 ja 19 artikla (joilla pannaan täytäntöön direktiivi 2013/33/EU)</p> <p>Asetus (ministerineuvoston käsitteilyssä) ”regolamento recante definizione dei meccanismi per la determinazione dell’età dei minori stranieri non accompagnati vittime di tratta, in attuazione dell’art. 4, comma 2, del decreto legislativo 4 marzo 2014, n. 24”.</p> <p>Art. 8, DPR 22.9.1988, n. 448 (nei processi penali, in caso di incertezza sulla minore età il giudice dispone, anche d’ufficio, una perizia) Art. 28, co. 3, D.Lgs. 286/98 (BIC) Art. 19, co. 2, lett. a), D.Lgs. 286/98 (divieto espulsione minori stranieri) Art. 19, D.Lgs. 25/2008, jolla pannaan täytäntöön direktiivi 2005/85/EY (iän arviointi voidaan suorittaa missä tahansa menettelyn vaiheessa). L’art. 4, co. 2, D.Lgs. 4.3.2014, n. 24, jolla pannaan täytäntöön direktiivi 2011/36/EU (määrittämään iän arviointia koskeva kokonaisvaltainen menettely; epäselvissä tapauksissa henkilö katsotaan alaikäiseksi).</p> <p>Vuonna 2017 hyväksyttiin uusi asetus, joka sisältää menettelyn, jota noudatetaan arvioitaessa ihmiskaupan uhriksi epäillyn ilman huoltajaa olevan alaikäisen ikää</p> <p>http://www.gazzettaufficiale.it/eli/it/2016/12/22/16G00248/sg</p>	<p>27. tammikuuta 2014, Tribunale di Torino: röntgenkuvaukseen perustuvalla arvioinnilla ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että yksittäistapauksessa iän arvioinnissa voi ilmetä virhemarginaali. Jos asiasta on epäilyä, henkilöä pidetään alaikäisenä http://www.questionegiustizia.it/articolo/i-metodi-di-accertamento-dell-eta-cronologica-dei-05-03-2015.php</p>
<p>Latvia</p> <p>Latvian uusi turvapaikkalaki tuli voimaan 19. tammikuuta 2016. Turvapaikkalain säännösten mukaisesti Latvian valtion rajavartiolaitos vastaa turvapaikanhakijoiden hakemusten hyväksynnästä ja asiaan liittyvien alustavien toimien suorittamisesta, kuten muun muassa turvapaikanhakijan henkilönlisyyden määrittämisestä.</p> <p>Turvapaikkalain 7 pykälän 2 momentissa säädetään, että turvapaikanhakijan tunnistamisen ja hänen kansalaisuutensa varmistamisen yhteydessä valtion rajavartiolaitoksella on oikeus suorittaa turvapaikanhakijan ja tämän omaisuuden tarkastuksia sekä myös ottaa haltuunsa esineitä ja asiakirjoja, jos ne voivat olla merkityksellisiä hakemuksen tarkastelun kannalta tai jos ne voivat olla vaaraksi turvapaikanhakijalle tai hänen ympärillään oleville ihmisille.</p> <p>Lääkärintarkastuksen tarpeen määrittämisen yhteydessä valtion rajavartiolaitos kertoo ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle viipymättä ja edustajan läsnä ollessa kielellä, jota alaikäinen ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, mahdollisuudesta, että hänen ikänsä voidaan määrittää lääkärintarkastuksella, selostaa tarkastuksen kulun ja lääkärintarkastuksen tulosten mahdolliset seuraukset hakemuksen tarkastelun kannalta sekä myös seuraukset, jotka voivat aiheutua siitä, että ilman huoltajaa olevan alaikäisen edustaja kieltäytyy lääkärintarkastuksesta.</p> <p>Jos tutkittavan henkilön ikää ei voida epäilyksettä määrittää iän arviointimenettelyn aikana, päteimä on tehtävä tutkittavan henkilön eduksi, eli häntä kohdellaan alaikäisenä.</p>	<p>Hallinnollista menettelyistä annetun lain 182 pykälän (asiantuntijalausannon arviointi) mukaisesti tuomioistuimen on arvioitava asiantuntijalausunto kyseisen lain 154 pykälän (todisteiden arviointi) säännösten mukaisesti. Lain 154 pykälässä säädetään, että tuomioistuimien arvioi todisteet käyttäen lähtökohtana omia näkemyksiään, joiden on perustuttava kattavasti, täysimääräisesti ja puolueettomasti todennettuihin todisteisiin, sekä oikeuskäsitystä, joka perustuu logiikan lakeihin, tieteellisiin päätelmiin ja oikeuseriaatteisiin; millään todisteilla ei saa olla ennakkoon määritettyä vaikutusta tuomioistuimeen; tuomioistuimen päätöksessä on todettava, miksi tietyt todistetta pidetään muuta vakuuttavampana ja miksi on katsottu, että tietyt seikat on todistettu, kun muita seikkoja ei ole.</p> <p>Jos asiantuntijalausunto ei ole riittävän selkeä tai jos se on epätäydellinen, tuomioistuimien voi määrätä ylimääräisen asiantuntijan tarkastuksen ja nimittää saman asiantuntijan suorittamaan sen.</p> <p>Jos asiantuntijalausunnolle ei esitetä todisteita tai sitä ei perustella tai jos useiden asiantuntijoiden lausunnot ovat keskenään ristiriidassa, tuomioistuimien voi määrätä uuden asiantuntijan tarkastuksen ja nimittää toisen asiantuntijan tai useita asiantuntijoita suorittamaan sen.</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
	<p>Jos ilman huoltajaa olevan alaikäisen edustaja on kieltäytynyt lääkärintarkastuksesta, jonka tarkoituksena on kyseisen henkilön iän arviointi, tämä ei voi olla ainoa peruste sille, että ilman huoltajaa olevan alaikäisen hakemus jätetään käsittelemättä ilman tutkintaa tai että päätetään olla myöntämättä turvapaikkaa tai vaihtoehtoista asemaa. Valtion oikeuslääketieteen keskukselta 7 päivänä syyskuuta 2004 annetun Latvian ministerikabinetin määräyksen nro 776 3 pykälän mukaisesti valtion rajavartiolaitos lähettää pyynnön oikeuslääketieteellisestä tutkinnasta henkilön iän määrittämiseksi valtion oikeuslääketieteen keskukselle, joka suorittaa iän arvioinnin käyttämällä lakien ja säädösten mukaisesti rekisteröityjä menetelmiä ("iän arviointimenetelmät", nro 2-20/VTMEC-1/336, hyväksytty 7. helmikuuta 2013).</p> <p>Valtion rajavartiolaitoksen virkamiesten toimista ulkomaalaisen hakieissa turvapaikkaa 16 päivänä tammikuuta 2015 annetun valtion rajavartiolaitoksen sisäisen määräyksen nro 1 11 pykälässä säädetään, että jos turvapaikanhakijalle tehdään iän arviointimenettely, saatu asiantuntijalausunto on lähetettävä tuomioistuimen arvioitavaksi hallinnollista menettelyistä annetun lain 182 pykälän mukaisesti.</p>
Liettua	<p>Ulkomaalaisten laillisesta asemasta annetun lain 123 pykälä ja turvapaikan myöntämisestä ja perumisesta Liettuan tasavallassa annetun Liettuan tasavallan sisäministerin määräyksen 2 pykälän 104–114 momentti</p>
Luxemburg	<p>Turvapaikasta ja muista suojelun muodoista 5 päivänä toukokuuta 2006 annetun tarkistetun lain 12 pykälän 3 momentin mukaisesti ministeri voi määrätä lääkärintarkastuksen turvapaikanhakijan iän määrittämiseksi. On huomautettava, että iän määrittäminen vaikuttaa kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevaan menettelyyn. Tältä osin viitataan edellä mainitun lain 9 pykälän 2 momenttiin, jossa todetaan, että kukin hakija on velvollinen antamaan kaikki tiedot, jotka vaaditaan hakemuksen oikeellisuuden määrittämistä varten, mukaan luettuna ikä. Jos hakija kieltäytyy lääkärintarkastuksesta tai jättää saapumatta paikalle tai käy ilmi, että hakija on täysi-ikäinen, hakijalle ilmoitetaan, että näillä olosuhteilla on kielteinen vaikutus kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta koskevaan päätökseen. Tässä tapauksessa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus voidaan käsitellä edellä mainitun lain 20 pykälässä säädettyllä nopeutetulla menettelyllä. Tästedes hakijaa kohdellaan täysi-ikäisenä hakemuksen käsitteilyssä. Jos hakija ei anna suostumustaan lääkärintarkastukseen, tämä ei ole esteenä sille, että ministeri tekee päätöksen kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta. Kyseinen päätös ei kuitenkaan perustu ainoastaan mainittuun kieltäytymiseen.</p>
	<p>Kansalliset tuomioistuimet eivät ole tehneet iän arviointia koskevia päätöksiä.</p>
	<p>Ei saatavilla</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
Malta	Oikeudellinen huomautus 243, 2008 Oikeudellinen huomautus 320, 2005, 14 pykälä
Alankomaat	Säännökset säädetään ulkomaalaisasetuksen ("vreemdelingenbesluit") 3.109d pykälässä, joka tuli voimaan 20. heinäkuuta 2015.
Norja	Maahanmuutosta annettu laki, 88 pykälä (iän tutkinta) Jos turvapaikkaa koskevassa tapauksessa tai perheenjäsenen oleskelulupaa koskevassa tapauksessa ei ole mahdollista vahvistaa kohtuullisella varmuudella, onko muun maan kansalainen yli vai alle 18-vuotias, kyseistä muun maan kansalaista voidaan pyytää suostumaan tutkintaan, jonka avulla hänen ikänsä voidaan määrittää. Tutkinnan tulokset arvioidaan suhteessa muihin tapausta koskeviin tietoihin. Jos muun maan kansalainen kieltäytyy tutkinnasta, hänelle on ilmoitettava, että tämä saattaa vaikuttaa tapauksen arviointiin. Kuningas voi säätää määräyksillä tarkemmin iän tutkinnan toteuttamisesta.
Puola	Suojelun myöntämisestä Puolan tasavallan alueella oleville ulkomaalaisille 13 päivänä kesäkuuta 2013 annettu laki. Puolassa ei ole vireillä olevia lakimuutoksia, jotka liittyvät iän arviointiin.
Portugali	Turvapaikoista 30 päivänä kesäkuuta 2008 annettu laki N27/2008 – henkilö tietojen suojelusta 26 päivänä lokakuuta 1998 annetun lain N67/98 28 pykälän 3 momentti Oikeuslääketehtiedettä koskevan oikeudellisen järjestelmän perustamisesta 19 päivänä elokuuta 2004 annettu laki N45/2004
	Ei saatavilla
	23. lokakuuta 2003, ABRS 200304904/1 Ministerin täytyy varmistaa, että arviointi suoritetaan luotettavasti ja huolellisesti, jotta sitä voidaan käyttää päätelmien tukena. Ministerin on hankittava asiantuntija, jolla on vaadittu tietämys. Sen varmistamiseksi, että arviointi on suoritettu luotettavasti ja perusteellisesti, ministerin täytyy saada kattava raportti, josta asiantuntija on vastuussa siinäkin tapauksessa, että asiantuntija ei halua ilmoittaa nimeään. 3. maaliskuuta 2004, ABRS 200307415/1 iän arviointia koskeva raportti katsotaan asiantuntijan neuvonnaksi. Väitettä, jonka mukaan tavanomaisilla röntgenlaitteilla ei voida kuvantaa solisluuta asianmukaisesti, ei hyväksytä. Arvioinnissa käytettävä tutkimusmenetelmä on luotettava. Ei tiedossa.
	Suojelun myöntämisestä Puolan tasavallan alueella oleville ulkomaalaisille 13 päivänä kesäkuuta 2013 annettu laki. Puolassa ei ole vireillä olevia lakimuutoksia, jotka liittyvät iän arviointiin. Ei saatavilla

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
Romania	<p>Romanian turvapaikkamenettelyistä annetussa laissa nro 122/2006 (julkaistu Romanian virallisessa lehdessä nro 428/18.05.2006, tullut voimaan 16. elokuuta 2006) säädetään seuraavaa:</p> <p>16 pykälä (Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä turvapaikanhakijoita koskevat takeet)</p> <p>(1) Ilman huoltajaa olevan alaikäisen turvapaikkahakemus on käsiteltävä ensisijaisesti.</p> <p>(2) Maahanmuuton tarkastusvirasto suorittaa toimia, jotta mahdollisimman lyhyessä ajassa voidaan nimittää laillinen edustaja, joka avustaa ilman huoltajaa olevaa alaikäistä turvapaikanhakijaa turvapaikkamenettelyn aikana, myös ensimmäistä turvapaikkamaata koskevan menettelyn, turvallista kolmatta maata koskevan menettelyn, turvallista kolmatta Euroopan maata koskevan menettelyn tai vastaavan jäsenvaltion määrittämistä koskevan menettelyn aikana tarpeen mukaan.</p> <p>(2¹) Ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle ilmoitetaan välittömästi laillisen edustajan nimittämisestä. Laillinen edustaja suorittaa tehtävänsä lapsen edun mukaisesti, ja hänellä on oltava tähän tarkoitukseen tarvittava asiantuntemus.</p> <p>(3) Ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle turvapaikanhakijalle ei tarvitse nimittää laillista edustajaa, mikäli hän tulee täysi-ikäiseksi 15 päivän kuluessa siitä, kun hän on jättänyt hakemuksen.</p> <p>(4) Maahanmuuton tarkastusvirasto:</p> <p>(a) varmistaa, että lailliselle edustajalle annetaan mahdollisuus kertoa ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle henkilökohtaisen puhuttelun merkityksestä ja mahdollisista seurauksista sekä siitä, miten hän voi valmistautua henkilökohtaiseen puhutteluun,</p> <p>(b) toteuttaa 17 pykälässä tarkoitetut oikeudellista tietoa koskevat menettelyt (turvapaikanhakijoiden oikeudet) ja antaa sekä alaikäiselle että tämän lailliselle edustajalle tietoa menettelyistä, jotka koskevat kansainvälisen suojelun epäämistä.</p> <p>(c) tiedottaa lailliselle edustajalle ja ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle turvapaikanhakijalle kielellä, jota hakija ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, mahdollisuudesta suorittaa oikeuslääketieteellinen tutkinta iän arvioimiseksi. Näihin tietoihin on sisällyttävä tiedot iäkkärintarkastuksen menetelmästä, tämän tutkinnan tulosten mahdollisista seurauksista ja mahdollisen oikeuslääketieteellisestä tutkimuksesta kielitiedon vaikutuksista.</p>
	Ei ole

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

- (4) Iän arviointia koskeva oikeuslääketieteellinen tutkinta suoritetaan täysin alaikäisen yksilöllistä ihmisarvoa kunnioittaen ja käyttämällä vähiten invasiivisia menetelmiä, joilla saadaan mahdollisimman luotettava tulos.
- (5) Tämän pykälän säännösten soveltamiseksi maahanmuuton tarkastusviraston on tehtävä yhteistyötä paikallisten julkisten hallintoviranomaisten niiden organisaatioiden kanssa, joiden tehtävänä on lasten oikeuksien edistäminen ja suojelu, sekä tuomioistuinten kanssa, jotta voidaan täsmentää alaikäisen oikeudellinen tilanne tai määrittää, sovelletaanko häneen erityistä suojelutoimea.
- 41 pykälä (turvapaikkaa hakevan alaikäisen ulkomaalaisen iän määrittäminen)
- (1) Jos turvapaikanhakija ilmoittaa olevansa alaikäinen eikä hänen iästään ole vakavia epäilyksiä, häntä on kohdeltava alaikäisenä.
- (2) Jos ilman huoltajaa oleva alaikäinen ei voi todistaa ikäänsä ja hänen alaikäisyydestään on vakavia epäilyksiä, maahanmuuton tarkastusviraston maahanmuuttoasioihin erikoistunut organisaatio pyytää oikeuslääketieteellisen tutkinnan suorittamista hakijan iän arvioimiseksi ennen kuin turvapaikkahakemus ratkaistaan hallinnollisessa vaiheessa ja hankkii ennakkoon alaikäisen ja/tai hänen laillisen edustajansa suostumuksen tutkintaa varten.
- (3) Jos turvapaikanhakija ja/tai laillinen edustaja kieltäytyy lääketieteellisen ja oikeudellisen asiantuntemuksen käytöstä iän arvioimiseksi eikä hakijan iästä esitetä vakuuttavia todisteita, häntä on kohdeltava täysi-ikäisenä.
- (4) Pykälän 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa katsotaan, että hän on tullut 18 vuoden ikään päivänä, jona turvapaikkahakemus on jätetty.
- (5) Pykälän 3 momentin säännöksiä ei sovelleta siinä tapauksessa, että iän arviointiin käytettävästä oikeuslääketieteellisestä tutkimnasta kieltäytymiseen on hyvin perustellut syyt, jotka ovat ilmenneet maahanmuuton tarkastusviraston psykologin arvioinnin perusteella.
- (6) Oikeuslääketieteellisen tutkinnan tuloksia tulkitaan hakijan iän arvioimiseksi siten, että otetaan huomioon alaikäisen edun periaate.
- (7) Jos ilman huoltajaa oleva alaikäinen hakija kieltäytyy iän arviointiin käytettävästä oikeuslääketieteellisestä tutkimnasta, tätä ei voida pitää ainoana syynä hänen turvapaikkahakemuksensa hylkäämiseen, eikä se estä toimivaltaisia viranomaisia tekemästä päätöstä hänen kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksestaan.

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
<p>49 pykälä (oikeuslääketieteellinen tutkinta)</p> <p>(1) Mikäli tämä katsotaan olennaiseksi kansainvälisen suojelun hakijan tapauksen ratkaisemiseksi ja hakijalta on saatu suostumus, hakijalle tehdään oikeuslääketieteellinen tutkinta, joka koskee viitteitä aikaisemmasta altistumisesta vainolle tai vakavalle vaaralle.</p> <p>(2) Jos hakija kieltäytyy 1 momentissa säädetyistä oikeuslääketieteellisistä tutkimuksista, tämä ei estä maahanmuuton tarkastusvirastoa tekemästä päätöstä turvapaikkahakemuksesta.</p> <p>(3) Oikeuslääketieteen laitokset suorittavat 1 momentissa säädetyt oikeuslääketieteelliset tutkimukset, ja tulos lähetetään välittömästi maahanmuuton tarkastusvirastoon. Sisäministeri takaa kustannusten maksamisen budjetista, joka on varattu maahanmuuton tarkastusvirastolle tätä tarkoitusta varten.</p> <p>(4) Jos oikeuslääketieteellistä tutkimusta ei tehdä 1 momentin mukaisesti, maahanmuuton tarkastusvirasto ilmoittaa hakijalle kirjallisesti, että hän voi teettää omalla kustannuksellaan oikeuslääketieteellisen tutkimuksen, joka koskee viitteitä aikaisemmasta altistumisesta vainolle tai vakavalle vaaralle.</p> <p>(5) Maahanmuuton tarkastusvirasto ottaa 1 ja 4 momentissa säädettyjen oikeuslääketieteellisten tutkimusten tulokset huomioon yhdessä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen muiden osien kanssa tehdessään päätöksen hakemuksesta.</p> <p>Romaniassa ei ole vireillä olevia lakimuutoksia, jotka liittyvät iän arviointiin.</p>	

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
Slovakia	<p>Turvapaikkalaki 480/2002 (säädöskokoelma), sellaisena kuin se on muutettuna – 23 pykälän 7 momentti</p> <p>Jos ministeriöitä on epäilyksiä hakijan iästä, hakija veloitetaan osallistumaan lääkärintarkastukseen; 16 pykälän 2 momentissa tarkoitettun ulkomaalaisen osalta on hankittava hänen laillisen edustajansa tai edunvalvojansa suostumus. Jos lääkärintarkastuksessa todetaan, että hakija on täysi-ikäinen, ministeriö kohtelee häntä täysi-ikäisenä ja ilmoittaa viipymättä hänen lailliselle edustajalleen tai edunvalvojalleen sekä toimivaltaiselle tuomioistuimelle lääkärintarkastuksen tuloksesta. Jos ulkomaalainen kieltäytyy lääkärintarkastuksesta tai jos laillinen edustaja tai edunvalvoja ei suostu tarkastukseen, tämän lain nojalla kyseistä ulkomaalaista kohdellaan menettelyn osalta täysi-ikäisenä henkilönä. Jos lääkärintarkastuksessa ei kyetä toteamaan, onko henkilö alaikäinen vai täysi-ikäinen, tämän lain nojalla häntä kohdellaan menettelyn osalta alaikäisenä, ja laillinen edustaja tai edunvalvoja ilmoittaa asiasta hakijalle viipymättä. Lain 4 pykälän 2 momentin mukaisten ohjeiden perusteella ministeriön on tiedotettava hakijalle mahdollisuudesta tehdä lääkärintarkastus hakijan iän määrittämiseksi, tarkastuksen tekotavasta sekä tarkastuksen seurausten vaikutuksista turvapaikkahakemuksen arviointiin sekä tarkastuksesta kieltäytymisen seurauksista.</p> <p>* 4 pykälän 2 momentti Ennen kyselylomakkeen täyttämistä mutta viimeistään 15 päivän kuluessa menettelyn aloittamisesta ministeriön valtuutetun työntekijän on tiedotettava hakijalle hänen oikeuksistaan ja velvoitteistaan turvapaikkamenettelyn aikana, mahdollista seurauksista, mikäli hakija ei täytä tämän lain mukaisia velvoitteitaan tai laiminlyö niitä, sekä mahdollisuudesta saada edustaja tämän lain mukaista menettelyä varten ja saada oikeusapua. Ministeriön on myös annettava hakijalle tietoa kansalaisjärjestöistä, jotka keskittyvät huolehtimaan hakijoista ja turvapaikan saaneista henkilöistä; jos mahdollista, ohjeet ja tiedot on toimitettava kirjallisesti ja kielellä, jota hakijan oletetaan ymmärtävän.</p> <p>* 16 pykälän 2 momentti Alaikäisen ulkomaalaisen laillisen edustajan on tehtävä oikeustoimet hänen puolestaan. Jos tällainen ulkomaalainen oleskelee Slovakian tasavallan alueella ilman laillista edustajaa, tuomioistuimen on nimitettävä hänelle edunvalvoja</p>
Slovenia	<p>Kansainvälisestä suojelusta annettu laki (ZMZ-1) – annettu vuonna 2016</p>
	Ei tiedossa

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
Espanja	<p>Vuonna 1978 annettu Espanjan perustuslaki</p> <p>Ulkomaalaisten oikeuksista ja velvollisuuksista Espanjassa ja yhteiskuntaan integroitumisesta annetun orgaanisen lain nro 4/2000 muuttamisesta 11 päivänä joulukuuta 2009 annettu Espanjan laki nro 2/2009.</p> <p>Ulkomaalaisten oikeuksista ja velvollisuuksista Espanjassa ja yhteiskuntaan integroitumisesta annetun orgaanisen lain nro 4/2000 kehittämisestä sen orgaanisella lailla nro 2/2009 tehdyn uudistuksen jälkeen annettun määräyksen hyväksymisestä 20 päivänä huhtikuuta 2011 annettu kuninkaan asetus nro 557/2011.</p> <p>Alaikäisten oikeudellisesta suojelusta ja yksityisoikeusmenettelyä koskevien sääntöjen osittaisesta muuttamisesta 15 päivänä joulukuuta 1996 annettu Espanjan laki nro 1/1996.</p> <p>Siviililaki</p>
Ruotsi	<p>Turvapaikkahakemukset arvioidaan vuoden 2005 ulkomaalaislain (SFS 2005:716) nojalla. Laissa erotellaan aikuisia ja lapsia koskevat menettelyt, ja useat säännökset ovat edullisempia lasten kannalta. Näin ollen iän arviointi on tarpeen tärkeänä osana lain mukaista turvapaikkahakemusten tarkastelua.</p> <p>Ruotsissa tuli 20. heinäkuuta 2016 voimaan tilapäinen laki, jolla korvataan osittain ulkomaalaislaki kolmen vuoden ajan 19. heinäkuuta 2019 saakka. Tilapäisen lain tarkoituksena on rajoittaa mahdollisuutta saada oleskelulupa Ruotsiin. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että pakolaisille ja kansainvälisiä suojelua tarvitseville myönnetään vain tilapäisiä oleskelulupia. Lakia ei sovelleta alaikäisiin ja lapsiperheisiin, jotka ovat hakeneet turvapaikkaa ennen 24. marraskuuta 2015.</p> <p>Ruotsissa saatettiin 1. toukokuuta 2017 voimaan ulkomaalaislain ja ulkomaalaisasetuksen muutokset, joilla säännellään iän arviointia tapauksissa, joissa henkilö on hakenut turvapaikkaa 1. helmikuuta 2017 jälkeen. Uusien säännösten myötä Ruotsin maahanmuuttovirasto suorittaa iän arvioinnin tapauksissa, joissa henkilö ilmoittaa olevansa alle 18-vuotias ja tätä lausumaa on syytä epäillä. Iän arviointi tehdään turvapaikkamenettelyn varhaisessa vaiheessa. Virasto tekee ikää koskevan tilapäisen päätöksen, josta voidaan valittaa, ja tämä päätös on erillinen oleskelulupaa koskevasta lopullisesta päätöksestä. Nyt laissa säädetään myös, että hakijoille, jotka eivät ole toimittaneet riittävästi todisteita alaikäisyydestään, on tarjottava mahdollisuus lääketieteelliseen iän arviointiin. Tämä voidaan suorittaa vain, jos hakija on antanut kirjallisen suostumuksensa asiasta. Lääketieteellinen iän arviointi suoritetaan ennen tilapäisen päätöksen tekemistä. Virasto tekee lopullisen päätöksen hakijan iästä oleskelulupatapausta koskevan lopullisen päätöksen yhteydessä.</p>
	<p>iän arviointiperusteita koskeva 2. helmikuuta 2012 tehty Audiencia Provincial de Madrid -tuomioistuimen päätös (22 kohta). Päätöksessä todetaan, että Madridin paikallishallinnon alaikäisten holhouksesta vastaava komitea pitää lääketieteellistä iän arviointia yksittäisenä todisteena, mutta tämä arviointi ei koskaan tue tarkkoja päätelmiä. Näin ollen alaikäisen iän määrittämiseksi tarvitaan lisätodisteita.</p>
	<p>Korkeimman maahanmuuttotuomioistuimen viimeisin ja merkittävä ennakkopäätös, joka koskee iän arviointia, on 11. helmikuuta 2014 tehty päätös (MIG 2014:1), jossa tuomioistuin korostaa muun muassa sitä, että hakijan ilmoitettua ikää koskeva todistustaakka lankeaa hakijalle ja että Ruotsin maahanmuuttovirastolla ei ole velvollisuutta tarjota lääkärintarkastusta vaan ainoastaan tiedottaa mahdollisuudesta osallistua sellaiseen.</p> <p>Linkkiä päätökseen ei ole saatavilla, mutta päätös on saatavilla tuomioistuimen hallinnollisella verkkosivustolla (vain ruotsiksi) http://www.rattsinfosok.dom.se/lagrummet/index.jsp</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
	<p>Sellaisten tapausten osalta, joissa henkilö on hakenut turvapaikkaa ennen 1. helmikuuta 2017, ei ole erityistä kansallista lakia, jonka tarkoituksena on säännellä iän arviointia tai sitä, missä vaiheessa turvapaikkamenettelyä se on suoritettava. Periaatteessa tällainen iän arviointi on todisteiden arviointi, jossa noudatetaan lain yleisiä periaatteita, todistustaakkaa jne. iän arviointi tehdään lopulta, kun virasto tekee oleskelulupaa koskevan lopullisen päätöksen, josta voidaan valittaa.</p> <p>Ruotsissa sovelletaan vapaamuotoista todisteiden arviointia, mikä tarkoittaa, että ei ole enakkoon määritettyjä sääntöjä siitä, millainen arvo tetyntyyppisellä todisteella on, eikä sääntöjä siitä, millaisia todisteita voidaan toimittaa iän tueksi (mutta todisteiden täytyy kuitenkin olla perusteltuja). Lisäksi voidaan mainita, että Ruotsin kansallisessa lainsäädännössä ei ole laillista määritelmää henkilöllisyydelle (johon sisältyy henkilön ikä). Se on määritelty vain oikeuden päätöksissä.</p>
<p>Sveitsi</p>	<p>Art. 7, 8 et 17 al. 3bis de la Loi fédérale sur l'asile (LAsi).</p>
<p>Yhdistynyt kuningaskunta</p>	<p>Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei ole suoraa lainsäädäntöä, jossa säädetään, milloin iän arviointia edellytetään tai milloin se on olennainen tai kuinka se on suoritettava.</p> <p>Rajalla toimivat maahanmuutosta vastaavat virkamiehet saavat tehdä alustavan arvion, kun ilman huoltajaa oleva nuori kohdataan ensimmäisen kerran, henkilön oman lausuman, saatavilla olevien asiakirjojen ja virkamiehen henkilökohtaisesti tekemän fyysistä ulkonäköä ja käytöstä koskevan arvion perusteella. Arviointi ei ole sitova, sillä henkilö voi vastustaa sitä tai valittaa siitä tässä vaiheessa. Lisäksi maahanmuutosta vastaava virkamies voi pyytää henkilön iästä muodostetun näkemyksen selventämistä edelleen. Molemmissa näissä tapauksissa, jos henkilö väittää olevansa alle 18-vuotias tai virkamies esittää huolen siitä, että henkilö on alle 18-vuotias, sovelletaan epäselvän tapauksen tulkintaa hakijan eduksi ja henkilöä kohdellaan lapsena. Tämä tarkoittaa, että henkilö siirretään paikallisen viranomaisen lastensuojelupalveluiden osaston piiriin ja osastoa pyydetään suorittamaan iän arviointi.</p>
	<p>Jurisprudence du Tribunal administratif fédéral (JICRA 2004/30 et JICRA 2005/16)</p>
	<p>Seuraavista alueista on annettu lainvoimaisia päätöksiä:</p>
	<p>Perusvaatimukset ennen puhuttelun aloittamista</p>
	<p>1) Kahden koulutetun sosiaalityöntekijän on suoritettava arviointi seuraavissa asioissa päätetyn mukaisesti:</p>
	<p>AS v. London Borough of Croydon [2011] EWHC 2091, 19 kohta</p>
	<p>R (FZ) v. London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, 2 kohta</p>
	<p>J v. Secretary of State for the Home Department [2001] EWHC 3073 (Admin), 13 kohta</p>
	<p>2) Tarvittaessa täytyy toimittaa tulkki seuraavassa asiassa päätetyn mukaisesti: R (FZ) v. London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59</p>
	<p>3) Henkilölle on tarjottava mahdollisuus siihen, että läsnä on riippumaton, sopiva aikuinen, seuraavissa asioissa päätetyn mukaisesti:</p>
	<p>A v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (Admin)</p>
	<p>R (NA) v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin), 50 kohta R (FZ) v. London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, 25 kohta</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
<p>Yhdistyneen kuningaskunnan lapsia koskevassa lainsäädännössä lapsi määritellään alle 18-vuotiaaksi henkilöksi, ja näin ollen paikallisella viranomaisella on välilliset valtuudet määrittää ikä sen varmistamiseksi, että se tarjoaa alle 18-vuotiaalle henkilölle lapsille kuuluvia palveluita. Keinoja, joilla paikallinen viranomainen suorittaa iän arvioinnin, ei ole säädetty lailla, mutta on kehitetty käytäntö, että kaksi sosiaalityöntekijää arvioi henkilön ja tekee määrittämisen arvioinnin perusteella. He tekevät tämän päätelmän koulutuksensa ja nuorten parissa työskentelyä koskevan kokemuksensa avulla. Vaikka ei olekaan säädetty tapaa, jolla paikallisten viranomaisten täytyy suorittaa iän arvioinnit, tuomioistuimet ovat laatineet ohjeita ja vähimmäisstandardeja, joita paikallisten viranomaisten täytyy noudattaa. Keskeinen tuomioistuimen päätös oli asia, jossa osapuolena oli Lontoossa oleva Mertonin kaupunkipiiri (<i>B v. London Borough of Merton [2003] EWHC 1689 (Admin)</i>). Tästä tapauksesta alkaen tuomioistuimet ovat kehittäneet näkemystään edelleen, ja tällä hetkellä säädetyt kumulatiivisia vaatimuksia on noudatettava lain mukaisen iän arvioinnin tuottamiseksi. Tämä tunnetaan myös Mertonin asian mukaisena iän arviointina tai oikeuskäytännön mukaisena iän arviointina.</p>	<p>4) Paikallisten viranomaisten on noudatettava omia ohjeitaan arviointia suorittaessaan, seuraavissa asioissa päätetyn mukaisesti: <i>A v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (Admin)</i> <i>R (NA) v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin)</i> 5) Jos tapauksen olosuhteet ovat sellaiset, että henkilöä arvioidaan uudelleen (esimerkiksi jos hänelle tehdään toista iän arviointia), on suositeltavaa, että ensimmäiseen iän arviointiin osallistuneet henkilöt eivät osallistu toiseen arviointiin, seuraavassa asiassa päätetyn mukaisesti: <i>R (NA) v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin)</i>, 50 ja 69 kohta. 6) Ellei tapaus ole hyvin selkeä (eli on hyvin ilmeistä, että henkilö on alle tai yli 18-vuotias eikä pitkä tutkinta tavallisesti ole tarpeen), ikää arvioivat henkilöt eivät voi määrittää ikää ainoastaan hakijan ulkonäön perusteella, seuraavissa asioissa päätetyn mukaisesti: <i>Merton, 27, 37 ja 38 kohta</i> <i>R (FZ) v. London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, 3 kohta Puhuttelu</i> ikää arvioivien henkilöiden täytyy 1) selittää hakijalle puhuttelun tarkoitus asian Merton 55 kohdassa määritetyn mukaisesti. 2) pyrkiä selvittämään hakijan yleinen tausta, mukaan lukien hakijan perheolosuhteet ja historia sekä koulustausta ja hakijan toiminta muutaman viime vuoden aikana (etniset ja kulttuuriset tiedot voivat myös olla tärkeitä) asian Merton 37 kohdassa määritetyn mukaisesti. 3) arvioida hakijan uskottavuus ja kysyä kysymyksiä hakijan uskottavuuden koettelemiseksi, jos on syytä epäillä hakijan väitettä hänen iästään, asian Merton 37 kohdassa määritetyn mukaisesti. 4) antaa hakijalle mahdollisuus selittää mahdolliset kertomuksensa olevat epäkohdonmukaisuudet tai muut seikat, jotka voivat johtaa hakijalle epäedullisiin päätelmiin hänen uskottavuudestaan; tämä on parasta tehdä mahdollisimman pian, kun muistot ovat vielä tuoreita, kuten seuraavissa asioissa on määritetty: <i>Merton, 55 kohta</i> <i>R (FZ) v. London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59 20 kohta</i> <i>R (NA) v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin)</i>, 52 kohta</p>

Kansallinen lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö	
<p>5) muistaa, että tapauksissa on eroavuuksia ja tietyssä tapauksessa vaadittu tutkinnan taso ei välttämättä ole tarpeen muissa tapauksissa, asian Merton 50 kohdassa määritetyn mukaisesti.</p> <p>Johtopäätös</p> <p>1) Ikää arvioiva paikallinen viranomainen voi ottaa huomioon sisäministeriön hankkimat tiedot, mutta sen on tehtävä oma päätöksensä, ja tästä syystä sen saatavilla on oltava asianmukaiset tiedot, asian Merton 39 kohdassa määritetyn mukaisesti.</p> <p>2) Lääkärintodistusta ei tarvita, eikä paikallisten viranomaisten edellytetä tilaavan sellaista. Jos hakija toimittaa lääkärintodistuksen, lastenlääkäreiden laatimia lääkärintodistuksia ei arvoteta korkeammalle kuin kokeneiden sosiaalityöntekijöiden asianmukaisesti laatimia raportteja, mutta paikallinen viranomainen tai sisäministeriöstä vastaava valtiosihtööri ei voi myöskään jättää niitä huomioimatta, eli jos ne on toimitettu, ne on otettava huomioon, seuraavissa asioissa määritetyn mukaisesti:</p> <p>Merton, 50 ja 51 kohta A v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (Admin), 33, 34 ja 47 kohta.</p> <p>3) Johtopäätöksissä ja perusteluissa täytyy viitata hakijan toimittamiin asiakirjoihin, seuraavassa asiassa määritetyn mukaisesti: R (NA) v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin), 61–64 kohta.</p> <p>4) Päätös, jonka mukaan itseään lapseksi väittävä hakija ei ole lapsi, on perusteltava riittävästi (mutta perusteluiden ei tarvitse olla pitkät tai monimutkaiset), seuraavissa asioissa määritetyn mukaisesti: Merton, 45 ja 48 kohta A v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (Admin)</p> <p>5) Puhuttelu on purettava kirjalliseen muotoon viipymättä, ja muistinpäätösten on oltava tarkkoja ja johdonmukaisia, kuten asian R (NA) v. London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin) 50 ja 60 kohdassa todetaan – kahden kuukauden mittaista viivettä puhuttelun ja sen purkamisen väliä pidettiin nykyisen käytännön vastaisena.</p> <p>6) Jos arviointiasiakirjassa ei mainita puhuttelun aloitus- ja päättämisaikakohtaa tai taukoja, tämä ei tee menettelystä viallista, vaikka tietojen saatavuus onkin hyvin toivottavaa, seuraavassa asiassa todetun mukaisesti: ZS (Afghanistan) v. Secretary of State for the Home Department [2015] EWCA Civ 1137, 36 kohta.</p>	

3. (a) Iän arviointia koskevat kansalliset ohjeet

Maa	-
AT	
BE	<p>Kun ilman huoltajaa oleva alaikäinen tulee käymään maahanmuutto-osastolla hakeakseen turvapaikkaa, henkilötietolomake täytetään ja ilman huoltajaa olevan alaikäisen henkilöllisyyttä koskevat tiedot, kuten väitety syntymäaika ja -paikka, rekisteröidään.</p> <p>Jos edunvalvontavirastolla, maahanmuuttovirastolla tai pakolaisista ja kansalaisuudettomista henkilöistä vastaavan komissaarin virastolla on epäilyksiä kyseessä olevan henkilön alaikäisyydestä, voidaan tilata lääketieteellinen iän arviointi sitä hakevan viranomaisen kustannuksella. Jos on olemassa epäilyjä, jotka liittyvät esimerkiksi alaikäisen henkilön fyysiseen ulkonäköön, käytökseen tai puhutapaan, tai jos henkilöllisyyttä koskevia asiakirjoja ei ole esitetty tai näiden asiakirjojen oikeellisuutta ei voida vahvistaa, voidaan suorittaa iän arviointi. Koe selitetään alaikäiselle tulkin avulla, ja hänelle annetaan koetta koskeva selitys omalla kielellään.</p> <p>Iän arviointi tehdään lääketieteellisen kokeen avulla. Lääketieteellinen koe on kolmiosainen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hammaslääkärin kliininen näkemys, hampaiden röntgentutkimus (ensimmäinen koe), – heikomman käden ranteen ja käden röntgentutkimus, – kummankin solisluun mediaalisen pään röntgentutkimus (kaksi lisäkoetta, jotka tehdään myöhemmin ensimmäisen kokeen jälkeen). <p>– Belgia on päättänyt käyttää näiden kolmen kokeen yhdistelmää kelpoisuuden ja luotettavuuden parantamiseksi (2). Jos kolmesta kokeesta saadaan toisistaan eroavat tulokset, tuloksena pidetään alhaisinta ikää. Lisäksi sen määrittämiseksi, onko henkilö todella alle vai yli 18-vuotias, käytetään kyseisen testin keskihajontaa, josta vähennetään 1 (3). Edunvalvontalain 7 pykälässä säädetään, että jos lääketieteellisen kokeen tuloksista on epäilyjä, huomioon on otettava alhaisin ikä.</p> <p>Eri lääkärintarkastusten aikana kerättyjen tietojen perusteella lääkäri laatii raportin, joka lähetetään edunvalvontavirastolle, joka tekee päätöksen. Päätös lähetetään kyseessä olevalle henkilölle ja maahanmuuttovirastoon.</p> <p>Monialaista iän arviointia suosittelevat erikoisasiantuntijat, kuten professori tri G. Willems (Leuvenin katolinen yliopisto, lääketieteen tiedekunta, suun terveystieteiden osasto, oikeushammaslääketieteen keskus), joka on tehnyt runsaasti tutkimusta hampaiden iän arvioinnin alalla ja joka on kansainvälisesti tunnettu alan asiantuntija. Tällä käytännöllä noudatetaan myös AGFAD:n (Saksan rikoslääketieteestä vastaavan järjestön alainen oikeustieteellisen iän arvioinnin tutkimusryhmä) suosituksia. Kyseinen tutkimusryhmä, joka koostuu oikeuslääkäreistä, hammaslääkäreistä, radiologeista ja antropologeista, on julkaissut aihetta koskevat ohjeet ja suosittelee seuraavien menetelmien käyttöä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lääkärintarkastus, jonka aikana tarkistetaan antropometriset tiedot (pituus ja paino, kehon tyyppi), sukupuolisen kypsytyden merkit ja mahdolliset kehityshäiriöt; vasemman käden röntgenkuvaus; • hampaiden tutkimus, jossa tarkistetaan hampaiden tila ja arvioidaan ortopantomogrammi; • jos röntgenkuvausta ilmenee, että käden luut ovat täysin kehittyneet, suositellaan solisluun röntgenkuvausta tai tietokonekerroskuvausta sen määrittämiseksi, onko henkilö vähintään 21-vuotias. • Näitä menetelmiä on käytettävä yhdessä diagnoosin tarkkuuden parantamiseksi ja mahdollisten kehityshäiriöiden tunnistamiseksi. Lisäksi ohjeissa määritetään ehdot, jotka vertailututkimusten täytyy täyttää, jotta niitä voidaan käyttää iän arviointiin. • Kaikki sairaalat, joiden palveluita edunvalvontavirasto käyttää, noudattavat tutkimusryhmän ohjeita tehdessään iän arviointeja.

(1) EMN, BELGIAN CONTACT POINT, Unaccompanied minors in Belgium, Reception, Return and Integration Arrangements, s. 26.

(2) ECRE/BCHV-CBAR, AIDA National Country Report Belgium, 2013, s. 43.

	<p>Yleisenä huomautuksena esitetään, että ikää ei voida arvioida täsmällisesti lääkärintarkastuksen avulla. Kaikki asiantuntijat, kuten professori tri G. Willemis, tunnustavat sen seikan, että luuston ja hampaiden iän tutkimukset ovat aina valistuneita arvioita, joiden avulla ei voida määrittää täsmällistä ikää. He korostavat, että tuloksena on iän arvio ja että aina täytyy ottaa huomioon noin 1–2 vuoden virhemarginaali. Tällä menetelmällä edunvalvontavirasto voi määrittää luotettavasti, täytyykö nuorelle nimittään edunvalvoja, erityisesti jos nuori ei voi esittää mitään oikeellisia asiakirjoja tai ei yksinkertaisesti tiedä omaa syntymäpäiväänsä (Unicefin mukaan vain puolet alle viisivuotiaista lapsista rekisteröidään kehitysmaissa; Saharan eteläpuolisessa Afrikassa 64 prosenttia syntymistä jää rekisteröimättä, ja Etelä-Aasiassa jopa 65 prosenttia syntymistä jää rekisteröimättä).</p> <p>Jos henkilön katsotaan olevan yli 18-vuotias, iän määrittää maahanmuuttovirasto. Tähän käytetään Gaussin käyrää ja keskimääräinen ikä pidetään, sillä on epätodennäköisempää, että henkilön ikä on käyrän reunoilla (esim. lääkäri ilmoitti raportissaan, että hakijan ikä on 20,6 vuotta ja virhemarginaali kaksi vuotta, jolloin 20,6 on kaikkein todennäköisin ikä; on erittäin epätodennäköistä, että henkilö on nuorempi kuin 18,6-vuotias tai vanhempi kuin 22,6-vuotias). Jos ilman huoltajaa olevan alaikäisen ilmoittama ikä on mahdollinen lääkäriin raportin perusteella, hakijan väittämiä syntymäaika hyväksytään. Jos turvapaikanhakija väittää olevansa 15-vuotias, mutta ikäkoee osoittaa, että hänen ikänsä on 16,6–18,6 vuotta, henkilön katsotaan olevan 16,6 vuotta vanha. Tässä tapauksessa edunvalvontavirasto määrittää 16,6 vuoden iän perusteella syntymäajan ja päivämäärän, jona edunvalvonta päättyy.</p> <p>Kun edunvalvontavirasto on tehnyt päätöksen iän arvioinnista, CGRS:n ja maahanmuuttoviraston täytyy kunnioittaa päätöstä ja muuttaa rekisteröity ikä turvapaikkamenettelyn asiakirja-aineistoon ja kaikkiin muihin asiakirjoihin. Tässä käytetään lisätietoja, joissa mainitaan rekisteröinnin yhteydessä väitetty ikä. Edunvalvoja ja/tai alaikäinen voi toimittaa lisätodisteita alaikäisen iästä (esimerkiksi virallinen syntymätodistus, joka on saatu Belgiassa sijaitsevasta alkuperämaan tai sen naapurimaiden suurlähetystöstä), ja edunvalvoja voi ilmaista oman näkemyksensä alaikäisen iästä. Jos alaikäinen ja/tai hänen edunvalvojansa ei ole tyytyväinen edunvalvontaviraston päätökseen, he voivat tehdä asianajajan avustuksella muutoksenhakupyynnön korkeimpaan hallinto-oikeuteen.</p>
BG	Kyllä. Turvapaikka- ja pakolaislaissa on pykälä, jossa säädetään iän arvioinnin suorittamisesta.
CH	-
CY	Kyllä, turvapaikkamenettelyn puitteissa on ilman huoltajaa olevien alaikäisten iän arviointimenettely
CZ	-
DE	<p>Liittovaltion osavaltiot (Länder) vastaavat ilman huoltajaa olevien lasten iän määrittämisestä, joka suoritetaan, kun lapset otetaan holhoukseen (Inobhutnahme) ja heti lasten ollessa yhteydessä saksalaiseen viranomaiseen. Asiaa koskeva päätös toimii myös turvapaikkamenettelyn perustana. Sosiaalilain muuttamisesta vuonna 2015 annetun lain johdanto-osassa viitataan liittovaltion nuorten sosiaalipalvelujen työryhmän suosituksiin (Bundesarbeitsgemeinschaft Landesjugendämter; http://www.bagljae.de/downloads/118_handlungsempfehlungen-umf_2014.pdf).</p> <p>Näin ollen sosiaalilain 42f pykälässä säädetään perusta iän määrittämismenettelylle, jossa käytetään vaiheittaista menettelyä seuraavasti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. henkilökohtaisten asiakirjojen tarkistaminen, lisätiedon hakeminen 2. puhuttelu (kaksi pätevää ja kokenutta henkilöstön jäsentä), yleisvaikutelma kehityksestä, mukaan luettuna pätevän henkilön tekemä silmämääräinen tutkimus 3. mikäli epäilyjä on, lääkärintarkastus – menetelmä, jolla on vähäisimmät vaikutukset hakijan terveyteen. <p>Liittovaltion nuorten sosiaalipalvelujen työryhmä neuvoo tutustumaan iän määrittämismenettelyä varten oikeuslääketieteellisestä iän määrittämisestä vastaavaan työryhmän suosituksiin (Arbeitsgemeinschaft für Forensische Altersdiagnostik, AGFAD; http://campus.uni-muenster.de/fileadmin/einrichtung/agfad/empfehlungen/empfehlungen_ausserhalb_strafverfahren.pdf Internet-tutkimus: 5. heinäkuuta 2016)</p>
DK	-
EE	-

EL	Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä koskeva protokolla
ES	-
FI	Suomen ulkomaalaislaissa todetaan, että tutkinnan suorittaminen edellyttää, että kohteena oleva henkilö on antanut vapaaehtoisesti kirjallisen ja tietoon perustuvan suostumuksen. Lisäksi vaaditaan henkilön vanhemman tai edunvalvojan tai muun laillisen edustajan kirjallinen suostumus. Ennen suostumuksen hankkimista hakijalle tai perheenkokoajalle ja hakijan tai perheenkokoajan vanhemmalle, edunvalvojalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tietoa iän arvioinnin tärkeystä, käytettävistä tutkimintamenetelmistä, mahdollisista vaikutuksista terveyteen ja tulkintaan osallistumisen tai siitä kieltäytymisen seurauksista kielellä, jota henkilön voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän. Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen osasto suorittaa lääketieteellisen iän arvioinnin hakijan iän määrittämiseksi poliisin, Rajavartiolaitoksen tai Maahanmuuttoviraston pyynnöstä. Kahden asiantuntijan on laadittava yhteinen arviointi. Vähintään toisen asiantuntijasta täytyy olla Helsingin yliopiston oikeustieteen osaston työntekijä. Asiantuntija voi olla hyväksytty lääkäri tai hyväksytty hammaslääkäri, jolla on tarvittava osaaminen.
FR	Sosiaalitoimista ja perheistä annetun lain 221-2-2 pykälän täytäntöön panemista varten 24 päivänä kesäkuuta 2016 annetussa asetuksessa esitetään alaikäisiksi itseään väittävien henkilöiden, jotka ovat tilapäisesti tai toistaiseksi vailla perheensä suojelua, vastaanottoa ja iän arviointia koskevat vaatimukset.
HR	-
HU	-
IE	Ei. Yleisesti ottaen, kun lapsi- ja perheasioiden virasto (TUSLA) on muodostanut ammatillisen näkemyksen, jonka mukaan virastoon ohjattu henkilö on alaikäinen tai aikuinen, ORAC hyväksyy TUSLAN näkemyksen. TUSLAN arvioinnin lopputuloksesta täytyy ilmoittaa ORACille kirjallisesti yksityiskohtaisella raportilla. Tämän raportin on sisällyttävä hakijan asiakirja-aineistoon. Raportin jäljennös liitetään ohjausta koskeviin asiakirjoihin. ORAC tunnustaa raportin ja ilmoittaa, että se hyväksyy terveydenhuoltolaitoksen ammatillisen näkemyksen.
IT	Ei, mutta saatavilla on jonkin verran alueellisia ohjeita. Ks. esim. varie\minor\protocollo_identificazione_msna.pdf
LT	Ei ole olemassa kansallisen tason virallisia toimintatapoja tai ohjeita iän arviointia varten.
LU	-
LV	Turvapaikkalaissa (27 pykälä) säädetään, että ilman huoltajaa oleville alaikäisille on tehtävä lääkärintarkastus henkilön iän määrittämiseksi.
MT	-
NL	Turvapaikkamenettelyyn liittyvää iän arviointia koskevia ohjeita täsmennetään ulkomaalaislain täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden ("Vreemdelingencirculaire") C1/2.2 kohdassa.
NO	Toimintapoliittiset ohjeet: PN 2012-011 Toimintapoliittisissa ohjeissa annetaan ohjeet ilman huoltajaa olevien alaikäisten jättämien turvapaikkahakemusten käsittelyä varten. Yksi ohjeiden keskeisistä aiheista on iän arviointi ja iän määrittäminen.
PL	Ulkomaalaisvirastolla ja rajavartiolaitoksella on yleiset sisäiset ohjeet siitä, missä tapauksissa iän arviointi on suoritettava ja mitä tietoja hakijalle on annettava arvioinnista.
PT	-
RO	Ei tiedossa

SE	Kyllä. Maahanmuuttoviraston sisäisiä iän arviointia koskevia toimintaohjeita tarkistetaan parhaillaan, mutta syyskuussa 2015 laaditut ohjeet ovat edelleen voimassa (SR 35/2015). Asiakirjaan SR 35/2015 sisältyvät toimintaohjeet kehitettiin ensisijaisesti kysymyksen 2 vastauksessa mainitun korkeimman maahanmuuttotuomioistuimen päätöksen perusteella, mutta myös, koska Ruotsin eduskunnan oikeusasiamiehet olivat esittäneet kritiikkiä vuosina 2012 (päättös nro 4107-2011) ja 2015 (päättös nro 6942-2013) tietyistä tapauksista, jotka liittyivät viraston suorittamaan iän arviointiin. Päätökset ovat saatavilla verkkosivustolta http://www.jo.se/en
SI	Maalla ei ole virallisia kansallisen tason toimintatapoja tai ohjeita iän arvioinnista. Iän arviointia koskeva menettely on kansainvälisestä suojelusta annetun lain mukainen ja tarkoitettu vain ilman huoltajaa olevan alaikäisen iän arviointiin.
SK	Jokin radiologian osasto suorittaa lääketieteellisen iän arvioinnin käsien ja kyynärnivelten röntgenkuvien avulla. Tämän jälkeen lääkärintodistuksissa ilmoitetaan, jos röntgenkuvan avulla havainnoidut luut vastaavat yli 18-vuotiaan henkilön kehitystä ja kasvua. Lääketieteelliset iän arvioinnit suoritetaan poliisin, päätöksentekijän ja edunvalvojan pyynnöstä.
UK	Sisäministeriö on julkaissut omalle henkilöstölleen ohjeet, jotka ovat saatavilla osoitteesta https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/257462/assessing-age.pdf Ohjeita tarkistetaan parhaillaan. Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiva lastensuojelupalveluiden johtajien järjestö Association of Directors of Children's Services (ADCS) suosittelee seuraavia ohjeita sosiaalityöntekijöille iän arvioinnin suorittamista varten: http://adcs.org.uk/assets/documentation/Age_Assessment_Guidance_2015_Final.pdf http://adcs.org.uk/assets/documentation/information_sharing_proforma_april_2015.doc Lyhennetty versio ohjeista on saatavilla osoitteesta http://www.makeitlooknice.co.uk/adcs/age-assessment-guidance/index.html Lisäksi iän arviointeja suorittaville sosiaalityöntekijöille on laadittu seuraavat ohjeet. Ne tunnetaan "Hillingdonin ja Croydonin ohjeina", ja ne perustuvat kokemukseen, jotka on saatu paikallisilta viranomaisilta, joiden alueella on paljon ilman huoltajaa olevia siirtolaisia saapuvia lapsia.

Muut kansalliset oikeudelliset välineet
[viite lisättävä]

Kansallinen oikeuskäytäntö
[viite lisättävä]

Kansalliset ohjeet
[viite lisättävä]

4. Merkityksellinen oikeuskäytäntö ⁽⁶⁶⁾

Asia ECLI:EU:C:2013:367 C-648/11 – MA ym.– Lapsen etu	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:62011CJ0648
<i>Tarakhel v. Switzerland</i> , hakemus nro 29217/12, Euroopan neuvosto: Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, 4. marraskuuta 2014	http://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-4923136-6025044#{%22itemid%22:[%22003-4923136-6025044%22]}
<i>Abdullahi Elmi ja Aweys Abubakar v. Malta</i> , hakemukset nro 25794/13 ja nro 28151/13 Euroopan neuvosto: Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, voimassa 22. marraskuuta 2016 alkaen	https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-168780%22]}
Viime aikoina Yhdistyneen kuningaskunnan korkein oikeus ja muutoksenhakutuomioistuin ovat todenneet, että maan toimintatapa, jonka mukaan ilman huoltajaa olevan lapsen ikä voidaan arvioida ulkonäön/käytöksen perusteella, on lainvastainen erityisesti, jos se voi johtaa säilöönottoon.	http://www.asylumlawdatabase.eu/en/case-law/uk-queen-application-aa-v-secretary-state-home-department-interested-party-wolverhampton#content http://www.asylumlawdatabase.eu/en/case-law/uk-r-application-aa-sudan-v-secretary-state-home-department-9-march-2017#content https://www.refugeecouncil.org.uk/latest/news/4866_court_confirms_government_s_age_policy_is_unlawful

5. Ei-sitovat välineet

YK:n lapsen oikeuksien komitea (lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus), yleiskommentti nro 14 (2013) lapsen oikeudesta saada etunsa otetuksi ensisijaisesti huomioon (3 artiklan 1 kohta)*, 29. toukokuuta 2013, CRC/C/GC/14.
YK:n lapsen oikeuksien komitea (lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus), yleiskommentti nro 6 (2005): ilman huoltajaa olevien ja perheestään eroon joutuneiden lasten kohtelusta kotimaansa ulkopuolella, 1. syyskuuta 2005, CRC/GC/2005/6.
YK:n lapsen oikeuksien komitea (lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus), yleiskommentti nro 12 (2009) lapsen oikeudesta tulla kuulluksi, 1. heinäkuuta 2009, CRC/C/GC/12.
KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE Lasten suojelu muuttoliikkeen yhteydessä {SWD(2017) 129 final}; tiedonannossa viitataan erityisesti EASOn iän arviointia koskevien ohjeiden saattamiseen ajan tasalle; saatavilla osoitteesta https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20170412_communication_on_the_protection_of_children_in_migration_en.pdf
Euroopan neuvoston toimintasuunnitelma vuosille 2017–2019 pakolais- ja siirtolaislasten suojelemiseksi; toimintasuunnitelma lasten suojelemiseksi siirtolaisuuden yhteydessä, saatavilla osoitteesta https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=090000168071484e

Liite 4 Yleiskatsaus iän arviointimenettelyissä käytössä olevista menetelmistä ja menettelyllisistä takeista ⁽⁶⁷⁾

⁽⁶⁷⁾ Tähän liitteeseen sisältyvissä taulukoissa esitetään tiivistetysti EASOn vuosina 2016–2017 tekemän kyselytutkimuksen tulokset; tutkimuksella pyrittiin kartoittamaan menetelmien erityispiirteitä ja samankaltaisuuksia.

Yleiskatsaus iän arviointimenetelyissä käytössä olevista menetelmistä ja menetelyllisistä takeista ⁽⁶⁸⁾

EU+-maa	EI-LÄÄKETIETEELLISET MENETELMÄT				LÄÄKETIETEELLISET MENETELMÄT							Muu	
	Lähetetyt asiakirjat	Fyysisen ulkonäköön perustuvat arviot ⁽⁶⁹⁾	Iän arviointia koskeva puhuttelu	Sosiaalipalvelun suorittama arviointi	Psykologiset puhutellut	Hampaiden tutkimus	Fyysinen kehitys	Sukupuolisen kypsyyden havainnointi ⁽⁶⁹⁾	Ranneluun (ranteen/käden) röntgenkuvaus	Solisluu röntgenkuvaus	Hammasröntgenkuvaus		
Itävalta	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Belgia	✓	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	
Bulgaria	✓	✓				✓	✓		✓				
Kroatia	✓	✓		✓	✓		✓		✓		✓	✓	
Kypros	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓	✓	
Tšekki	✓		✓				✓		✓		✓	✓	
Tanska	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓	✓	
Viro	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓	✓	
Suomi	✓		✓				✓		✓		✓	✓	
Ranska	✓		✓				✓		✓		✓	✓	
Saksa	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Kreikka	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	***
Unkari	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	***
Irlanti	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓	✓	
Italia	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Latvia							✓		✓		✓	✓	
Liettua		✓					✓		✓		✓	✓	
Luxemburg									✓		✓	✓	***
Malta			✓						✓				
Alankomaat	✓	✓					✓		✓		✓	✓	
Norja	✓	✓	✓				✓		✓		✓	✓	
Puola	✓	✓	✓				✓		✓		✓	✓	***
Portugali	✓	✓	✓				✓		✓		✓	✓	***
Romania	✓	✓	✓				✓		✓		✓	✓	
Slovakia	✓	✓ ⁽⁷⁰⁾	✓	✓ ⁽⁷¹⁾			✓		✓		✓	✓	
Slovenia	✓	✓							✓		✓	✓	
Espanja	✓	✓	✓				✓		✓		✓	✓	****
Ruotsi	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓	✓	****
Sveitsi	✓	✓	✓				✓		✓		✓	✓	
Yhdistynyt kuningaskunta	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓	✓	
	27	19	17	11	6	16	11	7	23	12	19	4	

^(*) Ihmiskaupan uhreille tai haavoittuussassa asemassa oleville henkilöille

^(**) Silmämääräinen arviointi

^(***) Lantion luiden röntgenkuvaus

^(****) Neljän kykiluu (Portugali)

^(*****) Polven MRI-kuvaus (Ruotsi)

⁽⁶⁸⁾ Tähän liitteeseen sisältyvissä taulukoissa esitetään tiivistetysti EASOn vuosina 2016–2017 tekemän kyselytutkimuksen tulokset; tiedoilla ajantasaistetaan vuonna 2013 kerättyjä tietoja.

⁽⁶⁹⁾ Lukijaa pyydetään huomioimaan, että "fyysisen ulkonäköön perustuvat arviot" ja "sukupuolisen kypsyyden havainnointi" sisältyvät taulukkoon, koska ne esiintyvät edellisen julkaisun kartoituksessa, mutta EASO ei enää pidä niitä iän arviointimenetelminä.

⁽⁷⁰⁾ Alustava arvio iästä on vain ohjeellinen, jos se tehdään tämän arvion perusteella, jonka mukaan henkilö on alaikäinen. Jos hän väittää olevansa alaikäinen ja hänen epäillään olevansa alaikäinen, suoritetaan aina lääkärintarkastus. Näin ollen alkuperäisessä arviossa epäselvät tapaukset ratkaistaan henkilön eduksi.

⁽⁷¹⁾ Slovakiassa järjestetään vain joitain tapauksia sosiaalityöntekijöiden kanssa.

Yleiskatsaus iän arviointimenetelyissä käytössä olevista menetelyllisistä takeista (I)

EU+-maa	Lapsen etu varmistetaan iän arviointimenetelyn aikana	Muita lähestymistapoja kokeillaan ennen iän arvioinnin käyttöä	Riippumaton henkilö tukee hakijaa menetelyn aikana	Hakijan näkemykset kuullaan ja otetaan huomioon hänen kehitystasonsa mukaan	Hakijalle tiedotetaan kaikenlaisista arviointien syistä, menetelmästä, seurauksista ja tuloksista	Hakijalle tiedotetaan vain lääketieteellisistä arvioinneista	Hakijan tietoon perustuva suostumus vaaditaan käytetyistä iän arviointimenetelmistä riippumatta	Hakijan edustajan suostumus vaaditaan kaikissa tapauksissa
Itävalta	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Lailisen edustajan välityksellä	Ei	Kyllä	Ei	Ei
Belgia	Kyllä*	Kyllä	Vain monimutkaisissa tapauksissa*	Kyllä	Kyllä	Ei	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Ei
Bulgaria	Kyllä**	Kyllä	Kyllä**	Lailisen edustajan välityksellä	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Kroatia	Ei määritelty	Kyllä	Kyllä**	Kyllä**	Kyllä	Ei	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten
Kypros	Kyllä**	Kyllä	Kyllä**	Kyllä	Kyllä	Ei	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten
Tšekki	*	Ei määritelty	Kyllä	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Ei määritelty
Tanska	Kyllä**	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Ei määritelty
Viro	*	Ei määritelty	Kyllä	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten
Suomi	Ei määritelty	Kyllä	Kyllä**	Ei määritelty	Kyllä, tietosivu	Ei	Kyllä	Kyllä
Ranska	Ei määritelty	Kyllä	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Ei määritelty
Saksa	Ei määritelty	Kyllä	Kyllä**	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei määritelty
Kreikka	*	Kyllä	Kyllä	Ei määritelty	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei määritelty
Unkari	Ei määritelty	Kyllä	Kyllä**	Ei määritelty	Kyllä	Ei	Kyllä	Vain, kun kyseessä on alle 14-vuotias hakija
Irlanti	**	Kyllä	Kyllä**	Kyllä	Kyllä	Ei, käytetään vain ei-lääketieteellisiä menetelmiä	Ei, käytetään vain ei-lääketieteellisiä menetelmiä	Ei, käytetään vain ei-lääketieteellisiä menetelmiä
Italia	*	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä	Kyllä
Latvia	*	Ei määritelty	Kyllä	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei
Liettua	Kyllä**	Kyllä	Kyllä**	Kyllä**	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Luxemburg	Ei määritelty	Ei määritelty	Kyllä	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty
Malta	*	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Kyllä	Ei määritelty
Alankomaat	Kyllä**	Kyllä	IND:n henkilöstö	Kyllä	Kyllä, iän arviointia käsitellään kansainvälistä suojelua koskevassa ohjelehdessä	Ei	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten
Norja	*	Kyllä	Kyllä**	Kyllä	Ei	Kyllä	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten

EU+-maa	Lapsen etu varmistetaan iän arviointimeneteltyyn aikana	Muita lähestymistapoja kokeillaan ennen iän arvioinnin käyttöä	Riippumaton henkilö tukee hakijaa meneteltyyn aikana	Hakijan näkemykset kuullaan ja otetaan huomioon hänen kehitystasonsa mukaan	Hakijalle tiedotetaan kaikenlaisista arviointien syistä, menetelmästä, seurauksista ja tuloksista	Hakijalle tiedotetaan vain lääketieteellisistä arvioinneista	Hakijan tietoon perustuva suostumus vaaditaan käytetyistä iän arviointimenetelmistä riippumatta	Hakijan edustajan suostumus vaaditaan kaikissa tapauksissa
Puola	Ei määritelty	Kyllä	Kyllä**	Kyllä	Ei	Kyllä	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten
Portugali	Ei määritelty	Ei määritelty	Kyllä	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Kyllä	Ei määritelty
Romania	Kyllä	Kyllä	Oikeustieteellisen tutkinnan aikana	Kyllä	Ei	Kyllä	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten
Slovakia	Kyllä **	Arvioinnin aikana	Kyllä** (71)	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä (edunvalvojan tai edustajan kirjallinen suostumus)
Slovenia	Kyllä**	Kyllä	Kyllä**	Kyllä**	Kyllä	Ei	Kyllä	Kyllä
Espanja	Kyllä*	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Kyllä	Ei määritelty
Ruotsi	Kyllä	Arvioinnin aikana	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Vain lääketieteellistä iän arviointimenetelmää varten	Ei määritelty
Sveitsi	Kyllä	Kyllä	Vain Dublin-asetuksen mukaisissa tapauksissa	Vain, jos alaikäisyyttä koskeva arviointi on kelteinen	Ei	Ei	Ei määritelty	Ei määritelty
Yhdistynyt kuningaskunta	Kyllä	Kyllä	Kyllä**	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei, käytetään vain ei-lääketieteellisiä menetelmiä	Ei

(*) Kunnes tulokset saadaan, hakijaa kohdellaan lapsena

(**) Edunvalvoja tai edustaja tai lasten sosiaalipalvelut varmistavat lapsen edun

EU+ maa	Asiat ratkaistaan epäselvissä tapauksissa hakijan eduksi menettelyn aikana.	Hakija voi kieltäytyä iän arvioinnista menetelmästä riippumatta	iän arvioinnista kieltäytyminen ei automaattisesti johda siihen, että hakija arvioidaan täysi-ikäiseksi	iän arvioinnista kieltäytymistä ei oteta huomioon, kun tehdään päätös kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta	Hakijalle tiedotetaan tuloksista kielellä, jota hän ymmärtää	Jos iän arviointimenettelyn tulokset eivät ole ratkaisevat, niitä tulkitaan hakijan hyväksi	iän arviointia koskeva päätöksistä valittavan hakijan saatavilla on riittävät oikeussuojakeinot
Italia	Kyllä (kahden vuoden marginaali hakijan hyväksi)	Kyllä	Ei kohdella automaattisesti aikuisena	Kieltäytymistä ei oteta huomioon	Kyllä (kulttuurivälittäjien ja tulkkien välityksellä)	Kyllä (kahden vuoden marginaali hakijan hyväksi)	Kyllä
Latvia	Kyllä	Ei määritelty	Ei määritelty	Saattaa vaikuttaa, mutta kaikki olosuhteet otetaan huomioon ja arvioidaan yksilöllisesti	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty
Liettua	Kyllä, jos tulokset eivät ole ratkaisevat	Vain lääketieteellinen	Vain, jos kieltäytymistä ei perustella	Kyllä, vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen	Kyllä	Kyllä	Kyllä, osana kansainvälistä suojelua koskevaa päätöstä
Luxemburg	Kyllä	Ei	Kohdellaan automaattisesti aikuisena	Kyllä, vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty
Malta	Kyllä	Kyllä	Ei kohdella automaattisesti aikuisena	Ei määritelty	Kyllä	Kyllä	Kyllä, ilmoitetaan muutoksenhakuoikeudesta
Alankomaat	Ei määritelty	Kyllä	Kohdellaan automaattisesti aikuisena	Kyllä, vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen	Kyllä	Ei	Kyllä, osana kansainvälistä suojelua koskevaa päätöstä
Norja	Ei määritelty	Vain lääketieteellinen	Ei kohdella automaattisesti aikuisena	Kyllä, vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen	Kyllä	Ei	Kyllä, osana kansainvälistä suojelua koskevaa päätöstä
Puola	Kyllä, jos tulokset eivät ole ratkaisevat	Vain lääketieteellinen	Kohdellaan automaattisesti aikuisena	Kyllä, vaikuttaa uskottavuuteen	Ei määritelty	Kyllä	Ei määritelty
Portugali	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty
Romania	Ei	Kyllä	Vain jos kieltäytymistä ei perustella asianmukaisesti	Kyllä, vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen	Kyllä	Kyllä	Ei määritelty
Slovakia	Kyllä	KYLLÄ, mutta hakijaa kohdellaan automaattisesti aikuisena	Kohdellaan automaattisesti aikuisena	Kieltäytymistä ei oteta huomioon	Kyllä	Kyllä	Ei
Slovenia	Kyllä, jos tulokset eivät ole ratkaisevat	Kyllä	Vain jos kieltäytymistä ei perustella asianmukaisesti	Kyllä, vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen	Kyllä	Kyllä	Ei määritelty
Espanja	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty	Ei määritelty
Ruotsi	Kyllä	Vain lääketieteellinen	Vain jos kieltäytymistä ei perustella asianmukaisesti	Kyllä, vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen	Kyllä	Ei	Kyllä (Tilapäinen ikää koskeva päätös voidaan tehdä ja siitä voidaan valittaa turvapaikkamenettelyn aikana)
Sveitsi	Kyllä	Ei määritelty	Ei kohdella automaattisesti aikuisena	Kyllä, vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen	Kyllä	Kyllä	Kyllä, osana kansainvälistä suojelua koskevaa päätöstä
Yhdistynyt kuningaskunta	Kyllä	Kyllä, mutta katsotaan, että hakija on samaa mieltä osoitetusta iästä	Kieltäytymisen katsotaan tarkoittavan, että hakija on samaa mieltä osoitetusta iästä	Kieltäytymistä ei oteta huomioon	Kyllä	Ei	Kyllä

Tiivistelmä keskeisistä päätelmistä

- Lapsen etu varmistetaan iän arviointimenettelyn aikana
  - Takeet varmistetaan oikeudellisissa puitteissa: **AT, CH, RO, SE, UK.**
  - Takeet varmistetaan kohtelemalla henkilöä lapsena menettelyn aikana: **BE, CZ, EE, EL, IT, LV, MT, NO, ES.**
  - Takeet varmistetaan takaamalla edustajan tai edunvalvojan läsnäolo: **BG, CY, DK, IE, LT, NL, SK, SI.**
- Muita lähestymistapoja tiedon hankkimiseksi hakijan iästä sovelletaan ennen iän arviointimenettelyjen käyttöä
  - 21 EU+-maata pyrkii yleensä hankkimaan tietoa ennen kuin iän arviointi päätetään suorittaa: **AT, BE, BG, HR, CH, CY, DK, FI, FR, DE, EL, HU, IE, IT, LT, NL, NO, PL, RO, SI, UK.**
  - Kaksi EU+-maata pyrkii hankkimaan tietoa iän arvioinnin aikana: **SK, SE.**
- Riippumaton henkilö tukee hakijaa menettelyn aikana.
  - 22 EU+-maata sallii riippumattoman henkilön läsnäolon arvioinnin aikana: **AT, BG, HR, CY, CZ, DK, EE, FI, DE, EL, IE, IT, LV, LT, LU, NO, PL, PT, SK, SI, SE, UK.**
  - Näistä 13 EU+-maata (**BG, HR, CY, FI, DE, HU, IE, LT, NO, PL, SK, SI, UK**) vahvisti, että tämä henkilö on edunvalvoja tai edustaja.
  - Belgiassa** edunvalvoja on läsnä vain monimutkaisissa tapauksissa.
  - Alankomaissa** lapsen tukena toimivat siirtolaisuus-/turvapaikkaviranomaisten työntekijät, jotka eivät ole riippumattomia.
  - Sveitsissä** riippumaton henkilö on läsnä vain Dublin-asetuksen mukaisissa tapauksissa.
  - Romaniassa** riippumaton henkilö on läsnä vain oikeuslääketieteellisen tutkinnan aikana.
  - Slovakiassa** riippumaton henkilö on läsnä vain, jos edunvalvoja (tai laillinen edustaja) suostuu tähän
  - Ranskassa** hakijan tukena toimii turvapaikkavirasto.
- Hakijan näkemykset kuullaan ja otetaan huomioon hänen kehitystasonsa mukaan
  - 14 EU+-maassa hakijan näkemykset kuullaan ja otetaan huomioon: **BE, CY, DK, FR, DE, IE, IT, NL, NO, PL, RO, SK, SE, UK.**
  - Viidessä EU+-maassa näkemykset hankitaan edustajan tai edunvalvojan välityksellä: **AT, BG, HR, LT, SI.**
  - Sveitsissä** näkemykset otetaan huomioon vain, jos tulokset ovat kielteisiä (hakija on aikuinen).
- Hakijalle tiedotetaan iän arvioinnin syistä, harkitusta menetelmästä, seurauksista ja tulosten mahdollisesta vaikutuksesta turvapaikkamenettelyyn sekä arvioinnista kieltäytymisen seurauksista
  - Hakijalle tiedotetaan iän arvioinnin syistä, käytettävästä menetelmästä, seurauksista ja tulosten mahdollisesta vaikutuksesta turvapaikkamenettelyyn sekä arvioinnista kieltäytymisen seurauksista kaikkien menetelmien osalta 15 EU+-maassa: **BE, HR, CY, FI, FR, DE, EL, HU, IE, IT, NL, SK, SI, SE, UK.**
  - Yhdeksässä EU+-maassa hakijalle tiedotetaan vain lääketieteellisistä menetelmistä: **AT, BG, DK, LV, LT, NO, PL, RO.**
  - Sveitsissä** näin toimitaan vain, jos alaikäisyyttä koskevan arvioinnin tulos on kielteinen.

6. Hakijan ja/tai edustajan tietoon perustuva suostumus vaaditaan iän arviointia varten käytettävästä iän arviointimenetelmästä riippumatta
  - 11 EU+-maassa vaaditaan hakijan suostumus kaikkia menetelmiä varten: **BG, FI, DE, EL, HU, IT, LT, MT, PT, SI, ES.**
  - 12 EU+-maassa vaaditaan hakijan suostumus vain lääketieteellisiä menetelmiä varten: **BE, HR, CY, CZ, DK, EE, FR, NL, NO, PL, RO, SE.**
  - Neljässä maassa ei vaadita suostumusta **AT, LV, IE, UK (Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa)** suostumusta ei vaadita, koska niissä ei käytetä lääketieteellisiä menetelmiä).
  - **Slovakiassa** ei vaadita hakijan suostumusta, mutta edustajan tai edunvalvojan suostumus vaaditaan.
  - Kuudessa EU+-maassa vaaditaan edustajan suostumus kaikissa tapauksissa: **BG, FI, IT, LT, SI, SK.**
  - Seitsemässä EU+-maassa vaaditaan edustajan suostumus vain lääkärintarkastuksia varten: **HR, CY, EE, NL, NO, PL, RO.**
  - **Unkarissa** vaaditaan edustajan suostumus, jos hakija vaikuttaa olevan alle 14-vuotias.
  - Viidessä EU+-maassa (**AT, BE, IE, LV, UK**) ei vaadita edustajan suostumusta missään tilanteessa. **Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa** suostumusta ei vaadita, koska niissä ei käytetä lääketieteellisiä menetelmiä.
7. Epäselvät tapaukset tulkitaan hakijan hyväksi iän arviointimenettelyssä
  - 17 EU+-maassa epäselvät tapaukset tulkitaan hakijan hyväksi: **BE, BG, CY, CZ, EE, FR, DE, EL, IE, IT** (sovelletaan kahden vuoden virhemarginaalia) **LV, LU, MT, SK, SE, CH, UK.**
  - **Suomessa ja Romaniassa** ei noudateta tätä periaatetta.
8. Hakija voi kieltäytyä iän arvioinnista menetelmästä riippumatta
  - 15 EU+-maassa tunnustetaan hakijan mahdollisuus kieltäytyä iän arvioinnista menetelmästä riippumatta: **AT, BE, HR, CY, CZ, EE, FI, DE, EL, HU, IT, MT, NL, RO, SI.**
  - Seitsemässä EU+-maassa tunnustetaan hakijan mahdollisuus kieltäytyä ainoastaan lääkärintarkastuksista: **BG, DK, FR, LT, NO, PL, SE.**
  - **Yhdistyneessä kuningaskunnassa** kieltäytymisen katsotaan tarkoittavan, että hakija on samaa mieltä oletetusta iästä.
  - **Luxemburgissa** ei tunnusteta mahdollisuutta kieltäytyä menettelystä.
9. Iän arvioinnista kieltäytyminen ei automaattisesti johda siihen, että hakija arvioidaan täysi-ikäiseksi
  - Jos hakija kieltäytyy, 12 EU+-maassa häntä **ei** automaattisesti kohdella aikuisena: **AT, BE, BG, DK, EE, FR, DE, EL, IT, MT, NO, CH.**
  - Kuudessa EU+-maassa hakijaa kohdellaan aikuisena, jos kieltäytymiselle ei ole perusteita tai jos muilla seikoilla ei todisteta, että hakija on alaikäinen: **HR, FI, LT, RO, SI, SE.**
  - **Yhdistyneessä kuningaskunnassa** kieltäytymisen katsotaan tarkoittavan, että hakija on samaa mieltä oletetusta iästä.
  - Kuudessa EU+-maassa hakijaa kohdellaan automaattisesti aikuisena, jos hän kieltäytyy iän arvioinnista: **CZ, HU, LU, NL, PL, SK.**
10. Iän arvioinnista kieltäytymistä ei oteta huomioon, kun tehdään päätös kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta
  - Seitsemässä EU+-maassa kieltäytymistä ei oteta huomioon, kun tehdään päätös kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta: **BE, BG, CY** (täsmennetään, että kieltäytymistä ei oteta huomioon, ellei alaikäisyys ole hakemuksen kannalta merkityksellistä), **FI, DE, IT, SK, UK.**
  - 14 EU+-maassa kieltäytyminen otetaan huomioon, kun tehdään päätös kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta: **AT, HR, EE, HU, LV, LT, LU, NL, NO, PL, RO, SI, SE, CH.**

11. Hakijalle tiedotetaan tuloksista kielellä, jota hän ymmärtää
  - 23 EU+-maassa varmistetaan, että hakijalle tiedotetaan asiasta kielellä, jota tämä ymmärtää tai jota tämän oletetaan ymmärtävän: **AT, BE, BG, HR, CY, CZ, EE, FI, FR, DE, EL, HU, IT, LT, MT, NL, NO, RO, SK, SI, SE, CH, UK.**
  - **Tanskassa** hakijalle ilmoitetaan tuloksista vain, jos hakijan arvioidaan olevan väitettyä ikää vanhempi.
12. Jos iän arviointimenettelyn tulokset eivät ole ratkaisevat, niitä tulkitaan hakijan hyväksi
  - 16 EU+-maassa tuloksia tulkitaan hakijan hyväksi, jos ne eivät ole ratkaisevat: **AT, BE, HR, DK, FR, DE, EL, HU, IT, LT, MT, PL, RO, SK, SI, CH.**
  - Kuusi EU+-maata ei ratkaise epäselviä tapauksia hakijan hyväksi. **BG, FI, NL, NO, SE, UK.**
13. Iän arviointia koskevasta päätöksestä valittavan hakijan saatavilla on riittävät oikeussuojakeinot
  - Kahdeksan EU+-maata tarjoaa mahdollisuuden valittaa iän arviointia koskevasta päätöksestä erikseen: **BE, DK, FR, IE, IT, MT, SE, UK.** Lisätietoa tarvitaan seuraavista maista: **BG, CZ, EE, EL, ES, LV, LU, PL, PT, RO, SI.**
  - Yhdeksän EU+-maata tarjoaa mahdollisuuden valittaa iän arviointia koskevasta päätöksestä osana kansainvälistä suojelua koskevaa päätöstä tai samalla kertaa: **AT, HR, FI, DE, HU, LT, NL, NO, CH.**
  - Kaksi EU+-maata ei tarjoa hakijalle oikeussuojakeinoja iän arvioinnista valittamista varten: **CY, SK.**

Liite 5 Lähdeluettelo

- British Association of Social Workers, *BASW position statement*, 2015. ADCS, *Age assessment joint working guidance*, 2015.
- al, Eid RMR et. n.d., *Assessment of dental maturity of Brazilian children aged 6 to 14 years using Demirjian's method*.
- Al-Krenawi, A. ja Graham, J. R., "The cultural mediator: bridging the gap between a non-Western community and professional social work practice", *British Journal of Social Work*, 2001.
- Busler, D., "Psychosocial age assessments in the UK", *Forced Migration Review*, 2016.
- Euroopan unionin perusoikeusvirasto, *Vanhempien huolenpitoa vailla olevien lasten edunvalvonta*, 2014, <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care-handbook-reinforce-guardianship>
- Dedout, F., Auriol, J., Rousseau, H., Rougé, D., Crubézy, E. ja Telmon, N., "Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: a preliminary study", *Forensic Science International*, 2012, s. 217–232.
- Demirjian, A., Goldstein, H. ja Tanner, J. M., "A new system of dental age assessment", *Human biology*, 1973, s. 211, <http://www.bristol.ac.uk/media-library/sites/cmm/migrated/documents/dental-age-assessment.pdf>
- Dvorak, J., George, J., Junge, A. ja Hodler, J., "Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players", *British Journal of Sports Medicine*, 2007, s. 45–52.
- Dyball, K., Mcphie, G. ja Tudor, C., *Age assessment practice guidance: an age assessment pathway for social workers in Scotland*, 2012.
- Euroopan pakolais- ja ihmisoikeusjärjestöjen neuvottelukunta, *Right to justice: quality legal assistance for unaccompanied children – Comparative report*, ECRE, 2014.
- Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö, *Guidelines for estimating the month and the year of birth of young children*, 2008.
- Frontex, *VEGA handbook: children at airports*, 2015, http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Training/VEGA_Children_Handbook.pdf
- Gertych, A., Zhang, A., Sayre, J., Pospiech-Kurkowska, S. ja Huang, H. K., "Bone age assessment of children using a digital hand atlas – Computerised medical imaging and graphics", *The Official Journal of the Computerized Medical Imaging Society*, 2007, s. 322–331.
- Gleiser, I. ja Hunt, E. E., "The permanent mandibular first molar: its calcification, eruption and decay", *Am. J. Phys. Anthropol.*, 1955, Vol. 13, s. 253–283, doi:10.1002/ajpa.1330130206.
- Greulich, W. W. ja Pyle, S. I., *Radiographic atlas of skeletal development of the hand and wrist*, second edition, Stanford University Press, Stanford, 1959.
- Inter-Agency Working Group on Unaccompanied and Separated Children, *Inter-agency guiding principles on unaccompanied and separated children*, 2004, <http://www.refworld.org/docid/4113abc14.html>
- Kt, Professor Sir Al Aynsley-Green, *The assessment of age in undocumented migrants*, Aynsley-Green consulting, 2011.
- Ladwig, K-H., Brockhaus, A. C., Baumert, J. ym., *Post-traumatic stress disorder and not depression is associated with shorter leukocyte telomere length: findings from 3 000 participants in the population-based KORA F4 Study*, Ouellette, M. M. (toim.). PLoS ONE, 2013.
- Olze, A., Schmeling, A., Taniguchi, M., Maeda, H., van Niekerk, P., Wernecke, K-D. ja Geserick, G., "Forensic age estimation in living subjects: the ethnic factor in wisdom tooth mineralisation", *International Journal of Legal Medicine*, 2004, s. 170–173.

- Ritz-Timme, S., Cattaneo, C., Collins, M. J., ym., "Age estimation: the state of the art in relation to the specific demands of forensic practise", *International Journal of Legal Medicine*, 2000, s. 29–136.
- Cameriere, R., De Luca, S., Cingolani, M. ja Ferrante, L., *Are the common age estimation procedures useful for assessing age of unaccompanied children and adolescents?*, 2017.
- Schutt, R. K., *Investigating the social world: the process and practice of research*, University of Massachusetts Boston, eighth edition, 2015.
- Serin, J., Rérolle, C., Puchoux, J., Dedouit, F., Telmon, N., Savall, F. ja Saint-Martin, P., "Contribution of magnetic resonance imaging of the wrist", *International Journal of Legal Medicine*, 2016
- Schmeling, A. ym., "Age estimation of unaccompanied minors", *Forensic Science International*, Part 1. General considerations, 2006.
- Schmeling, A. ym., "Studies on the time-frame for ossification of the medical clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography", *International Journal of Legal Medicine*, 2004, Vol. 118, No 1, s. 5–8.
- Schmeling, A., Dettmeyer, R., Rudolf, E., Vieth, V. ja Geserick, G., "Forensic age estimation: methods, certainty, and the law", *Dtsch Arztebl Int*, 2016, s. 44–50.
- Schmeling, A., Garamendi, P. M., Prieto, J. L. ja Landa, M. I., "Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults", *Forensic medicine – From old problems to new challenges*, 2011, Prof. Duarte Nuno Vieira (toim.), InTech, ISBN: 978-953-307-262-3, <http://www.intechopen.com/books/forensic-medicine-from-old-problems-to-new-challenges/forensic-ageestimation-in-unaccompanied-minors-and-young-living-adults>
- Schmeling, A., Grundmann, C., Fuhrmann, A., Kaatsch, H-J., Knell, B., Ramsthaler, F., Reisinger, W., Riepert, T., Ritz-Timme, S., Rösing, F. W., Röttscher, K. ja Geserick, G., "Criteria for age estimation in living individuals", *International Journal of Legal Medicine*, 2008, s. 457–460.
- Schmidt, S. ym., "Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals", *International Journal of Legal Medicine*, 2011.
- Euroopassa huoltajastaan erossa olevia lapsia koskeva ohjelma, "Review of current laws, policies and practices relating to age", aihekohtaisen työryhmän laatima, 2011.
- Euroopassa huoltajastaan erossa olevia lapsia koskeva ohjelma, *Statement of good practice*, SCEP, 2009.
- Settersten, R. A., Mayer, J. ja Ulrich, K., "The measurement of age, age structuring, and the life course", *Annual Review of Sociology*, Annual Reviews Stable, Vol. 23, 1997, s. 233–261, <http://www.jstor.org/stable/2952551>
- Smith, T. ja Brownlees, L., "Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography", *Child protection section UNICEF*, 2011, http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf.
- Solari, A. C. ja Abramovitch, K., "The accuracy and precision of third molar development as an indicator of chronological age in Hispanics", *Journal of Forensic Science*, Vol. 47, No 3, 2002, s. 531–535.
- Tanner, J. M., Oshman, D., Lindgren, G., Grunbaum, J. A., Elsouki, R. ja Labarthe, D., "Reliability and validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method", *Journal Hormone Research in Paediatrics*, 1994, s. 288–294.
- Thevissen, P. W., Kvaal, S. I., Dierickx, K. ja Willems, G., "Ethics in age estimation of unaccompanied minors", *Journal of Forensic Odontostomatology*, 2012, s. 85–102.
- Tscholl, P. M., Junge, A., Dvorak, J. ja Zubler, V., "MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions", *Scandinavian Journal of Medicine and Science Sports*, 2016, s. 324–328.
- YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu (UNHCR), *Child protection issue brief: birth registration*, UNHCR, 2013.
- YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu (UNHCR), *Field handbook for the implementation of UNHCR BID guidelines*, 2011, <http://www.refworld.org/docid/4e4a57d02.html>

YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu (UNHCR), *Guidelines on international protection No 8: child asylum claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, 2009.

UNHCR ja UNICEF, *Safe and sound: what states can do to ensure respect for the best interests of unaccompanied and separated children in Europe*, UNHCR/UNICEF, 2014.

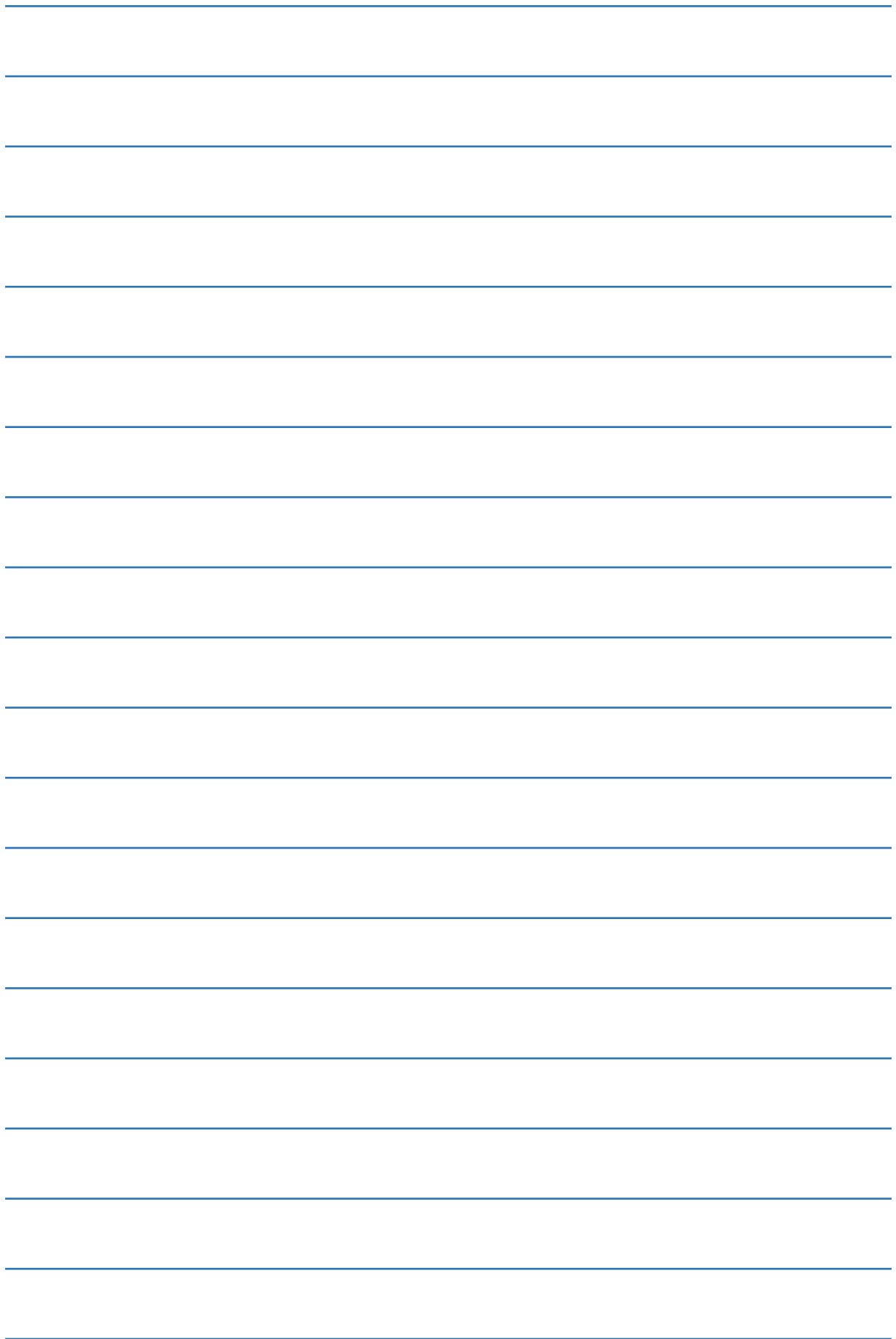
UNHCR, *The heart of the matter: assessing credibility when children apply for asylum in the European Union*, UNHCR, 2014, <http://www.refworld.org/docid/55014f434.html> [osoitteessa vierailtu 2. heinäkuuta 2017].

UNHCR, *Guidelines on determining the best interests of the child*, 2008, <http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf>

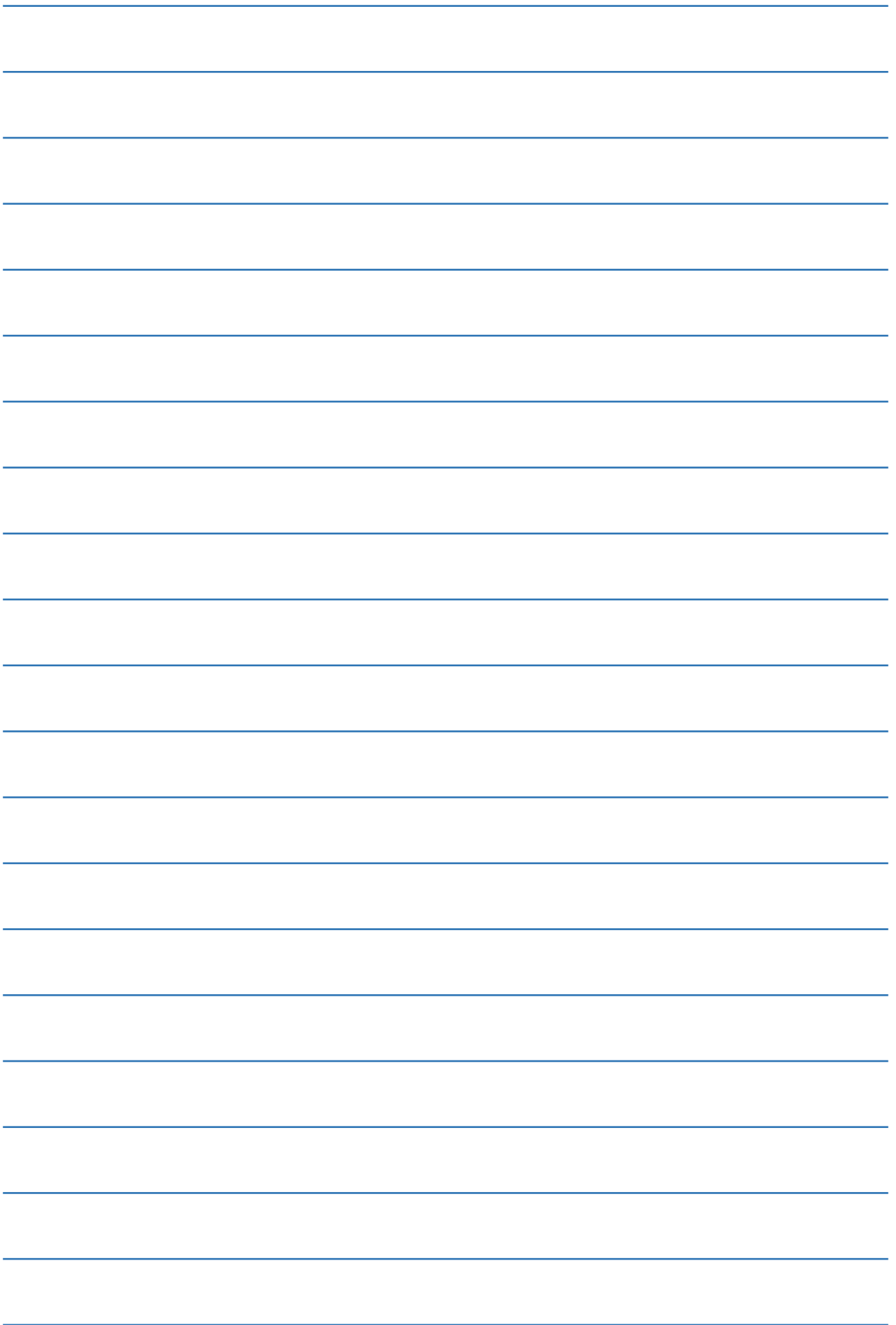
UNHCR, *Note on burden and standard of proof in refugee claims*, 1998.

UNHCR, *Safe and sound*, s. 22, <http://www.refworld.org/docid/5423da264.html>

Yhteydenotot EU:hun

Käynti tiedotuspisteessä

Euroopan unionin alueella toimii yhteensä satoja Europe Direct -tiedotuspisteitä. Lähimmän tiedotuspisteen osoite löytyy verkosta: https://europa.eu/european-union/contact_fi

Yhteydenotot puhelimitse tai sähköpostitse

Europe Direct -palvelu vastaa Euroopan unionia koskeviin kysymyksiin. Palveluun voi ottaa yhteyttä — soittamalla maksuttomaan palvelunumeroon 00 800 678 910 11 (jotkin operaattorit voivat periä puhelumaksun),
— soittamalla puhelinumeroon +32 22999696 tai
— sähköpostitse: https://europa.eu/european-union/contact_fi

Tietoa EU:sta

Verkkosivut

Tietoa Euroopan unionista on saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä Europa-sivustolla, https://europa.eu/european-union/index_fi

EU:n julkaisut

EU:n ilmaisia ja maksullisia julkaisuja voi ladata tai tilata osoitteesta <https://op.europa.eu/fi/publications>. Ilmaisia julkaisuja on mahdollista saada usean kappaleen erinä ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun tai paikalliseen tiedotuspisteeseen (ks. https://europa.eu/european-union/contact_fi).

EU:n lainsäädäntö ja siihen liittyvät asiakirjat

EU:n koko lainsäädäntö vuodesta 1952 ja muuta tietoa EU:n oikeudesta on saatavilla kaikilla virallisilla kielillä EUR-Lex-tietokannassa osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu>

EU:n avoin data

EU:n avoimen datan portaalini (<http://data.europa.eu/euodp/fi>) kautta on saatavilla EU:n data-aineistoja. Data on ilmaiseksi ladattavissa ja uudelleenkäytettävissä sekä kaupallista että ei-kaupallista käyttöä varten.

Euroopan unionin
julkaisutoimisto